ޤާނޫނު ނަންބަރު: 24/2010
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގއާބެހޭ ޤާނޫނު
ތަޢާރުފާއި ނަން 1. (ހ) މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭންކިންގ ވިޔަފާރިކުރުމަށް ލައިސަންސް
ދޫކުރުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގާ ބޭންކުތަކުގެ ކަންތައްތައް
އިންތިޒާމުކުރުމާއި، ހަރުދަނާ އަދި ރައްކާތެރި ގޮތެއްގައި ބޭންކުތައް
ހިންގުމަށްޓަކައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އުޞޫލުތައް ކަނޑައެޅުމަށާއި، ބޭންކުތައް
ހިނގާ ނުހިނގާގޮތް ބެލުމާއި، ކޮންޒަވޭޓަރުންނާއި، ރިސީވަރުން
ޢައްޔަންކުރުމާއި، ބޭންކުތައް އިފްލާސްކުރުމާއި، ބޭންކުތަކާގުޅޭ މިނޫންވެސް
ކަންކަން ކަނޑައެޅުމަށް ހަދާފައިވާ ޤާނޫނެކެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނަށް ކިޔާނީ "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގއާބެހޭ ޤާނޫނު" އެވެ.
1 ވަނަ ބައި
ލައިސަންސް ދޫކުރުމާއި ހަރުދަނާ އަދި ރައްކާތެރި ގޮތެއްގައި ބޭންކުތައް ހިންގުމާގުޅޭ
1 ވަނަ ބާބު
ޢާންމު މާއްދާތައް
ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދު 2. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ ތިރީގައިވާ ކަންތައްތައް
ޙާޞިލުކުރުމަށްޓަކައި ބޭންކިންގއާބެހޭ އުޞޫލުތައް އެކަށައަޅައި، އެ
އުޞޫލުތަކާއެއްގޮތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގ ނިޒާމު ހިނގާތޯ ބެލުމެވެ.
(1) ބޭންކިންގ ނިޒާމުގެ ހަރުދަނާކަން ހިފަހައްޓައި، ބޭންކިންގ
ނިޒާމާދޭތެރޭ ޢާންމުންގެ އިތުބާރު ދެމެހެއްޓުން.

(2) ބޭންކުގެ ޑިޕޮސިޓަރުންނާއި ކްރެޑިޓަރުންގެ ޙައްޤުތައް
ރައްކާތެރިކުރުން.
(3) ބޭންކިންގ ނިޒާމަށް އެކަމަކުން ނުރަނގަޅު އަސަރެއް ކޮށްފާނެ
ކަންކަމަށް ތައްޔާރުވެ، އެކަންތައްތަކާމެދު އެކަށޭނަ ފިޔަވަޅު
އެޅުން.
(4) މާލީ ކުށްތައް ހުއްޓުވުން.
(5) ރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގ ނިޒާމުގެ ވާދަވެރިކަން ފުޅާކުރުމާއި
ބޭންކިންގ ނިޒާމަކީ ޢާންމުންގެ ބޭނުންތަކާއެއްގޮތަށް ބޭންކިންގ
ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭ އަދި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުމަށް
މަގުފަހިކޮށްދޭ ނިޒާމެއް ކަމުގައި ހެދުން.
(ށ) މި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކޮށް ހިންގާނީ މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީ
(އެމް.އެމް.އޭ) އިންނެވެ.
މަނާ ކަންތައްތައް 3. (ހ) އެމް.އެމް.އޭ އިން ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ ފަރާތަކުން މެނުވީ،
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭންކިންގ ވިޔަފާރިކުރުން، ނުވަތަ ޑިޕޮސިޓްގެ ގޮތުގައި
ފައިސާ ނަގާކަމަށް އިޝްތިހާރުކުރުން، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ
މާއްދާގައި ލައިސަންސް އެއް ބޭނުންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ކަމެއްކުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ. ނަމަވެސް، ތިރީގައިމިވާ ފަރާތްތަކަށް މި
ކަންކަމުން އިސްތިސްނާއެއް ދިނުމުގެ ބާރު އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) އެފަރާތްތަކުން ކުރަމުންދާ ވިޔަފާރީގެ ބާވަތަށާއި ވިޔަފާރީގެ
ކުޑަބޮޑުމިނަށް ބަލައި، އެފަރާތްތަކަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ
ގަވާއިދުތަކާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަނާ ކަންތަކަށް އިސްތިސްނާއެއް ދެވިދާނެއެވެ.
މިގޮތުން ދެވޭ އިސްތިސްނާތަކަކީ ވަކި މުއްދަތަކަށް ނުވަތަ
2

ވަކިކަމެއް ފުރިހަމަ ވަންދެން ދެވޭ އިސްތިސްނާތަކެއްގެ ގޮތުގައި
ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. އަދި މިފަދަ އިސްތިސްނާއެއް ދެވުނުނަމަވެސް،
އެފަދަ ފަރާތްތަކުން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ވަކި
މާއްދާތަކެއް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. މި މާއްދާގެ ދަށުން ދެވިފައިވާ
އިސްތިސްނާތައް ކޮންމެ ވަގުތަކުވެސް އެމް.އެމް.އޭ އިން
ބާޠިލުކުރެވިދާނެއެވެ. ނުވަތަ ކޮންމެ ވަގުތަކުވެސް މި
އިސްތިސްނާތަކަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން އިތުރު ޝަރުޠުތަކެއް
ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(2) ލީސިންގ ކުންފުނިތަކުގެ ވިޔަފާރިއަކީ ޢާންމުންގެ ޙައްޤުތައް
ރައްކާތެރިކޮށްދޭ އެހެން ޤާނޫނީ އޮނިގަނޑެއްގެ ދަށުން ހިންގާ
ވިޔަފާރިއެއްކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅައިފި ހިނދެއްގައި،
ލީސިންގ ވިޔަފާރިކުރާ ކުންފުނިތަކަށް އިސްވެ ބުނެވުނުފަދަ
އިސްތިސްނާއެއް ދެވިދާނެއެވެ. އަދި މިގޮތުން ދެވިފައިވާ
އިސްތިސްނާތަކަށް އިތުރު ޝަރުޠުތަކެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ނުވަތަ
އިސްތިސްނާތައް ބާޠިލުކުރުމުގެ ޙައްޤު އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) އެމް.އެމް.އޭ އިން މި މާއްދާގެ ދަށުން އިސްތިސްނާ ދެވޭ ފަރާތްތަކަށް،
އިސްތިސްނާ ދެވުނު ސަބަބު ބަޔާންކޮށް، އިސްތިސްނާ ދެވުނުކަން
ލިޔުމަކުން އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި މި ސަބަބުތައް ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓްގައި
ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) ބޭންކިންގ ވިޔަފާރިކުރުމަށްޓަކައި އެމް.އެމް.އޭ އިން ލައިސަންސް
ލިބިފައިވާ ފަރާތަކުން މެނުވީ، "ބޭންކު" މި ލަފުޒު ނުވަތަ މި ލަފުޒާ
ގުޅުން ހުރި ލަފުޒެއް ނުވަތަ މި ލަފުޒުގެ މާނަ ދޭހަވާ އެހެން ލަފުޒެއް،
ދިވެހި ބަހުން ނުވަތަ އެހެން ބަހަކުންވެސް، ވިޔަފާރީގައި ނުވަތަ
ޚިދުމަތްދިނުމުގައި ބޭނުންކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. ބޭންކިންގ
3

ވިޔަފާރިކުރުމަށްޓަކައި އެމް.އެމް.އޭ އިން ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ ފަރާތެއް
ފިޔަވައި އެހެން ފަރާތަކުން "ބޭންކު" މި ލަފުޒު ނުވަތަ މި ލަފުޒާ ގުޅުން
ހުރި ލަފުޒެއް ނުވަތަ މި ލަފުޒުގެ މާނަ ދޭހަވާ އެހެން ލަފުޒެއް،
ބޭނުންކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހެޅުމުން، އެ ލަފުޒު ބޭނުންކުރުމުން
ޢާންމުންނަށް އޭގެ ސަބަބުން ގެއްލުމެއް ނުލިބޭނެކަމަށް، ނުވަތަ އެ ލަފުޒެއް
ބޭނުންކުރުމުން ޢާންމުންނަށް އެއީ ބޭންކިންގ ޚިދުމަތެއްކަން ދޭހަ
ނުވާނެކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެ ލަފުޒެއް ބޭނުންކުރުމުގެ
ހުއްދަ އެމް.އެމް.އޭ އިން އެފަރާތަކަށް ދެވިދާނެއެވެ.
(ރ) އެއްވެސް ފަރާތަކުން، މި މާއްދާގެ އިސްވެ ބުނެވުނު ބައިތަކުގެ ދަށުން
މަނާކުރާކަމެއް ކުރާކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބެއް އެމް.އެމް.އޭ އަށް
އެނގިއްޖެނަމަ، އެފަދަ ފަރާތެއްގެ ވިޔަފާރި ހިންގާ ތަނަށްގޮސް ނުވަތަ
އެތަންތަނުގެ ފޮތްތަކާއި އެކައުންޓުތައް ގެނުވައިގެން އެތަކެތި ބެލުމުގެ ބާރު
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި އެފަދަ ޢަމަލެއްކުރާކަމަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭ ފަރާތެއްގެ ފޮތްތަކާއި އެކައުންޓުތައް ބެލުމަށްޓަކައި
އެފަރާތެއްގެ ވިޔަފާރި ހިންގާ ތަނަށް ވަނުމަށް ނުވަތަ އެފަރާތެއްގެ
ފޮތްތަކާއި އެކައުންޓުތައް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ގެނައުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން
މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގައި އެދުމުން، ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން
ނަމަވެސް، އެކަންތައްތައް ކުރުމަށް ވަގުތުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް
ސަރވިސްގެ އެހީތެރިކަން އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
2 ވަނަ ބާބު
ލައިސަންސް ދޫކުރުން
4

ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގެ 4. (ހ) ތިރީގައިމިވާ ކަންތައްތައް ކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ޢާންމު ޝަރުޠުތައް އެމް.އެމް.އޭ އިން ދޫކުރާ ލައިސަންސްއެއް ހޯދަންޖެހޭނެއެވެ.
(1) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ނުވަތަ އެހެންވެސް
ފަރާތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ބޭންކިންގ ވިޔަފާރިކުރުން؛
(2) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ހިނގަމުންދާ ކުންފުންޏެއް
މެދުވެރިކޮށް ނުވަތަ ރާއްޖޭގައި ހުންނަ އޮފީހެއް މެދުވެރިކޮށް
ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ބޭންކިންގ ވިޔަފާރިކުރުން؛
(3) ދޭސީ ބޭންކެއްގެ ނުވަތަ ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ބްރާންޗެއް ނުވަތަ
ސަބްސިޑިއަރީއެއް ރާއްޖޭގައި ހުޅުވުން؛
(4) ދޭސީ ބޭންކެއް، ނުވަތަ ރާއްޖޭގައި ހުންނަ އޮފީހެއް މެދުވެރިކޮށް
ހިންގާ ބޭންކެއްގެ، ބްރާންޗެއް ނުވަތަ އެ ބޭންކެއް ތަމްސީލުކުރާ
އޮފީހެއް ރާއްޖޭއިން ބޭރުގައި ހުޅުވުން؛
(5) ބިދޭސީ ބޭންކެއް ތަމްސީލުކުރާ އޮފީހެއް ރާއްޖޭގައި ހިންގުން.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލައިސަންސް ދޫކުރެވޭނީ ދޭސީ ފަރާތަކަށްނަމަ،
އެފަރާތަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 11/69)ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުންޏާބެހޭ
ޤާނޫނު(ގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ކުންފުންޏަކަށް ވާންޖެހޭނެއެވެ.
އަދި ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ނުވަތަ ބިދޭސީ ބޭންކެއް ތަމްސީލުކުރާ
އޮފީހެއްނަމަ، އެތަން ވާންޖެހޭނީ އެ ތަނެއް ނިސްބަތްވާ ޤައުމުގެ
ކުންފުންޏާބެހޭ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ކުންފުންޏަކަށެވެ.
(ނ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދެވޭ ކޮންމެ ލައިސަންސް އެއް ދޭންވާނީ
ލިޔުމަކުންނެވެ. މިގޮތުން ދެވޭ ލައިސަންސް އެއް ދެމިއޮންނާނެ ވަކި
މުއްދަތެއް ކަނޑައެޅިފައި އޮވެގެންނުވާނެވެ. އަދި މިފަދަ ލައިސަންސް އެއް
ލިބިފައިވާ ފަރާތަކުން، އެ ލައިސަންސް އެހެން ފަރާތަކަށް ބަދަލުކޮށްގެން
ނުވާނެއެވެ. ކޮންމެ ލައިސަންސް އެއް ދޫކުރާއިރު، އެ ލައިސަންސް އެއްގެ
5

ޝަރުޠުތައް ލައިސަންސްގައި ނުވަތަ ލައިސަންސް އާއެކު ދެވޭ ލިޔުމެއްގައި
ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެމް.އެމް.އޭ އިން އެ
ލައިސަންސް އެއްގެ ޝަރުޠުތައް ބަދަލުނުކުރާހާ ހިނދަކު، ލައިސަންސް
ލިބިފައިވާ ފަރާތުން، އެ ޝަރުޠުތަކަށް ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ރ) ބިދޭސީ ބޭންކަކަށް ލައިސަންސް ދެވޭނީ، އެ ބޭންކަކީ، އެ ބޭންކެއްގެ މައި
އޮފީސް ހުންނަ ޤައުމުގެ ބޭންކުތައް ސުޕަވައިޒްކުރާ އިދާރާގެ ފަރާތުން އެ
ބޭންކެއްގެ ހުރިހާ ބްރާންޗްތަކާއި އޮފީސްތައް ހިމެނޭގޮތަށް މުޅި ބޭންކު
އެއްކޮށް، އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ފެންވަރަކަށް، ސުޕަވައިޒްކުރާ
ބޭންކަކަށް ވާނަމައެވެ.
(ބ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގެ އެންމެހާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް
އަދާކުރާ ފަރާތަކީ އެމް.އެމް.އޭ އެވެ.
(ޅ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލައިސަންސް ދޫކޮށްފައިވާ ބޭންކެއްގެ ބްރާންޗެއް
ބަންދުކުރުމުގެ 91 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަސް ކުރިން، އެކަން ލިޔުމަކުން
އެމް.އެމް.އޭ އަށާއި، ބޭންކުން ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތްތަކަށް އަންގަންޖެހޭނެއެވެ.
މިގޮތުން އެމް.އެމް.އޭ އަށް އަންގާއިރު ބަންދުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ
ބްރާންޗެއްގެ ވިޔަފާރި ބަންދުކުރުމަށް ނުވަތަ އެ ވިޔަފާރި އެހެން ފަރާތަކަށް
ބަދަލުކުރުމަށް ރާވާފައިވާގޮތުގެ ތަފްސީލު އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ހުށަހަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
ލައިސަންސް ހޯދުމަށް 5. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާނީ އެމް.އެމް.އޭ
އެދި ހުށަހެޅުން އިން އެކަމަށް ކަނޑައަޅާގޮތަކަށް، އެމް.އެމް.އޭ އިން އަންގާ މަޢުލޫމާތާއެކު،
ލިޔުމަކުން އެމް.އެމް.އޭ އަށެވެ. އެކި ބާވަތުގެ ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި
ހުށަހެޅުމުގައި، ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ތަފާތު ބާވަތުގެ
ފޯމުތަކާއި، ތަފާތު މަޢުލޫމާތުތައް ހުށަހެޅުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން
އެންގިދާނެއެވެ. ލައިސަންސް ދިނުމުގައި ބަލާނެ މިންގަނޑުތައް
6

އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.
(ށ) ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާއިރު އެންމެ މަދުވެގެން ތިރީގައިމިވާ
މަޢުލޫމާތު އެ ހުށަހެޅުމާއެކު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(1) އަސްލާއެއްގޮތް ކޮޕީއެއްކަމަށް ބުނެ ތަޞްދީޤުކޮށްފައިވާ،
ކުންފުނީގެ ޗާރޓަރއާއި، ކޯޕަރޭޓް ގަވަރނަންސްއާބެހޭ
ލިޔުންތަކާއި، ވޭތުވެދިޔަ 3 (ތިނެއް) އަހަރުގެ އަހަރީ ބެލެންސް
ޝީޓްއާއި، ފައިދާއާއި ގެއްލުމުގެ އަހަރީ ހިސާބުތަކުގެ ކޮޕީ. މި
ލިޔުންތަކަކީ އޮޑިޓްކޮށްފައިވާ ލިޔުންތަކަކަށް ވާންވާނެއެވެ.
(2) ހުއްދަކޮށްފައިވާ ރައުސްމާލުގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާ ޢަދަދާއި އެ
ރައުސްމާލު ހޯދުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތާއި އަދި ހުށަހަޅާފައިވާ
ރައުސްމާލުގެ ތެރެއިން ލިބިފައިވާ ޢަދަދު. މިގޮތުން ހުށަހަޅާ
ރައުސްމާލު އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި،
އެމް.އެމް.އޭގައި ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ ޑިޕޮސިޓަރީ
އެއްގައި ބެހެއްޓުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން އެންގިދާނެއެވެ. އަދި
މިގޮތުން ބަހައްޓާ ފައިސާއަކީ އެއްވެސް ފަރާތަކަށް އަނބުރާ
ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއެއް ނޫންކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ލިޔުމެއް
ބެހެއްޓުމަށް އެންގިދާނެއެވެ.
(3) އެ ނަމެއްގެ ދަށުގައި ބޭންކިންގ ވިޔަފާރި ހިންގުމަށް
ގަސްދުކޮށްފައިވާ ނަމާއި ބޭންކިންގގެ ވިޔަފާރިކުރުމަށް ހުށަހަޅާ
ތަން ނުވަތަ ތަނުގެ އެޑްރެސްތައް.
(4) އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރު އަދި މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރެއްގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާ
ކޮންމެ ޙިއްޞާދާރެއްގެ ނަމާއި، ދާއިމީ އެޑްރެހާއި، އާމްދަނީ
ހޯދުމަށް ކުރާ މަސައްކަތާއި، އަދި މީގެއިތުރުންވެސް އެމް.އެމް.އޭ
އިން ކަނޑައަޅާ އެފަރާތަކާބެހޭ މަޢުލޫމާތާއި އެފަރާތުގެ މާލީ ޙާލަތު
7

އަންގައިދޭ ހިސާބުތައް.
(5) އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ކުށެއް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ،
ނުވަތަ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ކުށެއް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވެފައި
ނުވާނަމަ، ނުވަތަ އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ އިފްލާސްކުރުމަށް
ހުށަހަޅާފައިވާ ކުންފުންޏެއްގެ މެނޭޖްމަންޓުގައި
ޙަރަކާތްތެރިވެފައިވާނަމަ، އެކަމެއް ބަޔާންކޮށް ކޮންމެ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކު އަދި މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރަކު ވަކިވަކިން
ޙަޤީޤަތްކަމަށް ބުނެ ސޮއިކޮށްފައިވާ ބަޔާނެއް. މިފަދަ ބަޔާނެއް
އޮންނާނެ ގޮތް އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(9) އެތަނެއްގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދުތަކާއި ކުރުމަށް ގަސްދުކޮށްފައިވާ
ވިޔަފާރި ޙަރަކާތްތަކުގެ ތަފްސީލު. މި ތަފްސީލުތަކުގެ ތެރޭގައި
ބޭންކުގެ އޮނިގަނޑު ކަނޑައަޅާފައިވާގޮތާއި، އިންޓަރނަލް
ކޮންޓްރޯލްތައް ހަމަޖެހިފައިވާގޮތް ހިމަނަންވާނެއެވެ. އަދި މިފަދަ
އިންޓަރނަލް ކޮންޓްރޯލްތަކުގެ ތެރޭގައި މަނީ ލޯންޑްރިންގއާއި
ޓެރަރިޒަމަށް އެހީތެރިވާ ޙަރަކާތްތަކާ ދެކޮޅަށް ކުރުމަށް
ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންތައްތައް ހިމަނަންވާނެއެވެ. އަދި ކުރިއަށްއޮތް
3 (ތިނެއް) އަހަރުގެ ލަފާކުރެވޭ ބެލެންސް ޝީޓާއި، ފައިދާއާއި
ގެއްލުމުގެ ހިސާބާއި، ފައިސާ ލިބޭނެގޮތާއި، ޚަރަދުވާނެގޮތުގެ
އަހަރީ ހިސާބު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(7) ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތަކީ ބިދޭސީ ބޭންކެއް
ނުވަތަ ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ބަލަދުވެރި ކުންފުންޏެއްނަމަ، ނުވަތަ
ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ނުވަތަ ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ބަލަދުވެރި
ކުންފުންޏެއްގެ ސަބްސިޑިއަރީއެއްނަމަ، އެފަދަ ބޭންކެއް
ސުޕަވައިޒްކުރާ އިދާރާއިން ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ
8

ފަރާތުން ރާއްޖޭގައި ބޭންކިންގ ވިޔަފާރި ހިންގުމުގެ އިޢުތިރާޟެއް
ނެތްކަމުގެ ބަޔާނެއް. އަދި މި ބަޔާނުގައި އެ އިދާރާއިން،
ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ކޮންސޮލިޑޭޓަޑް
ސުޕަރވިޜަން ހަދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.
(ނ) ބޭންކަކުން ނުވަތަ ބޭންކު ބަލަދުވެރި ކުންފުންޏަކުން ދޭސީ ބޭންކެއްގެ
ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހެޅުމުން، މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތުގެ އިތުރުން ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ
ފަރާތުގެ މާލީ ޙާލަތު އަންގައިދޭ މަޢުލޫމާތާއި އެފަރާތުގެ ހިންގުމާބެހޭ
މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން އަންގަންވާނެއެވެ. މި
މަޢުލޫމާތުގެ ތެރޭގައި ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ބޭންކު ނުވަތަ
ބޭންކު ބަލަދުވެރި ކުންފުނީގެ މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރުންނާއި
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުންނާބެހޭ މަޢުލޫމާތު ހިމަނަންވާނެއެވެ. ތިރީގައިވާ
ކަންތައްތައް ބެލުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް މި މަޢުލޫމާތުގެ ބޭނުން
ކުރެވިދާނެއެވެ.
(1) ބޭންކު ނުވަތަ ބޭންކު ބަލަދުވެރި ކުންފުނީގެ ދަށުން، ދޭސީ
ސަބްސިޑިއަރީ ބޭންކު ހިންގުމުގެ ސަބަބުން، މާލީ ގޮތުންނާއި
ހިންގުންތެރިކަމުގެ ގޮތުން ދޭސީ ސަބްސިޑިއަރީ ބޭންކަށް ފައިދާ
ވާނެތޯ ބެލުން؛ އަދި
(2) ބޭންކު ނުވަތަ ބޭންކު ބަލަދުވެރި ކުންފުނީގެ މޭޖަރ
ޙިއްޞާދާރުންނާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުންނަކީ ކަމަށް އެކަށޭނަ
ފަރާތްތަކެއްކަން ދެނެގަތުން.
(ރ) ބިދޭސީ ބޭންކަކުން ރާއްޖޭގައި ބްރާންޗެއް ނުވަތަ ތަމްސީލުކުރާ އޮފީހެއް
ހުޅުވުމަށް އެދި ހުށަހެޅުމުން، މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
މަޢުލޫމާތާއި، މި ހުށަހެޅުމާގުޅޭ އިތުރު މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުމަށްވެސް
އެމް.އެމް.އޭ އިން އެންގިދާނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، އެ ބްރާންޗް ނުވަތަ
9

ތަމްސީލުކުރާ އޮފީހަށް ކަނޑައެޅުމަށް ގަސްދުކުރާ މެނޭޖަރުގެ މާލީ ޙާލަތު
އަންގައިދޭފަދަ މަޢުލޫމާތާއި އެފަރާތާބެހޭ އެހެންވެސް މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުމަށް
އެމް.އެމް.އޭ އިން އަންގަންވާނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ)، (ށ)، (ނ) އަދި (ރ) ގައިވާ މަޢުލޫމާތުތަކާއި
ލިޔުންތަކުގެ އިތުރުން، ބޭނުންތެރިކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެނިއްޖެ ކޮންމެ
މަޢުލޫމާތެއް ހުށަހެޅުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ލައިސަންސްއަށް އެދިފައިވާ
ފަރާތަށް އެންގިދާނެއެވެ.
(ޅ) ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާއިރު، އެމް.އެމް.އޭ އިން
ކަނޑައަޅާފައިވާ އެޕްލިކޭޝަން ފީއެއް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ދައްކަންވާނެއެވެ.
(ކ) ލައިސަންސް އަށް އެދި ހުށަހަޅަންޖެހޭ އެންމެހާ މަޢުލޫމާތުތަކާއި،
ލައިސަންސް އަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުން ކުރިއަށް
ގެންދިއުމަށްޓަކައި އެމް.އެމް.އޭ އިން އަންގާ މަޢުލޫމާތު ލަސްނުކޮށް
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ
ތާރީޚުން ފެށިގެން 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ހުށަހަޅަންޖެހޭ
މަޢުލޫމާތު ފުރިހަމައަށް ހުށަހަޅާފައިނުވާނަމަ، ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި
ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުން އެމް.އެމް.އޭ އިން ބާޠިލުކޮށް، އެޕްލިކޭޝަން ފީ
ހިފެހެއްޓިދާނެއެވެ.
ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި 6. (ހ) ލައިސަންސްއަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ހުރިހާ މަޢުލޫމާތެއް
ހުށަހަޅާފައިވާ އެމް.އެމް.އE އަށް ހަމަޔަށް ލިބޭ ތާރީޚުން ފެށިގެން 3 (ތިނެއް)
ހުށަހެޅުމަކަށް ލައިސަންސް
މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެމް.އެމް.އE އިން ލައިސަންސް ދޫކުރަންވާނެއެވެ.
ދޫކުރުން ނުވަތަ ނުކުރުން
ނުވަތަ ލައިސަންސް ދޫނުކުރެވޭނެކަން އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެފަރާތަށް
އަންގަންވާނެއެވެ. އެ މުއްދަތު ގުނުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް، މި ޤާނޫނުގެ
ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅައި
ޢާންމުކުރަންވާނެއެވެ.
10

(ށ) ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމެއްގައި، މި ޤާނޫނުގައިވާ
ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭނަމަ، އެ
ހުށަހެޅުމެއް އެމް.އެމް.އޭ އިން ބާޠިލުކުރެވިދާނެއެވެ. މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ދޫކުރެވޭ ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގައި ބަލާނެ މިންގަނޑުތައް އެމް.އެމް.އޭ
އިން ކަނޑައަޅައި ޢާންމު ކުރަންވާނެއެވެ. ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި
ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަކަށް ލައިސަންސް ދޫނުކޮށްފިނަމަ، ލައިސަންސް
ދޫނުކުރެވުނު ސަބަބު ލިޔުމަކުން، ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހެޅި
ފަރާތަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން އަންގަންވާނެއެވެ.
(ނ) ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތާބެހޭ ތިރީގައިވާ
ކަންތައްތައް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތަކަށް ނުވަތަ ފެންވަރަކަށް
ހުރިނަމަ، އެމް.އެމް.އޭ އިން ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ
ފަރާތަށް ލައިސަންސް ދޫކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތާއި އެފަރާތުގެ
މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރުންނާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުންގެ ގޮތުގައި
ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ވޭތުވެދިޔަތަނުގެ އަދި މިހާރުގެ މާލީ
ޙާލަތު.
(2) މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރުންގެ ގޮތުގައާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުންގެ
ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތްތަކަކީ، ކަމަށް އެކަށޭނަ
ފަރާތްތަކެއްކަން ދޭހަކޮށްދޭފަދަ ސުލޫކާއި މަސައްކަތުގެ ތަޖުރިބާ.
(3) ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ
މުވައްޒަފުންގެ ޢަދަދު، ރައުސްމާލުގެ މިންވަރު، އަދި ބޭންކިންގ
ޚިދުމަތްތައް ހިންގުމުގައި ނެގޭނެ ދަރަނިތަކާއި ދައްކަންޖެހޭނެ
އެހެންވެސް ފައިސާ ދެއްކޭނެ މިންވަރަކަށް އެފަރާތުގެ މާލީ އަދި
11

ހިންގުމުގެ ޤާބިލިއްޔަތު ހުރިކަން.
(4) ބޭންކަށް ނުރަނގަޅު އަސަރުތަކެއް ކޮށްފާނެ ކަންކަމަށް
ތައްޔާރުވުމުގެ ގޮތުން ހަމަޖެއްސުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކާއި
ނިޒާމުތައް، އިންޓަރނަލް ކޮންޓްރޯލްތައް، އޮޑިޓްކުރުމަށް
ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތް، އަދި ކޯޕަރޭޓް ގަވަރނަންސްގެ ކަންތައް
ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތް.
(5) ކުރުމަށް ގަސްދުކޮށްފައިވާ ވިޔަފާރި ހިންގުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ
ގޮތުގެ ހަރުދަނާކަމާއި ވިޔަފާރީގެ ބިޒްނަސް ޕްލޭންގައިވާ
ކަންތައްތަކަކީ އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނެ
ކަންތައްތަކެއްކަން.
(ރ) ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތުން ޙަރަކާތްތެރިވާ އެހެން
ޤައުމުތަކުގެ ރައްޔިތުންގެ ބޭންކިންގ ބޭނުންތައް ފުއްދައިދީފައިވާ
މިންވަރާއި، ދިވެހިން ތަމްރީނުކޮށް ބޭންކުގެ ހިންގުމުގެ ތެރޭގައި
ޝާމިލުކުރުމަށް ރާވާފައިވާ މިންވަރާއި، އެފަރާތަށް ލައިސަންސް ދިނުމުގެ
ސަބަބުން ރާއްޖޭގައި ލައިސަންސް ދެވިފައިވާ ޤައުމީ، ސަރަޙައްދީ އަދި
ބައިނަލްއަޤްވާމީ ބޭންކުތަކުގެ ޢަދަދަށް އެދެވޭ ބަދަލެއް އަންނާނެތޯ،
ލައިސަންސް ދިނުމުގައި އެމް.އެމް.އޭ އިން ބެލިދާނެއެވެ. ލައިސަންސް
ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ ފަރާތަކަށް ލައިސަންސް ދިނުމުން، އެމް.އެމް.އޭ އިން
އެކަން ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ ފަރާތަށް އަންގައި، ސަރުކާރުގެ
ގެޒެޓްގައި އެކަން ޝާއިޢުކޮށް، ބޭންކުތަކުގެ ރަޖިސްޓަރީގައި އެ ބޭންކު
ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ލައިސަންސް ދޫނުކުރުމަށް
އެމް.އެމް.އޭ އިން ނިންމައިފި ނަމަ، ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި
ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތުން މި ޤާނޫނުގެ 97 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާފަދައިން
އެކަން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
12

ބޭންކުތަކުގެ ރަޖިސްޓަރީ 7. ޢާންމުން ބަލަން ބޭނުންވެއްޖެ ހިނދެއްގައި ބެލޭނެ ގޮތަށް، އެމް.އެމް.އޭ އިން
ބޭންކުތަކުގެ ރަޖިސްޓަރީއެއް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. އަދި މި ރަޖިސްޓަރީގައި، މި
ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދޫކުރާ ކޮންމެ ލައިސަންސް އެއް ދެވޭ ފަރާތުގެ ނަމާއި،
އެޑްރެހާއި، އެފަރާތުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުންގެ ނަމާއި އަދި ލައިސަންސް
ދޫކޮށްފައިވަނީ ބިދޭސީ ބްރާންޗަކަށް ނުވަތަ ތަމްސީލުކުރާ އޮފީހަކަށްނަމަ، އެފަރާތުގެ
މައި އޮފީހުގެ އެޑްރެހާއި މިނޫންވެސް ޢާންމުންނަށް ބޭނުންތެރި މަޢުލޫމާތެއްކަމަށް
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެންނަ އެހެނިހެން މަޢުލޫމާތު ހިމަނަންވާނެއެވެ.
ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގެ 8. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ އިން ލައިސަންސް ދޫކުރެވޭ ކޮންމެ
ޝަރުޠުތައް ފަރާތަކުން ތިރީގައިވާ ކަންތައްތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމުގައި،
ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ފަރާތާއި، އެފަރާތުގެ މޭޖަރ
ޙިއްޞާދާރުންނާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުންނާއި، އެފަދަ
ހުށަހެޅުމެއްގައި އެފަރާތުގެ ނަމުގައި ޙަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތަކުން
ދީފައިވާ ބަޔާންތަކާއި ހުށަހެޅުންތަކަކީ ތެދު ޙަޤީޤަތަށް
ވާންވާނެއެވެ.
(2) ލައިސަންސްގެ ޝަރުޠުތަކުގެ ތެރޭގައި ވިޔަފާރި ފަށަން 12
(ބާރަ) މަސްދުވަހަށްވުރެ ކުރު މުއްދަތެއް ދީފައިނުވާނަމަ،
ލައިސަންސް ދޫކުރެވުނު ދުވަހުން ފެށިގެން 12 (ބާރަ)
މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ލައިސަންސް ދޫކުރެވުނު ވިޔަފާރި
ފަށަންވާނެއެވެ. މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ވިޔަފާރި ނުފަށައިފިނަމަ،
ލައިސަންސް ބާޠިލުވާނެއެވެ.
(3) މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ރައުސްމާލު ބަހައްޓަންޖެހޭ
މިންގަނޑުތަކާއި ބޭންކު ހަރުދަނާ އަދި ރައްކާތެރި ގޮތެއްގައި
ހިންގުމަށްޓަކައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އެހެނިހެން ކަންތައްތަކަށާއި،
13

އަދި އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކުލަވާލާ ގަވާއިދުތަކާއި އިރުޝާދުތަކުގެ
ތެރެއިން ލައިސަންސް ދޫކުރެވޭ ފަރާތުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ
ކަންތައްތަކަށް ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(4) ލައިސަންސް ދޫކުރެވިފައިވާ ފަރާތުގެ އިންޓަރނަލް
ކޮންޓްރޯލްތަކާއި އޮޑިޓްކުރާނެ އުޞޫލުތައް ކަނޑައަޅާ، ވިޔަފާރިއަށް
ނުރަނގަޅު އަސަރުތަކެއް ކޮށްފާނެ ކަންތައްތަކާމެދު އެކަށީގެންވާ
ނިޒާމްތައް ޤާއިމުކޮށް އުޞޫލުތައް އެކަށައަޅަންވާނެއެވެ.
(5) ލައިސަންސް ދޫކުރެވުނު ވިޔަފާރި ހިންގަންވާނީ ހަރުދަނާކޮށް އަދި
ޤާނޫނާއި ގަވާއިދުތަކާއި، ހިންގުމާގުޅޭ ގޮތުން ކަމާބެހޭ
ފަރާތްތަކުން އަންގާ އެންގުންތަކާއި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
(9) މަކަރާއި ހީލަތް، ޚިޔާނާތް، މަނީ ލޯންޑްރިންގ، ޓެރަރިސްޓް
ޙަރަކާތްތަކަށް ފައިސާ ހޯދައިދިނުން، އަދި މިނޫންވެސް ޖިނާއީ
ކުށެއް ކޮށްގެންނުވާނެއެވެ.
(7) ލައިސަންސް ދޫކުރެވުނު ވިޔަފާރި ހިންގަންވާނީ އެ ވިޔަފާރިއެއް
ހިންގުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ހުއްދަދީފައިވާ ނަމުގައި އެކަންޏެވެ.
(8) ލައިސަންސް ދޫކުރެވުނު ފަރާތުން ލައިސަންސްގެ މުއްދަތުގައި،
އެފަރާތުގެ ވިޔަފާރީގެ ހުރިހާ ޙަރަކާތްތަކެއް ހިންގަންވާނީ
ރާއްޖޭގައި އޮފީހެއް ޤާއިމުކޮށް، އެތަނުންނެވެ. އަދި އެ
އޮފީހުގައި، ލައިސަންސް ދޫކުރެވުނު ވިޔަފާރީގެ ހުރިހާކަމެއް
އެކަށޭނަ ގޮތަކަށް ހިންގުމަށްޓަކައި ފުލްޓައިމްކޮށް ވަޒީފާ އަދާކުރާ،
މަދުވެގެން ދެ މުވައްޒަފުން ތިބެންވާނެއެވެ. އަދި އެކަށީގެންވާ
ގޮތަކަށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ވިޔަފާރީގެ ހިސާބުތަކާއި ރިކޯޑުތައް އެ
އޮފީހުގައި ބަހައްޓަންވާނެއެވެ.
(6) ލައިސަންސް ދޫކުރެވޭ ފަރާތުގެ މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރުންނާއި
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުންނަށް ވާނެ ފަރާތްތަކަކީ ހުރިހާ ވަގުތަކުވެސް
14

"ކަމަށް އެކަށޭނަ" ފަރާތްތަކެއްކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.
(ށ) ލައިސަންސް ދޫކުރުމަށްފަހުގައިވެސް، ލިޔުމަކުން ލައިސަންސްގެ
ޝަރުޠުތައް ބަދަލުކުރުމާއި ޝަރުޠުތަކަށް އުނި އިތުރުކަން ގެނައުމުގެ ބާރު
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ލައިސަންސްގެ ޝަރުޠުތަކަށް ބަދަލެއް
ނުވަތަ އުނި އިތުރެއް ގެނެސްފިނަމަ، އެމް.އެމް.އޭ އިން އެގެނައި ބަދަލެއް
ނުވަތަ އުނި އިތުރެއް ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓްގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) ލައިސަންސް ދޫކުރެވިފައިވާ ފަރާތުން، ލައިސަންސްގެ ޝަރުޠަކާ
ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި ލައިސަންސް
ބާޠިލުކުރުން ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅެއް އެޅުމުގެ
ބާރު އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
3 ވަނަ ބާބު
އިސްލާމިކް ބޭންކިންގ
ލައިސަންސް ދޫކުރުން 9. ލައިސަންސް ދޫކުރުމާބެހޭ ގޮތުން މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާތަކާއި
ޚިލާފުނުވާގޮތަށް، އިސްލާމީ އުޞޫލުތަކާއި ހަމަތަކާއެއްގޮތަށް ދޭސީ ބޭންކެއް
ހިންގުމަށް ނުވަތަ ބިދޭސީ އިސްލާމިކް ބޭންކެއްގެ ބްރާންޗެއް ނުވަތަ އެފަދަ ބިދޭސީ
ބޭންކެއް ތަމްސީލުކުރާ އޮފީހެއް ރާއްޖޭގައި ހުޅުވުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން
ލައިސަންސް ދޫކުރެވިދާނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން އިސްލާމިކް ބޭންކިންގގެ
އުޞޫލުތަކާއި އެއްގޮތަށް ނުހިންގާ ދޭސީ ބޭންކުތަކުންނާއި ބިދޭސީ ބޭންކުތަކުގެ
ބްރާންޗްތަކުން، އެމް.އެމް.އޭ އިން ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހުގައި އިސްލާމިކް ބޭންކިންގގެ
ޚިދުމަތް، އެ ބޭންކެއްގެ ނުވަތަ އެ ބްރާންޗްގެ ޑިޕާރޓްމަންޓަކުން ނުވަތަ
އެހެންވެސް ގޮތަކުން ދެވިދާނެއެވެ. އެފަދަ ބޭންކުތަކާއި ބޭންކުތަކުގެ
15

ޑިޕާރޓްމަންޓްތަކަކީ، މި ޤާނޫނުގައި ބުނާ ޙާލަތްތަކުގައި މެނުވީ، އެހެން
ބޭންކުތަކެކޭ އެއްފަދައިން އެމް.އެމް.އޭގެ ބާރުގެ ދަށުގައިވާ، އަދި އެމް.އެމް.އޭ އިން
ސުޕަވައިޒްކޮށް، ހިނގާ ނުހިނގާގޮތް ބަލައި ހެދޭނެ ތަންތަނެވެ.
އިންޓްރެސްޓް 11. އިސްލާމިކް ބޭންކުތަކުން މަސައްކަތް ކުރަންވާނީ ހުރިހާ ޙާލަތްތަކުގައިވެސް ބޭންކުން
ނުހިމެނޭގޮތަށް ހިންގާ ޚިދުމަތްދިނުމުގައާއި ފައިނޭންސް އަދި އިންވެސްޓް ކުރުމުގައި އިންޓްރެސްޓް
ބޭންކިންގ ޚިދުމަތްތައް
ނުހިމެނޭގޮތަށް އެކަންތައްތައް ކުރުމަށެވެ.
ހުއްދަކުރެވިފައިވާ 11. އިސްލާމިކް ބޭންކުތަކާއި، އިސްލާމިކް ބޭންކިންގގެ އުޞޫލުތަކާއެއްގޮތަށް
ޙަރަކާތްތައް އެކުލަވާލެވިފައިނުވާ ނަމަވެސް، އިސްލާމިކް ބޭންކިންގގެ އުޞޫލުން ޚިދުމަތްދޭ
ބޭންކުތަކުން، ކަސްޓަމަރުންނަށް އިސްލާމިކް ބޭންކިންގގެ ޙަރަކާތްތައް
ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި، ކޮންސިއުމަރ، ވިޔަފާރި، މާލީ އަދި އިންވެސްޓްމަންޓް
ޙަރަކާތްތައް ހިންގާ، ކޮންސިއުމަރ، ވިޔަފާރި، އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުން، އަދި
ޢިމާރާތްކުރުމާގުޅޭ މަޝްރޫޢުތަކުގައި ބައިވެރިވެވިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް މިފަދަ
ޙަރަކާތްތައް ހިންގޭނީ ނުވަތަ ޙަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރި ވެވޭނީ، އެ ޙަރަކާތްތަކަކީ
އާދައިގެ ބޭންކިންގ ޚިދުމަތްތަކާ އެއްފަދަ ޙަރަކާތްތަކެއް ނަމައެވެ. ލައިސަންސް
ދޫކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކުން އިސްލާމިކް ބޭންކިންގ ޚިދުމަތްތައް ދެވޭނެގޮތާމެދު
ގަވާއިދެއްގެ ސިފައިގައި ނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކަށް އިރުޝާދުދިނުމުގެ ޙައްޤު
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
4 ވަނަ ބާބު
ރައުސްމާލު
ދޭސީ ބޭންކު، ޓިއަރ 12 1. (ހ) ދޭސީ ބޭންކެއް އުފެއްދޭނީ، ކަނޑައަޅާފައިވާ ރައުސްމާލު އެހެން އެއްވެސް
16

ބޭންކު، ޓިއަރ 2 ފަރާތަކަށް ދަރާފައިނުވާފަދަ ގޮތަކަށް ދިވެހި ފައިސާއިން ދައްކައި، މި
ބޭންކުން މަދުވެގެން 1
މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ޓިއަރ
ބަހައްޓަންޖެހޭ ރައުސްމާލު
ނުވަތަ ޓިއަރ 2 ބޭންކެއްގެ ގޮތުގައެވެ.
(1) ޓިއަރ 1 ބޭންކަކުން ހުރިހާ ވަގުތެއްގައިވެސް، -
151،111،111/ (ސަތޭކަ ފަންސާސް މިލިޔަން) ރުފިޔާއަށްވުރެ
މަދުނޫން ޢަދަދެއް، ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ އިން މިއަށްވުރެ ބޮޑު
ޢަދަދެއް ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، އެ ޢަދަދަކަށްވުރެ މަދުނޫން ޢަދަދެއް،
މިނިމަމް އަންއިމްޕެއަރޑް ޕެއިޑްއަޕް ކެޕިޓަލްގެ ގޮތުގައި
ބަހައްޓަންވާނެއެވެ. ޓިއަރ 1 ބޭންކަކުން، މި ޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ
މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބޭންކިންގ ޙަރަކާތްތައް
ހިންގިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް ޙަރަކާތްތައް ހިންގޭނީ 25 ވަނަ
މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތާއެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
(2) ޓިއަރ 2 ބޭންކަކުން ހުރިހާ ވަގުތެއްގައިވެސް، 91،111،111/-
(ފަސްދޮޅަސް މިލިޔަން) ރުފިޔާއަށްވުރެ މަދުނޫން ޢަދަދެއް، ނުވަތަ
އެމް.އެމް.އޭ އިން މިއަށްވުރެ ބޮޑު ޢަދަދެއް ކަނޑައަޅައިފިނަމަ،
އެ ޢަދަދަކަށްވުރެ މަދުނޫން ޢަދަދެއް، މިނިމަމް އަންއިމްޕެއަރޑް
ޕެއިޑްއަޕް ކެޕިޓަލްގެ ގޮތުގައި ބަހައްޓަންވާނެއެވެ. ޓިއަރ 2
ބޭންކަކުން، ހަމައެކަނި ކުރެވޭނެ ވިޔަފާރިއަކީ 25 ވަނަ މާއްދާގެ
(ހ) ގެ)1(ގައި ބުނާ ޑިޕޮސިޓް ނެގުމުގެ ޙަރަކާތާއި، އަމިއްލަ
ފަރުދުންނަށް އެފަރާތްތަކުގެ ބޭނުންތަކަށް ދޫކުރާ ދަރަނި،
ގަނެވިއްކުމުގެ ވިޔަފާރިއަށް ދޫކުރެވޭ ދަރަނި، ގޯތިގެދޮރު
ރަހުނުކުރުމަށްފަހު ދޫކުރެވޭ ލޯނު، މި ލޯނުތަކުގެ ތެރެއިން
އެމް.އެމް.އޭ އިން ވަކި ބާވަތްތަކެއް ހުއްދަކޮށްފިނަމަ، އެ
ހުއްދަކުރެވުނު ބާވަތްތަކުގެ ލޯނު ދޫކުރުމެވެ.
17

(ށ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބުނެފައިނުވާ ޙާލަތްތަކުގައި، ޓިއަރ 1
ބޭންކުތަކުންނާއި، ޓިއަރ 2 ބޭންކުތަކުން، މި ޤާނޫނުގައި ބޭންކުތަކުން
ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ މާއްދާތަކަށް ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ. ޓިއަރ 2
ބޭންކަކުން، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(ގައި ބުނާ ޢަދަދަށް ނުވަތަ
މިއަށްވުރެ ބޮޑު ޢަދަދެއް އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ،
އެޢަދަދަކަށް އަންއިމްޕެއަރޑް ޕެއިޑްއަޕް ކެޕިޓަލް ބަހައްޓައި، އަދި މި
ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބޭންކެއް އުފައްދާއިރު، ހުންނަންޖެހޭ ހުރިހާ ޝަރުޠުތަކެއް
ފުރިހަމަ ކޮށްފައިވާނަމަ، ޓިއަރ 1 ބޭންކެއްގެ ލައިސަންސް އަށް އެދި
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. މިފަދަ ހުށަހެޅުމެއް ކުރިއަށް ގެންދާނެ
އުޞޫލުތައް އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(ނ) ބޭންކުގެ ފާއިތުވި އަހަރުގެ ފައިދާގެ ޢަދަދަށް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އަދި
އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކުލަވާލާ ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން ގެންނަންޖެހޭ
އެޖަސްޓްމަންޓްތައް ނުވަތަ ބަދަލުތައް ގެނައުމަށްފަހުގައި، އެއަހަރުގެ
ފައިދާއިން ޙިއްޞާދާރުންނަށް ބެހުމަށް ގަސްދުކުރާ ޢަދަދެއް
ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް، އޭގެ ކުރީ އަހަރުތަކުގެ ފައިދާއިން
ޙިއްޞާދާރުންނަށް ބަހަން ކަނޑައެޅޭނީ އެމް.އެމް.އޭ އިން ހުއްދަ
ހޯދުމަށްފަހުގައެވެ. އަދި އެއްވެސް ބޭންކަކުން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނުވަތަ
އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ ގަވާއިދެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭގެ
އަމުރެއްގެ ދަށުން އެ ބޭންކަކުން މަދުވެގެން ބަހައްޓަންޖެހޭ ރައުސްމާލާއި
ރިޒަރވްގެ ޢަދަދަށްވުރެ އެ ބޭންކެއްގެ ރައުސްމާލާއި ރިޒަރވް
މަދުވާނެގޮތަކަށް، ޙިއްޞާދާރުންނަށް ފައިސާ ބެހުމަށް ނިންމައިގެން ނުވަތަ
ބަހައިގެން، ނުވަތަ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ފައިސާއެއް ޙިއްޞާދާރުންނަށް
ދީގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި މިގޮތަށް ރައުސްމާލާއި ރިޒަރވް މަދުވާނެގޮތަކަށް
ބޭންކެއްގެ ފައިދާއިން އެއްވެސް ބައެއް ޓްރާންސްފަރ ކޮށްގެންވެސް
ނުވާނެއެވެ.
18

(ރ) ކޮންމެ ބޭންކަކުންވެސް ރައުސްމާލު އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި ރިޒަރވް އެއް
ޤާއިމުކޮށް، ކޮންމެ އަހަރެއްގެ ބޭންކުގެ ޓެކްސް ކެނޑުމަށްފަހު ލިބޭ ސާފު
ފައިދާގެ މަދުވެގެން 50% (ފަންސާސް އިންސައްތަ) މި ރިޒަރވް އަށް
ޖަމާކުރަންވާނެއެވެ. މިގޮތަށް ޖަމާކުރާނީ މި ރިޒަރވް، އެ ބޭންކެއްގެ
ޕެއިޑްއަޕް ކެޕިޓަލް ގެ ދެބައިކުޅަ އެއްބަޔާ އެއްވަރުވަންދެނެވެ. މިއަށްފަހު،
މި ރިޒަރވް ބޭންކުގެ ޕެއިޑްއަޕް ކެޕިޓަލްއާ އެއްވަރު ވަންދެން ކޮންމެ
އަހަރެއްގެ ބޭންކުގެ ޓެކްސް ކެނޑުމަށްފަހު ލިބޭ ސާފު ފައިދާގެ މަދުވެގެން
25% (ފަންސަވީސް އިންސައްތަ) މި ރިޒަރވް އަށް ޖަމާކުރަންވާނެއެވެ.
އެއްވެސް ބޭންކަކުން އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހު މެނުވީ، އެ
ބޭންކެއްގެ ރައުސްމާލާއި، މި މާއްދާގައި ބުނާގޮތަށް ނުވަތަ އެނޫންވެސް
ގޮތަކަށް ރައުސްމާލަށް އިތުރުވާގޮތަށް ބަހައްޓާފައިވާ ރިޒަރވް
މަދުކޮށްގެންނުވާނެއެވެ.
(ބ) އެމް.އެމް.އޭގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހު މެނުވީ އެއްވެސް ބޭންކަކުން
ސަބޯރޑިނޭޓެޑް ޑެޓް ނަގައިގެން ނުވަތަ ސަބޯރޑިނޭޓެޑް ޑެޓްގެ އެއްވެސް
ބައެއް، ޕްރިންސިޕަލް ނުވަތަ އިންޓްރެސްޓް އަނބުރާ ދައްކައިގެންވެސް
ނުވާނެއެވެ.
ބިދޭސީ ބޭންކުތަކުގެ 13. (ހ) ރާއްޖޭގައި ހިންގާ ބިދޭސީ ބޭންކަކުން، ރާއްޖޭގައި ހިންގާ އެ ބޭންކުގެ
ބްރާންޗްތަކުން ހުރިހާ ޙަރަކާތްތަކަށް އެ ބޭންކެއްގެ އިކުއިޓީ ކެޕިޓަލްގެ ތެރެއިން، ދޭސީ
ބަހައްޓަންޖެހޭ އެސައިންޑް
ބޭންކަކުން ބަހައްޓަންޖެހޭ ޕެއިޑްއަޕް ކެޕިޓަލްއާ އެއްވަރުގެ ޢަދަދެއް
ރައުސްމާލު؛ ރާއްޖޭގައި
ރައުސްމާލުގެ ގޮތުގައި ބަހައްޓަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން ބަހައްޓާ ރައުސްމާލަކީ
ހުރި، ބޭންކުގެ
އެ ބްރާންޗެއްގެ އެސައިންޑް ރައުސްމާލެވެ. ޓިއަރ 1 ބޭންކެއްގެ ގޮތުގައި
އެސެޓުތަކާއި
ލައިބިލިޓީތަކުގެ ފަރަގު؛ ހިންގުމަށް ހަމަޖައްސާފައިވާ ބިދޭސީ ބޭންކުތަކުގެ ބްރާންޗްތަކުން، ޓިއަރ
ބޭންކުގެ ހަރުދަނާކަން 1 ބޭންކަކުން އަންއިމްޕެއަރޑް ރައުސްމާލުގެ ގޮތުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ޢަދަދާ
ދައްކުވައިދޭ ރޭޝިއޯތައް
އެއްވަރުގެ ޢަދަދަކަށް އެ ބްރާންޗެއްގެ އެސައިންޑް ރައުސްމާލު
19

ބަލާނެގޮތް ބަހައްޓަންވާނެއެވެ. ޓިއަރ 2 ބޭންކެއްގެ ގޮތުގައި ހިންގުމަށް
ހަމަޖައްސާފައިވާ ބިދޭސީ ބޭންކުތަކުގެ ބްރާންޗްތަކުން، ޓިއަރ 2
ބޭންކަކުން އަންއިމްޕެއަރޑް ރައުސްމާލުގެ ގޮތުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ޢަދަދާ
އެއްވަރުގެ ޢަދަދަކަށް އެ ބްރާންޗެއްގެ އެސައިންޑް ރައުސްމާލު
ބަހައްޓަންވާނެއެވެ. އެސައިންޑް ރައުސްމާލު އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި، މި
ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބުނާގޮތަށް ބްރާންޗްތަކުގެ
ފައިދާއިން ބައެއް ރިޒަރވް އެކައުންޓަށް ޖަމާ ކުރަންވާނެއެވެ. އެސައިންޑް
ރައުސްމާލު ބަހައްޓަންވާނީ އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ އިރުޝާދުތަކާ
އެއްގޮތަށެވެ.
(ށ) ރާއްޖޭގައި ހިންގާ ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ކޮންމެ ބްރާންޗަކުން އެ ބްރާންޗެއްގެ
ލައިބިލިޓީތަކަށް ވުރެ އެސެޓުތައް އިތުރަށް ބަހައްޓަންޖެހޭ މިންވަރު
އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅައި އަންގައިފި ހިނދެއްގައި އެ މިންވަރަކަށް
އެސެޓު ރާއްޖޭގައި ބަހައްޓަންވާނެއެވެ.
(ނ) ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ބްރާންޗަކުން ބަހައްޓަންޖެހޭ ރޭޝިއޯތައް، މީގެ ތެރޭގައި
މި ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ ބާބުގައި ބުނާ ކަންތައްތަކާއި ރައުސްމާލާ ގުޅިގެން
ބަހައްޓަންޖެހޭ ރޭޝިއޯތައް ހިމެނޭގޮތަށް، ކަނޑައަޅާނީ އެ ބްރާންޗްތަކުގެ
އެސައިންޑް ރައުސްމާލުގެ މައްޗަށެވެ.
ރައުސްމާލު ބަހައްޓަންޖެހޭ 14. (ހ) ކޮންމެ ބޭންކަކުންވެސް ހުރިހާ ވަގުތަކު، އެ ބޭންކެއްގެ ރިސްކް އެޖަސްޓެޑް
މިންގަނޑުތައް ބަހައްޓަންވީ އެސެޓުތަކުގެ ޖުމްލައިގެ 12% (ބާރަ އިންސައްތަ) އަށްވުރެ މަދުނޫން
ގޮތްތައް
ޢަދަދަކަށް އެ ބޭންކެއްގެ ޖުމްލަ ރައުސްމާލު ބަހައްޓައި، ރައުސްމާލުގެ
ތެރެއިން ކޯ ކެޕިޓަލްގެ ބައި، ޖުމްލަ ރިސްކް އެޖަސްޓެޑް
އެސެޓުތަކުގެ 9% (ހައެއް އިންސައްތަ) އަށް ވުރެ މަދުނޫން ޢަދަދަކަށް
ބަހައްޓަންވާނެއެވެ. އަދި ހުރިހާ ވަގުތަކުވެސް ބޭންކުގެ ޖުމްލަ
އެސެޓުތަކުގެ 5% (ފަހެއް އިންސައްތަ) އަށް ވުރެ މަދުނޫން ޢަދަދަކަށް
20

ބޭންކުގެ ރައުސްމާލު ބަހައްޓަންވާނެއެވެ. އެމް.އެމް.އޭ އިން،
ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ރައުސްމާލު، ކޯ
ކެޕިޓަލް، ކެޕިޓަލް ބޭސް އަދި މިނޫންވެސް އެހެނިހެން ލަފުޒުތަކާއި
ޢިބާރާތްތަކުގެ މާނައާއި ރިސްކް އެސެޓުތަކުގެ ބާވަތްތައް ބަޔާންކޮށް،
ގަވާއިދުތަކެއް އެކަށައަޅަންވާނެއެވެ. އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެނިއްޖެ
ހިނދެއްގައި، މި މާއްދާގައި ބުނާ ރައުސްމާލުގެ ރޭޝިއޯތަކަށްވުރެ މަތީ
ރޭޝިއޯތަކެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ބާރު އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާ، ބޭންކުގެ ރައުސްމާލާގުޅޭ ރޭޝިއޯތައް
ބެލުމުގައި، އެ ބޭންކުގެ އެއްވެސް ފައިސާއެއް އެހެން ބޭންކެއްގެ
ރައުސްމާލުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭނަމަ، އެ ޢަދަދެއް ފުރަތަމަ ބުނެވުނު ބޭންކުގެ
ރައުސްމާލުން ކަނޑަންވާނެއެވެ.
(ނ) ބޭންކެއްގެ މިނިމަމް ޕެއިޑްއަޕް ކެޕިޓަލް ޤާއިމުކުރާނެ ގޮތާއި ބަހައްޓާނެގޮތް
ބަޔާންކޮށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ގަވާއިދެއް އެކަށައަޅަންވާނެއެވެ.
(ރ) ބޭންކެއްގެ ހިންގުންތެރިކަމާއި މާލީ ޙާލަތަށް ބަލާއިރު، ރައުސްމާލާ ގުޅިގެން
ބަހައްޓަންޖެހޭ ރޭޝިއޯތައް ޢާންމުކޮށް ބަހައްޓަންޖެހޭ މިންވަރަށްވުރެ
މަތިކުރުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެންގުމުގެ ބާރު
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
5 ވަނަ ބާބު
ބޭންކުގެ މެނޭޖްމަންޓް
ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑު 15. (ހ) ބޭންކު ހިންގާނެގޮތުގެ އުޞޫލުތަކާއި ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅައި، ބޭންކުގެ
މެނޭޖްމަންޓުން ބޭންކު ހިންގާގޮތް ބެލުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާނީ
ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުންނެވެ. އަދި ޚާއްޞަކޮށް، ބޭންކުގެ މައިގަނޑު
21

މަސައްކަތްތަކަށް ނުރަނގަޅު އަސަރުތަކެއް ކޮށްފާނެ ކަންކަމަށް
ތައްޔާރުވުމުގެ ގޮތުން ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން ސިޔާސަތުތަކެއް
ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅާ މައިގަނޑު
މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ލޯނު ދޫކުރުން، އިންވެސްޓްކުރުން، އެސެޓްސް-
ލައިބިލިޓީ މެނޭޖްކުރުން، އޮޑިޓްކުރުން، އިންޓަރނަލް ކޮންޓްރޯލް
ނިޒާމުތައް، ބޭންކުން ބޭނުންކުރާނެ އެކައުންޓިންގ މިންގަނޑުތައް
ހިމެނެއެވެ.
(ށ) ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑު އެކުލެވިގެން ވާންވާނީ، މަދުވެގެން 5 (ފަހެއް)
މެންބަރުން އަދި ގިނަވެގެން 15 (ފަނަރަ) މެންބަރުންގެ މައްޗަށެވެ. އަދި
ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ޢަދަދު ވާންވާނީ އޮނަހިރި ޢަދަދަކަށެވެ. ބޯޑަށް
ޢައްޔަންކުރާ މީހުން ޢައްޔަންކުރާނީ ބޭންކުގެ ޢާންމު ޖަލްސާއެއްގައި،
ގިނަވެގެން 4 (ހަތަރެއް) އަހަރުދުވަހުގެ ދައުރަކަށެވެ. ޢައްޔަންކުރެވޭ
މެންބަރުންގެ ކޮންމެ ދައުރެއް ހަމަވުމުން، އަލުން 4 (ހަތަރެއް)
އަހަރުދުވަހަށްވުރެ ދިގު ނޫން މުއްދަތަކަށް ޢައްޔަންކުރެވިދާނެއެވެ.
ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން ބައެއް މެންބަރުންނަކީ މާލީ
ރިޕޯޓުތައް ތައްޔާރުކުރުމާއި، އެކައުންޓިންގ ނުވަތަ އޮޑިޓްކުރުމުގެ
މަސައްކަތުގެ ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ވާންޖެހޭނެއެވެ.
ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން، ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން،
ޗެއަރމަންކަމަށް މެންބަރަކު ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ. ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ
މެންބަރުންނަށް ދޭންވާ އުޖޫރައާއި ޢިނާޔަތްތައް ޙިއްޞާދާރުންގެ ޢާންމު
ޖަލްސާއެއްގައި، ޙިއްޞާދާރުންނަށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(ނ) ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ ޗެއަރމަން އަދި އެހެން މެންބަރުންނަކީ ޤާނޫނީ
ގޮތުން ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތްތަކެއް ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ. އަދި
ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ޢުމުރަކީ މަދުވެގެން 31 (ތިރީސް)
އަހަރު، ގިނަވެގެން 71 (ހަތްދިހަ) އަހަރު ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.
22

ނަމަވެސް، މެންބަރެއްގެ ޢުމުރު 71 (ހަތްދިހަ) އަހަރަށްވުރެ
މަތިވީނަމަވެސް، އެ މެންބަރެއްގެ ޚިދުމަތް ދެމިހުރިގޮތެއްގައި ހޯދުމަށްޓަކައި
އެމް.އެމް.އޭ އިން އެ މެންބަރަކަށް ބޯޑުގައި ދެމިހުރެވޭނެ އެންމެ މަތީ
ޢުމުރު ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(ރ) ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ 50% (ފަންސާސް އިންސައްތަ) އަށްވުރެ ގިނަ
ޑިރެކްޓަރުންނަކީ ބޭންކުގައި ފުލްޓައިމްކޮށް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކެއް
ކަމުގައި ވެގެން ނުވާނެއެވެ.
(ބ) ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ އެއްވެސް މެންބަރަކީ:
(1) އެ ބޭންކުގެ ޕޭރަންޓް ބޭންކު އަދި އެ ބޭންކު ކޮންޓްރޯލްކުރާ
ބޭންކުން ކޮންޓްރޯލްކުރާ އެހެން ބޭންކެއް ފިޔަވައި، އެއްވެސް
ބޭންކެއްގެ މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރަކަށް ނުވަތަ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކަށް
ނުވަތަ މުވައްޒަފަކަށް ވެގެންނުވާނެއެވެ. މިގޮތުން އެ ބޭންކުގެ
ޕޭރަންޓް ބޭންކު ނުވަތަ އެ ބޭންކު ކޮންޓްރޯލްކުރާ ބޭންކުން
ކޮންޓްރޯލްކުރާ އެހެން ބޭންކެއްގެ މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރުން ނުވަތަ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުން ނުވަތަ މުވައްޒަފުން، އެ ބޭންކުގެ
ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގައި ހިމެނެންވާނީ މުޅި ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ
50% (ފަންސާސް އިންސައްތަ) އަށްވުރެ އިތުރު ނުވާ
ޢަދަދަކަށެވެ.
(2) ސަރުކާރުގެ މިނިސްޓްރީއެއްގެ އެންމެ އިސް ވެރިޔަކަށް ނުވަތަ
ކެބިނެޓްގެ މެންބަރަކަށްވެސް ވެގެންނުވާނެއެވެ.
(ޅ) ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުން މަސައްކަތްކުރަންވާނީ ނުބައި
ނިޔަތެއްނެތި، ތެދުވެރިކަމާއެކު ބޭންކަށް އެންމެ ފައިދާހުރި ގޮތަކަށެވެ. އަދި
އެފަރާތްތަކުގެ ވަޒީފާގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރަންވާނީ، އެއާ އެއްފަދަ
ޙާލަތްތަކުގައި އެހެން ފަރާތަކުން އެފަދަ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި
ބޭނުންކުރާނެފަދަ ހުނަރާއި ފަރުވާތެރިކަން ބަހައްޓައިގެންނެވެ.
23

ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރެއް، ބޭންކަށް ފައިދާހުރިގޮތަށް
މަސައްކަތްކުރުމުގައި ބޭނުންވާނެ މިފަދަ ހުނަރާއި ފަރުވާތެރިކަން
ނުބަހައްޓައި މަސައްކަތްކުރުމުގެ ސަބަބުން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ގެއްލުމެއް
ލިބިއްޖެނަމަ، އެލިބުނު ގެއްލުމަށް، އެ ޑިރެކްޓަރެއް ޒާތީގޮތުން
ޒިންމާވާންވާނެއެވެ. މިފަދަ މައްސަލައެއްގައި ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު
ހޯދުމުގެ ގޮތުން ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރަކާމެދު ދަޢުވާކުރުމަށް ކޯޓަށް
ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ކ) ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން އެއްވެސް ނިންމުމެއް ނިންމޭނީ، ބޯޑުގެ ޖަލްސާއެއް
ބޭއްވުމަށް ބޭނުންވާ ޤާނޫނީ ޢަދަދު ހަމަވާ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ
ޖަލްސާއެއްގައި މެންބަރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތު ވޯޓު ލިބިގެންނެވެ.
ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ ކޯރަމް ހަމަވީކަމަށް ބެލެވޭނީ، މުޅި ޑިރެކްޓަރުންގެ
ބޯޑުގެ ހަތަރު ބައިކުޅަ ތިންބައި މެންބަރުން ހަމަވުމުންނެވެ. ޑިރެކްޓަރުންގެ
ބޯޑުން ނިންމުމެއް ނިންމުމަށް ވޯޓުދިނުމުގައި ހަމަހަމައަށް ވޯޓު
ލާފައިވާނަމަ، އެ ނިންމުމެއް ނިންމާނީ ޗެއަރމަން ވޯޓުދީފައިވާ ގޮތަކަށެވެ.
(އ) މީލާދީ ކަލަންޑަރުގެ ކޮންމެ މަހަކު މަދުވެގެން 1 (އެކެއް) ފަހަރު
ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ ޖަލްސާއެއް ބާއްވަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން ބާއްވާ ކޮންމެ
ޖަލްސާއަކު، އެންމެ ފަހުން ބޭއްވުނު ޖަލްސާގެ ޔައުމިއްޔާ ބަލައި، ފާސް
ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ކޮންމެ ޖަލްސާއަކުވެސް ބޭންކުގެ ހިންގުމާއި
ޙަރަކާތްތައް ހިނގާގޮތާއި ބޭންކުގެ މާލީ ޙާލަތު ބަލަންވާނެއެވެ. ބޯޑުގެ
މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރެއިން ވަކިވަކި ކަންތައްތައް ކުރުމަށްޓަކައި ބޯޑުގެ
މެންބަރުންގެ ތެރެއިން ކޮމިޓީތަކެއް އެކުލަވާލެވިދާނެއެވެ. މިގޮތުން
އެކުލަވާލާ ކޮމިޓީތަކުން ރިޕޯޓުކުރާ ކަންތައްތައް ގަވާއިދުން ބާއްވަންޖެހޭ
ބޯޑުގެ ޖަލްސާތަކުގައި ބަލަންވާނެއެވެ. ބޯޑުން ކުރާ ކަންތައްތަކާއި ނިންމާ
ނިންމުންތައް ޔައުމިއްޔާގައި ހިމަނަންވާނެއެވެ.
24

މެނޭޖްމަންޓް އަދި 19. (ހ) ދޭސީ ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން މެންބަރެއް އެ
ފަރުވާތެރިވުމުގެ ވާޖިބު ބޭންކުގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރުކަމުގެ މަޤާމަށް ނުވަތަ ޗްފީ އެގްޒެކެޓިވް
އޮފިސަރުގެ މަޤާމަށް، ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ.
ރާއްޖޭގައި ހިންގާ ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން، ރާއްޖޭގައި
ހިންގާ އެ ބޭންކެއްގެ ބްރާންޗަށް ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ބްރާންޗް މެނޭޖަރެއް
ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ. ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން ނިންމާ ނިންމުންތައް
ތަންފީޛުކުރުމާއި ދުވަހުން ދުވަހަށް ހިންގަންޖެހޭ ހިންގުންތައް ހިންގުމަކީ
އެ ބޭންކެއްގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރ ނުވަތަ ޗްފީ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރ
ނުވަތަ ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ބްރާންޗް މެނޭޖަރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ.
(ށ) ބޭންކުގެ އެކައުންޓުތަކާއި، ރިކޯޑުތަކާއި، ފޮތްތައް ބަލަހައްޓައި
ރައްކާކުރުމަށާއި، ސޮއި ޗެކްކުރަން ޖެހިއްޖެ ޙާލަތެއްގައި ސޮއި ޗެކް
ކުރުމަށްޓަކައި ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން، އޮފިސަރެއް
ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ބޭންކުގެ މައިގަނޑު ކަންތައްތައް ހިންގުމުގެ
މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށްޓަކައި އެކަންކަމަށް އެކަށީގެންވާ މީހުން
އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުންގެ ގޮތުގައި ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން،
އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުން ޢައްޔަންކުރަންވާނެ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި،
ލޯނުދޫކުރުން، އިންޓަރނަލް އޮޑިޓް، ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނުތަކާއި
ގަވާއިދުތަކާއި، އިރުޝާދުތަކާއި، އަމުރުތަކާއި، އުޞޫލުތަކަށް ބޭންކުން
ޢަމަލުކުރޭތޯ ބެލުން، އަދި އެސެޓުތަކާއި ލައިބިލިޓީތައް ބެލެހެއްޓުން
ހިމެނެއެވެ. މިކަންތައްތަކާއި ބޭންކުގެ އެހެން ކަންތައްތައް ހިނގާ
ނުހިނގާގޮތް ބެލުމަށްޓަކައި ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން
އެކަށޭނަ ކޮމިޓީތައް އެކުލަވާލެވިދާނެއެވެ.
(ނ) ބޭންކުގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރަށާއި، އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުންނަށާއި،
ޢައްޔަންކުރެވޭ ބްރާންޗް މެނޭޖަރަށާއި އަދި އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ
އެހެނިހެން މަޤާމުތަކަށް ޢައްޔަންކުރާ ފަރާތްތަކަކީ، ތިރީގައިވާ ސިފަތައް
25

ހުރި މީހުންކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.
(1) ޤާނޫނީ ގޮތުން ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތްތަކެއް ކަމުގައިވުން؛
(2) ޢައްޔަންކުރެވޭ ނުވަތަ އެފަރާތެއް ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭ
މަސައްކަތަށް އެކަށީގެންވާ އަދި އެ މަސައްކަތެއް ކުރުމަށް
ބޭނުންވާ ޤާބިލުކަމާއި ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވުން؛
(3) އެހެން ބޭންކެއްގެ މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރެއް ނުވަތަ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް ނުވަތަ މުވައްޒަފެއްކަމުގައި ނުވުން؛ އަދި
(4) ޢައްޔަންކުރެވޭ މުއްދަތުގައި ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭނެ އަދި ބޭންކު
ހިންގުމުގައި ފުލްޓައިމްކޮށް ޙަރަކާތްތެރިވާނެ ފަރާތަކަށްވުން.
ނަމަވެސް، އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި ރާއްޖޭގައި
އަލަށް ހުޅުވާ ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ބްރާންޗަކަށް، ވަގުތީގޮތުން އެ
ބްރާންޗެއްގެ މައި ބޭންކުގެ ނުވަތަ އެ ބޭންކުގެ އެފިލިއޭޓެއްގެ
އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރެއް ނުވަތަ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުންގެ
ޚިދުމަތް ލިބިގަތުމުގެ ހުއްދަ ދެވިދާނެއެވެ.
(ރ) އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުން މަސައްކަތްކުރަންވާނީ ނުބައި ނިޔަތެއްނެތި،
ތެދުވެރިކަމާއެކު ބޭންކަށް އެންމެ ފައާިދުހރި ގޮތަކަށެވެ. އަދި އެފަރާތްތަކުގެ
ވަޒީފާގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރަންވާނީ، އެއާ އެއްފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި
އެހެން ފަރާތަކުން އެފަދަ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާ ކުރުމުގައި
ބޭނުންކުރާނެފަދަ ހުނަރާއި ފަރުވާތެރިކަން ބަހައްޓައިގެންނެވެ. އެގްޒެކެޓިވް
އޮފިސަރެއް، ބޭންކަށް ފައިދާހުރިގޮތަށް މަސައްކަތްކުރުމުގައި ބެނުންވާނެ
މިފަދަ ހުނަރާއި ފަރުވާތެރިކަން ނުބަހައްޓާ މަސައްކަތްކުރުމުގެ ސަބަބުން
އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބިއްޖެނަމަ، އެލިބުނު ގެއްލުމަށް، އެ
އޮފިސަރެއް ޒާތީގޮތުން ޒިންމާވާންވާނެއެވެ. މިފަދަ މައްސަލައެއްގައި ލިބުނު
ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމުގެ ގޮތުން އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރަކާމެދު
26

ދަޢުވާކުރުމަށް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުން 17. (ހ) ބޭންކަކުން މި ޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާއާއި 19 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން
ބަދަލުވުން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރުމުގެ ނުވަތަ ހޮވުމުގެ މަދުވެގެން 31
(ތިރީސް) ދުވަސްކުރިން، އެކަން އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިޔުމަކުން
އަންގަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން ފޮނުވާ ލިޔުމުގައި ޢައްޔަންކުރަން ނުވަތަ
ހޮވަން ގަސްދުކުރާ ފަރާތަކީ، އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކުލަވާލާ ގަވާއިދެއްގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތްވާ އަދި ކަމަށް އެކަށޭނަ
ފަރާތެއްކަން އަންގައިދޭ މަޢުލޫމާތު ހިމަނަންވާނެއެވެ. އަދި އެފަރާތަކީ
އެމް.އެމް.އޭ ގެ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތެއް
ނޫންކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެފަރާތެއް
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއްގެ ގޮތުގައި ނުހޮވޭނެކަން ނުވަތަ
ޢައްޔަންނުކުރެވޭނެކަން، އެމް.އެމް.އޭ އަށް މަޢުލޫމާތު ފޮނުވާތާ 31
(ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ބޭންކަށް އަންގަންވާނެއެވެ. އެމް.އެމް.އޭ އަށް
މަޢުލޫމާތު ފޮނުވާތާ 31 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެމް.އެމް.އޭ އިން
އެފަރާތެއް ޢައްޔަންނުކުރެވޭނެކަން ނުވަތަ ނުހޮވޭނެކަން ބޭންކަށް ލިޔުމަކުން
އަންގާފައިނުވާނަމަ، ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ އިން ގޮތެއް ނިންމުމަށް މި
މުއްދަތު އިތުރު 31 (ތިރީސް) ދުވަހަށްވުރެ ގިނަނުވާ ގޮތަކަށް
އިތުރުކޮށްފައި ނުވާނަމަ، ބެލެވޭނީ އެފަރާތެއް ބޭންކުގެ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއްގެ ގޮތުގައި ޢައްޔަންކުރުމާމެދު ނުވަތަ ހޮވުމާމެދު
އެމް.އެމް.އޭ އިން އިޢުތިރާޟެއް ނެތްކަމަށެވެ.
(ށ) އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއްގައި، މި ޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާއާއި 19 ވަނަ
މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުޠެއް ފުރިހަމަ ނުވާކަމަށް ޑިރެކްޓަރުންގެ
ބޯޑުން ނިންމައިފިނަމަ، އެފަރާތެއް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުކަމުން ވަކި
ކުރަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން، އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއްގެ ޝަރުޠު ފުރިހަމަ
27

ނުވާކަމަށް ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން ނިންމައިފިނަމަ، އެކަން ޑިރެކްޓަރުންގެ
ބޯޑުން ބޭންކުގެ ޙިއްޞާދާރުންނަށް އަންގަންވާނެއެވެ.
(ނ) ބޭންކުން، އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރާތާ ނުވަތަ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކު އަމިއްލައަށް ވަޒީފާއިން ވަކިވުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ
ހުށަހެޅުމެއް ޤަބޫލުކުރާތާ 3 (ތިނެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކު ވަޒީފާއިން ވަކިވުމަށް ހުށަހެޅި ސަބަބު، ނުވަތަ
ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ސަބަބާއެކު އެމް.އެމް.އޭ އަށް އަންގަންވާނެއެވެ.
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުން 18. (ހ) އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކެއްގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކަށް ހުރި މީހަކު
ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުކަމުން ވަކިކޮށްފިނަމަ، އެމީހަކަށް އެއްވެސް ބޭންކެއްގެ
ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރަކަށް، ނުވަތަ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރަކަށް
ނުވަތަ ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ބްރާންޗް މެނޭޖަރަކަށް ނުވެވޭނެއެވެ. އަދި ހަމަ
އެފަދަ ފަރާތަކަށް އެހެން ބޭންކެއްގެ އެއްވެސް އިސް މަޤާމެއްގައެއް
ނުހުރެވޭނެއެވެ.
(ށ) ބޭންކެއްގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން ދަނިކޮށް އެ ބޭންކުގެ
ލައިސަންސް ބާޠިލުކޮށްފައިވާނަމަ، ނުވަތަ އެ ބޭންކު ނޫން އެހެންފަރާތަކުން
އެ ބޭންކު ބަންދުކޮށްފައިވާނަމަ، އެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކަށް އެހެން
ބޭންކެއްގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކަށް ނުވެވޭނެއެވެ. އަދި ހަމަ އެފަދަ
ފަރާތަކަށް އެހެން ބޭންކެއްގެ އެއްވެސް އިސް މަޤާމެއްގައެއް
ނުހުރެވޭނެއެވެ.
(ނ) މިމާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއްގެ ފަންނީ
ތަޖުރިބާއަށާއި، ތަޢުލީމީ ފެންވަރަށާއި، އެމީހެއްގެ ޢަމަލުތައް ނުވަތަ
ސުލޫކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، އެމީހަކީ އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ
ފެންވަރުގެ މީހަކުނަމަ، މިމާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނެފައިވާ ޙާދިޘާއެއް
ހިނގިތާ 5 (ފަހެއް) އަހަރު ފަހުން، އެމީހަކު މި މާއްދާގެ (ށ) އިން
28

އިސްތިސްނާކުރެވިދާނެއެވެ.
ބޭންކުގައި މާލީ 16. (ހ) ކޮންމެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކުވެސް، ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް،
މަޞްލަޙަތެއްވާނަމަ އެކަން ބޭންކުގައި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް އެފަރާތުގެ މާލީ މަޞްލަޙަތެއްވާނަމަ،
ހާމަކުރުން
އެކަން ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑަށް ހާމަކުރަންވާނެއެވެ. މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި
ބުނާ ޙާލަތްތަކުގެ އިތުރުން، އަލަށް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކަށްވާ ފަހަރު އަދި
އެއަށްފަހު ކޮންމެ އަހަރަކު 1 (އެކެއް) ފަހަރު، ބޭންކުން ކަނޑައަޅާފައިވާ
އުޞޫލުތަކާއި އަދި އެމް.އެމް.އޭ އިން މިކަމަށް ގަވާއިދެއް
އެކުލަވާލާފައިވާނަމަ، އެ ގަވާއިދަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ބޯޑަށް
ހާމަކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއްގެ އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ މަޞްލަޙަތެއްވާ
މައްސަލައަކާމެދު، ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގައި ނުވަތަ އޮޑިޓް ކޮމިޓީގައި ނުވަތަ
ބޭންކުގެ ނިންމުންތައް ނިންމުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވާ އެހެންވެސް
ކޮމިޓީއެއްގައި ނުވަތަ ގްރޫޕެއްގައި މަޝްވަރާކުރެވޭނަމަ، އެ މަޝްވަރާއެއް
ފެށުމުގެ ކުރިން އެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކު އެފަރާތުގެ މަޞްލަޙަތު
ހާމަކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެއަށްފަހު އެ ޖަލްސާގައި އެ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކު ބައިވެރިވެގެންނުވާނެއެވެ. އަދި މިފަދަ ޖަލްސާއެއްގެ
ޤާނޫނީ ޢަދަދު ހަމަކުރުމުގައި އެ މަޞްލަޙަތު އޮތް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކު
ހިމަނައިގެންނުވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި "އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް މާލީ މަޞްލަޙަތެއް"
ވާކަމަށް ބެލެވޭނީ އެ މަޞްލަޙަތަކީ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއްގެ
މިލްކިއްޔާތުގެ 11% (ދިހައެއް އިންސައްތަ) ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ބޮޑު
މަޞްލަޙަތެއްނަމަ ނުވަތަ އެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކަށް އަހަރެއްގެ މައްޗަށް
ލިބޭ އާމްދަނީގެ 11% (ދިހައެއް އިންސައްތަ) ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ބޮޑު
މަޞްލަޙަތެއް ނަމައެވެ.
29

ބޭންކުގެ މިލްކުވެރިކަން 21. (ހ) އެއްވެސް ފަރާތަކުން ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް ނުވަތަ އެހެން ފަރާތެއް
ބަދަލުވުމާއި މޭޖަރ މެދުވެރިކޮށް، ބޭންކެއްގެ މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރަކަށްވާނެ ފަދަ މިންވަރަކަށް
ޙިއްޞާދާރަކަށްވުން
ޙިއްޞާ ހޯދުމަށް ގަސްދުކުރާނަމަ، އެފަދަ ޙިއްޞާއެއް ހޯދުމުގެ ކުރިން
އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ ހޯދަންވާނެއެވެ. އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެހެން
ފަރާތެއް ނުވަތަ ފަރާތްތަކެއް މެދުވެރިކޮށް ޙިއްޞާ ހޯދާކަމަށް ބެލެވޭނީ
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭގޮތުގައި، ރަސްމީކޮށް ނުވަތަ ނުރަސްމީކޮށް
އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން އެފަރާތްތައް ގުޅިގެން ބޭންކެއްގެ ވޯޓުދިނުމުގެ
ބާރު ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރާނަމައެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާއިރު ތިރީގައިވާ
މަޢުލޫމާތު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(1) މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރަކަށްވުމަށް ހުށަހަޅާ ޙިއްޞާދާރުގެ ނަމާއި،
ޤައުމީ ނިސްބަތާއި، ދާއިމީ އެޑްރެހާއި ކުރާ މަސައްކަތް ނުވަތަ
އަދާކުރާ ވަޒީފާއާއި އަދި ތެދު ޙަޤީޤަތްކަމަށް އެފަރާތުން
ސޮއިކޮށްފައިވާ އެފަރާތުގެ މާލީ ޙާލަތު އަންގައިދޭ ބަޔާނެއް.
މިގޮތުން ހުށަހަޅާ ބަޔާނުގައި އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ
ތަފްސީލު ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(2) މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރަކަށްވުމަށް ހުށަހަޅާ ކޮންމެ ޙިއްޞާދާރެއްގެ
މައްޗަށް އަދި ކޮންމެ ޙަޤީޤީ ވެރިފަރާތެއްގެ މައްޗަށް މި ޤާނޫނުގެ
5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ)5(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބުނާ ގޮތަށް،
ޖިނާއީ ކުށެއް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، އެކަން އަންގައިދޭ، ތެދު
ޙަޤީޤަތް ކަމަށް ބުނެ ސޮއިކޮށްފައިވާ ބަޔާނެއް.
(3) މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރަކަށްވުމަށް ހުށަހަޅާ ޙިއްޞާދާރަކީ ނުވަތަ
އެފަރާތުން ހޯދުމަށް ގަސްދުކުރާ ޙިއްޞާގެ ޙަޤީޤީ ވެރިފަރާތަކީ
30

ކުންފުންޏެއްނަމަ، އެ ކުންފުނީގެ ވޭތުވެދިޔަ 3 (ތިނެއް) އަހަރުގެ
އޮޑިޓްކޮށްފައިވާ ބެލެންސް ޝީޓްއާއި، ފައިދާއާއި، ގެއްލުމުގެ
ހިސާބުތައް.
(4) މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރަކަށްވުމަށް ހުށަހަޅާ ޙިއްޞާދާރުގެ، ނުވަތަ
އެފަރާތުން ހޯދުމަށް ގަސްދުކުރާ ޙިއްޞާގެ ޙަޤީޤީ ވެރިފަރާތުގެ
މަސްލަޙަތެއްވާ ހުރިހާ އިދާރާތަކުގެ ލިސްޓަކާއި އެ އިދާރާތައް
ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ އެޑްރެހާއި މަޞްލަޙަތު ހިމެނޭ މިންވަރު.
(5) ޙިއްޞާ ހޯދުމުގައި ވެވޭނެ އެއްބަސްވުންތަކާއި ޝަރުޠުތައް އަދި
އެ ޙިއްޞާ ހޯދުމަށް ގަސްދުކުރާ ގޮތް.
(9) ހޯދުމަށް ގަސްދުކުރާ ޙިއްޞާ ގަތުމަށް ނުވަތަ ހޯދުމަށް ބޭނުންވާ
ފައިސާގެ ޢަދަދާއި އެ ފައިސާ ހޯދާނެގޮތާއި އަދި އެ ފައިސާ
ލިބެނީ ކޮންފަރާތަކުންކަން.
(7) ބޭންކުގެ ވިޔަފާރިއަށް، އޮނިގަނޑަށް، ނުވަތަ މެނޭޖްމަންޓަށް
މުހިންމު ބަދަލެއް ގެންނަން ގަސްދުކުރާނަމަ، އެ ބަދަލެއްގެ
ތަފްސީލު.
(8) އެމް.އެމް.އޭ އިން އަންގާ އެހެނިހެން މަޢުލޫމާތު.
(ނ) ބޭންކުގެ ވިޔަފާރިއަށާއި ޙަރަކާތްތަކަށް ނުވަތަ ބޭންކުގެ ހިންގުމަށް ބަދަލެއް
ގެންނަން ހުށަހަޅާފައިވާނަމަ، އެމް.އެމް.އޭ އިން އެ ބަދަލެއް ދިރާސާކޮށް
އެފަދަ ބަދަލެއްގެ ސަބަބުން ބޭންކުގެ މާލީ ޙާލަތަށާއި ބޭންކުގެ
ހަރުދަނާކަމަށް ކޮށްފާނެ އަސަރުތަކަށް ބަލަންވާނެއެވެ. އަދި މޭޖަރ
ޙިއްޞާދާރަކަށްވުމަށް ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކާއި، ގަސްދުކުރާ ޙިއްޞާގެ ޙަޤީޤީ
ވެރިފަރާތްތަކުގެ އަޚްލާޤާއި ސުލޫކަށް ބަލާއިރު، އެފަރާތްތަކަކީ އެމް.އެމް.އޭ
އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރަކަށްވުމަށް އެކަށީގެންވާ
ބަޔަކަށް ވާންވާނެއެވެ. މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާފަދަ ހުއްދައަކަށް އެދި
ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތަކަށް ހުއްދައެއް ދިނުމުގެ ސަބަބުން ބޭންކިންގ ދާއިރާގެ
31

ވާދަވެރިކަން ކުޑަވެގެންދާނެކަމަށް ނުވަތަ އެ ބޭންކުގެ މާލީ ޙާލަތަށް
ހީނަރުކަމެއް އަތުވެދާނެކަމަށް ނުވަތަ ޑިޕޮސިޓަރުންގެ ޙައްޤުތައް
އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ޙިމާޔަތްކޮށް ނުދެވޭނެކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެފަދަ ހުއްދައެއް ނުދެވޭނެއެވެ.
(ރ) ބޭންކުގެ އެއްވެސް މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރެއް ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް
ނުވަތަ އެހެން ފަރާތެއް ނުވަތަ ފަރާތްތަކެއް މެދުވެރިކޮށް، ބޭންކުގެ
ރައުސްމާލުގެ ނުވަތަ ވޯޓުދިނުމުގެ ބާރު ލިބިދޭ ޙިއްޞާގެ 21%)ވިހި
އިންސައްތަ(ނުވަތަ އެއަށްވުރެ އިތުރުވެގެންދާނެ، ނުވަތަ 33%
(ތެއްތިރީސް އިންސައްތަ) ނުވަތަ އެއަށްވުރެ އިތުރުވެގެންދާނެ،
ނުވަތަ 51% (ފަންސާސް އިންސައްތަ) އަށްވުރެ އިތުރުވެގެންދާނެ
މިންވަރަކަށް ޙިއްޞާ އިތުރުކުރުމުގެ ކުރިން އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ
ހޯދަންވާނެއެވެ. މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނާ ހުރިހާ މަޢުލޫމާތުތައް ނުވަތަ
އެ މަޢުލޫމާތުތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުމަށް އެމް.އެމް.އޭ
އިން އެފަރާތަށް އެންގިދާނެއެވެ. އަދި ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ
ހުށަހެޅުމެއްގައި، މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބުނާ ޝަރުޠެއް ހަމަ ނުވާކަމަށް
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެފަދަ ހުއްދައެއް ނުދިނުމުގެ ބާރު
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ބ) އަލަށް އުފައްދަން ގަސްދުކުރާ ބޭންކެއްގެ މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރަކަށްވުމުގެ
ޝަރުޠު ހަމަނުވާ ފަރާތެއް، ހިނގަމުންދާ ބޭންކެއްގެ މޭޖަރ
ޙިއްޞާދާރަކަށްވުމުގެ ޝަރުޠުވެސް ހަމައެއް ނުވާނެއެވެ.
(ޅ) މި މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ރ) ގައިވާ ފަދައިން އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެ
ބޭންކެއްގެ ޙިއްޞާ ހޯދުމަށް ގަސްދުކުރާކަން އެ ބޭންކަކަށް އެންގުމުން
އެކަން ލަސްނުކޮށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް އަންގަންވާނެއެވެ.
(ކ) މި މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ރ) ގެ ދަށުން ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ
ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅިގެން މި މާއްދާގެ (ށ) ނުވަތަ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ
32

މަޢުލޫމާތު ހުށަހަޅާތާ 61 (ނުވަދިހަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އެ ހުށަހެޅުމަކަށް
ހުއްދަ ދެވުނުކަން ނުވަތަ ނުދެވޭނެކަން އެމް.އެމް.އޭ އިން
އަންގަންވާނެއެވެ. މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެމް.އެމް.އޭ އިން ޖަވާބެއް
ދީފައިނުވާނަމަ، ބެލެވޭނީ އެ ހުށަހެޅުމަކަށް ހުއްދަ ލިބުނީކަމަށެވެ. މިފަދަ
ހުށަހެޅުމަކަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ހުއްދަ ނުދޭން ނިންމައިފިނަމަ، ހުއްދަ
ނުދޭން ނިންމި ސަބަބާއެކު އެފަރާތަށް ލިޔުމުން އެކަން އަންގަންވާނެއެވެ.
ބޭންކެއް އެހެން ބޭންކަކާ 21. (ހ) އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ ހޯދައިގެން މެނުވީ އެއް ބޭންކު އަނެއް ބޭންކާ
ނުވަތަ ބޭންކުތަކަކާ އެއްކޮށްލައިގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި ހަމަ އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ ހޯދައިގެން
އެއްކޮށްލުން
މެނުވީ ބޭންކަކުން ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް އެހެން ބޭންކެއްގެ
އެސެޓުތައް ނުވަތަ އެސެޓުތަކުން ބައެއް ހޯދައިގެން ނުވަތަ ގަނެގެން
ނުވާނެއެވެ. އަދި ހަމަ އެމް.އެމް.އޭގެ ހުއްދަ ހޯދައިގެން މެނުވީ އެހެން
ބޭންކެއްގެ ލައިބިލިޓީތަކުގެ ޒިންމާ ނަގައިގެންވެސް ނުވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާގޮތަށް އެއް ބޭންކު އަނެއް ބޭންކާ އެއްކޮށްލުމުގެ
ނުވަތަ އެހެން ބޭންކެއްގެ ޑިޕޮސިޓްތަކުގެ ޒިންމާ ނެގުމުގެ 61 (ނުވަދިހަ)
ދުވަސް ކުރިން އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި
މިފަދަ ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅިގެން، އެމް.އެމް.އޭ އިން އަންގާ މަޢުލޫމާތު
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(ނ) އެއްކޮށްލުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބޭންކުތަކާއި، އެ ބޭންކުތައް އެއްކޮށްލުމުން
ހުންނާނެ ބޭންކުގެ މާލީ އަދި ހިންގުންތެރިކަމުގެ ޤާބިލިއްޔަތުކަމާއި
ކުރިމަގުގެ ވިޔަފާރީގެ ފުރުޞަތުތައް އެމް.އެމް.އޭ އިން ބަލަންވާނެއެވެ.
އަދި އެއްކޮށްލުމުން ހުންނާނެ ބޭންކަކީ އާ ބޭންކެއްގެ ގޮތުގައި ލައިސަންސް
ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅައިފިނަމަ، ލައިސަންސް ދޫކުރުމަށް ފުރިހަމަ
ކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ ޝަރުޠުތަކެއް ފުރިހަމަވާނެ ބޭންކަކަށްވާނަމަ، މެނުވީ
33

އެމް.އެމް.އޭ އިން އެފަދަ ހުށަހެޅުމަކަށް ހުއްދަ ދީގެން ނުވާނެއެވެ. މީގެ
އިތުރުން، މިފަދަ ހުއްދައެއް ދިނުމުގެ ސަބަބުން ބޭންކިންގ ދާއިރާގެ
ވާދަވެރިކަން ކުޑަވެގެންދާނެކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ،
ހުއްދައެއް ނުދެވޭނެއެވެ. ނަމަވެސް، ވާދަވެރިކަން ކުޑަވުމުގެ ސަބަބުން
ކޮށްފާނެ ނޭދެވޭ އަސަރަކަށްވުރެ، މިފަދަ ހުއްދައެއް ދިނުމުގެ ސަބަބުން
ކުރާނެ އެދެވޭ އަސަރު ބޮޑުކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެ
ހުއްދައެއް ދެވިދާނެއެވެ.
އޮޑިޓް ކޮމިޓީ 22. (ހ) ކޮންމެ ބޭންކަކުންވެސް އޮޑިޓް ކޮމިޓީއެއް އުފައްދަންވާނެއެވެ. އަދި މި
ކޮމިޓީ މަދުވެގެން އަހަރަކު 4 (ހަތަރެއް) ފަހަރު ބައްދަލުކުރަންވާނެއެވެ.
އޮޑިޓް ކޮމިޓީ ވާންވާނީ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ ތެރެއިން ހޮވާ
ކޮމިޓީއަކަށެވެ. އަދި މި ކޮމިޓީގެ ބާރުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ތިރީގައި
ބަޔާންކުރެވިފައި އެވަނީއެވެ.
(1) ބޭންކުގެ އެކައުންޓިންގ އުޞޫލުތައް ހަމަޖައްސާނެގޮތާއި، ރިސްކް
މެނޭޖްމަންޓާބެހޭ އިންޓަރނަލް ކޮންޓްރޯލް އަދި ބޭންކުގެ މާލީ
ޙާލަތު އަންގައިދޭ ރިޕޯޓުތަކާބެހޭ އިންޓަރނަލް ކޮންޓްރޯލްތައް،
އަދި ބޭންކުގެ އިންޓަރނަލް އަދި އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓްގެ
ކަންތައް ހަމަޖައްސަން ގަސްދުކުރާގޮތް ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑާއެކު
މަޝްވަރާކޮށް، އެކަންތައްތައް އެގޮތަށް ކުރުމުގެ ހުއްދައަށް
އެފަރާތުގެ ކިބައިން އެދުން؛
(2) މި ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ބޭންކަށް
އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރެއް ޢައްޔަންކުރުމަށް، ޙިއްޞާދާރުންނަށް
ހުށަހެޅުން؛
(3) ބޭންކުގެ މާލީ ހިސާބުތަކާބެހޭ ގޮތުން އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރު
ތައްޔާރުކުރާ ރިޕޯޓު ބަލައި، މާލީ ހިސާބުތައް ޑިރެކްޓަރުންގެ
34

ބޯޑުން ފާސްކުރުމުގެ ކުރިން، އެ ރިޕޯޓާބެހޭ ގޮތުން އޮޑިޓް
ކޮމިޓީގެ ޚިޔާލު ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑަށް ހުށަހެޅުން؛
(4) ބޭންކުގެ އެކްސްޓަރނަލް އަދި އިންޓަރނަލް އޮޑިޓަރުންގެ
މަސައްކަތް ހިނގާގޮތް ބެލުން؛
(5) ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް ބޭންކުން ޢަމަލުކުރޭތޯ ބަލައި،
މިކަމާބެހޭ ގޮތުން ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑަށް ރިޕޯޓުކުރުން؛ މި
ކަންތައްތައް ބަލާނީ ބޭންކުގެ އެކްސްޓަރނަލް އަދި އިންޓަރނަލް
އޮޑިޓް މަސައްކަތް ހިނގާގޮތް ބެލުމުގެ ތެރެއިންނެވެ.
(9) ބޭންކުން އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ ރިޕޯޓުތައް ހުށަހެޅުމުގެ
ކުރިން އެ ރިޕޯޓުތައް ބެލުން؛
(7) ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން އޮޑިޓް ކޮމިޓީއާ ޙަވާލުކުރާ ކަންތައްތަކާބެހޭ
ގޮތުން ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑަށް ރިޕޯޓުކުރުން؛
(8) ބޭންކުގެ އެކްސްޓަރނަލް އަދި އިންޓަރނަލް އޮޑިޓަރުންގެ
ރިޕޯޓުތައް ބަލައި، އެ ރިޕޯޓުތަކުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ
ކަންތައްތަކާބެހޭ ގޮތުން ބޭންކުގެ މެނޭޖްމަންޓުން އެކަށޭނަ
ފިޔަވަޅުތައް އަޅާތޯ ބެލުން؛ އަދި
(6) މަދުވެގެން އަހަރަކު އެއްފަހަރު ބޭންކުގެ ޙިއްޞާދާރުންގެ ޢާންމު
ޖަލްސާއެއްގައި، ޙިއްޞާދާރުންނަށް އޮޑިޓް ކޮމިޓީގެ
ޙަރަކާތްތަކާބެހޭ ގޮތުން ރިޕޯޓު ކުރުން.
(ށ) އޮޑިޓް ކޮމިޓީގައި މަދުވެގެން 3 (ތިނެއް) މެންބަރުން ތިބެންވާނެއެވެ. މި
މެންބަރުން ހޮވާނީ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން، 4 (ހަތަރެއް) އަހަރަށްވުރެ ދިގު
ނޫން މުއްދަތަކަށެވެ. އަދި މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ހޮވާނީ ޑިރެކްޓަރުންގެ
ބޯޑުގެ ތެރެއިން ފަރާތްތަކެކެވެ. އޮޑިޓް ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން މި މުއްދަތުގެ
އިތުރު ދައުރުތަކަކަށް އަލުން ހޮވިދާނެއެވެ. ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ
ޗެއަރމަންއާއި ބޭންކުގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރަކީ އޮޑިޓް ކޮމިޓީގެ
35

މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ތިބެގެންނުވާނެ ފަރާތްތަކެވެ. ނަމަވެސް
ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގައި ތިބެނީ ހަމައެކަނި ފަސް މެންބަރުންނަމަ، މި ދެ
ފަރާތުން ކުރެ ފަރާތެއް އޮޑިޓް ކޮމިޓީގެ މެންބަރެއްގެ ގޮތުގައި
ހަމަޖެއްސިދާނެއެވެ. އޮޑިޓް ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން 51%
(ފަންސާސް އިންސައްތަ) އަށްވުރެ ގިނަ މެންބަރުންނަކީ ބޭންކުގައި ވަޒީފާ
އަދާނުކުރާ ފަރާތްތަކަށް ވާންޖެހޭނެއެވެ. އަދި މި ކޮމިޓީގެ ބައެއް
ފަރާތްތަކަކީ މާލީ ރިޕޯޓުތައް ތައްޔާރުކުރުމާއި، އެކައުންޓިންގ ނުވަތަ
އޮޑިޓްކުރުމުގެ މަސައްކަތުގެ ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކަށް
ވާންޖެހޭނެއެވެ. ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން އޮޑިޓް ކޮމިޓީގެ ޗެއަރމަންގެ
ގޮތުގައި ހަމަޖައްސަންވާނީ ބޭންކުގެ މުވައްޒަފެއް ނޫން ފަރާތެކެވެ. ބިދޭސީ
ބޭންކެއްގެ ބްރާންޗެއްގެ އޮޑިޓް ކޮމިޓީ ހޮވާނީ ބޭންކުގެ މައި އޮފީހުންނެވެ.
ނަމަވެސް އޮޑިޓް ކޮމިޓީގެ މެންބަރެއްކަމަށް އެފަދަ ބްރާންޗެއްގެ
ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ބްރާންޗް މެނޭޖަރު ހަމަޖައްސައިގެން ނުވާނެއެވެ.
(ނ) އޮޑިޓް ކޮމިޓީގެ ނިންމުންތައް ނިންމާނީ ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ
ތެރެއިން 51% (ފަންސާސް އިންސައްތަ) އަށްވުރެ ގިނަ ވޯޓު
ލިބިގެންނެވެ. ވޯޓު ހަމަޔަށް ބެހިފައިވާ ޙާލަތްތަކުގައި ވަކިގޮތެއް ނިންމުމަށް
ވޯޓުލާނީ ޗެއަރމަންއެވެ.
މި ޤާނޫނުގައި ވަކިގޮތެއް 23. މި ޤާނޫނުގެ އެއްވެސް މާއްދާއަކާ ތަޢާރުޟުނުވާ ހިނދެއްގައި، ޑިރެކްޓަރުންގެ
ބަޔާން ކުރެވިފައި ނުވާ ބޯޑާއި، މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރާއި، ބޭންކުގެ މެނޭޖްމަންޓް އަދި ޙިއްޞާދާރުންގެ
ކަންތައް
ޢާންމު ޖަލްސާއާގުޅޭ ކަންކަމުގައި ޢަމަލުކުރަންވާނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 11/69
(ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުންޏާބެހޭ ޤާނޫނު) އާ އެއްގޮތަށެވެ.
9 ވަނަ ބާބު
36

ބޭންކިންގ ޚިދުމަތްތައް ދިނުމުގެ އުޞޫލުތަކާއި ހަމަތައް
ބޭންކިންގގެ ޢާންމު 24. (ހ) ބޭންކުތައް ހިންގަންވާނީ ހަރުދަނާކޮށް އަދި މި ޤާނޫނާއި، ބޭންކުގެ
އުޞޫލުތައް ލައިސަންސްގެ ޝަރުޠުތަކާއި، އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ ގަވާއިދުތަކާއި،
އިރުޝާދުތަކާއި، ނިންމުންތަކާއި، އެންގުންތަކާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
ބޭންކުތަކުން ލައިބިލިޓީތައް ދެއްކޭނެ އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ރައުސްމާލު
އަދި ލިކުއިޑިޓީ ބަހައްޓަންވާނެއެވެ. އަދި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް،
ލޯނުން ލިބިދާނެ ގެއްލުމާގުޅޭ ޕްރޮވިޝަން، އެސެޓުތަކުގެ
ޑިޕްރިސިއޭޝަންގެ ޕްރޮވިޝަން، އަދި ލިބިދާނެ އެހެނިހެން ގެއްލުންތަކަށް
ޕްރޮވިޝަން ހަދަންވާނެއެވެ. އަދި ބޭންކުތަކުން އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް
ހިސާބުތަކާއި ރިކޯޑުތައް ބަހައްޓާ، ބޭންކަށް ނޭދެވޭ އަސަރެއްކޮށްފާނެ
ކަންކަމަށް ފިޔަވަޅުއަޅައި، ގެއްލުން ކުޑަކޮށް ހިންގޭނެގޮތަކަށް ބޭންކުގެ
އެސެޓުތަކާއި ލައިބިލިޓީތައް ބަހައްޓަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ކަންތައްތަކަށާއި، ބައިނަލްއަޤްވާމީ
މިންގަނޑުތަކާއި، ހަމަތަކާއި އެއްގޮތްވާގޮތަށް ބޭންކުތައް ހިނގާ
ނުހިނގާގޮތް ބެލުމަށް ބޭނުންވާ ގަވާއިދުތައް އެމް.އެމް.އޭ އިން
އެކަށައަޅަންވާނެއެވެ. އެމް.އެމް.އޭ އިން މިފަދަ ގަވާއިދުތައް އެކަށައަޅާފައި
ނެތްނަމަވެސް ބޭންކުތަކުން މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް
ޢަމަލުކުރަންވާނެއެއެވެ.
ބޭންކިންގ ޚިދުމަތްތައް 25. (ހ) ބޭންކަކުން، އެ ބޭންކެއްގެ ލައިސަންސްގެ ޝަރުޠުތަކާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތަށް،
ތިރީގައިމިވާ ހުރިހާ ކަންތައްތައް ނުވަތަ އެއިން ބައެއް ކަންތައްތައް
ކުރެވިދާނެއެވެ.
(1) އިންޓްރެސްޓް ނުވަތަ އިންޓްރެސްޓްއަކާ ނުލައި ފައިސާގެ ގޮތުގައި
އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ޑިޕޮސިޓެއް ނުވަތަ އަނބުރާ ދައްކަންޖެހޭ
37

އެހެންވެސް ބާވަތެއްގެ ފައިސާއެއް ބަލައިގަތުން؛
(2) އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ދަރަންޏެއް، ރަހުނަކާއެކު ނުވަތަ ރަހުނަކާ
ނުލައި ނަމަވެސް ދޫކުރުން. މީގެ ތެރޭގައި ހުރިހާ ބާވަތެއްގެ ލޯނު
ދޫކުރުން، ރިކޯސްއާއެކީ ނުވަތަ ރިކޯސްއާ ނުލައި ފެކްޓަރކުރުން،
ވިޔަފާރީގެ މުޢާމަލާތުތަކަށް އެކި ބާވަތުގެ ދަރަނި ދޫކުރުން، މީގެ
ތެރޭގައި ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ގެންގުޅޭ ލިޔުން
ރިކޯސްއަކާނުލައި، އޭގެ މޫނުމަތީގެ އަގަށްވުރެ ކުޑަ އަގަކަށް
ގަތުން ހިމެނޭގޮތަށް އަދި ފައިނޭންޝަލް ލީސިންގގެ
ޚިދުމަތްދިނުން ހިމެނޭނެއެވެ؛
(3) މަނީ މާކެޓް އިންސްޓްރޫމެންޓެއް، މީގެ ތެރޭގައި ޗެކް، ބިލް އޮފް
އެކްސްޗޭންޖް، ޕްރޮމިސަރީ ނޯޓް އަދި ސެޓިފިކެޓް އޮފް ޑިޕޮސިޓް
ހިމެނޭގޮތަށް؛ ބޭރު ފައިސާއެއް؛ ބުލިއަން؛ އެކްސްޗޭންޖް އަދި
އިންޓްރެސްޓް ރޭޓް އިންސްޓްރޫމެންޓެއް؛ ސްޓޮކްއާއި އެހެނިހެން
ސެކިއުރިޓީ؛ ކަރެންސީ، ސްޓޮކް، ބޮންޑް، އަގުބޮޑު މަޢުދަން،
އިންޓްރެސްޓް ރޭޓް، މިއިން އެއްޗަކާގުޅޭ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ
ޑެރިވެޓިވްއެއް، އެފަރާތެއްގެ އަމިއްލަ ނަމުގައި ނުވަތަ
ކަސްޓަމަރެއްގެ ނަމުގައި ގަތުމާއި ވިއްކުން. މީގެ ތެރޭގައި
އަންޑަރައިޓްކުރުމާއި ބްރޯކަރޭޖް ޚިދުމަތްދިނުން ހިމެނެއެވެ.
ސެކިއުރިޓީ އަންޑަރައިޓް ކުރުމުގެ އެއްވެސް މަސައްކަތެއް
ކުރަންވާނީ ކޮންމެ ހުށަހެޅުމަކަށްވެސް އެ ބޭންކެއްގެ ރައުސްމާލާއި
ރިޒަރވްގެ 15% (ފަނަރަ އިންސައްތަ) އަށްވުރެ ބޮޑުނޫން
ޢަދަދެއް ހޭދަނުވާނެ ގޮތަށް، އަދި މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން
ބޭންކަކުން ޢާންމުކޮށް ސެކިއުރިޓީ އަންޑަރައިޓްކުރުމާގުޅޭ ގޮތުން
އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކަށައަޅާ ޝަރުޠުތަކާ، ވަކިވަކި
38

އަންޑަރައިޓްކުރުންތަކަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކަށައަޅާ ވަކިވަކި
ޝަރުޠުތަކާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ؛
(4) އިންޝުއަރަންސް ޚިދުމަތްދިނުމުގައި އޭޖެންޓެއް ނުވަތަ
ބްރޯކަރެއްގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރުން؛
(5) ކޮންޓިންޖެންޓް ކޮމިޓްމަންޓެއް ހެދުން. މީގެ ތެރޭގައި އަމިއްލަ
ނަމުގައި އަދި ކަސްޓަމަރުންގެ ނަމުގައި ދެވޭ ބޭންކު ގެރެންޓީއާއި
ލެޓަރ އޮފް ކްރެޑިޓް ހިމެނޭނެއެވެ؛
(9) ފައިސާ، ސެކިއުރިޓީތައް، ޕޭމަންޓް އޯޑަރތައް، އަދި ޗެކް،
ކްރެޑިޓް ކާޑު، ޑެބިޓް ކާޑު، އަދި މި ނޫންވެސް ފައިސާ
ދެއްކުމުގައި ބޭނުންކުރާ ކާޑުތައް، ޓްރެވަލާސް ޗެކުތައް، އަދި
ބޭންކު ޑްރާފްޓްތައް، ޓްރާންސްފަރ، އަދި ކުރިން ހުއްދަ ދީފައިވާ
ޑެބިޓްއާއި ކްރެޑިޓްތައް ފަދަ ޕޭމަންޓް އިންސްޓްރޫމެންޓްތަކަށް؛
ކްލިއަރިންގއާއި ސެޓްލްމަންޓްގެ ޚިދުމަތްތައް އަދި ޓްރާންސްފަރ
ކުރުމުގެ ޚިދުމަތްދިނުން؛
(7) މަނީ ބްރޯކަރިންގގެ ޚިދުމަތް ދިނުން؛
(8) ޓްރަސްޓްގެ ޚިދުމަތް ދިނުން؛
(6) ސޭފް ޑިޕޮސިޓް ބޮކްސްގެ ޚިދުމަތް ދިނުން؛
(11) އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ސެކިއުރިޓީތަކެއް ފައާިދުހރި ގޮތެއްގައި
ބަލަހައްޓައިދިނުމުގެ ޚިދުމަތް ދިނުން، ނުވަތަ މާލީ
ކަންތައްތަކުގައި އޭޖެންޓެއްގެ ގޮތުގައި ޚިދުމަތް ދިނުން، ނުވަތަ
މާލީ ކަންތައްތަކުގައި ލަފާ ދިނުމުގެ ޚިދުމަތް ދިނުން؛
(11) އެކިފަރާތުގެ މާލީ ޙާލަތާއި ދަރަނިވެރިކަމުގެ މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ
ޚިދުމަތް ދިނުން؛ އަދި
(12) އިސްވެ ބުނެވިފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެންދެވޭ ޚިދުމަތްތަކާއި، މި
39

ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގައި މަނާނުކުރާ ހިނދެއްގައި،
އެމް.އެމް.އޭ އިން ހެދޭ ގަވާއިދެއްގެ ދަށުން ބޭންކިންގ
ޚިދުމަތެއްކަމަށް ހުއްދަކުރާ ކޮންމެ ޚިދުމަތެއް.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)8(،)4(،)3(އަދި)11(ވަނަ ނަންބަރުގައި
ބުނާ ބޭންކިންގ ޚިދުމަތްތަކާއި ޙަރަކާތްތައް ހިންގުމުގެ ކުރިން އެމް.އެމް.އޭ
ގެ ހުއްދަ ހޯދަންވާނެއެވެ. ނަމަވެސް ބޭރު ފައިސާއާއި މި މާއްދާގެ (ހ)
ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބުނެފައިވާފަދަގޮތަށް މަނީ މާކެޓް
އިންސްޓްރޫމެންޓް ގަނެ ވިއްކުމުގެ ޙަރަކާތްކުރުމަށް މިފަދަ ހުއްދައެއް
ހޯދާކަށް ނުޖެހޭނެއެވެ. ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކަށް ހުއްދަ
ދިނުމުގައި އެމް.އެމް.އޭ އިން ތިރީގައިވާ ކަންތައްތަކަށް ބަލަންވާނެއެވެ.
(1) ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތުގެ މާލީ އަދި ހިންގުންތެރިކަމުގެ
ޤާބިލިއްޔަތުކަމާއި، ކަމާބެހޭ ގޮތުން އެކަށީގެންވާ މަޢުލޫމާތު ހުރި
މިންވަރާއި، ރިސްކް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރޮސީޖަރތައް، އަދި
ހުށަހަޅާފައިވާ ޙަރަކާތްތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް، ހަރުދަނާ
ގޮތެއްގައި ހިންގުމަށް ބޭނުންވާނެ އެހެނިހެން ކަންތައްތައް؛
(2) ހުއްދައަށް އެދިފައިވާ ޙަރަކާތްތައް ހިންގުމުގެ ސަބަބުން އެފަރާތުގެ
ޑިޕޮސިޓަރުންނާއި ކްރެޑިޓަރުންގެ ޙައްޤުތަކަށް ހީނަރުކަމެއް
އައުމުގެ ފުރުޞަތު؛ އަދި
(3) ހުއްދައަށް އެދިފައިވާ ޙަރަކާތްތައް ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތަށް ހިންގުމުގެ
ސަބަބުން މާލީ ދާއިރާގެ ވާދަވެރިކަން އިތުރުވުމާއި ޢާންމުންނަށް
ފައިދާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި
ހުށަހަޅާފައިވާ ޙަރަކާތްތަކަށް ހުއްދަދިނުމުގައި އިތުރު ޝަރުޠުތަކެއް
ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(ނ) އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެފަރާތުން ކަނޑައަޅާ
ޝަރުޠުތަކަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ބޭންކުތަކުން ވަކި ޚިދުމަތްތަކެއް، އެ
ބޭންކުގެ 51% (ފަންސާސް އިންސައްތަ) އަށްވުރެ ގިނަ ޙިއްޞާ އެކުލެވޭ،
40

ވަކި ރައުސްމާލެއްގެ ދަށުން ހިންގާ ސަބްސިޑިއަރީއެއް މެދުވެރިކޮށް
ކުރުމަށް އެންގިދާނެއެވެ.
(ރ) އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ބޭންކިންގ
ޚިދުމަތެއް ނުވަތަ ޙަރަކާތެއް ކޮމްޕިއުޓަރ، އިންޓަރނެޓް ނުވަތަ އެހެންވެސް
ގޮތަކުން އިލެކްޓްރޯނިކްކޮށް ކަސްޓަމަރުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ހުއްދަ
ދެވިދާނެއެވެ. މިފަދަ ހުއްދައެއް ދިނުމުގެ ކުރިން، އެ ހުއްދަދެވޭ ފަރާތަކުން
ދޭން ގަސްދުކުރާ ޚިދުމަތް ނުވަތަ ޙަރަކާތަކީ ތިރީގައިވާ ކަންތައްތަކާ
އެއްގޮތަށް ދޭނެ ޚިދުމަތެއްތޯ ނުވަތަ ޙަރަކާތެއްތޯ ބަލަންވާނެއެވެ.
(1) ހަރުދަނާ ބޭންކިންގ އުޞޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތަށް؛
(2) ކަސްޓަމަރުންނަށާއި ބޭންކަށް އަދި އެހެން ފަރާތްތަކަށްވެސް
އެކަށީގެންވާ ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދޭ ގޮތަށް؛
(3) ކަސްޓަމަރުންނާބެހޭ މަޢުލޫމާތު ރައްކާތެރިކޮށްދޭ ފަދަ ގޮތަކަށް؛
(4) ކަސްޓަމަރުންގެ ޙައްޤުތަކަށް ހީނަރުކަމެއް ނާންނާނެ ގޮތަކަށް.
(ބ) މިފަދަ ހުއްދައެއް އެމް.އެމް.އޭ އިން ދޭންވާނީ، އިލެކްޓްރޯނިކްކޮށް މި
ޚިދުމަތްދިނުމުގެ ސަބަބުން އެމް.އެމް.އޭ އިން އެ ބޭންކެއް ހިނގާ
ނުހިނގާގޮތް ބެލެހެއްޓުމަށް ހުރަހެއް އެޅޭނެކަމަށް ނުބެލެވޭނަމައެވެ. އަދި
އެ ބޭންކަށާއި މުޅި ބޭންކިންގ ނިޒާމަށް އަދި ޕޭމަންޓް ސިސްޓަމަށް ނޭދެވޭ
އަސަރެއް ކޮށްފާނެކަމަށް ނުބެލެވޭނަމައެވެ. އިލެކްޓްރޯނިކްކޮށް ބޭންކިންގ
ޚިދުމަތްދިނުމާބެހޭ ގޮތުން ގަވާއިދުތަކެއް އެކަށައެޅުމުގެ ބާރު އެމް.އެމް.އޭ
އަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ޅ) ބޭންކަކުން ހިންގޭނީ ކޮން ޙަރަކާތްތަކެއްކަން އަދި ހުއްދަ ކުރެވިފައިވާ
ޙަރަކާތްތައް ހިންގޭނީ ކޮން ޝަރުޠުތަކެއް ނުވަތަ އުޞޫލުތަކެއްގެ
މަތިންކަން ކަނޑައެޅުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވަނީ ހަމައެކަނި އެމް.އެމް.އޭ
އަށެވެ.
41

ކުރުން މަނާ ކަންތައްތައް 29. (ހ) އެއްވެސް ބޭންކަކުން ހޯލްސޭލް ނުވަތަ ރީޓޭލް ވިޔަފާރި، މެނުފެކްޗަރ
ކުރުން، ދަތުރުފަތުރު، ދަނޑުވެރިކަން، މަސްވެރިކަން، މައިންކުރުން،
ޢިމާރާތްކުރުން، އިންޝުއަރަންސް އަންޑަރައިޓްކުރުން، އަދި މި ޤާނޫނުގެ
25 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙަރަކާތްތައް ފިޔަވައި އެހެން
އެއްވެސް ވިޔަފާރީގެ ޙަރަކާތެއް ހިންގައިގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި މިއިން
ޙަރަކާތެއް ހިންގުމުގައި އެހެން ފަރާތެއްގެ އޭޖެންޓެއްގެ ގޮތުގައި، ނުވަތަ
އެހެން ފަރާތަކާއެކު ޕާރޓްނަރެއްގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ އެހެން ފަރާތަކާއެކު
ވިޔަފާރީގެ ބައިވެރިއެއްގެ ގޮތުގައިވެސް ބައިވެރިވެގެން ނުވާނެއެވެ.
ނަމަވެސް އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ ލިޔުމަކުން ހޯދުމަށްފަހު، ކުރިން
ދޫކުރެވިފައިވާ ދަރަންޏެއްގެ ފައިސާ ހޯދުމަށްޓަކައި މިއިން ޙަރަކާތެއް
ވަގުތީގޮތުން ކުރެވިދާނެއެވެ. މިގޮތުން އެމް.އެމް.އޭ އިން ދޭ ހުއްދައިގައި،
ހުއްދަދެވޭ ޙަރަކާތް ހިންގުން ހުއްޓާލަންޖެހޭ ތާރީޚެއް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(ށ) އިސްލާމިކް ބޭންކުތަކުންނާއި، ބޭންކުގެ ވަކި ޑިވިޜަނެއް ނުވަތަ
ޑިޕާރޓްމަންޓަކުންނާއި، އިސްލާމިކް ބޭންކިންގގެ ޚިދުމަތްދޭ ބޭންކުތަކުން
އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކުލަވާލާ ގަވާއިދުތަކާއި ހަމަތަކާއެއްގޮތަށް އިސްލާމިކް
ބޭންކިންގގެ ޚިދުމަތްދިނުން މި މާއްދާގެ (ހ) މަނައެއް ނުކުރެއެވެ.
(ނ) ތިރީގައިމިވާ ޙާލަތްތަކުގައި ނުވަތަ ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ޙާލަތްތަކުގައި
މެނުވީ، ބޭންކަކުން ޑިޕޮސިޓްގެ ފައިސާ އަނބުރާ ދިނުމަށްޓަކައި
ސެކިއުރިޓީއެއް ދީގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި ހަމަ މިފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި މެނުވީ
ބޭންކެއްގެ އެސެޓުތައް ރަހުނުކޮށްގެންވެސް ނުވާނެއެވެ.
(1) ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ޑިޕޮސިޓްގެ ފައިސާ
ބަލައިގަތުމުގައި ބޭންކެއްގެ އެސެޓުތައް ރަހުނުކުރަންޖެހޭނަމަ،
މިކަމަށްޓަކައި ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް ރަހުނުކުރެވިދާނެއެވެ.
(2) ދަރަންޏަށް ނަގާފައިވާ ފައިސާ އަނބުރާ ދެއްކުމަށް ނުވަތަ
ޕްރައިވެޓް އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން ޑިޕޮސިޓް
42

އިންޝުއަރަންސް ގަތުމަށް، އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ ލިބިގެން
ބޭންކެއްގެ އެސެޓުތައް ރަހުނުކުރެވިދާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާއާ ޚިލާފަށް އެސެޓުތައް ރަހުނު ކޮށްފައިވާނަމަ، އެ ރަހުނުތަކަކީ
ބާޠިލު ރަހުނުތަކެކެވެ.
ބޭންކު ހަރުދަނާ އަދި 27. (ހ) ކޮންމެ ބޭންކެއްގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުންވެސް އެކަށީގެންވާ ރިސްކް
ރައްކާތެރި ގޮތެއްގައި މެނޭޖްމަންޓް ޕޮލިސީތަކެއް އެކުލަވާލައި، އެ އެޞޫލުތަކާއެއްގޮތަށް ޢަމަލު
ހިންގުމަށްޓަކައި
ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ބޭންކުތައް ހިންގަންވާނީ ހަރުދަނާ ބޭންކިންގ
ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ
އުޞޫލުތަކާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. ބޭންކުން މިގޮތުން އެކުލަވާލާ
ކަންތައްތައް
ޕޮލިސީތައް ނުވަތަ ހަމަޖައްސާ އުޞޫލުތައް ހުންނަންވާނީ މި ޤާނޫނުގެ 24
ވަނަ މާއްދާއާއި، އެ މާއްދާގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ އިން ގަވާއިދުތަކާއި
އިރުޝާދުތަކެއް ހަދާފައިވާނަމަ، އެފަދަ ގަވާއިދުތަކާއި
އިރުޝާދުތަކާއެއްގޮތްވާ ގޮތަށް އަދި މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން
އެމް.އެމް.އޭ އިން ގަވާއިދުތަކެއް ހަދައިފިނަމަ، އެ ގަވާއިދުތަކާވެސް
އެއްގޮތްވާ ގޮތަށެވެ. އަދި ޚާއްޞަކޮށް ތިރީގައިމިވާ ކަންތައްތަކާއި، ބޭންކުގެ
ހަރުދަނާކަން ނުވަތަ ޙާލަތު ދައްކުވައިދޭ ރޭޝިއޯތަކާގުޅޭ ގޮތުން ބޭންކުން
ޕޮލިސީތަކެއް ނުވަތަ އުޞޫލުތަކެއް ކަނޑައަޅައި، އެއަށް ޢަމަލު
ކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ބޭންކުގެ ލައިބިލިޓީތަކާ އަޅާ ބަލާއިރު، ނުވަތަ ލިބިފައިވާ
ގެރެންޓީތަކާއި ބޭންކުން ނަގާފައިވާ ރަހުނުތައް ހިމެނޭގޮތަށް
ބޭންކުގެ އެސެޓުތަކުގެ އަގު ނުވަތަ އަގަށް އަންނަ ބަދަލާ އަޅާ
ބަލާއިރު، ބޭންކުގެ ލިކުއިޑް އެސެޓުތައް ނުވަތަ ތަކެތި
ހުންނަންޖެހޭ މިންވަރު. ލިކުއިޑް އެސެޓު ހުންނަންޖެހޭ މިންވަރާ
43

އެއްވަރުގެ ޢަދަދަކަށް އެމް.އެމް.އޭގައި ޑިޕޮސިޓްގެ ގޮތުގައި
ފައިސާ ބެހެއްޓިދާނެއެވެ. އަދި މިގޮތަށް ބެހެއްޓުމުން ލިކުއިޑް
އެސެޓު ހުންނަންޖެހޭ މިންވަރަށް ހުރި ކަމަށް ބެލެވޭނެއެވެ؛
(2) ބޭންކަށް އެކި ފަރާތްތަކުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ ޖުމްލަ ޢަދަދާއި
ބޭންކުގެ އިންވެސްޓްމަންޓްތަކުގެ ޖުމްލަ ޢަދަދު، ނުވަތަ އޭގެ
ތެރެއިން ބައެއް ބާވަތުގެ ފައިސާއާއި އިންވެސްޓްމަންޓްތަކުގެ
ޖުމްލަ ޢަދަދު ގިނަވެގެން ހުންނަންވާނެ ވަރު؛
(3) ބޭންކުގެ އެސެޓުތަކުގެ ފެންވަރަށް ބެލުމަށްފަހު އެސެޓުތައް
ދަރަޖަތަކަކަށް ބެހުމާއި، މި ދަރަޖަތަކާ އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް
ހަދަންޖެހޭ ޕްރޮވިޝަން ކަނޑައެޅުން، އަދި ގަވާއިދުން ފައިސާ
ދައްކަމުން ނުގެންދާ ލޯނުތަކަށް ލިބޭ ފައިސާ، ކޭޝްގެ ގޮތުގައި
ލިބުމުން ނޫނީ، ބޭންކުގެ އާމްދަނީ ތެރެއަށް ވެއްދުން ހުއްޓަންވީ
ވަގުތެއް ކަނޑައެޅުން؛
(4) ބޭންކުން ދޫކޮށްފައިވާ އެކި ބާވަތުގެ ދަރަންޏާއި އިންވެސްޓްމަންޓް،
އަދި ކޮންޓިންޖެންޓް ލައިބިލިޓީ ނުވަތަ ވަކިކަމެއް
މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ ބޭންކުން ދައްކަން އެއްބަސްވާ ފައިސާ
ހިމެނޭގޮތަށް ނެގޭ ލައިބިލިޓީތައް، އަދި މިނޫންވެސް އެހެނިހެން
ލައިބިލިޓީތަކާބެހޭ ގޮތުން މަނާ ކަންތައްތަކާ ޝަރުޠުތައް؛
(5) ކޮންޓިންޖެންޓް އަދި މި ނޫންވެސް ބާވަތުގެ ލައިބިލިޓީތަކާއި
އެސެޓުތަކުގެ މެޗޫރިޓީ ނުވަތަ މުއްދަތު ހަމަވާ ދުވަހާއި
އިންޓްރެސްޓް އެއްގޮތްކުރުމުގައި ގެންގުޅެންވީ ޝަރުޠުތައް؛ އަދި
(9) ހެޖްނުކުރާ ބޭރު ފައިސާގެ ނުވަތަ އަގުހުރި މަޢުދަނުގެ ވިޔަފާރި،
އިންޓްރެސްޓް ރޭޓް އަދި އެކްސްޗޭންޖް ރޭޓާގުޅޭ
އިންސްޓްރޫމެންޓްތައް، ސްޓޮކް އަދި އެއްފަރާތުން އަނެއްފަރާތެއްގެ
ނަމަށް ބަދަލުކުރެވޭ ސެކިއުރިޓީގެ ވިޔަފާރި، ފޯވާޑް ކޮންޓްރެކްޓް،
44

ސްވޮޕް އެގްރީމެންޓް، ފިއުޗަރސް، އޮޕްޝަންސް އަދި މިނޫންވެސް
ސްޓޮކާއި އެކި ބާވަތުގެ ފައިސާއާއި، ބޮންޑާއި، އަގުހުރި
މަޢުދަނާއި، އިންޓްރެސްޓް ރޭޓާ ގުޅޭ ޑެރިވެޓިވްތައް؛
މިކަންތައްތަކާބެހޭ ޝަރުޠުތަކާއި މަނާ ކަންތައްތައް.
(ށ) ރައުސްމާލު ބަހައްޓަންޖެހޭ މިންގަނޑުތައް، އެސެޓުތައް ދަރަޖަތަކަކަށް
ބެހުން، ލޯނުގެ އިންޓްރެސްޓް އާމްދަނީގެ ތެރެއަށް ނެގުން ހުއްޓަންވީ
ވަގުތު، ލޯނުތަކަށް ޕްރޮވިޝަން ހެދުން، އެއްފަރާތަކަށް ގިނަވެގެން
ދޫކުރެވޭނެ ދަރަނީގެ ޢަދަދު، ގުޅިފައިވާ ފަރާތްތަކަކަށް ގިނަވެގެން
ދޫކުރެވޭނެ ދަރަނީގެ ޢަދަދު، ބޭންކާ ގުޅުން ހުރި ފަރާތްތަކާއެކު ކުރެވޭ
މުޢާމަލާތުތައް، ބޭރު ފައިސާގެ އޯޕަން ޕޮސިޝަން ބަހައްޓަންވީ
މިންގަނޑުތައް، އެހެން ބޭންކުތަކުގައި ފައިސާ ބަހައްޓަންވީ މިންގަނޑުތައް،
ލިކުއިޑިޓީ ބެލެހެއްޓުން، އަދި ބޭންކު ހަރުދަނާ އަދި ރައްކާތެރި ގޮތެއްގައި
ހިންގުމަށްޓަކައި މުހިންމު އެހެނިހެން ކަންތައްތައް ބަހައްޓަންވީ ގޮތާބެހޭ
އުޞޫލުތައް ހިމެނޭގޮތަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ގަވާއިދުތަކެއް ނެރެންވާނެއެވެ.
އެމް.އެމް.އޭ އިން ޚާއްޞަ ޙާލަތްތަކުގައި، ބޭންކުން ދޫކުރާ ނުވަތަ ބޭންކަށް
ލިބޭ އެކި ބާވަތުގެ ފައިސާ، މީގެ ތެރޭގައި ޑިޕޮސިޓްވެސް ހިމެނޭގޮތަށް އަދި
ކޮންޓިންޖެންޓް ލައިބިލިޓީތަކުގެ އިންޓްރެސްޓް ރޭޓާއި މުއްދަތު ހަމަވާ
ދުވަސް އަދި އެހެނިހެން ކަންތައްތައް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(ނ) ބޭންކުން މެނޭޖްމަންޓް ކޮންޓްރެކްޓެއް ހެދުމުގެ ކުރިންނާއި ބޭންކުގެ
ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑާއި އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި
ޒިންމާތައް އެހެންފަރާތަކަށް ޙަވާލުކުރެވޭނެފަދަ އެޑްވައިޒަރީ ނުވަތަ
ކޮންސަލްޓިންގ ޚިދުމަތެއް ހޯދުމުގެ ކުރިން އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ
ހޯދަންވާނެއެވެ.
45

ކްރެޑިޓް އެކްސްޕޯޝަރގެ 28. (ހ) އެއްވެސް ބޭންކަކަށް ކްރެޑިޓް އެކްސްޕޯޝަރގެ ގޮތުގައި ގިނަވެގެން
މިންގަނޑުތައް ބެހެއްޓޭނީ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އ އިން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ކަނޑައަޅާ މިންވަރެކެވެ. އަދި އެފަދަ ގަވާއިދަކުން، އަންނަނިވި ކަންކަން
ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(1) އެއްފަރާތަކުން ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އ- އިން
ހަދާ ގަވާއިދެއްގެ ދަށުން އެއްފަރާތެއް ކަމަށް ބަލަންޖެހޭނެ ފަދަ
ގުޅިފައިވާ ފަރާތްތަކުން، ކްރެޑިޓް އެކްސްޕޯޝަރގެ ގޮތުގައި
ގިނަވެގެން ބެހެއްޓޭނެ މިންވަރު؛
(2) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ އިން ހަދާ ގަވާއިދެއްގެ ދަށުން
މާނަކުރާ ކޯޕަރޭޓް ގްރޫޕަކަށް ކްރެޑިޓް އެކްސްޕޯޝަރގެ ގޮތުގައި
ގިނަވެގެން ބެހެއްޓޭނެ މިންވަރު؛
(3) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ އިން ހަދާ ގަވާއިދެއްގެ ދަށުން
ލާޖް އެކްސްޕޯޝަރކަމަށް ބަޔާންކުރާ ހުރިހާ ދަރަނިތައް
ގިނަވެގެން ބެހެއްޓޭނެ މިންވަރު.
(ށ) ސީދާ ސަރުކާރަށް ދޫކުރާ ދަރަނި، ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ މިނިސްޓްރީއެއް
ނުވަތަ އޭޖެންސީއަކަށް ދޫކުރާ ދަރަނި، ނުވަތަ އެ ދަރަންޏެއްގެ
ޕްރިންސިޕަލްއާއި އިންޓްރެސްޓް ދައްކާނެކަމަށް އެއްވެސް ޝަރުޠަކާ ނުލައި
ސަރުކާރުން ޔަޤީންކަން ދީފައިވާ ދަރަނި މި މާއްދާގެ (ހ) އިން
އިސްތިސްނާވާނެއެވެ. އަދި މި ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާއިންވެސް
އިސްތިސްނާވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކުލަވާލާފައިވާ
ގަވާއިދުތަކުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، އެއްފަރާތަކަށް ދޫކުރެވޭ ދަރަންޏެއް،
އެހެންފަރާތަކަށް ނިސްބަތްވާނެ ޙާލަތްތަކާއި ނުވަތަ އެއްފަރާތަކަށް
ދޫކޮށްފައިވާ ދަރަންޏަކީ އެހެން ފަރާތަކާއެކު ދޫކޮށްފައިވާ ދަރަންޏެއްކަމަށް
ބެލެވޭނެ ޙާލަތްތައް އެމް.އެމް.އޭ އިން ހަދާ ގަވާއިދެއްގައި
46

ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. މި ޙާލަތްތައް ކަނޑައަޅަންވާނީ، ދަރަނީގެ ފައިސާ
ހޭދަކުރާނެ ގޮތްތަކާއި، ބޭންކަށް އަނބުރާ ފައިސާ ދެއްކުމަށް ފައިސާ
ހޯދާނެ ގޮތްތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައިގެންނެވެ. އަދި ވަކިވަކި
ޙާލަތްތަކުގައިވެސް އެކި ފަރާތްތަކަށް ދޫކޮށްފައިވާ ދަރަނިތައް އެއްކޮށްލެވޭނެ
ޙާލަތްތައް އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
ބޭންކާ ގުޅުން ހުރި 26. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ އިން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ގުޅުންހުރި
ފަރާތްތަކަށް ދެވޭ ދަރަނި ފަރާތެއް ކަމުގައި މާނަކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ބޭންކަކުން ދަރަނި
ދޫކުރެވޭނީ ތިރީގައިވާ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާނަމައެވެ.
(1) އެ ދަރަންޏެއް ދޫކުރުމަށާއި އެ ދަރަންޏެއްގެ ޝަރުޠުތައް
ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ ތިންބައިކުޅަ ދެބައިގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން
ފާސްވުމުންނެވެ. ބިދޭސީ ބޭންކުތަކުން މިފަދަ ދަރަނި
ދޫކުރަންވާނީ ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ބްރާންޗް މެނޭޖަރުގެ ހުއްދަ
ލިބިގެންނެވެ. ނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)3(ވަނަ
ނަންބަރުގައި ބުނާފަދަ މުވައްޒަފުންގެ ބެނިފިޓް ސްކީމެއްގެ ދަށުން
ދޫކުރެވޭ ދަރަނި، މި ޝަރުޠުން އިސްތިސްނާވާނެއެވެ. މިގޮތުން
އިސްތިސްނާވާނީ، އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކުލަވާލާ ގަވާއިދަކުން
އިސްތިސްނާވާނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ޢދަދަކަށްވުރެ އެ ދަރަނީގެ
ޢަދަދު އިތުރުނުވާ ނަމައެވެ.
(2) އެ ދަރަނީގެ ޢަދަދު ވާންވާނީ، އެމް.އެމް.އޭ އިން ހަދާ ގަވާއިދެއްގެ
ދަށުން ބޭންކާ ގުޅުންހުރި ފަރާތަކަށް ދަރަނީގެ ގޮތުގައި ގިނަވެގެން
ބެހެއްޓޭނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅާ މިންވަރަށްވުރެ އިތުރުނުވާ
ޢަދަދަކަށެވެ. އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކުލަވާލާ މިފަދަ
ގަވާއިދުތަކުގައި، ބޭންކަކުން ގުޅުންހުރި ފަރާތަކަށް ދަރަނީގެ
ގޮތުގައި ދޫކޮށްފައި ގިނަވެގެން ބެހެއްޓޭނެ މިންވަރު، ގުޅުންހުރި
ހުރިހާ ފަރާތްތަކަކަށް ޖުމްލަކަޮށް ގިނަވެގެން ދޫކޮށްފައި ބެހެއްޓޭނެ
47

މިންވަރު، ދަރަނިތަކުގެ ޝަރުޠުތައް، ފައިސާ އަނބުރާ
ދައްކަންޖެހޭނެ ހަމަތައް، އެ ދަރަނިތަކަށް ނެގޭނެ ޚިދުމަތުގެ އަގު
ނުވަތަ އިންޓްރެސްޓް ރޭޓް، އެ ދަރަނިތަކުގެ ރަހުނު، އަދި މި
ކަންކަމާބެހޭ އުޞޫލުތަކާއި ހަމަތައް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. އަދި،
ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުން ބޭންކަށް ދައްކަންޖެހޭ ދަރަންޏާއި
އެއްކުރަންޖެހޭ އެހެން ދަރަނިތައްވެސް އެމް.އެމް.އޭއިން އެކުލަވާލާ
ގަވާއިދުތަކުގައި ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(3) އެ ދަރަނީގެ ޝަރުޠުތަކަކީ، ޢާންމުންނަށް ބޭންކުން ޢާންމު
ގޮތެއްގައި ދޫކުރާ ދަރަނިތަކުގެ ޝަރުޠުތަކަށްވުރެ ލުއިފަސޭހަ
ޝަރުޠުތަކަކަށް ވެގެން ނުވާނެއެވެ. ނަމަވެސް، ގުޅުންހުރި
ފަރާތްތަކަށް ދަރަނި ދޫކުރުމާ ބެހޭގޮތުން އެމް.އެމް.އ އިން
އެކުލަވާލާފައިވާ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތްވާ، އަދި ޑިރެކްޓަރުންގެ
ބޯޑުން ފާސްކޮށްފައިވާ، އަދި ހުރިހާ މުވައްޒަފުންނަށް ނިސްބަތްވާ
ސްކީމެއްގެ ދަށުން، ޑިރެކްޓަރުން ފިޔަވައި ބޭންކުގެ އެހެން
މުވައްޒަފުންނަށް ދޫކުރެވޭ ލޯނުތަކުގެ ޚިދުމަތުގެ އަގު ނުވަތަ
އިންޓްރެސްޓް ރޭޓް ކުޑަކޮށްދެވިދާނެއެވެ. މި ސްކީމް ވާންވާނީ
ލިޔުމަކުން އެމް.އެމް.އ ގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ސްކީމަކަށެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގައިވާ މިންގަނޑުތަކަށް އަދި އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކުލަވާލާ
ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ މިންގަނޑުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގައި ވަކިވަކި
ޙާލަތްތަކުގައި ބޭންކާ ވަކި ފަރާތަކާ ހުރި ގުޅުމުގެ ސަބަބުން އެފަރާތަކީ
ބޭންކާ ގުޅުންހުރި ފަރާތެއްކަން، އަދި ގުޅުންހުރި ފަރާތަކާއި އެހެން
ފަރާތަކާ ދެމެދުގައިވާ ގުޅުމުގެ ސަބަބުން އެ ދެފަރާތަކީ ގުޅިފައިވާ
ފަރާތްތަކެއްކަންވެސް އެމް.އެމް.އއަށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާއާ، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާއާ، ނުވަތަ
އެމް.އެމް.އއިން އެކުލަވާލާ ގަވާއިދުތަކާ ޚިލާފުވާކަން އެނގިހުރެ
48

ދޫކޮށްފައިވާ ދަރަންޏެއް ދޫކުރުމުގެ ހުއްދަދިން ނުވަތަ ހުއްދަދިނުމުގައި
ބައިވެރިވި ޑިރެކްޓަރެއް، އޮފިސަރެއް، ނުވަތަ މުވައްޒަފެއް، އެކުގައާއި
ވަކިވަކިން ތިރީގައިވާ ދެ ޢަދަދުގެ ތެރެއިން މަދު ޢަދަދަށް
ޒިންމާވާންޖެހޭނެއެވެ.
(1) އެ ލޯނުގެ ސަބަބުން ބޭންކަށް ލިބުނު ގެއްލުމަށް؛ ނުވަތަ
(2) މި މާއްދާގައި ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގައި ނުވަތަ
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އއިން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބުނާ
ލިމިޓަށްވުރެ އިތުރަށް ދޫކޮށްފައިވާ ލޯނުގެ ޢަދަދަށް.
އަދި އެ ދަރަނީގެ ހުރިހާ ފައިސާއަކާއި ދަރަނި ނަގާފައިވާ ފަރާތުން
ބޭންކަށް ދައްކަންޖެހިފައިވާ އެހެން ހުރިހާ ފައިސާއެއް ދައްކާ
ޚަލާޞްނުކުރާހާ ހިނދަކު، މަތީގައި ބުނެވުނު ފަރާތްތައް، ބުނެވުނު ޢަދަދަށް
ޒިންމާވާންޖެހޭނެއެވެ.
(ރ) މި ޤާނޫނުގެ 14 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާ ރޭޝިއޯތައް
ހިސާބުކުރުމުގައި، އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި، ގުޅުންހުރި
ފަރާތަކަށް ދޫކޮށްފައިވާ ދަރަނި ބޭންކުގެ ރައުސްމާލުން އުނިކުރުމަށް
ބޭންކަށް އެންގިދާނެއެވެ. އަދި ފަސޭހަކަމާއެކު ބާޒާރުގައި ވިއްކާލެވޭނެ
އެއްޗަކުން މުޅި ލޯނު ރަހުނުކުރުމަށްފަހުގައި މެނުވީ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކަށް
ލޯނު ދޫނުކުރުމަށްވެސް އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކުތަކަށް އެންގިދާނެއެވެ.
އަދި މިގޮތުން ލޯނު ދޫކުރުމުގައި، ފަސޭހަކަމާއެކު ބާޒާރުގައި ވިއްކާލެވޭނެ
ރަހުނާއި މުޅި ލޯނު ރަހުނުކުރުން އެމް.އެމް.އޭ އިން ގަވާއިދަކުން ނުވަތަ
އެހެންވެސް ގޮތަކުން މާނަ ކޮށްފައިވާނަމަ، ބޭންކުތަކުން އެއާ އެއްގޮތަށް
ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ބ) ގުޅުންހުރި ފަރާތެއްގެ ކިބައިން އެއްވެސް ޚިދުމަތެއް ހޯދަން ނުވަތަ
އެސެޓެއް ގަންނަން ނުވަތަ ލީސް ކުރަންވާނީ އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކުލަވާލާ
49

ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. އަދި މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(
ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތަށް، އެ ޚިދުމަތެއް ހޯދުމުގެ ނުވަތަ އެސެޓެއް
ގަތުމުގެ ނުވަތަ ލީސްކުރުމުގެ ކުރިން ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން ފާސްކޮށް
ނުވަތަ ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ބްރާންޗް މެނޭޖަރުގެ ހުއްދަ ހޯދަންވާނެއެވެ.
އަދި ގުޅުންހުރި ފަރާތަކާއެކު އެފަދަ މުޢާމަލާތެއް ހިންގަންވާނީ، ބޭންކުން
ގުޅުންހުރި ފަރާތެއް ނޫން ފަރާތަކާއެކު އެފަދަ މުޢާމަލާތެއް ހިންގާނެ
އުޞޫލުތަކާއި ޝަރުޠުތަކަށް ބަލާއިރު، ބޭންކަށް ގެއްލުން ނުވާނެފަދަ
ގޮތަކަށެވެ.
ބޭރުފައިސާގެ އެސެޓުތަކާއި 31. ބޭންކުތަކުން ޢާންމުކޮށް ބޭރު ފައިސާގެ އެސެޓުތަކާއި ލައިބިލިޓީތަކުގެ ފަރަގު
ލައިބިލިޓީތަކުގެ ފަރަގު ބަހައްޓަންވީ މިންގަނޑު، ނުވަތަ ވަކި ބާވަތްތަކެއްގެ ބޭރު ފައިސާގެ އެސެޓުތަކާއި
ލައިބިލިޓީތަކުގެ ފަރަގު ބަހައްޓަންވީ މިންގަނޑުތައް ކަނޑައަޅާ، ބަޔާންކުރާ
ގަވާއިދުތަކެއް އެމް.އެމް.އޭ އިން ހެދިދާނެއެވެ.
އިންވެސްޓް ކުރެވޭނެ 31. (ހ) މި މާއްދާގައި ބުނެފައިވާގޮތަށް މެނުވީ އެއްވެސް ބޭންކަކުން، ވިޔަފާރި
ގޮތްތައް ނުވަތަ ޞިނާޢީ ކުންފުންޏެއްގައި އިންވެސްޓްކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.
ނަމަވެސް އިސްލާމިކް ބޭންކަކުން ނުވަތަ އިސްލާމިކް ބޭންކިންގ
އުޞޫލުތަކާއެއްގޮތަށް ޚިދުމަތްދޭ ބޭންކަކުން، އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކަށައަޅާ
ގަވާއިދުތަކާއި އުޞޫލުތަކާއެއްގޮތަށް ފައިނޭންސް ކޮށްދިނުން މި މާއްދާ
ހުރަހެއްނާޅައެވެ.
(ށ) ބޭންކަކުން، އެ ބޭންކެއްގެ ރައުސްމާލުގެ 15% (ފަނަރަ އިންސައްތަ)
އަށްވުރެ އިތުރަށް އެހެން ކުންފުންޏެއްގެ ސްޓޮކް، ބޮންޑް، ޙިއްޞާ ނުވަތަ
އިކުއިޓީއާ ގުޅިފައިވާ ބޮންޑެއްގައި އިންވެސްޓް ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.
މިގޮތުން ބޭންކިންގ ޚިދުމަތްތައް ހިންގާ ކުންފުންޏެއް ފިޔަވައި އެހެން
ކުންފުންޏެއްގައި އިންވެސްޓް ކުރާނަމަ، އިންވެސްޓް ކުރެވޭނީ އެ
ކުންފުންޏެއްގެ ވޯޓުދިނުމުގެ ޙައްޤު ލިބިދޭ ޙިއްޞާގެ 5%)ފަހެއް
50

އިންސައްތަ(އަށްވުރެ އިތުރުނުވާ މިންވަރަކަށެވެ.
(ނ) އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ ހޯދައިގެން މެނުވީ ބޭންކަކުން އެހެން ބޭންކެއްގެ
ނުވަތަ މާލީ އިދާރާއެއްގެ ވޯޓުދިނުމުގެ ޙައްޤު ލިބިދޭ ޙިއްޞާގެ 5%
(ފަހެއް އިންސައްތަ) އަށްވުރެ އިތުރަށް ހޯދައިގެން ނުވާނެއެވެ.
(ރ) ތިރީގައިވާ ކަންކަމަށް މެނުވީ ބޭންކަކުން ބިން ނުވަތަ ޢިމާރާތް ގަނެގެން
ނުވަތަ އެފަރާތުގެ ނަންމަތީ ބަހައްޓައިގެން ނުވާނެއެވެ.
(1) ބޭންކުގެ މުވައްޒަފުން ދިރިއުޅުމަށް ނުވަތަ ބޭންކުގެ ވިޔަފާރި
ޙަރަކާތްތައް ހިންގުމަށް؛
(2) އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކަށައަޅާ ގަވާއިދުތަކާއި އުޞޫލުތަކާއެއްގޮތަށް
އިސްލާމިކް ބޭންކިންގ ޚިދުމަތްދިނުމަށް ގަންނަންޖެހޭ ބިން ނުވަތަ
ޢިމާރާތް ގަތުމަށް؛ އަދި
(3) ރަހުނެއް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ސަބަބުން ލިބިފައިވާ ބިން ނުވަތަ
ޢިމާރާތް ވިއްކެންދެން ވަގުތީ ގޮތުން ބޭންކުގެ ނަންމަތީ
ބެހެއްޓުން.
(ބ) މި މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންގަނޑުތަކަށްވުރެ އިތުރަށް، ބޭންކިންގ
ވިޔަފާރި ހިންގުމުގެ ތެރޭގައި، ބޭންކަކުން ކުންފުންޏެއްގެ ނުވަތަ މާލީ
އިދާރާއެއްގެ މިލްކުވެރިކަމާގުޅޭ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ އިންވެސްޓްމަންޓެއް
ކުރެވިފައިވާނަމަ، އެފަދަ އިންވެސްޓްމަންޓެއް ކުރިތާ 9 (ހައެއް)
މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންގަނޑުގެ
ތެރެއަށް ގެންނަންވާނެއެވެ. ނަމަވެސް، އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކާހުރެ މި
މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ބޭންކުން އެދިއްޖެނަމަ، އެމް.އެމް.އޭ އިން މި
މުއްދަތު އިތުރު 9 (ހައެއް) މަސްދުވަހަށްވުރެ ގިނަނުވާނެ ގޮތަކަށް
އިތުރުކުރުމަށް ހުއްދަ ކުރެވިދާނެއެވެ. ބޭންކިންގ ވިޔަފާރި ހިންގުމުގެ
ތެރޭގައި، މި މާއްދާގައި ހުއްދަކޮށްފައިވާ މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފަށް ބޭންކަކަށް
ލިބޭ ބިން ނުވަތަ ޢިމާރާތް، އެފަދަ ތަންތަން ލިބުނުތާ 2 (ދޭއް)
އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންގަނޑުގެ
51

ތެރެއަށް ގެންނަން ވާނެއެވެ. ނަމަވެސް، އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކާހުރެ މި
މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ބޭންކުން އެދިއްޖެނަމަ، އެމް.އެމް.އޭ އިން މި
މުއްދަތު އިތުރު 2 (ދޭއް) އަހަރުދުވަހަށްވުރެ ގިނަނުވާނެ ގޮތަކަށް
އިތުރުކުރުމަށް ހުއްދަ ކުރެވިދާނެއެވެ.
ބޭންކު ބަންދު ދުވަސްތައް 32. ހުރިހާ ބޭންކުތަކުންވެސް، އެމް.އެމް.އޭ. އިން ކަނޑައަޅާ ބޭންކު ބަންދު ދުވަސްތައް
ފިޔަވައި، މަދުވެގެން ބޭންކު ހުޅުވާފައި ބަހައްޓަންޖެހޭނެ ކަމަށް އެމް.އެމް.އ އިން
ކަނޑައަޅާ ދުވަސްތަކާއި ގަޑިތަކުގައި ޢާންމުންނަށް ޚިދުމަތް ދިނުމަށްޓަކައި ބޭންކު
ހުޅުވާފައި ބަހައްޓަންވާނެއެވެ. މަދުވެގެން ބޭންކު ހުޅުވާފައި ބަހައްޓަންޖެހޭނެ ކަމަށް
އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ ދުވަސްތަކާއި ގަޑިތައް ފިޔަވައި އެހެން ދުވަސްތަކާއި
ގަޑިތަކުގައި ބޭންކެއް ހުޅުވުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ހުއްދަ ކުރެވިދާނެއެވެ. މިގޮތުން
ދެވޭ ހުއްދައެއް ނެތި އެމް.އެމް.އއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ބޭންކު ބަންދު ދުވަހެއްގައި
އެއްވެސް ބޭންކަކުން ޢާންމުންނަށް ޚިދުމަތް ދީގެންނުވާނެއެވެ. އަދި ބޭންކެއްގެ
ޚިދުމަތް ވަގުތީގޮތުން މެދުކަނޑާލަންޖެހިއްޖެ ޙާލަތެއްގައި އެ ބޭންކެއް ވަގުތީގޮތުން
ބަންދުކުރުމަށް އަދި އެމް.އެމް.އޭއިން ކަނޑައަޅާ ތާރީޚެއްގައި އެ ބޭންކު އަލުން
ހުޅުވުމަށް އެމް.އެމް.އއަށް ހުއްދަ ނުވަތަ އަމުރު ކުރެވިދާނެއެވެ.
ޝައްކު ކުރެވޭ 33. (ހ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ބޭންކުން ހެޔޮ ނިޔަތުގައި މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުމަކީ
މުޢާމަލާތުތައް ބޭންކުން ހިފަހައްޓަންޖެހޭ ސިއްރު ހާމަކުރުން ކަމުގައެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ.
އަދި މިގޮތުން މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުމުން ދިމާވެދާނެ ކަމަކާ، ބޭންކު އަދި
އެމް.އެމް.އޭ ޒިންމާވާކަށް ނުޖެހޭނެއެވެ.
ބޭންކުގެ ޙިއްޞާ 34. ދަރަނި ނެގުމަށް ރަހުނު ކުރަނީ ބޭންކުގައި އޮންނަ ދަރަނި ނަގާ ފަރާތުގެ ޙިއްޞާ
ރަހުނުކުރުމަށްފަހު ދަރަނި ކަމުގައި ވަނީނަމަ، އެފަދަ ފަރާތަކަށް ދަރަނި ނުވަތަ ބޭންކު ގެރެންޓީއެއް ދީގެން
ދޫކުރުމާއި އަދި ބޭންކުގެ
ނުވާނެއެވެ. އަދި އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ ހޯދައިގެން މެނުވީ، ބޭންކުގެ ޙިއްޞާއެއް،
ޙިއްޞާ އަނބުރާ ގަތުން
އެ ޙިއްޞާއެއްގެ ވެރިފަރާތުގެ ކިބައިން ބޭންކުން އަނބުރާ ގަނެގެންނުވާނެއެވެ.
52

ނަމަވެސް ކުރިން ދޫކޮށްފައިވާ ދަރަންޏަކާ ގުޅިގެން ކުރިމަތިވެފައިވާ ގެއްލުމަކުން
ސަލާމަތްވުމަށްޓަކައި، ބޭންކުގެ ޙިއްޞާ އެފަދަ ދަރަންޏެއްގެ ރަހުނެއްގެ ގޮތުގައި
ނެގިދާނެއެވެ. މިގޮތުން ރަހުނުގެ ގޮތުގައި ބެހެއްޓޭ ޙިއްޞާ އެމް.އެމް.އޭ އިން
އެކުލަވާލާފައިވާ ގަވާއިދުތަކުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން, ވިއްކާލަންވާނެއެވެ. ބޭންކުގެ
މަދުވެގެން ބަހައްޓަންޖެހޭ ރައުސްމާލާއި ރައުސްމާލު އެޑިކުއަސީ ރޭޝިއޯތައް
ހިސާބުކުރުމުގައި، ބޭންކަކުން ބަހައްޓާފައިވާ އެފަރާތުގެ އަމިއްލަ ޙިއްޞާއާއި
ބޭންކުގެ ޙިއްޞާ ރަހުނުކުރުމަށްފަހު ދޫކޮށްފައިވާ ލޯނުތައް، ރައުސްމާލުން
އުނިކުރަންވާނެއެވެ.
ޑޯމަންޓް އެކައުންޓުތައް 35. އެއްވެސް ބޭންކެއްގައި ހުޅުވާފައިވާ އެކައުންޓަކީ ވިދިވިދިގެން 5 (ފަހެއް)
އަހަރުދުވަސް ވަންދެން މުޢާމަލާތެއް ކޮށްފައިނުވާ އެކައުންޓެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެ
އެކައުންޓަކީ ޑޯމަންޓް އެކައުންޓެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، އަންނަނިވި ގޮތަށް އެ
އެކައުންޓަކާމެދު އެ ބޭންކަކުން ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މި
މުއްދަތަށްވުރެ ކުރު މުއްދަތަކަށް އެއްވެސް މުޢާމަލާތެއް ކޮށްފައިނުވާ
އެކައުންޓުތަކާމެދު ޢަމަލުކުރާނެ އުޞޫލުތައް، މި ޤާނޫނާ ޚިލާފުނުވާނެ ގޮތެއްގެމަތިން
ބޭންކުތަކުން ކަނޑައެޅުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއްނާޅައެވެ.
(ހ) ވިދިވިދިގެން 5 (ފަހެއް) އަހަރުދުވަސް ވަންދެން އެކައުންޓެއްގެ
ވެރިފަރާތުން، އެ އެކައުންޓުން އެއްވެސް މުޢާމަލާތެއް ކޮށްފައިނުވާނަމަ،
ނުވަތަ ބޭންކަށް އެއްވެސް ލިޔުމެއް ފޮނުވާފައިނުވާނަމަ، ޖެހިގެން އަންނަ
އަހަރުގެ ރަސްމީކޮށް މަސައްކަތްކުރާ ފުރަތަމަ ދުވަހު، ރެޖިސްޓަރޑް
ޕޯސްޓުން އެފަރާތަށް އެޑްރެސްކޮށް، ބޭންކަށް އެންމެ ފަހުން ލިބިފައިވާ
އެފަރާތުގެ އެޑްރެހަށް، އެ ޑޯމަންޓް އެކައުންޓުގެ ތަފްސީލު ބަޔާންކޮށް
ސިޓީއެއް ފޮނުވަންވާނެއެވެ. އަދި މިފަދަ ސިޓީއަކަށް ޖަވާބު ނުފޮނުވާ
ފަރާތްތަކުގެ ނަންތައް ދުވަހު ނޫސްތަކުގެ ތެރެއިން މަދުވެގެން 1 (އެކެއް)
ދުވަހު ނޫހުގައި އަދި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓްގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.
53

މިގޮތުން ޝާއިޢުކުރެވޭތާ 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި
އެކައުންޓެއްގެ ވެރިފަރާތް ނުހޯދިއްޖެނަމަ، އެފަދަ އެކައުންޓެއްގެ ތަފްސީލު
ރިޕޯޓެއް އެކުލަވާލައި އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި އެފަދަ
އެކައުންޓެއްގައިވާ ޑިޕޮސިޓް ފައިސާ، އެމް.އެމް.އޭ ގައި އޮންނަ ޚާއްޞަ
އެކައުންޓެއްގައި ބެހެއްޓުމަށްޓަކައި އެމް.އެމް.އޭ އާ ޙަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތަށް ބޭންކުތަކުން އެމް.އެމް.އޭ އާ ޙަވާލުކުރާ
ފައިސާ އެމް.އެމް.އޭ އިން ބަހައްޓަންވާނީ ސަރުކާރުގެ ސެކިއުރިޓީތަކަށް
އިންވެސްޓް ކުރުމަށްޓަކައި، ވަކި ޚާއްޞަ އެކައުންޓެއްގައެވެ. ނަމަވެސް، 5
(ފަހެއް) އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި، މި އެކައުންޓުގައި ހިމެނޭ ފައިސާގެ
ވެރިފަރާތެއް، އެއީ އެ ފައިސާގެ ވެރިފަރާތްކަމުގައި އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭނެފަދަ ހެކިތަކާއެކު، ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެފައިސާ ލިބުމުގެ ޙައްޤު
އެފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ގެންގޮސްފައިނުވާ
ފައިސާ އެމް.އެމް.އޭ އިން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއާ
ޙަވާލުކުރަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން މި ފައިސާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް
އެންޑް ޓްރެޜަރީއާ ޙަވާލުކުރުމަށްފަހުގައިވެސް، އެފައިސާގެ ވެރިފަރާތެއް،
އެއީ އެ ފައިސާގެ ވެރިފަރާތްކަމުގައި އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނެފަދަ
ހެކިތަކާއެކު ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެ ފަރާތަކަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް
އެންޑް ޓްރެޜަރީއިން އެ ފައިސާ ހޯދުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.
ރިކޯޑުތައް 39. (ހ) ތިރީގައިވާ ލިޔެކިޔުންތައް ޤާނޫނީގޮތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތަކަށް ނުވަތަ
އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ މުއްދަތަކަށް ބޭންކުތަކުން ރާއްޖޭގައި،
ފައިލްކޮށްފައި ބަހައްޓަންވާނެއެވެ.
(1) ކަސްޓަމަރަކީ ކާކުކަން އަންގައިދޭ މަޢުލޫމާތު ހުރި ލިޔުންތައް.
(2) އެޕްލިކޭޝަންތަކާއި އެކި މުޢާމަލާތުތަކާބެހޭ އެގްރީމެންޓްތައް ނުވަތަ
ކޮންޓްރެކްޓްތައް، ބޭންކުން ކޮންމެ މުޢާމަލާތަކަށް ހުއްދަ ދިނުމަށް
54

ނިންމާ ސޮއިކޮށްފައިވާ ލިޔުންތައް، އަދި ޝައްކުކުރެވޭ
މުޢާމަލާތުތަކާބެހޭ ލިޔުންތައް ނުވަތަ ރިކޯޑުތައް.
(3) ބޭންކާއެކު މުޢާމަލާތުތައް ހިންގާ ފަރާތްތަކާބެހޭ މާލީ މަޢުލޫމާތު
އަންގައިދޭ ލިޔެކިޔުންތަކާއި، ބޭންކުން އެފަދަ މުޢާމަލާތުތަކަށް
ހުއްދަދިނުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރި އެހެނިހެން ލިޔުންތައް ނުވަތަ
ކަރުދާސްތައް.
(4) ކަސްޓަމަރުންނާއެކު ހަދާފައިވާ އެކައުންޓުތަކުގެ އެއްބަސްވުންތައް.
(5) އެމް.އެމް.އޭ އިން މިކަމާގުޅޭ ގޮތުން ގަވާއިދުތަކެއް ހަދައިފިނަމަ،
އެ ގަވާއިދުތަކެއްގެ ދަށުން ބަހައްޓަންޖެހޭ އެހެނިހެން ލިޔުންތައް.
(ށ) ރިކޯޑުތައް ބަހައްޓަންވާނީ ލިޔުމުގެ ގޮތުގައެވެ. އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި
މަޢުލޫމާތު ރައްކާތެރިކޮށް ބެލެހެއްޓޭނެ ނިޒާމެއް އަދި މަޢުލޫމާތު
ގެއްލިއްޖެނަމަ، އެމަޢުލޫމާތު އަލުން ހޯދޭނެ ގޮތްތަކެއް ހަމަޖެހިފައިވާނަމަ،
ބޭންކަކުން ބަހައްޓަންޖެހޭ ރިކޯޑުތަކާއި، ފޮތްތަކާއި، ސްޓޭޓްމަންޓްތަކާއި،
ކަރުދާސްތަކާއި، ލިޔުމުން ކުރެވިފައިވާ އެކި މުޢާމަލާތުތަކާއި، ކޭބަލްތަކާއި،
ނޯޓިސްތަކާއި، ބޭންކުގެ މާލީ ޙަރަކާތްތަކާބެހޭ އެހެނިހެން ކަރުދާސްތަކުގެ
އަސްލު ބެހެއްޓުމުގެ ބަދަލުގައި ރައްކާކުރަން ފަސޭހަގޮތަކަށް، މައިކްރޯ
ފިލްމްގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ އިލެކްޓްރޯނިކްކޮށް ނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކަށް
ޓެކްނޮލޮޖީގެ ވަސީލަތް ބޭނުންކޮށްގެން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅޭ
މުއްދަތަކަށް ބެހެއްޓިދާނެއެވެ. މިގޮތުން ރައްކާކުރަން ފަސޭހަގޮތަކަށް
ބެހެއްޓޭ ރިކޯޑުތައް، އެ ރިކޯޑުތަކުގެ އަސްލެކޭއެއްގޮތަށް ކޯޓުތަކުގައި
ހެކިދިނުމުގައި ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ. މިގޮތުން ރިކޯޑުތައް ބަހައްޓަންޖެހޭގޮތުގެ
ތަފްސީލު ބަޔާންކޮށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ގަވާއިދެއް އެކުވަލާލެވިދާނެއެވެ.
ޕޭމަންޓްސް ސިސްޓަމްއާއި 37. (ހ) ބޭންކުތަކާއި އެހެނިހެން މާލީ އިދާރާތަކުގެ މެދުގައި ފައިސާ
ކްރެޑިޓް ބިއުރޯތައް ބަދަލުކުރުމަށާއި، އެކައުންޓުތަކަށް ވައްދަންޖެހޭ ފައިސާ ވައްދައި،
އެކައުންޓުތަކުން ދޫކުރަންޖެހޭ ފައިސާ ދޫކޮށް އެކައުންޓުތައް
55

ހިސާބުކުރުމަށާއި ފައިސާ ދެއްކުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ އިންސްޓްރޫމެންޓްތައް
ހިސާބުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކޯޕަރޭޓިވް ސިސްޓަމްތަކާއި، ޕޭމަންޓް
ސިސްޓަމްތަކާއި، ސެޓްލްމަންޓް ސިސްޓަމްތަކާއި، ކްލިއަރިންގ
ސިސްޓަމްތައް ބޭންކުތަކުން ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭއިން ޤާއިމުކުރެވިދާނެއެވެ.
މި ޙަރަކާތްތައް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތައް
އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކުލަވާލެވިދާނެއެވެ. އަދި އެމް.އެމް.އޭ އިން ޤާއިމުކުރާ
މިފަދަ ސިސްޓަމެއްގައި ބައިވެރިވުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކަކަށް
އަންގައިފިނަމަ އެ ބޭންކަކުން އޭގައި ބައިވެރިވާންވާނެއެވެ.
(ށ) ބޭންކުތަކުން ނިންމަންޖެހޭ ބޭންކިންގ ނިންމުންތައް ރަނގަޅަށް
ނިންމުމަށްޓަކައި، ބޭންކުތަކުގެ ކަސްޓަމަރުންނާއި މުސްތަޤުބަލުގައި
ކަސްޓަމަރަކަށް ވެދާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ މާލީ ޙާލަތާބެހޭ
މަޢުލޫމާތު ހޯދާ، ބޭންކުތަކުގެ މެދުގައި ބަދަލުކުރުމަށްޓަކައި ކްރެޑިޓް
ބިއުރޯތައް ނުވަތަ ކްރެޑިޓްއާބެހޭ މަޢުލޫމާތު ބަދަލުކުރުމަށް އޭޖެންސީތައް
ބޭންކުތަކުން ޤާއިމުކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި އެމް.އެމް.އޭ އިން މިފަދަ ކްރެޑިޓް
ބިއުރޯއެއް ނުވަތަ އޭޖެންސީއެއް ޤާއިމުކޮށްފިނަމަ، އޭގައި
ބައިވެރިވާންވާނެއެވެ. މިގޮތުން މަޢުލޫމާތު ފޯރުކުރެވޭނީ ހަމައެކަނި
ބޭންކުތަކުގެ މެދުގައެވެ. ބޭންކުތައް ފިޔަވައި އެހެން ފަރާތަކަށް މަޢުލޫމާތު
ދެވޭނީ، އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކުލަވާލާ ގަވާއިދެއްގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ
މަޢުލޫމާތު ދެވޭ ފަރާތަކީ އެ މަޢުލޫމާތު ބިނާވެފައިވާ ފަރާތާ ބޭންކިންގ
ނުވަތަ ވިޔަފާރީގެ ގޮތުން ގުޅުމެއް އޮންނަ ފަރާތެއް ނުވަތަ ގުޅުމެއް
ހިންގަން މަސައްކަތް ކުރާފަރާތެއްނަމައެވެ. ބޭންކިންގގެ ސިއްރުތައް
ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި އަދި މިފަދަ މަޢުލޫމާތު ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް
ނުދިނުމަށްޓަކައި މިފަދަ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދޭންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 99
ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ)5(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ އިން
އެކުލަވާލާ ގަވާއިދުތަކާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
56

ކަސްޓަމަރަކާއެކު ކުރެވޭ 38. މަނީ ލޯންޑްރިންގ އަދި ޓެރަރިޒަމަށް ފައިނޭންސްކުރުން ހުއްޓުވުމާގުޅޭ ޤާނޫނުތަކާއި
މުޢާމަލާތުތަކުގައި ބޭންކަށް ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން، ބޭންކަކުން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ނުވަތަ ހުށަހެޅުމަށް އެންގޭ
ލިބިފައިވާ އެފަރާތާބެހޭ
އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ނުވަތަ ކަރުދާހެއް ނުވަތަ ރިޕޯޓެއް ހުށަހެޅުމުގައި،
މަޢުލޫމާތުގެ ސިއްރު
ކަސްޓަމަރާއެކު ކުރެވޭ އެކި ބާވަތުގެ ވިޔަފާރީގެ މުޢާމަލާތްތަކުގައި ބޭންކަށް އެ
ހިފެހެއްޓުމަށް އޮންނަ
ފަރާތާ ބެހޭގޮތުން ލިބިފައިވާ މަޢުލޫމާތުތަކުގެ ސިއްރުވެރިކަން ހިފެހެއްޓުމުގެ ދަށުން
ޢާންމު އުޞޫލުގެ ބޭނުން
ހިން މަނާކުރުން އަދި ކަސްޓަމަރުންނާއެކު ލިޔުމުންނާއި އަނގަބަހުން ކުރެވިފައިވާ އެކި ބާވަތުގެ
ފު
މުޢާމަލާތްތައް އެ ފަރާތުގެ ހުއްދައަކާ ނުލައި ބޭންކުން އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް
ހާމަނުކުރެވޭނެ ގޮތަށް އޮންނަ ޢާންމު އުޞޫލުގެ ދަށުން، އަދި މި ޤާނޫނުގެ 41 ވަނަ
މާއްދާގައިވާ ބޭންކުގެ ސިއްރުވެރިކަމާބެހޭ ބައިގެ ދަށުން ޢުޛުރުވެރިވެގެން
ނުވާނެއެވެ.
އެއްވެސް ފަރާތަކާބެހޭ 36. ބޭންކެއް ނުވަތަ އެ ބޭންކެއްގެ ޑިރެކްޓަރެއް ނުވަތަ އޮފިސަރެއް ނުވަތަ
މަޢުލޫމާތު ފައިނޭންޝަލް މުވައްޒަފެއް، އެ ބޭންކުގެ ކަސްޓަމަރުންނަށް ނުވަތަ އެހެންވެސް ފަރާތަކަށް
އިންޓެލިޖެންސް ޔުނިޓަށް
އެފަރާތަކާބެހޭ މަޢުލޫމާތު ފައިނޭންޝަލް އިންޓެލިޖެންސް ޔުނިޓަށް ހުށަހަޅާކަން
ހުށަހަޅާކަން ނުވަތަ
ނުވަތަ ހުށަހަޅައިފިކަން، ނުވަތަ މަނީ ލޯންޑްރިންގ ނުވަތަ ކޮރަޕްޝަން ނުވަތަ
ހުށަހަޅައިފިކަން
ޓެރަރިސްޓް ޙަރަކާތްތައް ފައިނޭންސް ކުރުމާބެހޭ ރިޕޯޓެއް ފައިނޭންޝަލް
އެފަރާތަކަށް ހާމަކުރުން
މަނާކުރުން އިންޓެލިޖެންސް ޔުނިޓަށް ހުށަހަޅާކަން ނުވަތަ ހުށަހަޅައިފިކަން، ނުވަތަ މަނީ
ލޯންޑްރިންގ ނުވަތަ ޓެރަރިސްޓް ޙަރަކާތްތައް ފައިނޭންސް ކުރުމާބެހޭ ތަޙްޤީޤެއް
ކުރާކަން ނުވަތަ ކުރަން އުޅޭކަން ނުވަތަ ކޮށްފިކަން، ހާމަކުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.
ޝައްކުކުރެވޭ 41. އެއްވެސް ބޭންކެއް ނުވަތަ ބޭންކެއްގެ ޑިރެކްޓަރެއް ނުވަތަ އޮފިސަރެއް ނުވަތަ
މުޢާމަލާތުތައް، ހެޔޮ މުވައްޒަފެއް މި ޤާނޫނާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ހެޔޮ ނިޔަތުގައި މަޢުލޫމާތެއް ނުވަތަ
ނިޔަތުގައި ރިޕޯޓުކުރުމުން
ރިޕޯޓެއް ހުށަހެޅުމަކުން އެފަރާތަކާމެދު ބޭންކިންގގެ ސިއްރުވެރިކަމާ ޚިލާފުވިކަމަށް
ދިމާވެދާނެ ކަމެއްގައި
ނުވަތަ ކަސްޓަމަރަކާބެހޭ ސިއްރުވެރި މަޢުލޫމާތެއް ހާމަކުރިކަމަށް ބުނެ އެއްވެސް
ޒިންމާ އުފުލަން ނުޖެހުން
57

ޖިނާއީ ނުވަތަ މަދަނީ ނުވަތަ އެހެންވެސް ބާވަތެއްގެ ފިޔަވަޅެއް ނޭޅޭނެއެވެ.
7 ވަނަ ބާބު
މަޢުލޫމާތުގެ ސިއްރު ހިފެހެއްޓުން
ބޭންކިންގގެ ސިއްރު 41. ބޭންކަކުން، އެ ބޭންކުގެ ކަސްޓަމަރުންގެ އެކައުންޓުތަކާއި، ޑިޕޮސިޓްތަކާއި،
ހާމަނުކުރުން ޓްރަސްޓްތަކާއި، ސޭފް ޑިޕޮސިޓް ބޮކްސްތަކުގެ ސިއްރު ހިފަހައްޓަންވާނެއެވެ.
ލިޔުމަކުން އެ ކަސްޓަމަރެއްގެ ހުއްދައެއް ލިބިގެން މެނުވީ، ނުވަތަ އެ ކަސްޓަމަރެއް
ނިޔާވެފައިވާނަމަ، އެފަރާތުގެ ޤާނޫނީ ވަކީލު ނުވަތަ ވާރިޘެއްގެ ހުއްދައެއް ލިޔުމަކުން
ލިބިގެން މެނުވީ، ނުވަތަ ކޯޓުގެ އަމުރެއްގެ ދަށުން މެނުވީ، ނުވަތަ ޖިނާއީ ކުށްތައް
ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ބާރު ލިބިފައިވާ ފަރާތަކުން ލިޔުމަކުން އެދިއްޖެ
ހިނދެއްގައި މެނުވީ، ނުވަތަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ލިޔުމަކުން އެދިއްޖެ
ހިނދެއްގައި މެނުވީ، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުން އެފަދަ މަޢުލޫމާތެއް ހާމަކުރަން
ހުއްދަކޮށްފައިވާ ކަމެއް ނުވަތަ ޙާލަތެއްގައި މެނުވީ ކަސްޓަމަރުންގެ އެކައުންޓުތަކާއި
ޑިޕޮސިޓްތަކާއި ޓްރަސްޓްތަކާއި އަދި ސޭފް ޑިޕޮސިޓް ބޮކްސްތަކާބެހޭ އެއްވެސް
މަޢުލޫމާތެއް ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށްވެސް ހާމަކޮށްގެންނުވާނެއެވެ. އަދި
އެއްވެސް ސަބަބަކާގުޅިގެން ކަސްޓަމަރަކާ ބޭންކާ ދެމެދުގައިވާ ގުޅުން
ކެނޑުނުކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އެ ކަސްޓަމަރަކާބެހޭ އެފަދަ މަޢުލޫމާތެއް ހާމަކޮށްގެން
ނުވާނެއެވެ.
ބޭންކުގެ ވަކިވަކި 42. މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގައި ނުވަތަ ޙާލަތްތަކުގައި މެނުވީ،
މުވައްޒަފުން ސިއްރު ބޭންކުގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ނުވަތަ މަސައްކަތްކުރި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް،
ހިފެހެއްޓުން
އޮފިސަރެއް، މުވައްޒަފެއް ނުވަތަ އޭޖެންޓެއް، ބޭންކުގެ ކަސްޓަމަރުންނާބެހޭ ނުވަތަ
ކަސްޓަމަރުންގެ އެކައުންޓުތައް، ޑިޕޮސިޓްތައް، ޓްރަސްޓްތައް، ސޭފް ޑިޕޮސިޓް
58

ބޮކްސްތައް، ނުވަތަ މުޢާމަލާތަކާބެހޭ އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ނުވަތަ ސްޓޭޓްމަންޓެއް
ހާމަކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. ނުވަތަ އެހެން ފަރާތަކަށް އެފަދަ މަޢުލޫމާތެއް ދީ ނުވަތަ
އެހެން ފަރާތަކަށް އެފަދަ މަޢުލޫމާތެއް ނުވަތަ ސްޓޭޓްމަންޓެއް ބެލޭނެގޮތް
މެދުވެރިކޮށްދީގެން ނުވާނެއެވެ. ވަޒީފާގެ ނުވަތަ މަޤާމުގެ ހައިސިއްޔަތުން މި
މާއްދާގައި ބުނާ މަޢުލޫމާތުތަކާއި، ސްޓޭޓްމަންޓްތައް ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް
ބަލައި، ހެދޭ އެމް.އެމް.އޭ ގެ އޮފިސަރުންނާއި، މުވައްޒަފުންނާއި، ބޭންކުގެ
އޮޑިޓަރުންވެސް މި މާއްދާއިން އިސްތިސްނާއެއްނުވާނެއެވެ.
ސިއްރު ހިފެހެއްޓުމުން 43. ތިރީގައިވާ ކަންތައްތަކުގައި ނުވަތަ ޙާލަތްތަކުގައި މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުން، މި
އިސްތިސްނާވާނެ ޤާނޫނުގެ 41 އަދި 42 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ކަންތައްތަކުން އިސްތިސްނާވާނެއެވެ.
ޙާލަތްތައް
(ހ) ބޭންކުގެ ޙިއްޞާދާރުންގެ ޢާންމު ޖަލްސާއެއްގައި ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ
އޮޑިޓަރުން، ނުވަތަ މި ޤާނޫނާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އެމް.އެމް.އޭ އިން
ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ އޮޑިޓަރުން، އެ ފަރާތްތަކަށް ޤާނޫނީގޮތުން
ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނުވަތަ ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/81 (މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ
އޮތޯރިޓީގެ ޤާނޫނު (1681 ގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ ގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް
އަދާކުރުމުގައި އެފަރާތުން މަޢުލޫމާތެއް ނުވަތަ ލިޔެކިޔުންތަކެއް ހުށަހެޅުމަށް
އެންގުމުން.
(ނ) ކޮރަޕްޝަން ހުއްޓުވުމަށާއި، މަނީ ލޯންޑްރިންގއާއި، ޓެރަރިސްޓް
ޙަރަކާތްތަކަށް ފައިސާ ހޯދައިދިނުމާ އިދިކޮޅަށް، އެކަމާގުޅޭ ޤާނޫނުތަކާއި
ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން، ހެޔޮ ނިޔަތުގައި އެޅޭ ފިޔަވަޅުތައް.
(ރ) އެއްވެސް ފަރާތަކުން ފައިސާ ނެގުމަށް ހުށަހަޅާ ޗެކަކަށް ފައިސާ ދޫކުރެވެން
ނެތް ސަބަބު ބަޔާންކޮށް، ބޭންކުން އެފަރާތަކަށް ސެޓްފިކެޓެއް ނުވަތަ
59

ބަޔާނެއް ދިނުމުގައި.
(ބ) ކަސްޓަމަރުންގެ ޑިޕޮސިޓް އެކައުންޓުތަކާއި ދަރަނިތަކުގެ އަދި އެހެންވެސް
ބޭންކިންގއާގުޅޭ ގޮތުން ކުރެވިފައިވާ އަދި ކުރުމަށް ގަސްދުކުރާ
މުޢާމަލާތުތަކުގެ ހަރުދަނާކަން ހޯދުމަށްޓަކައި ބޭންކަކުން ބޭނުންވެދާނެ،
ކަސްޓަމަރުންގެ ދަރަނިވެރިކަމާއި އެކައުންޓުތައް ބޭނުންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ
ތަފްސީލާއި، ބޭންކިންގއާބެހޭ މިފަދަ އެހެން މަޢުލޫމާތުތައް އެ ބޭންކަކަށް
ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ބޭންކުތަކުގެ މެދުގައި މިފަދަ މަޢުލޫމާތުތައް
ބަދަލުކުރުމުގައި. ނަމަވެސް، މިގޮތުން ސިއްރު މަޢުލޫމާތު ބަދަލުކުރަންވާނީ
އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންތައްތަކަށްޓަކައެވެ. އަދި މިފަދަ މަޢުލޫމާތު
ލިބިގަންނަ ބޭންކުން މި މަޢުލޫމާތުގެ ސިއްރުވެރިކަން، އެ ބޭންކަށް
ލިބިފައިވާ ކަސްޓަމަރުންނާބެހޭ އެހެން މަޢުލޫމާތުގެ ސިއްރު ހިފެހެއްޓުމެކޭ
އެއްފަދައިން ހިފަހައްޓަންވާނެއެވެ.
(ޅ) ބޭންކަކާއި ކަސްޓަމަރަކާދެމެދު ހިނގާފައިވާ މުޢާމަލާތަކާގުޅޭ ގޮތުން
ޝަރީޢަތުގައި ހިނގަމުންދާ މައްސަލައެއްގައި، އެފަދަ މުޢާމަލާތަކާ ގުޅިގެން
ބޭންކަށް ލިބިދޭންޖެހޭ ޙައްޤެއް ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި މުޢާމަލާތަކާބެހޭ ބައެއް
ނުވަތަ ހުރިހާ މަޢުލޫމާތެއް ހާމަކުރުން.
(ކ) ބޭންކުގެ ކަސްޓަމަރަކާ އެހެންފަރާތަކާދެމެދު ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދާ ނުވަތަ
ކޯޓުން ބަލަމުންދާ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން، ކޯޓުން ބޭންކަށް އެ
ކަސްޓަމަރަކާބެހޭ ގޮތުން ނުވަތަ ކަސްޓަމަރެއްގެ މާލީ ޙާލަތާބެހޭ ގޮތުން
މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުމަށް އެންގުން. މިގޮތަށް އަންގާ އެންގުންތަކާ ގުޅިގެން،
އެއްވެސް ފަރާތަކަށް އިތުރަށް މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުމުގައި، ކޯޓުން އިތުރު
ޝަރުޠުތަކެއް ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، ބޭންކުން އެ ޝަރުޠުތަކަށް
ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(އ) އެމް.އެމް.އޭ އިން އެހެން ޤައުމުތަކުގެ ސުޕަވައިޒަރީ އިދާރާތަކަށް
މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުން.
60

(ވ) 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާފަދަ ކްރެޑިޓް ބިއުރޯއަށް
ނުވަތަ އޭޖެންސީއަކަށް މަޢުލޫމާތު ދިނުން.
8 ވަނަ ބާބު
އެކައުންޓުތަކާއި މާލީ ހިސާބުތައް
މާލީ އަހަރު 44. ދޭސީ ބޭންކެއްގެ މާލީ އަހަރު ފެށޭނީ މީލާދީ ކަލަންޑަރުގެ ޖެނުއަރީ 1 ގައެވެ. އަދި
ނިމޭނީ އެ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރު 31 ގައެވެ. ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ބްރާންޗެއްގެ މާލީ
އަހަރު މިއާ ތަފާތުވެދާނެއެވެ. އަދި މި މާއްދާގައި ބުނާ މާލީ އަހަރު ނޫން މާލީ
އަހަރެއް އެމް.އެމް.އޭ އިން ހަދާ ގަވާއިދުތަކެއްގެ ދަށުން، ދޭސީ ބޭންކުތަކަށާއި،
ބިދޭސީ ބޭންކުތަކުގެ ބްރާންޗްތަކަށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
އެކައުންޓިންގ ހަމަތަކާއި 45. (ހ) ބޭންކުތަކުން ތިރީގައިވާ ކަންތައްތަކަށް ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
އުޞޫލުތައް އަދި މާލީ
ސްޓޭޓްމަންޓްތައް
(1) މި ޤާނޫނުގެ 39 ވަނަ މާއްދާއާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ބޭންކުގެ
ކަންތައްތައް ހަރުދަނާ ގޮތެއްގައި ބެހެއްޓުމަށް އެކަށީގެންވާފަދަ
ފޮތްތަކާއި ރިކޯޑުތައް އަދި އެހެނިހެން ލިޔެކިޔުންތައް ބެލެހެއްޓުން؛
(2) އެކައުންޓިންގ އުޞޫލުތައް ބޭނުންކުރުމުގައި، ބައިނަލްއަޤްވާމީ
އެކައުންޓިންގ މިންގަނޑުތަކާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ފުރިހަމަ
އެކްރުއަލް އެކައުންޓިންގ ހިމެނޭގޮތަށް، އަދި އެމް.އެމް.އޭ އިން
މިކަމާގުޅޭ ގޮތުން ޚާއްޞަ ގޮތްތަކެއް ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ، އެފަދަ
ގޮތްތަކާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ބޭނުންކުރުން؛ އަދި
(3) ބޭންކުގެ މާލީ ހިސާބުތައްކަމަށްވާ ބެލެންސް ޝީޓާއި، ފައިދާއާއި
ގެއްލުމުގެ ހިސާބާއި، ފައިސާ ލިބުނުގޮތާއި ޚަރަދުވިގޮތުގެ އަހަރީ
61

ހިސާބު އަދި ބޭންކުގެ ރައުސްމާލަށް އައިސްފައިވާ ބަދަލުތައް
ދައްކުވައިދޭ ހިސާބުތައް ބޭންކުގެ ޙަޤީޤީ މާލީ ޙާލަތު
ދައްކުވައިދޭފަދަ ގޮތަކަށް ތައްޔާރުކުރުން. އަދި މާލީ
ހިސާބުތަކާއެކުގައި، ބޭންކުގައި އިންޓަރނަލް ކޮންޓްރޯލް
ނިޒާމްތައް ހަމަޖެއްސުމަކީ ބޭންކުގެ މެނޭޖްމަންޓުގެ
ޒިންމާއެއްކަމަށް އެފަރާތުން އެއްބަސްވާކަމުގެ ބަޔާނެއްވެސް
ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންވެފައިވާ ކަންތައްތަކާގުޅޭ ގޮތުން އިރުޝާދު
ދިނުމަށްޓަކައި ގަވާއިދުތަކާއި އެހެންވެސް އެބާވަތުގެ އިރުޝާދު
އެކަށައެޅުމުގެ ބާރު އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިބިގެންވެއެވެ. މިފަދަ
ގަވާއިދުތަކަށާއި އިރުޝާދުތަކަށް ބޭންކުތަކާއި އެފަރާތްތަކުގެ އެކްސްޓަރނަލް
އޮޑިޓަރުން ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
ރިޕޯޓްތަކާއި މަޢުލޫމާތުތައް 46. (ހ) ކޮންމެ ބޭންކަކުންވެސް، އެމް.އެމް.އޭ އިން އަންގާގޮތަށާއި އަންގާ
ހުށަހެޅުން ތަފްސީލާއެކު، އަދި އަންގާ ވަގުތުތަކަކަށް ތިރީގައިވާ މަޢުލޫމާތު
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(1) ބޭންކުގެ އެސެޓުތަކާއި ލައިބިލިޓީތައް ދައްކުވައިދޭ
ސްޓޭޓްމަންޓްތައް؛
(2) ބޭރު ފައިސާގެ އެސެޓުތަކާއި ލައިބިލިޓީތަކުގެ ފަރަގު، ރައުސްމާލު
ބަހައްޓަންޖެހޭ މިންވަރާގުޅޭ ރޭޝިއޯ، ރިޒަރވްގެ މިންވަރު،
ފައިސާއާއި ފަސޭހަކަމާއެކު ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭނެ އެސެޓުތައް
ހުރި މިންވަރު، ބޮޑެތި ކްރެޑިޓް އެކްސްޕޯޝަރތައް، އަދި ބޭންކާ
ގުޅުން ހުރި ފަރާތްތަކަށް ދެވިފައިވާ ދަރަނި ދައްކުވައިދޭ
ސްޓޭޓްމަންޓްތައް؛
62

(3) ބޭންކުގެ އެކިއެކި އެކައުންޓުތަކާއި ޙަރަކާތްތަކާގުޅޭ ގޮތުން އިތުރު
މަޢުލޫމާތު ނުވަތަ ރިޕޯޓު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި
އެސެޓުތައް، ލައިބިލިޓީތައް، ރައުސްމާލާބެހޭ އެކައުންޓުތައް،
ޑިޕޮސިޓްތައް، ބޭންކިންގ ޚިދުމަތްތައް، އަދި ކަސްޓަމަރުންނަށް
ދޫކުރެވޭ ދަރަނިތަކާއި ވަކިކަމެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ،
ކަސްޓަމަރުން އެހެން ފަރާތްތަކަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ،
ކަސްޓަމަރުންގެ ބަދަލުގައި ބޭންކުން އެފަރާތްތަކަށް ދެއްކުމަށް
ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުންތައް ހިމަނަންވާނެއެވެ؛ އަދި
(4) އެމް.އެމް.އޭ އިން އަންގާ އެހެނިހެން މަޢުލޫމާތު.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މަޢުލޫމާތުގެ އިތުރުން، އެހެން މަޢުލޫމާތު
ނުވަތަ ލިޔެކިޔުން ނުވަތަ ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ބޭންކުތަކަށް އެންގިދާނެއެވެ. އަދި އެމް.އެމް.އޭ އިން ހުށަހަޅަން އަންގާ
މަޢުލޫމާތު ނުވަތަ ލިޔެކިޔުން ނުވަތަ ރިޕޯޓް، އެމް.އެމް.އޭ އިން
އަންގާގޮތަކަށް، އަދި އަންގާ ވަގުތަށް ކޮންމެ ބޭންކަކުންވެސް
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(ނ) އެކެއް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ސަބްސިޑިއަރީ ހުންނަ ކޮންމެ ބޭންކަކުން،
ގްރޫޕްގައި ހިމެނޭ ހުރިހާ ކުންފުނިތަކުގެ ހިސާބުތައް އެއްކޮށްގެން
ތައްޔާރުކުރާ މާލީ ހިސާބު ތައްޔާރުކުރަންވާނެއެވެ. ކޮންސޮލިޑޭޓަޑް މާލީ
ހިސާބު ހުށަހަޅަންޖެހޭ ބޭންކުގެ އެހެން އެފިލިއޭޓްތަކާއި ބަލަދުވެރި
ކުންފުނިތައް އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން،
ކޮންސޮލިޑޭޓަޑް ސުޕަރވިޜަން ހެދުމަށް ބޭނުންވާ ރިޕޯޓުތައް ހުށަހެޅުމަށް
ބޭންކެއްގެ ސަބްސިޑިއަރީއަކަށް ނުވަތަ އެފިލިއޭޓްއަކަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން
އެންގިދާނެއެވެ.
(ރ) އެކެއް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ބްރާންޗް ރާއްޖޭގައި ހިންގާ ކޮންމެ ބިދޭސީ
ބޭންކަކުންވެސް، ރާއްޖޭގައި ހިންގާ އެ ބޭންކުގެ ޙަރަކާތްތަކުގެ
63

އެކައުންޓުތަކާއި މާލީ ހިސާބުތައް ތައްޔާރުކުރަންވާނީ އެ ހުރިހާ
ބްރާންޗްތަކަކީ އެއް ތަނެއް ނުވަތަ ޝަޚްޞެއްކަމަށް ބަލައިގެންނެވެ.
ރާއްޖޭގައި ބްރާންޗް ހިންގާ ބިދޭސީ ބޭންކަކުން، އެ ބޭންކުން ރާއްޖޭގައި
ހިންގާ ކޮންމެ ބްރާންޗެއްގެ ޙަރަކާތްތަކުގެ އެކައުންޓުތަކާއި މާލީ ހިސާބުތައް
ވަކިވަކިން ތައްޔާރުކޮށް ހުށަހެޅުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން އެންގިދާނެއެވެ.
(ބ) ކޮންމެ ބޭންކަކުންވެސް، އެ ބޭންކެއްގެ އޮޑިޓްކޮށްފައިވާ މާލީ ހިސާބުތައް
ލިބުމާއެކު، އަދި ލަސްވެގެން ކޮންމެ މާލީ އަހަރެއް ނިމޭތާ 4 (ހަތަރެއް)
މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ހިސާބުތަކުގެ ކޮޕީއެއް އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި އޮޑިޓްކޮށްފައިވާ މާލީ ހިސާބުތަކާއެކު އޮޑިޓަރު
ބޭންކަށް ސިޓީއެއް ފޮނުވާފައިވާނަމަ، އެ ސިޓީގެ ކޮޕީއެއްވެސް
އޮޑިޓްކޮށްފައިވާ ހިސާބުތަކާއެކު އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
އެކެއް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ބްރާންޗްތައް ރާއްޖޭގައި ހިންގާ ބިދޭސީ
ބޭންކަކުން، އެ ބިދޭސީ ބޭންކުގެ މާލީ ހިސާބުތައް އޮޑިޓްކޮށް ނިމުމާއެކު އެ
ހިސާބުތަކުގެ ކޮޕީ އެއް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(ޅ) ބޭންކުގެ އޮޑިޓްކޮށްފައިވާ މާލީ ހިސާބުތައް އެ ބޭންކުގެ ޙިއްޞާދާރުންގެ
ޢާންމު ބައްދަލުވުން ބޭއްވުމުގެ 31 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ކުރިން، ބޭންކުގެ
ޙިއްޞާދާރުންނަށް ލިބެން ހުންނަންވާނެއެވެ.
މާލީ ހިސާބުތައް 47. ކޮންމެ މީލާދީ އަހަރެއް ނިމޭތާ 4 (ހަތަރެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ކޮންމެ
ޝާއިޢުކުރުމާއި ބޭންކަކުންވެސް އެ ބޭންކެއްގެ ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުގެ މާލީ ހިސާބުތައް، އޭގެ ތެރޭގައި
ފެންނަގޮތަށް ބެހެއްޓުން
ކޮންސޮލިޑޭޓަޑް މާލީ ހިސާބުތައް ތައްޔާރުކުރަންޖެހޭ ބޭންކެއްނަމަ، ކޮންސޮލިޑޭޓަޑް
މާލީ ހިސާބުތައް ހިމަނައި، ޢާންމުކޮށް ނެރޭ ދުވަހު ނޫހެއްގައި
ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ކޮންމެ ބޭންކަކުންވެސް އެ ބޭންކެއްގެ މައި އޮފީހުގައާއި
ބްރާންޗްތަކުގައި އެ ބޭންކެއްގެ މި މާލީ ހިސާބުތަކާއި، ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ
ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ލިސްޓެއް، ޢާންމުންނަށް ފަސޭހައިން ފެންނަގޮތަށް ބަހައްޓާފައި
ހުންނަންވާނެއެވެ.
64

އަހަރީ ރިޕޯޓު 48. (ހ) ކޮންމެ ބޭންކަކުންވެސް އެ ބޭންކެއްގެ ޙިއްޞާދާރުންނަށް ތައްޔާރުކުރާ
އަހަރީ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކޮށް ނިމޭތާ 31 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އަދި
ލަސްވެގެން އެ ބޭންކުގެ މާލީ އަހަރު ނިމޭތާ 4 (ހަތަރެއް) މަސްދުވަހުގެ
ތެރޭގައި، އަހަރީ ރިޕޯޓުގެ ކޮޕީއެއް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
އަދި މިއާއެކު ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންނާއި މެނޭޖްމަންޓުން ބޭންކުގެ
ޙިއްޞާދާރުންނަށް ފޮނުވާ ރިޕޯޓުތައްވެސް އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. ރާއްޖޭގައި ހިންގާ ބިދޭސީ ބޭންކުތަކުގެ ދޭސީ
ބްރާންޗްތަކުން، ބިދޭސީ ބޭންކުގެ އަހަރީ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކޮށް ނިމުމުން
ލަސްނުކޮށް އެ ރިޕޯޓުގެ ކޮޕީއެއް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(ށ) ދޭސީ ބޭންކެއްގެ އަހަރީ ރިޕޯޓުގައި ހިމަނަން މަޢުލޫމާތުތަކެއް އެމް.އެމް.އޭ
އިން ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ، އެ މަޢުލޫމާތުތައް އެ ރިޕޯޓުގައި
ހިމަނަންވާނެއެވެ. އަދި ފާއިތުވެދިޔަ އަހަރުގައި ބޭންކުގެ ޙަރަކާތްތަކާއި
ވިޔަފާރި ހިނގާދިޔަގޮތާއި، ކުރިމަގުގައި ބޭންކަށް އަންނާނެކަމަށް ލަފާކުރެވޭ
ބަދަލުތަކާއި، ކުރިއެރުންތަކުގެ މައްޗަށް ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން ތައްޔާރުކުރާ
ރިޕޯޓެއްވެސް އަހަރީ ރިޕޯޓާއެކު ހިމަނަންވާނެއެވެ.
6 ވަނަ ބާބު
އޮޑިޓްކުރުން
އޮޑިޓްކުރުން 49. (ހ) ބޭންކު އޮޑިޓްކުރުމުގެ ރޮނގުން ތަޖުރިބާލިބިފައިވާ އަދި އެކަމަށް ޤާބިލު
އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރެއް ކޮންމެ ބޭންކަކުންވެސް ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ.
އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރު ޢައްޔަންކުރަންވާނީ ބޭންކުގެ ޙިއްޞާދާރުންގެ
65

ޢާންމު ޖަލްސާއެއްގައި، ބޭންކުގެ ޙިއްޞާދާރުންނެވެ. އެކްސްޓަރނަލް
އޮޑިޓަރުކަމަށް ޢައްޔަންކުރަންވާނީ އެމް.އެމް.އޭ އިން ޤަބޫލުކުރާ
އޮޑިޓަރެކެވެ.
(ށ) ބޭންކު އޮޑިޓްކުރުމަށް ޢައްޔަންކުރެވޭ އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރާއި ބޭންކާ
ދެފަރާތުން، ތިރީގައިވާ ކަންކަމަށް އެއްބަސްވެ، އެ ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި
ކުރެވޭ އެއްބަސްވުމުގައި އެކަންކަން ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(1) އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރުން ތައްޔާރުކުރާ ހުރިހާ ރިޕޯޓުތަކާއި
އޮޑިޓްކުރުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ މަސައްކަތު ކަރުދާސްތައް
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހެޅުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން އެދިއްޖެ
ހިނދެއްގައި، އެ ލިޔުންތައް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހެޅުމަށް.
(2) ބޭންކާގުޅޭ އިތުރު މަސައްކަތެއް ކުރުމަށް ނުވަތަ އިތުރު ރިޕޯޓެއް
ތައްޔާރުކުރުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރަށް
އަންގައިފި ހިނދެއްގައި، އެކަންކަން ކުރުމަށް.
(ނ) ބޭންކެއް އޮޑިޓްކުރުމަށް ޢައްޔަންކުރަން ގަސްދުކުރާ އެކްސްޓަރނަލް
އޮޑިޓަރަކީ ނުވަތަ އޮޑިޓް ފާރމުގެ އެއްވެސް މެންބަރަކީ އެ ބޭންކުގެ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް، ޙިއްޞާދާރެއް، މުވައްޒަފެއް، އޭޖެންޓެއް ނުވަތަ
ބޭންކު ތަމްސީލުކުރާ ފަރާތެއްކަމުގައި ވެގެންނުވާނެއެވެ. ބޭންކުގައި
އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރުގެ މަޞްލަޙަތެއް ނުވަތަ ބޭންކުން އެހެން
ފަރާތްތަކަށް ދަރަނި ދޫކުރާ އުޞޫލުތަކާއި ޝަރުޠުތަކަށްވުރެ ލުއިގޮތަކަށް،
އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރަށް ދޫކޮށްފައިވާ ދަރަންޏެއް އޮވެގެންނުވާނެއެވެ.
ނަމަވެސް އޮޑިޓަރަށް، ކްރެޑިޓް ބެލެންސް ހުންނަ ޑިޕޮސިޓް އެކައުންޓެއް
އެ ބޭންކެއްގައި ގެންގުޅެވިދާނެއެވެ. ބޭންކުގައި އޮޑިޓަރުގެ މަޞްލަޙަތެއް
އުފެދިއްޖެނަމަ، ނުވަތަ ބޭންކުން އެހެން ފަރާތްތަކަށް ދަރަނި ދޫކުރާ
އުޞޫލުތަކާއި ޝަރުޠުތަކަށްވުރެ ލުއިގޮތަކަށް ބޭންކަށް ދަރަނިވެރިވެއްޖެނަމަ،
އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރު ކަމުން އެފަރާތެއް ވަކިވާނެއެވެ. އަދި ބޭންކުން އާ
66

އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރެއް ޢައްޔަންކުރަންދެން އެމް.އެމް.އޭ އިން ވަގުތީ
އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރެއް ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ.
(ރ) އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރު، ބޭންކުގެ އިންޓަރނަލް އޮޑިޓްގެ މަސައްކަތާގުޅޭ
އެއްވެސް ޚިދުމަތެއްދީ ނުވަތަ މަސައްކަތެއް ކޮށްދީގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި
މަދު ޙާލަތްތަކެއްގައި، ތަމްރީނުދިނުމުގެ ގޮތުން ނޫންގޮތަކަށް،
އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓްކުރުމުގައި އެކަމަކާމެދު ލަފައެއް ދޭންޖެހޭނެފަދަ
ކަމަކާގުޅޭ ޚިދުމަތެއްދީ ނުވަތަ މަސައްކަތެއް ކޮށްދީގެންވެސް ނުވާނެއެވެ.
މި ޤާނޫނުގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ)2(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން
އެމް.އެމް.އޭ އިން އަންގާ ޙާލަތްތަކުގައި މެނުވީ، އެކަށީގެންވާ
އެކައުންޓިންގ ސިސްޓަމްތަކާއި އެކައުންޓިންގ އުޞޫލުތައް
ދެމެހެއްޓުމަށާއި، މާލީ ގޮތުންނާއި އެނޫންވެސް ގޮތުން ބޭންކަށް ނުރަނގަޅު
އަސަރުތަކެއް ކޮށްފާނެ ކަންތައް މަދުކުރުމަށް ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމުގައި
ބޭންކަށް އެހީތެރިކަމެއް ބޭނުންވެއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެފަދަ އެހީ
ފޯރުކޮށްދޭންވާނީ ބޭންކުގެ އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރު ފިޔަވައި އެހެން
އޮޑިޓަރެކެވެ.
(ބ) އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ ލިބިގެން މެނުވީ، އެއްވެސް ބޭންކަކުން ވިދިވިދިގެން
4 (ހަތަރެއް) އަހަރަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް އެއް އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓް
ފާރމެއް ޢައްޔަންކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.
(ޅ) ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން ޤަބޫލުކުރާ އޮޑިޓްކުރުމުގެ މިންގަނޑުތަކާއި
އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކު އޮޑިޓްކުރުމާބެހޭ ގޮތުން ގަވާއިދެއްގެ ސިފައިގައި
ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާ މިންގަނޑުތަކާއެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިން، ކޮންސޮލިޑޭޓަޑް އުޞޫލަކުން އޮޑިޓަރު ރާއްޖޭގައި ހިންގާ
ބޭންކުގެ ޙަރަކާތްތައް އޮޑިޓްކޮށް، ތިރީގައިވާ ކަންތައްތައް ކުރަންވާނެއެވެ.
(1) އޮޑިޓަރު އަދި އޮޑިޓް ފާރމްގެ ހުރިހާ މެންބަރުން، މި މާއްދާގެ
(ށ) އަދި (ނ) ގައި ބުނެފައިވާ ކަންތައްތައް ފުރިހަމަވާކަމާމެދު
67

ބަޔާނެއް ބޭންކަށް ދޭންވާނެއެވެ.
(2) މާލީ އަހަރު ނިމޭތާ 3)ތިނެއް(މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އޮޑިޓް
ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކޮށް، އެ ރިޕޯޓާއެކު، ބޭންކުގެ މާލީ ހިސާބުތައް
ތައްޔާރުކޮށްފައިވަނީ އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ފުރިހަމައަށްކަމަށާއި، މި
ޤާނޫނާއި އެކައުންޓިންގ މިންގަނޑުތަކާއެއްގޮތަށް އެ މާލީ
ހިސާބުތަކުން ބޭންކުގެ ޙަޤީޤީ މާލީ ޙާލަތު ފުރިހަމައަށް
ދައްކުވައިދޭ ކަމާމެދު އޮޑިޓަރުންގެ އޮޑިޓް އޮޕީނިއަންއެއް،
ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑަށް ފޮނުވުން. އޮޑިޓް ރިޕޯޓުގެ
ކޮޕީއަކާއި، އޮޑިޓް ރިޕޯޓާއެކު އޮޑިޓަރު ބޭންކުގެ މެނޭޖްމަންޓަށް
ފޮނުވާ ސިޓީއެއްވާނަމަ، އެސިޓީގެ ކޮޕީއެއް، އޮޑިޓަރުން
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފޮނުވަންވާނެއެވެ. އަދި ތިރީގައިވާ ކަންތައްތައް
އޮޑިޓް ރިޕޯޓުގައި ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(ހ) ބޭންކު އޮޑިޓްކުރުމުގައި ބޭންކުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުން،
މުވައްޒަފުން ނުވަތަ އޭޖެންޓުންގެ ފަރާތުން ހޯދާފައިވާ
މަޢުލޫމާތުތަކަކީ ނުވަތަ ތަފްސީލުތަކަކީ އެކަށީގެންވާ
މަޢުލޫމާތުތަކެއް ނުވަތަ ތަފްސީލުތަކެއްތޯ، ނުވަތަ އެއިން
އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ނުވަތަ ތަފްސީލެއް އެއީ ފުރިހަމަ
ނޫން އެއްޗެއްތޯ؛
(ށ) ތިރީގައިވާ ކަންތައްތައް އިތުބާރު ކުރެވޭ ފެންވަރަކަށް
ނުވަތަ މިންވަރަކަށް ހުންނާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭފަދަ
އިންޓަރނަލް ކޮންޓްރޯލްތަކެއް ބޭންކުން
ހަމަޖައްސާފައިވޭތޯ:
- މާލީ ކަންކަމާގުޅޭ ގޮތުން ރިޕޯޓުކުރުން؛
- އެކައުންޓިންގ މިންގަނޑުތަކާއެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިން، މާލީ ހިސާބުތައް އެކުލަވާލުން؛
68

- ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް ރައްކާތެރިކުރުން؛
- މި ޤާނޫނާއި އެހެނިހެން ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް
ޢަމަލުކުރުން؛
- ބޭންކުގެ ރިސްކް މެނޭޖްމަންޓް ޕޮލިސީތަކާއި
ޕްރޮސީޖަރތައް؛
- މަނީ ލޯންޑްރިންގއާއި ޓެރަރިސްޓް ޙަރަކާތްތަކަށް
ފައިސާ ހޯދައިދިނުން ހުއްޓުވުމަށް ހަމަޖައްސަންޖެހޭ
ނިޒާމްތައް ހަމަޖެއްސުން؛
(ނ) ލޯނުތަކުގެ ދަރަޖަތައް ޞައްޙަގޮތަކަށް ދައްކުވައިދޭފަދަ
ލޯނު ދިރާސާކޮށް، ޕްރޮވިޝަން ހަދާ ނިޒާމެއް
ގެންގުޅޭކަން. އަދި އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ
މިންގަނޑުތަކާ އެކަށޭނަ، އަދި އެވަގުތުގައާއި
ކުރިމަގުގައި ހުންނާނެކަމަށް ބެލެވޭ ޙާލަތުގެ މައްޗަށް
ބިނާކޮށް ލޯނުތަކުން ބޭންކަށް ލިބިދާނެ ގެއްލުމާ އެކަށޭނަ
މިންވަރަކަށް ލޯނުތަކަށް ޕްރޮވިޝަން ހަދާފައިވޭތޯ؛
(ރ) ބޭންކުން އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް އެކައުންޓިންގ ރިކޯޑުތައް
ބަލަހައްޓަމުން ގެންދޭތޯއާއި މި ރިކޯޑުތަކާއެއްގޮތަށް
ބޭންކުގެ މާލީ ހިސާބުތައް ތައްޔާރުކޮށްފައިވޭތޯ؛ އަދި
(ބ) ފާއިތުވި އަހަރުތަކުގެ ބޭންކުގެ ޙަރަކާތްތަކާއި
ހިންގުމާގުޅޭ ގޮތުން އޮޑިޓަރުން ދީފައިވާ ލަފާތަކާއި،
ހުށަހެޅުންތަކަށް ބޭންކުގެ މެނޭޖްމަންޓުން ޢަމަލުކޮށްފައިވާ
މިންވަރު.
(3) ބޭންކުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް، އޮފިސަރެއް، މުވައްޒަފެއް ނުވަތަ
އޭޖެންޓެއްގެ އެއްވެސް ޢަމަލަކީ މަކަރާއި ހީލަތުގެ ޢަމަލެއްކަމަށް،
ނުވަތަ މި ޤާނޫނު ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ އެއްވެސް
ގަވާއިދަކާ ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ ގެ އަމުރަކާ ޚިލާފު ޢަމަލެއްކަމަށް
69

އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރަށް އެނގިއްޖެނަމަ، ނުވަތަ އެފަދަ
ޢަމަލެއްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބެއްވާނަމަ، އެ ޢަމަލެއްގެ
މަޢުލޫމާތު ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ ހުރިހާ މެންބަރުންނަށާއި
އެމް.އެމް.އޭ އަށް އެންގުން؛
(4) ބޭންކުގެ ޙަރަކާތްތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ނުހިންގޭކަމަށް ނުވަތަ
ބޭންކުގެ އިދާރީ ކަންތައް އެކަށީގެންވާގޮތަކަށް ނުކުރެވޭކަމަށް،
ނުވަތަ ބޭންކުގެ ޙަރަކާތްތައް ހިންގުމުގައާއި އިދާރީ ކަންތައް
ކުރުމުގައި އާދަޔާ ޚިލާފުކަމެއް ހިނގާކަމަށް، އެކްސްޓަރނަލް
އޮޑިޓަރަށް އެނގިއްޖެނަމަ، އަދި އެކަމަކީ ބޭންކަށް އެކަށީގެންވާ
ގެއްލުމެއްލިބޭނެ ކަމެއްނަމަ، އެކަމެއްގެ މަޢުލޫމާތު ޑިރެކްޓަރުންގެ
ބޯޑުގެ ހުރިހާ މެންބަރުންނަށާއި އެމް.އެމް.އޭ އަށް އެންގުން؛ އަދި
(5) އެކަމަކީ މި މާއްދާގެ (3) އަދި (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ މަކަރާއި ހީލަތުގެ ޢަމަލެއްކަމަށް؛ ނުވަތަ
އެއްވެސް ޤާނޫނަކާ ނުވަތަ ގަވާއިދަކާ ނުވަތަ އަމުރަކާ ޚިލާފުކަމެއް
ކަމަށް؛ ނުވަތަ ބޭންކުގެ ޙަރަކާތްތައް ހިންގުމުގައި ނުވަތަ ބޭންކުގެ
އިދާރީ ކަންތައްތައް ކުރުމުގައި ހުރި އާދަޔާ ޚިލާފުކަމެއް ނުވަތަ
އުނިކަމެއް ކަމުގައި ނުވިނަމަވެސް، އެކަމެއްގެ ސަބަބުން ބޭންކުގެ
ލައިބިލިޓީތަކަށްވުރެ އިތުރަށް ހުރި އެސެޓުތަކުގެ މިންވަރު ނުވަތަ
ބޭންކުގެ އެސެޓުތަކުގެ ތެރެއިން ނަގުދު ފައިސާއާއި
ފަސޭހަކަމާއެކު ނަގުދު ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭގޮތަށް ހުރި
އެސެޓުގެ މިންވަރަށް ހީނަރުކަމެއް އަތުވެދާނެކަމެއް ކަމަށްވާނަމަ،
އެކަމަކީ ސުޕަވައިޒްކޮށް ބަލަންޖެހޭ ކަމަކަށްވާތީ، އެކަމެއްގެ
މަޢުލޫމާތު ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް އަދި
އެމް.އެމް.އޭ އަށް އަންގަންވާނެއެވެ.
70

(ކ) ކޮންމެ ބޭންކަކުންވެސް، އެ ބޭންކެއްގެ އޮޑިޓްކޮށްފައިވާ މާލީ ހިސާބުތައް
ލިބެން ހުންނަތާ 31 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އަދި ލަސްވެގެން
ކޮންމެ މާލީ އަހަރެއް ނިމޭތާ 4 (ހަތަރެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ
ހިސާބުތަކުގެ ކޮޕީއެއް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި
އޮޑިޓްކޮށްފައިވާ މާލީ ހިސާބުތަކާއެކު އޮޑިޓަރު ބޭންކަށް ފޮނުވާފައިވާ
ސިޓީގެ ކޮޕީއެއްވެސް އޮޑިޓްކޮށްފައިވާ ހިސާބުތަކާއެކު އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. ފޮނުވުނު އޮޑިޓް ރިޕޯޓާމެދު އެމް.އެމް.އޭ އިން
ހިތްހަމަނުޖެހި ޚިޔާލު ތަފާތުވުމެއް އުފެދިއްޖެނަމަ، ބޭންކުގެ ޚަރަދުގައި އަދި
އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި، މުޅިން އާ އޮޑިޓް
ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކުރުމަށް އެހެން އޮޑިޓަރެއް ޢައްޔަންކުރުމަށް އެމް.އެމް.އޭ
އިން އެންގިދާނެއެވެ.
އިތުރު މަސައްކަތްތައް 51. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންވެފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ އިތުރުން
ތިރީގައިވާ ކަންތައްތައް ކުރުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން އޮޑިޓަރަށް
އެންގިދާނެއެވެ.
(1) ބޭންކު އޮޑިޓް ކުރުމާގުޅޭ އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެންނަ އިތުރު
މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުން؛
(2) ރިޕޯޓެއް ހުށަހެޅުމަށް، އެގްޒެމިނޭޝަން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް،
ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ އިން އަންގާ ކަމަކާމެދު ލަފާ ދިނުމަށް؛
(3) ބޭންކުގެ މާލީ އަދި އެކައުންޓިންގއާބެހޭ ނިޒާމްތައް ހަމަޖެހިފައިވާ
ގޮތާއި، ބޭންކުގެ އިންޓަރނަލް ކޮންޓްރޯލްއާބެހޭ ރިޕޯޓެއް
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހެޅުމަށް؛ ނުވަތަ
(4) އެމް.އެމް.އޭ ގެ ގަވާއިދުތަކާއި އިރުޝާދުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތަށް،
މަނީ ލޯންޑްރިންގއާއި ޓެރަރިސްޓް ޙަރަކާތްތަކަށް ފައިސާ
ހޯދައިދިނުން ހުއްޓުވުމަށް ބޭންކުން އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތައް
71

ކަނޑައަޅާފައިވާކަން ނުވަތަ ނޫންކަން، އަދި މި ފިޔަވަޅުތަކަށް
ޢަމަލުކުރަމުން ދާކަން ނުވަތަ ނޫންކަމާބެހޭ ގޮތުން ރިޕޯޓެއް
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހެޅުމަށް.
(ށ) އެމް.އެމް.އޭ އިން އޮޑިޓަރަށް ކުރުމަށް އަންގާ އިތުރު ކަންތައްތައް ކުރުމަށް
ހިނގާ ޚަރަދުތަކަށް ޒިންމާވާނީ އެ ބޭންކަކުންނެވެ.
އެހެން ޤާނޫނުތަކުގެ 51. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެންގޮތަކަށް ބުނެފައިނުވާހާ ހިނދަކު، ޤާނޫނު ނަންބަރު
މާއްދާތަކަށް 11/69 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުންޏާބެހޭ ޤާނޫނު) އަށް ބޭންކުތަކުގެ
ޢަމަލުކުރުމާއި، ބޭންކުގެ
އޮޑިޓަރުން ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
އޮޑިޓަރު ވަކިކުރުމަށް
ގަސްދުކުރާކަން
އެމް.އެމް.އޭ އަށް
އެންގުން
(ށ) އޮޑިޓަރުން ފަންނީ އަދި ބޭންކިންގގެ ސިއްރު ހިފެހެއްޓުމުގައި
ދެމިހުންނަންވާނެއެވެ. ނަމަވެސް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން، ހެޔޮ ނިޔަތުގައި
ބޭންކާބެހޭ ނުވަތަ ބޭންކުގެ ޚިދުމަތް ލިބިގަންނަ ފަރާތަކާބެހޭ ސިއްރު
މަޢުލޫމާތެއް އެމް.އެމް.އޭ އަށް އޮޑިޓަރު ހާމަކުރުމަކުން، އެ އޮޑިޓަރަކާމެދު
މަދަނީ ނުވަތަ ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއް ނުއުފުލޭނެއެވެ. އަދި ޚާއްޞަކޮށް 46
ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގެ ދަށުން، އެމް.އެމް.އޭ އަށް އޮޑިޓަރު ހުށަހަޅާ
ރިޕޯޓެއްގެ ސަބަބުން، ފަންނީ އަދި ބޭންކިންގ ދާއިރާގެ ސިއްރު
ހިފެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާއާ ޚިލާފުވީ ކަމުގައެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ.
(ނ) ބޭންކަކުން އެ ބޭންކުގެ އޮޑިޓަރު ނުވަތަ އޮޑިޓް ފާރމް ވަކިކުރުމުގެ
ކުރިން، ވަކިކުރުމަށް ގަސްދުކުރާކަން ސަބަބާއެކު އެމް.އެމް.އޭ އަށް
އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި ބޭންކުން ދީފައިވާ ސަބަބުތަކަކީ އެކަށީގެންވާ
ސަބަބުތަކެއްކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭނަމަ، އެ އޮޑިޓަރު
ނުވަތަ އޮޑިޓް ފާރމް ވަކި ނުކުރުމަށް ނުވަތަ އަލުން ވަޒީފާ ދިނުމަށް
72

އެމް.އެމް.އޭ އިން އެންގިދާނެއެވެ.
11 ވަނަ ބާބު
ސުޕަވައިޒްކުރުމާއި އިމްތިޙާންކުރުން
އިމްތިޙާންކުރުން 52. ތިރީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތްތަކުގެ މަތިން، އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކުތައް
ކޮންސޮލިޑޭޓްކޮށް ސުޕަވައިޒްކުރަންވާނެއެވެ. ކޮންސޮލިޑޭޓްކޮށް ސުޕަވައިޒްކުރެވެން
ނެތްނަމަ، އެދެވޭ ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ
އެހެން ގޮތަކަށް، ތިރީގައިމިވާ ގޮތްތަކުގެމަތިން، ބޭންކުތައް
ސުޕަވައިޒްކުރަންވާނެއެވެ.
(ހ) ބޭންކު ހިނގާގޮތާއި، ބޭންކުގެ ޙާލަތު ދެނެގަތުމަށް، މެނޭޖްމަންޓުގެ
ޤާބިލުކަމާއި ހިންގުންތެރިކަން ދެނެގަތުމަށް، ބޭންކަށް ނުރަނގަޅު
އަސަރުތަކެއް ކޮށްފާނެ ކަންކަމަށް ތައްޔާރުވުމުގެ ގޮތުން ޑިރެކްޓަރުންގެ
ބޯޑުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތައް ބެލުމަށް، ބޭންކިންގ ޙަރަކާތްތައް
ހިންގުމުގައި ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާއެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރާ މިންވަރު
ބެލުމަށް، އަދި މިނޫންވެސް ބަލަންޖެހޭކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެންނަ
ކަންތައްތައް ބެލުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ޢައްޔަންކުރާ މީހެއް ނުވަތަ
މީހުން، ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ ގެ އެކެއް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ
އޮފިސަރުން މެދުވެރިކޮށް، އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެނިއްޖެ ކޮންމެ ހިނދެއްގައި،
އެ ބޭންކުގެ އޮންސައިޓް އެގްޒެމިނޭޝަނެއް ހިންގިދާނެއެވެ.
(ށ) ދެ އޮންސައިޓް ދޭތެރޭ 2 (ދޭއް) އަހަރު ދުވަހަށްވުރެ ގިނަނުވާނެ ގޮތަށް،
އެމް.އެމް.އޭ އިން ގަވާއިދުން ބޭންކުތަކުގެ އޮންސައިޓް އެގްޒެމިނޭޝަން
ހަދަންވާނެއެވެ.
(ނ) އެމް.އެމް.އޭ އިން އެދެފި ހިނދެއްގައި، އިތުރު މަޢުލޫމާތު، ލިޔެކިޔުން،
73

ހެކި އަދި ސާފުކުރަން ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކާބެހޭ މަޢުލޫމާތު، އެމް.އެމް.އޭ
އަށް ބޭންކުން ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ. އަދި ބަޔާންކުރެވުނު ތަކެތި
ހުށަހަޅާއިރު ނުވަތަ ފޯރުކޮށްދޭއިރު އެތަކެތީގެ ތެދުކަން ލިޔުމަކުން
އަންގައިދޭންޖެހޭ ފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި، އެފަދަ ލިޔުމެއްވެސް އެމް.އެމް.އޭ
އަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ބޭންކެއް އިމްތިޙާންކުރުމަށް ހުއްދަދީފައިވާ ހުރިހާ
ފަރާތްތަކުންވެސް، މަސައްކަތް ކުރުމުގައި ލިބޭ މަޢުލޫމާތުތަކުގެ ސިއްރު
ހިފަހައްޓަންވާނެއެވެ. އަދި މިފަރާތްތަކުން ބޭންކުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް،
އޮފިސަރެއް، މުވައްޒަފެއް، އޭޖެންޓެއް، ނުވަތަ ބޭންކުގެ ސަބްސިޑިއަރީއެއް
ނުވަތަ އެފިލިއޭޓްއަކަށް؛ އިމްތިޙާންކުރުމުގައި ބޭނުންވާނެ ފޮތްތަކާއި،
އެކައުންޓުތަކާއި، ލިޔެކިޔުންތައް ދެއްކުމަށް އެންގިދާނެއެވެ. މިގޮތުން
އަންގާ މަޢުލޫމާތު، ބޭންކުތަކުން އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ބޭންކު
އިމްތިޙާންކުރާ ފަރާތަށް ދޭންވާނެއެވެ.
(ބ) ބޭންކު އިމްތިޙާންކުރުމަށް ދާ ފަރާތްތަކުން، އިމްތިޙާންކުރުމުން ލިބުނު
މަޢުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ރިޕޯޓެއް އެކުލަވާލައި، އެ ރިޕޯޓު އެމް.އެމް.އޭ އަދި
ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
މަޢުލޫމާތު ބަދަލުކުރުން 53. (ހ) ބޭންކު ސުޕަވައިޒްކުރުމުގެ ކަންތައްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު، އެމް.އެމް.އޭ އިން،
މެމޮރަންޑަމް އޮފް އަންޑަރސްޓޭންޑިންގ އެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ނޫން
ކަމުގައިވިޔަސް، އެހެނިހެން ޤައުމުތަކުގެ ބޭންކު ސުޕަވައިޒްކުރާ
އިދާރާތަކާއެކު ބަދަލުކުރެވިދާނެއެވެ. މިގޮތުން ބަދަލުކުރެވޭ މަޢުލޫމާތުތަކުގެ
ތެރޭގައި ސިއްރު ހިފަހައްޓަންޖެހޭފަދަ މަޢުލޫމާތުވެސް ހިމެނިދާނެއެވެ.
ނަމަވެސް މިފަދަ މަޢުލޫމާތު ބަދަލުކުރަންވާނީ، އެ މަޢުލޫމާތުދެވޭ ނުވަތަ
ބަދަލުކުރެވޭ ބޭރުގެ ސުޕަވައިޒަރީ އިދާރާއިން އެ މަޢުލޫމާތުގެ ސިއްރު
ހިއްފަހައްޓާނެކަން އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމައެވެ.
74

(ށ) ބޭރުގެ ސުޕަވައިޒްކުރާ އިދާރާތަކާ އެމް.އެމް.އޭ އާދެމެދު، ދެފަރާތުންވެސް
މަޢުލޫމާތު ބަދަލުކުރެވޭނެކަމާއި، މިގޮތުން މަޢުލޫމާތު ބަދަލުކުރެވޭނެ
މިންވަރާއި، އުޞޫލުތަކާއި، މަޢުލޫމާތު ބަދަލުކުރެވޭނެގޮތުގެ ތަފްސީލު ހިމެނޭ
މެމޮރަންޑަމް އޮފް އަންޑަރސްޓޭންޑިންގ ތަކެއްގައި، އެމް.އެމް.އޭ އިން
ސޮއިކުރެވިދާނެއެވެ.
ޤާނޫނީ ޙިމާޔަތް 54. އެމް.އެމް.އޭ ގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރަކު ނުވަތަ އޮފިސަރަކު ނުވަތަ
ލިބިދިނުން މުވައްޒަފަކު ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ ގެ އޭޖެންޓަކު)މީގެ ތެރޭގައި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
އޮޑިޓްކުރުމަށް ނުވަތަ އެގްޒެމިނޭޝަނެއް ހެދުމަށް ނުވަތަ ސުޕަވައިޒަރެއްގެ ގޮތުގައި
މަސައްކަތްކުރުމަށް ނުވަތަ ކޮންޒަވޭޓަރެއް ނުވަތަ ރިސީވަރެއްގެ ގޮތުގައި
މަސައްކަތްކުރުމަށް ޢައްޔަންކުރެވޭ ފަރާތްތައް ހިމެނޭ ގޮތަށް(މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ކުރުމުގައި، ކުރާކަމަކާ ނުވަތަ ނުކޮށް ދޫކޮށްލާކަމަކާ
ގުޅިގެން އެމީހެއްގެ މައްޗަށް އުފުލޭ ދަޢުވާއެއްގައި އެފަރާތެއް ޒާތީގޮތުން އެކަމަކަށް
ޒިންމާވާކަށް ނުޖެހޭނެއެވެ. އަދި އެފަދަ ކަމަކާގުޅިގެން އެފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުރެވޭ
ދަޢުވާއެއްގައި، އެފަރާތުން ކުރަންޖެހޭ ޚަރަދުތަކަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ޒިންމާ
ވާންޖެހޭނެއެވެ. ނަމަވެސް އެކަމެއް ކޮށްފައިވަނީ ނުވަތަ ނުކޮށް ދޫކޮށްލާފައި ވަނީ
ނުބައި ނިޔަތެއްގައިކަމަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، ނުވަތަ އެފަރާތުން ކުރަންޖެހޭ
މަސައްކަތް ކުރުމުގައި ޖިނާއީ ކުށެއް ކޮށްފައިވާކަމަށް ޝަރީޢަތުގައި
ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެފަދަ ގެއްލުމެއްގެ ޒިންމާ އެމް.އެމް.އޭ އިން އުފުލާކަށް
ނުޖެހޭނެއެވެ.
11 ވަނަ ބާބު
ޤާނޫނު ހިންގުމަށް އެޅޭ ފިޔަވަޅުތަކާއި އަދަބުތައް
75

ރަނގަޅުކުރުމަށް އެޅޭ 55. (ހ) ބޭންކެއް ނުވަތަ ބޭންކެއްގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކު ނުވަތަ ބޭންކާގުޅިފައިވާ
ފިޔަވަޅުތައް، ޤާނޫނު ފަރާތަކުން ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި މިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން
ހިންގުމަށް އެޅޭ
ކަމެއްކޮށްފިކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޔަޤީންކުރެވިއްޖެނަމަ ނުވަތަ
ފިޔަވަޅުތައް، އަދި އިދާރީ
އެފަދަކަމެއް ކޮށްފިކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް ލިބިފައިވާނަމަ، މި
އަދަބުތައް
މާއްދާގައި (ށ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަދަބެއް ނުވަތަ
ފިޔަވަޅެއް އެމް.އެމް.އޭ އިން އެފަރާތަކާމެދު އެޅިދާނެއެވެ.
(1) މި ޤާނޫނާ ނުވަތަ އެއްވެސް ގަވާއިދަކާ ނުވަތަ ލައިސަންސްގެ
ޝަރުޠަކާ ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ ގެ އަމުރަކާ ނުވަތަ އިރުޝާދަކާ
ޚިލާފުވުން، ނުވަތަ
(2) އެކަށީގެންނުވާ ނުވަތަ ހަރުދަނާ ނޫންގޮތަކަށް ބޭންކިންގ
ޙަރަކާތްތައް ހިންގާފައިވާކަން، ނުވަތަ ހިންގަމުންދާކަން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(އަދި)2(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބުނާކަމެއް
ހިނގައިފިނަމަ، ނުވަތަ ހިނގާފައިވާނަމަ، ނުވަތަ ހިނގާފާނެކަމަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިބިފައިވާނަމަ، ތިރީގައި މިވާ
ފިޔަވަޅުތަކާއި އަދަބުތަކުންކުރެ، ފިޔަވަޅެއް ނުވަތަ ފިޔަވަޅުތަކެއް، ނުވަތަ
އަދަބެއް ނުވަތަ އަދަބުތަކެއް އެފަރާތަކާމެދު އެޅިދާނެއެވެ.
(1) ލިޔުމަކުން ބޭންކަށް އިންޒާރެއް ދިނުން؛
(2) މި މާއްދާގެ)ހ(ގެ (1) އަދި (2) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ
ކަމެއްކުރުމުން، އެކަމެއް ރަނގަޅުކުރުމަށް އަޅާނެ ފިޔަވަޅުތައް
ބޭންކާއެކު ނުރަސްމީ ގޮތެއްގެމަތިން، އެއްބަސްވެ، އެ ފިޔަވަޅުތައް
އަޅާނެ މުއްދަތުތަކުގެ ތާވަލެއް އެކުލަވާލުން؛
(3) ވަކި ޙަރަކާތެއް ނުވަތަ ޢަމަލެއްކުރުން ހުއްޓުމަށް ބޭންކަށް
އަމުރުކުރުން، ނުވަތަ މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(އަދި)2(ވަނަ
ނަންބަރުގައި ބުނާކަމެއް ރަނގަޅުކުރުމަށް ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް
ބޭންކަށް އެންގުން؛
76

(4) މި މާއްދާގެ)ހ(ގެ (1) އަދި (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި
ބުނާކަމެއް ރަނގަޅުކުރުމަށް އަޅަން ގަސްދުކުރާ ފިޔަވަޅުތައް
ނުވަތަ އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތަފްސީލު ހުށަހެޅުމަށް ބޭންކަށް
އެންގުން؛
(5) އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ބޭންކުގެ
ރައުސްމާލު އިތުރުކުރުމަށް ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑަށް
އެންގުން ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ މިންވަރަކަށް
ބޭންކުގެ ރައުސްމާލު އިތުރުކުރުމަށް، އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭފަދަ ގޮތަކަށް ރާވައި، އެގޮތެއް އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ހުށަހެޅުމަށް ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑަށް އެންގުން؛
(9) ބޭންކުގެ ބައެއް ޙަރަކާތްތައް ހުއްޓާލުމަށް އެންގުން؛
(7) ޙިއްޞާދާރުންނަށް ބޭންކުގެ ފައިދާއިން ފައިސާ ބަހާނެ ޢަދަދު
ކަނޑައެޅުން ނުވަތަ ފައިސާ ބެހުން ނުވަތަ ބޭންކުގެ ފައިދާ
އެހެންވެސް ފަރާތަކަށް ބެހުން މަނާކުރުން؛
(8) ދަރަނި ދޫކުރުމަށް ހުރަސްތަކެއް އެޅުން ނުވަތަ ވަކި ގޮތްތަކެއް
ނުވަތަ ޝަރުޠުތަކެއް ކަނޑައެޅުން؛
(6) ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/81)މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ޤާނޫނު
(1681 ގެ ދަށުން ރިޒަރވްގެ ގޮތުގައި މަދުވެގެން ބަހައްޓަންޖެހޭ
ޢަދަދާއި މިނޫންވެސް ޤާނޫނީގޮތުން ބަހައްޓަންޖެހޭ ޑިޕޮސިޓްތަކުގެ
އިތުރުން، އެކަށީގެންވާކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ
ޝަރުޠުތަކަކާއެކު، އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ ޢަދަދެއްގެ
ފައިސާ ވަކި މުއްދަތަކަށް އެމް.އެމް.އޭ ގައި ޑިޕޮސިޓްކޮށް
ބެހެއްޓުމަށް އެންގުން؛
(11) މި މާއްދާގެ)ހ(ގެ (1) އަދި (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި
ބުނެފައިވާފަދަ ކަމެއް ބޭންކުން ކޮށްފައިވާކަމަށް ނުވަތަ ބޭންކުގައި
77

ހިނގާފައިވާ ކަމަށްވާނަމަ، އެކަންކަން ބަލައި ދިރާސާކުރުމަށް،
އަދި އެކަންކަން ޙައްލުކުރުމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް
އެޅުމަށްޓަކައި ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ ޖަލްސާއެއް ބޭއްވުމަށް ބޯޑުގެ
ޗެއަރމަންއަށް އެންގުން. މިގޮތުން ބާއްވާ ޖަލްސާތަކުގައި
އެމް.އެމް.އޭ ތަމްސީލުކުރާ ފަރާތެއް ނުވަތަ ފަރާތްތަކެއް
ބައިވެރިވާންވާނެއެވެ.
(11) އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ މުއްދަތަކާއި ގޮތްތަކެއްގެމަތިން،
ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް ވިއްކުން ނުވަތަ އެހެން ފަރާތަކަށް
ބަދަލުކުރުމުގައާއި، ބޭންކުގެ ފައިސާއިން ލޯނު ދިނުމާއި އަދި
އެހެނިހެން އިންވެސްޓްމަންޓްތައް ކުރުމުގައާއި، އެއްވެސް
ދަރަންޏެއްގައި ބޭންކުން ބައިވެރިވުމުގައާއި، އަދި ބޭންކުގެ
ފައިދާއިން ޙިއްޞާދާރުންނަށް ފައިސާ ބެހުމުގައާއި، ބޭންކުން
ޢަމަލުކުރަން ގަސްދުކުރާގޮތްތަކާ ނުވަތަ އަޅަން ކަނޑައަޅާ
ފިޔަވަޅުތަކާ ދޭތެރޭ އިންކާރުކުރުމުގެ ނުވަތަ ވަކިގޮތެއް ނިންމުމުގެ
ބާރު ލިބިދޭ އެޑްވައިޒަރެއް ބޭންކުން ޢައްޔަންކުރުމަށް
އަމުރުކުރުން؛
(12) މި މާއްދާގެ)ހ(ގެ (1) އަދި (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި
ބުނެފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން، ކުރެވިފައިވާ ކަމެއްގެ
ކުޑަބޮޑުމިނަށް ބަލައި ބޭންކުގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރު، ނުވަތަ
އެހެން އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރަކު ނުވަތަ ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ
ބްރާންޗް މެނޭޖަރު ވަގުތީގޮތުން ނުވަތަ އެއްކޮށް، މަޤާމުން
ވަކިކުރުމަށް ބޭންކަށް އަމުރުކުރުން؛
(13) ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ ޗެއަރމަން ނުވަތަ އެހެން މެންބަރަކު
ވަކިކުރުމަށް ބޭންކަށް އެންގުން؛
78

(14) ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑު އުވާލައި، މި ޤާނޫނުގެ 71 ވަނަ
މާއްދާއާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ބޭންކު ހިންގުމުގެ ޒިންމާ
އުފުލުމަށް ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރުން؛
(15) އިދާރީ އަދަބެއް ދިނުން. މިފަދަ އިދާރީ އަދަބެއް ދިނުމުގައި
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި، ވެވިފައިވާ ޚިލާފު
ރަނގަޅު ވަންދެން ނުވަތަ ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކަށް
ޢަމަލުކުރަންދެން، ކޮންމެ ދުވަހެއްގެ މައްޗަށް މިފަދަ އިދާރީ
އަދަބެއް ހިނގާގޮތަށް އަދަބު ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. މިގޮތުން،
ދުވާލެއްގެ މައްޗަށް 10,000/- (ދިހަހާސް) ރުފިޔާއާއި
100,000/- (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދެއް
ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް، މިގޮތުން ކަނޑައަޅާ ޖުމްލަ ޢަދަދު
ބޭންކުގެ އަގުއަދާކޮށްފައިވާ ރައުސްމާލުގެ 5%)ފަހެއް
އިންސައްތަ(އަށްވުރެ، އިތުރުވެގެން ނުވާނެއެވެ.
(19) މި މާއްދާގެ)ހ(ގެ (1) އަދި (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި
ބަޔާންވެފައިވާފަދަ ކަމެއްގައި ޒިންމާވަނީ ބޭންކުގެ އެކެއް ނުވަތަ
އެއަށްވުރެ ގިނަ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުން ކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެފަދަ ފަރާތަކަށް ނުވަތަ ފަރާތްތަކަކަށް އިދާރީ
އަދަބެއްދިނުން؛ ނުވަތަ
(17) ބޭންކަށް ދޫކޮށްފައިވާ ލައިސަންސް ބާޠިލުކުރުން.
(ނ) ތިރީގައިވާފަދަ ކަމެއް ކޮށްފިކަމަށް ނުވަތަ ހިނގައިފިކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ
އަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ، ބޭންކުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް، މެނޭޖަރެއް،
ނުވަތަ އެހެން މުވައްޒަފެއް އެ މަޤާމަކުން ނުވަތަ ބޭންކުގެ ވަޒީފާއިން
ވަކިކުރުމާއި، ބޭންކުގެ މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރުންނާއި އެހެންވެސް ފަރާތަކުން
ބޭންކުގެ ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ އިން ސުޕަވައިޒްކުރާ
އިދާރާއެއްގެ ޙަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިނުވުމަށް އެންގުމުގެ ބާރު އެމް.އެމް.އޭ
79

އަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) ގަސްދުގައި މި މާއްދާގެ)ހ(ގެ (1) އަދި (2) ވަނަ
ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމެއްކުރުން ނުވަތަ އެފަދަކަމެއް
ކުރުމުގައި ބައިވެރިވުން، ނުވަތަ އެފަދަ ކަމަކާގުޅިގެން
އެމް.އެމް.އޭ އިން އަންގާ އަމުރަކަށް ގަސްދުގައި
ނުކިޔަމަންތެރިވުން، އަދި
(2) މި މާއްދާގެ)ހ(ގެ (1) އަދި (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ ކަމެއްގެ ސަބަބުން، ބޭންކަށް މާލީ ނުވަތަ
އެހެންވެސް ގެއްލުމެއް ލިބުން ނުވަތަ އެފަދަ ގެއްލުމެއް ލިބުމަކީ
ގާތްކަމެއް ކަމުގައިވުން، ނުވަތަ އެކަމެއްކުރި ފަރާތަކަށް މާލީ
ނުވަތަ އެހެންވެސް ފައިދާއެއްވުން، އަދި
(3) މި މާއްދާގެ)ހ(ގެ (1) އަދި (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި
ބުނެފައިވާފަދަ ކަމެއްކޮށްފައިވަނީ އެކަމެއްކުރި ފަރާތުގެ
ޚިޔާނާތްތެރިކަމުގެ ސަބަބުންކަން، ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ އަދި
ހަރުދަނާގޮތަކަށް ބޭންކު ހިންގުމަށް ގަސްދުގައި ނުވަތަ
ދެމިހުންނަނިވި ގޮތަކަށް އަޅާނުލުމުގެ ސަބަބުންކަން ދޭހަވުން.
(ރ))1(ތިރީގައިވާ ކަމެއް ބޭންކަކުން ކޮށްފިނަމަ، އެކަމެއް ރަނގަޅު
ކުރަންދެން ދުވާލަކަށް އިދާރީ އަދަބެއްގެ ގޮތުގައި 10,000/-
(ދިހަހާސް) ރުފިޔާ އާއި 100,000/- (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއާ
ދެމެދުގެ ޢަދަދެއް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ދެއްކުމަށް އެ ބޭންކަށް
އެމް.އެމް.އޭ އިން އެންގިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް، މިގޮތުން
ކަނޑައަޅާ ޖުމްލަ ޢަދަދު އެ ބޭންކެއްގެ ޕެއިޑްއަޕް ކެޕިޓަލް
(ޙިއްޞާގެ ފައިސާ ލިބިގެން ޤާއިމުކުރެވިފައިވާ ރައުސްމާލު)
ގެ 5% (ފަހެއް އިންސައްތަ) އަށްވުރެ އިތުރު ވެގެންނުވާނެއެވެ.
(ހ) ބޭންކުން ގަސްދުގައި ނުވަތަ ފަރުވާކުޑަކުރުމުގެ
80

ސަބަބުން، ތެދުނޫން ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ ވަރަށް
ފުރިހަމަނުވާ ހިސާބުތަކާއި މަޢުލޫމާތު އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ހުށަހެޅުން، ނުވަތަ
(ށ) އެމް.އެމް.އޭ އިން، އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް
ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ބޭންކުގެ ފަރާތުން އެދުމުން، އެ
މަޢުލޫމާތެއް ބޭންކަށް ލިބިފައި ހުރެ، ފޯރުކޮށް ނުދިނުން.
މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބުނެފައިވާ އިދާރީ
ފިޔަވަޅު ބޭންކާ ދޭތެރޭ އެޅުމަކުން؛ އެމް.އެމް.އޭ ނުވަތަ ބޭންކުން
މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) އަދި (ށ) ގައި
ބުނެފައިވާފަދަ ތެދުނޫން ނުވަތަ ފުރިހަމަނޫން މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ
ސަބަބުން ގެއްލުމެއް ލިބުނު އެއްވެސް ފަރާތަކުން، އެ ގެއްލުމުގެ
ބަދަލު ހޯދުމަކުން މަނައެއް ނުކުރެއެވެ.
(2) ތަފާތު ބާވަތްބާވަތުގެ ކުށްތަކަށް ނުވަތަ ޚިލާފުވުންތަކަށް ދެވޭނެ
އިދާރީ އަދަބުތަކުގައި ފައިސާ ދެއްކުމަށް އަންގާނެ ޢަދަދުތައް
އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅައި، އެ ޢަދަދުތައް ކަނޑައެޅިފައިވާ
މުއްދަތަކުން އެމް.އެމް.އޭ އިން މުޠާލިޢާ ކުރަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން
ޢަދަދު ކަނޑައެޅުމުގައި ފައިސާ ދެއްކުމަށް އެންގޭނެ އެންމެމަތީ
ޢަދަދާއި އަދި އެންމެ ކުޑަ ޢަދަދު ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. އަދި ކުރި
ކުށަށް ނުވަތަ ވި ޚިލާފުވުމަށް ބަލައި، އެ ޚިލާފުވުމަކުން
ނުކުމެދާނެ ގެއްލުމެއް ކުޑަކުރުމަށް އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅުތަކަށް
ބަލައި، މި މިންގަނޑުގެ ތެރޭގައި ޢަދަދު ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން، އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކުގެ ވަކި ޙަރަކާތެއް ނުވަތަ
ޢަމަލެއްކުރުން ހުއްޓުމަށް ބޭންކަށް އަމުރުކުރުމަށް ކަނޑައެޅުމުން، ނުވަތަ
ބޭންކަށް ނުވަތަ ބޭންކުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކަށް އިދާރީ އަދަބެއް
ދޭންޖެހޭކަމަށް ކަނޑައެޅުމުން، ނުވަތަ ބޭންކުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް ވަކި
81

ކުރެވިދާނެފަދަ ސަބަބެއް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިބުމުން، އެ ބޭންކަކަށް
ނުވަތަ އެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކަށް އެފަރާތެއްގެ ޚިލާފުވުން ނުވަތަ ކުށް
ބަޔާންކޮށް، ލިޔުމަކުން އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި މި ލިޔުމުގައި، ކުށެއް
ނުވަތަ ޚިލާފުވުމެއް ހިނގައިފިކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ، ނުވަތަ ހިނގާފާނެކަމަށް
ލަފާކުރެވޭ ސަބަބުތަކާއި އެ ކުށް ނުވަތަ ޚިލާފުވުމަކާމެދު އެޅުމަށް
ގަސްދުކުރާ ފިޔަވަޅު ނުވަތަ އިދާރީ އަދަބުގެ ތަފްސީލު، ނުވަތަ އެ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް ވަކިކުރަންޖެހޭނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބުތައް، އަދި
މި އެންގުން ލިބޭތާ 31 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި އެންގުމާމެދު އެ
ބޭންކެއްގެ ނުވަތަ އެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއްގެ ޖަވާބެއް ލިޔުމަކުން
ހުށަހަޅަންޖެހޭނެކަމަށް ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. ބޭންކު ނުވަތަ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރު ފޮނުވާ ޖަވާބުގައި އަޑުއެހުމަކަށް އެދެފި ހިނދެއްގައި،
އެ ޖަވާބުލިބުމުގެ 15 (ފަނަރަ) ދުވަސް ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ އިން
ބޭންކަށް އެންގުން ފޮނުވިތާ 31 (ތިރީސް) ދުވަސް، މި ދެ މުއްދަތުގެ
ތެރެއިން ފަހުން ނިމޭ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި، އަޑުއެހުމެއް ބޭއްވުމަށް
ހަމަޖައްސަންވާނެއެވެ. މިފަދަ އަޑުއެހުމެއް ބާއްވަންވާނީ އެމް.އެމް.އޭ އިން
ޢައްޔަންކުރާ އެކަމަށް އެކަށީގެންވާ ފަރާތަކުންނެވެ. އަޑުއެހުން ނިމޭތާ 31
(ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކާމެދު ނުވަތަ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރާމެދު އަޅާނެ ފިޔަވަޅަކާބެހޭގޮތުން ގޮތެއް
ނިންމަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން ނިންމާ ނިންމުން ބޭންކު ނުވަތަ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަށް އަންގަންވާނީ، އެގޮތަކަށް ނިންމަންޖެހުނު
ސަބަބުތަކާއެކުއެވެ. މި މާއްދާގެ ދަށުން، ބޭންކުގެ ވަކި ޙަރަކާތެއް ނުވަތަ
ޢަމަލެއްކުރުން ހުއްޓުވުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ ސަބަބުން، ނުވަތަ ބޭންކު ނުވަތަ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކާމެދު އިދާރީ އަދަބެއް ނުވަތަ ފިޔަވަޅެއް އެޅުމުގެ
ސަބަބުން، ނުވަތަ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް ވަކިކުރުމުގެ ސަބަބުން، އެފަދަ
ފަރާތަކުން މައްސަލައެއް ހުށަހަޅަން ބޭނުންނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 97 ވަނަ
82

މާއްދާއާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އެމް.އެމް.އޭ ގެ އެ ނިންމުމެއް ޝަރީޢަތަށް
ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު އެފަރާތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ޅ) ވަގުތުން ފިޔަވަޅުނާޅައިފިނަމަ، ބޭންކަށް ނުވަތަ ބޭންކުގެ ޑިޕޮސިޓަރުންނަށް
ނުވަތަ ކްރެޑިޓަރުންނަށް ނުވަތަ ޙިއްޞާދާރުންނަށް، ފޫނުބެއްދޭނެ ގެއްލުމެއް
ވަގުތުން ދިމާވާނެކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، މި މާއްދާގެ
(ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް އެންގުމެއް ނާންގާ އަދި އަޑުއެހުމެއް
ނުބާއްވާ، އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކުގެ ވަކި ޙަރަކާތެއް ނުވަތަ ޢަމަލެއްކުރުން
ހުއްޓުމަށް އެންގިދާނެއެވެ. ނުވަތަ ބޭންކުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް
ވަކިކުރުމަށް ބޭންކަށް އެންގިދާނެއެވެ. މިގޮތުން އަންގާ އެންގުމަށް ބޭންކުން
ވަގުތުން ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ކ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ އިން އަމުރެއް ނެރުމަކުން، ނުވަތަ އިދާރީ
އަދަބެއް ދިނުމަކުން، އެހެން އެއްވެސް ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން އެފަރާތަކާމެދު
އެޅިދާނެ އެއްވެސް މަދަނީ ނުވަތަ ޖިނާއީ ފިޔަވަޅެއް އެޅުމަކަށް ހުރަހެއް
ނާޅައެވެ.
(އ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ އިން ނެރޭ އަމުރެއް ނުވަތަ ދެވޭ އިދާރީ
އަދަބެއްގެ ދަށުން ދައްކަންޖެހޭ އެއްވެސް ފައިސާއެއް، އެ އަމުރެއް ނެރޭތާ
31 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ނުދައްކައިފިނަމަ، ތިރީގައިވާ ފިޔަވަޅުތައް
އެފަރާތަކާމެދު އެޅުމުގެ ބާރު އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) ދެއްކުމަށް އަންގާފައިވާ ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާ ދައްކާ ނިމެންދެން،
ފައިސާ ނުދައްކައި ހޭދަވާ ކޮންމެ ދުވަހެއްގެ މައްޗަށް
ހިނގާގޮތަށް، އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ ޢަދަދަކަށް އިތުރު
ޖޫރިމަނާއެއްގެ ގޮތުގައި ފައިސާ ދެއްކުމަށް އެފަރާތަކަށް އެންގުން،
އަދި
(2) އެ ބޭންކެއް ނުވަތަ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއްގެ އަތުން ފައިސާ
ހޯދުމަށް ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުން.
83

12 ވަނަ ބާބު
ޖިނާއީ ކުށްތައް
ލައިސަންސް ނުހޯދާ 56. މި ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ އަދި 4 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ގަސްދުގައި އެނގިހުރެ
ބޭންކިންގ ޙަރަކާތްތައް ބޭންކިންގ ވިޔަފާރިކުރުމަކީ ކުށެކެވެ. މިފަދަ ކުށެއް ކޯޓުގައި ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ
ހިންގުން
ކުށެއްގެ ކުޑަބޮޑުމިނަށް ބަލައި އެ ކުށެއްގެ އަދަބަކީ އެފަރާތެއް 100,000/-
(އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއާއި 1,000,000/- (އެއް މިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ
ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުން، ނުވަތަ 2 (ދޭއް) އަހަރާއި 5 (ފަހެއް) އަހަރާ ދެމެދުގެ
މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން، ނުވަތަ މިދެކަންތަކެވެ.
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ދޮގު 57. މި ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހެޅުމުގައި،
މަޢުލޫމާތު ދިނުން ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ އިން މި ޤާނޫނު ހިންގުމުގައި އެ މަޢުލޫމާތަކަށް އިތުބާރުކޮށް
އެ މަޢުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ޢަމަލުކުރާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ މަޢުލޫމާތުތައް
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހެޅުމުގައި، އޮޅުން އަރާފާނެފަދަ މަޢުލޫމާތެއް ހުށަހެޅުމަކީ
ނުވަތަ ހުށަހަޅާ މަޢުލޫމާތަކީ ތެދުނޫން މަޢުލޫމާތެއްކަން އެނގިހުރެ ގަސްދުގައި އެ
މަޢުލޫމާތެއް ހުށަހެޅުމަކީ ކުށެކެވެ. މިފަދަ ކުށެއް ކޯޓުގައި ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ
ކުށެއްގެ އަދަބަކީ ކުށުގެ ކުޑަ ބޮޑުމިނަށް ބަލައި 50,000/- (ފަންސާސް ހާސް)
ރުފިޔާ އާއި 500,000/- (ފަސްލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން
ޖޫރިމަނާކުރުން ނުވަތަ 9 (ހައެއް) މަހާއި 3 (ތިނެއް) އަހަރާ ދެމެދުގެ
މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން ނުވަތަ މިދެކަންތަކެވެ.
ބޭންކަކަށް ދޮގު މަޢުލޫމާތު 58. އެއްވެސް ފަރާތެއް ބޭންކަކުން ލޯނަކަށް ނުވަތަ އެހެންވެސް ކަމަކަށް އެދި
84

ދޭ ފަރާތެއް ހުށަހެޅުމުގައި، ނުވަތަ ބޭންކުން އެ މަޢުލޫމާތަކަށް އިތުރުބާރުކޮށް އެ މަޢުލޫމާތުގެ
މައްޗަށް ޢަމަލުކުރާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ މަޢުލޫމާތެއް ހުށަހެޅުމުގައި، އެ
މަޢުލޫމާތަކީ ތެދުނޫން މަޢުލޫމާތެއްކަން އެނގިހުރެ ގަސްދުގައި އެ މަޢުލޫމާތެއް
ބޭންކަށް ދިނުމަކީ، ނުވަތަ ބޭންކަށް ދޭންޖެހޭ އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ގަސްދުގައި
ނުދިނުމަކީ ކުށެކެވެ. މިފަދަ ކުށެއް ކޯޓުގައި ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ ކުށެއްގެ
އަދަބަކީ ކުށުގެ ކުޑަބޮޑުމިނަށް ބަލައި 50,000/- (ފަންސާސް ހާސް) ރުފިޔާއާއި
500,000/- (ފަސްލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުން ނުވަތަ 9
(ހައެއް) މަހާއި 3 (ތިނެއް) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން، ނުވަތަ
މިދެކަންތަކެވެ.
އެމް.އެމް.އޭ އަށް 56. މި ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ރ) އަދި (ޅ) އާއި 21 ވަނަ މާއްދާގެ
ކޮންމެހެން ދޭންޖެހޭ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ އަށް އަންގަންޖެހޭ އެންގުންތައް، ގަސްދުގައި އަންގަންޖެހޭ
ނޯޓިސް ނުދެވުން
ވަގުތަށް ނޭންގުމަކީ ކުށެކެވެ. މިފަދަ ކުށެއް ކޯޓުގައި ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ
ކުށެއްގެ އަދަބަކީ ކުށުގެ ކުޑަބޮޑުމިނަށް ބަލައި 50,000/- (ފަންސާސް ހާސް)
ރުފިޔާއާއި 500,000/- (ފަސްލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން
ޖޫރިމަނާކުރުން ނުވަތަ 9 (ހައެއް) މަހާއި 3 (ތިނެއް) އަހަރާ ދެމެދުގެ
މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން، ނުވަތަ މިދެކަންތަކެވެ.
ބޭންކުގެ ސިއްރު 61. މި ޤާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާއާއި 43 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ހިފެހެއްޓުމާބެހޭ މާއްދާތަކާ ކަންތައްތަކުގައި ނުވަތަ ޙާލަތްތަކުގައި މެނުވީ، 41 ވަނަ މާއްދާއާއި 42 ވަނަ
ޚިލާފުވުން
މާއްދާގެ ދަށުން ސިއްރު ހިފަހައްޓަންޖެހޭފަދަ ފަރާތެއް، އެ މަޢުލޫމާތަކީ އެފަރާތުން
ސިއްރު ހިފަހައްޓަންޖެހޭފަދަ މަޢުލޫމާތެއްކަން އެނގިހުރެ، ގަސްދުގައި އެހެން
ފަރާތަކަށް އެ މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުމަކީ ކުށެކެވެ. މިފަދަ ކުށެއް ކޯޓުގައި
ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ ކުށެއްގެ އަދަބަކީ ކުށުގެ ކުޑަބޮޑުމިނަށް ބަލައި 100,000/-
(އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއާއި 500,000/- (ފަސްލައްކަ) ރުފިޔާއާދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން
85

ޖޫރިމަނާކުރުން، ނުވަތަ 2 (ދޭއް) އަހަރާއި 5 (ފަހެއް) އަހަރާ ދެމެދުގެ
މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން، ނުވަތަ މިދެކަންތަކެވެ.
ޕިރަމިޑް ސްކީމެއް 61. އެއްވެސް ފަރާތެއް ފައިދާ ހޯދުމުގެ ނިޔަތުގައި، މި ޤާނޫނުގެ 98 ވަނަ މާއްދާގައި
ހިންގުން މާނަކުރެވިފައިވާފަދަ ޕިރަމިޑް ސްކީމެއް ފެށުން، ނުވަތަ އެހެން ފަރާތްތަކަށް
ހުށަހެޅުން، ނުވަތަ އިޝްތިހާރުކުރުން ނުވަތަ ހިންގުމަކީ ކުށެކެވެ. މިފަދަ ކުށެއް
ކޯޓުގައި ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ ކުށެއްގެ އަދަބަކީ ކުށުގެ ކުޑަބޮޑުމިނަށް ބަލައި
100,000/- (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއާއި 1,000,000/- (އެއް މިލިއަން) ރުފިޔާއާ
ދެމެދުގެ ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުން ނުވަތަ 2 (ދޭއް) އަހަރާއި 5 (ފަހެއް) އަހަރާ
ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން، ނުވަތަ މިދެކަންތަކެވެ.
13 ވަނަ ބާބު
އެހެނިހެން މާއްދާތައް
ޑިޕޮސިޓް އިންޝުއަރެންސް 62. އެމް.އެމް.އގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހު، އަދި އެމް.އެމް.އއިން ކަނޑައަޅާ ޝަރުޠުތަކާއި،
ސްކީމެއްގައި ބައިވެރިވުން އެމް.އެމް.އޭއިން ގަވާއިދުތަކެއް އެކުލަވާލައިފިނަމަ އެ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭއިން ބޭރުގައި ހިންގާ ޑިޕޮސިޓް
އިންޝުއަރަންސް ސްކީމެއްގައި ބޭންކަކުން ބައިވެރިވެވިދާނެއެވެ. އަދި
އެމް.އެމް.އޭއިން ނުވަތަ ދިވެހި ސަރުކާރުން ޤާއިމުކުރާ ޑިޕޮސިޓް އިންޝުއަރަންސް
ސްކީމެއްގައި ބައިވެރިވުމަށް އެމް.އެމް.އޭއިން ބޭންކަކަށް އަންގައިފިނަމަ އެ
ބޭންކަކުން އޭގައި ބައިވެރިވާންވާނެއެވެ.
ފީ އަދި އެހެނިހެން 63. (ހ) އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކުތަކަށް ދޭ ޚިދުމަތްތަކަށް އެކަށީގެންވާ ފީއެއް
ޗާޖުތައް ނުވަތަ ޗާޖެއް ނެގިދާނެއެވެ.
(ށ) އަހަރީ ފީއެއް ނުވަތަ ލައިސަންސް ފީއެއް ދެއްކުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން
ބޭންކުތަކަށް އެންގިދާނެއެވެ.
86

މާލީ ދާއިރާއާގުޅޭ 64. ދިވެހިރާއްޖޭގެ މާލީ ދާއިރާ ތަރައްޤީކުރުމާއި ހަރުދަނާކުރުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި
މަޝްރޫޢުތަކުގައި ފައިނޭންޝަލް އިންކްލޫޝަން އިތުރުކުރުމާއި, ހަރުދަނާކުރުމާއި، މި މަޤްޞަދުތައް
ބައިވެރިވުން
ހިމެނޭގޮތުން އެމް.އެމް.އޭ އިން ފަށާ ނުވަތަ ކުރިއަށްގެންދާ މަޝްރޫޢުތަކުގައި މާލީ
ދާއިރާގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާއެއް ނުވަތަ އިދާރާތައް ބައިވެރިވުމަށް އެންގުމުގެ ބާރު
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިބިގެންވެއެވެ. މިފަދަ އެންގުމެއް އެމް.އެމް.އ އިން
އަންގައިފިނަމަ، އެމް.އެމް.އޭ އިން އަންގާ ގޮތެއްގެމަތިން އެ މަޝްރޫޢެއްގައި އެ
އިދާރާއަކުން ނުވަތަ އެ އިދާރާތަކަކުން ބައިވެރިވާންވާނެއެވެ.
އެހެން ޤާނޫނުތަކަށް 65. ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުންޏާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ މާއްދާތައް
ޢަމަލުކުރުން މި ޤާނޫނުގެ މާއްދާތަކާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުތަކާއި އަމުރުތަކާ
ތަޢާރުޟު ނުވާހާ ހިނދަކު، ބޭންކުތަކުގެ މައްޗަށް ހިނގާނެއެވެ.
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ 66. (ހ) މި ޤާނޫނު ހިންގުމަށްޓަކައި ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް އެމް.އެމް.އޭ އިން
ގަވާއިދުތައް ހެދިދާނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ޢާންމުކޮށް ޢަމަލުކުރެވޭނެ ގޮތަށް
ސަރކިއުލަރތަކާއި މެމޮރަންޑަމްތައްވެސް އެމް.އެމް.އޭ އިން
ނެރެވިދާނެއެވެ. އަދި ވަކިވަކި މައްސަލަތައް ނުވަތަ ޙާލަތްތަކާގުޅޭ ގޮތުން
ނިންމަންޖެހޭ ނިންމުންތައްވެސް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ނިންމިދާނެއެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ އިން ހަދާ ގަވާއިދުތައް ދިވެހި
ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓްގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ. އެ ގަވާއިދަށް ޢަމަލުކުރަން
ފަށާނެ ތާރީޚު އެ ގަވާއިދެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި ޤާނޫނު ހިންގުމަށް މަގުފަހިކުރުމުގެ ގޮތުން، ތިރީގައިވާ ކަންކަމާބެހޭ
ގޮތުން ގަވާއިދުތައް ހެދުމުގެ ބާރު އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(1) މި ޤާނޫނު ހިންގައި ތަންފީޛުކުރުމަށް؛
(2) ހަރުދަނާ އަދި ރައްކާތެރި ގޮތެއްގައި ބޭންކު ހިންގުމަށްޓަކައި
ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ކަންތައް ހިންގައި ތަންފީޛުކުރުމަށާއި، މި
ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިގެން ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ
87

ގޮތަށް ބޭންކިންގ އުޞޫލުތައް ހިންގުމަށް؛
(3) މަނީ ލޯންޑްރިންގއާއި ޓެރަރިސްޓް ޙަރަކާތްތަކަށް ފައިސާ
ހޯދައިދިނުން ހުއްޓުވުމަށް ޕްރޮގްރާމްތަކާއި، އުޞޫލުތަކާއި އަދި
ސިޔާސަތުތައް އެކަށައަޅައި ހިންގުމަށް؛
(4) ޗެކް-ކްލިއަރިންގ ސިސްޓަމް، ފައިސާ ޓްރާންސްފަރ ކުރުން، އަދި
ފައިސާ ދައްކާނެގޮތްތައް ހިންގުމާބެހޭ އުޞޫލުތައް އެކަށައެޅުމަށް؛
އަދި
(5) ކްރެޑިޓް ރިޕޯޓިންގ އޭޖެންސީތަކާއި ކްރެޑިޓް ބިއުރޯތައް
ހިންގާނެގޮތާއި ބަލަހައްޓާނެގޮތުގެ އުޞޫލުތައް އެކުލަވައިލުމަށް.
އެމް.އެމް.އޭ ގެ 97. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެންގޮތަކަށް ބަޔާންވެފައި ނުވާހާހިނދަކު، އެމް.އެމް.އޭ
ނިންމުންތައް ޝަރީޢަތުން އިން ނެރޭ އަމުރުތަކާއި އެމް.އެމް.އޭ އިން ނިންމާ ނިންމުންތައް، އަލުން
ބެލުން
ބަލައިދިނުމަށް އެދި މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތްތަކުގެމަތިން،
ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު، އެ އަމުރެއް ނުވަތަ ނިންމުމެއް ރައްދުވާ
ފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ. މިގޮތުން ހުށަހެޅިދާނެ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި މި
ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ލައިސަންސް އެއް ހޯދުމަށް
ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަކަށް ލައިސަންސް ދޫނުކުރުމަށް ނިންމާ ނިންމުމާއި،
8 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ލައިސަންސް އެއް ބާޠިލުކުރުމާއި، 55 ވަނަ
މާއްދާގެ ދަށުން ދެވޭ އިދާރީ އަދަބުތަކާއި، އެޅޭ ފިޔަވަޅުތަކާއި، މި
ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ ބައިގެ ދަށުން އެ ނިންމުމަކީ ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެ
ނިންމުމެއް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނިންމުންތައް ހިމެނެއެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ އިން ކުރާ އަމުރެއް ނުވަތަ ނިންމުމަކާ
ދޭތެރޭ ހިތްހަމަނުޖެހޭ ފަރާތަކުން، އެ އަމުރެއް ކުރާތާ ނުވަތަ ނިންމުމެއް
ނިންމާތާ 31 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ސިވލް ކޯޓަށް
ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
88

(ނ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރާ އަމުރުތަކާއި ނިންމާ ނިންމުންތައް އަލުން
ބެލުމަށް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން އެ މައްސަލަތައް ކޯޓުން ބަލަންވާނީ ތިރީގައިވާ
އުޞޫލުތަކުގެ މަތިންނެވެ.
(1) މައްސަލަ ބެލުމަށް ބޭނުން ކުރާ ރިކޯޑު ނުވަތަ ލިޔެކިޔުންތައް
ވާންވާނީ އެމް.އެމް.އޭ އިން އިދާރީ ގޮތުން އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅު
އެޅުމަށްޓަކައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ލިޔެކިޔުންތައް ނުވަތަ ރިކޯޑު
ތަކަށެވެ. އެމް.އެމް.އޭ އިން އިދާރީ ފިޔަވަޅު އެޅިއިރު،
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހަޅާފައިނުވާ މަޢުލޫމާތު ހެކީގެ ގޮތުގައި
ކޯޓުން ބަލައިގަންނަންވާނީ، ހަމައެކަނި ޚާއްޞަ ޙާލަތްތަކުގައި،
އިންސާފު ހޯދައިދިނުމަށް އެފަދަ ހެކި ކޮންމެހެން
ބޭނުންވާނަމައެވެ؛
(2) އެމް.އެމް.އޭ ގެ އަމުރެއް ނުވަތަ ނިންމުމެއް އަލުން ބެލުމުގައި،
ކޯޓުން ހަމައެކަނި ބަލަންވާނީ، އެމް.އެމް.އޭ އިން އެ ނިންމުމެއް
ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިންތޯ، ނުވަތަ އެ ނިންމުމެއް
ނިންމާފައިވަނީ ކަމުގެ ޙަޤީޤަތަށް ނުބަލައި ހަމައެކަނި އެމް.އެމް.އޭ
އަށް ފެންނަގޮތަށްތޯ، ނުވަތަ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށްތޯއެވެ؛
(3) އެމް.އެމް.އޭ ގެ ނިންމުމެއް އަލުން ބަލައި ދިނުމަށް އެދި ކޯޓަށް
ހުށަހެޅުމަކުން، އެމް.އެމް.އޭ ގެ އެ ނިންމުމެއްގެ ދަށުން
އަޅާފައިވާ އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް ބާޠިލުވީކަމަކަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ؛
އަދި
(4) ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލައަކާބެހޭ މަޢުލޫމާތާއި ލިޔެކިޔުންތައް
އެމް.އެމް.އޭ އިން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާތާ 91 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ
ތެރޭގައި، ކޯޓުން އެ މައްސަލައިގައި ވަކިގޮތެއް ނިންމަންވާނެއެވެ.
(ރ) މި ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ ބައިގެ ދަށުން ހުށަހެޅޭ މައްސަލައެއްގައި،
އެކަށީގެންވާ ޙާލަތްތަކުގައި، ގެއްލުން ލިބުނު ފަރާތްތަކަށް ފައިސާ
89

ދެއްކުމަށް ކޯޓުން ޙުކުމްކުރެވިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް މި ޤާނޫނުގެ 74 ވަނަ
މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓުން ކޮންޒަވޭޓަރަކު މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް ނިންމާ
ޙާލަތްތަކުގައި މެނުވީ، މި ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ ބައިގެ ދަށުން ހުށަހެޅޭ
އެއްވެސް މައްސަލައެއްގައި، ކޮންޒަވޭޓަރެއް ނުވަތަ ރިސީވަރެއް ނުވަތަ
އެމް.އެމް.އޭ އިން އަޅާފައިވާ އެއްވެސް ފިޔަވަޅަކަށް ބަދަލެއް ގެނައުމަށް،
ނުވަތަ އެފަދަ ފިޔަވަޅެއް ހުއްޓުވުމަށް ނުވަތަ ބާޠިލުކުރުމަށް ކޯޓުން
އަންގައިގެންނުވާނެއެވެ.
ޕިރަމިޑް ސްކީމްތައް 98. (ހ) ޢާންމުކޮށް "ޕިރަމިޑް ސްކީމް" އެއް ކަމުގައި ބެލެވޭފަދަ ސްކީމެއް
މަނާވުން ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް ފެށުން ނުވަތަ އެހެން ފަރާތްތަކަށް ހުށަހެޅުން
ނުވަތަ އިޝްތިހާރުކުރުން ނުވަތަ ހިންގުމަކީ ޖިނާއީ ކުށެކެވެ. އެ
ސްކީމެއްގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކަށް ލިބޭ ފައިދާ އިތުރުވުން ބިނާވެފައިވަނީ
އެ ސްކީމެއްގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ ޢަދަދު އިތުރުވުމުން ނުވަތަ
އެފަރާތްތަކުން ސްކީމަށްދޭ ފައިސާ އިތުރުވުމުން ކަމަށްވާނަމަ، އެފަދަ
ސްކީމެއް ބެލެވޭނީ ޕިރަމިޑް ސްކީމެއް ކަމުގައެވެ.
(ށ) އެއްވެސް ފަރާތަކުން މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންވެފައިވާފަދަ ޕިރަމިޑް
ސްކީމެއް ހިންގާ ނުވަތަ ޕްރޮމޯޓްކުރާކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭފަދަ ސަބަބުތަކެއް
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިބިފައިވާނަމަ، އެފަދަ ފަރާތެއްގެ އޮފީހަށްވަދެ،
އެފަރާތެއްގެ އެކައުންޓުތަކާއި، ފޮތްތަކާއި، ލިޔެކިޔުންތަކާއި މިނޫންވެސް
އެހެނިހެން ރިކޯޑުތައް ބެލުމުގެ ބާރު އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
އެމް.އެމް.އޭ އިން ތަޙްޤީޤުކުރުމަށްފަހު، އެފަރާތަކުން މިފަދަ ސްކީމެއް
ހިންގާފައިވާކަން ނުވަތަ ހިންގަމުން ގެންދާކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ،
އެފަރާތަކާމެދު ޤާނޫނީ ގޮތުން ދަޢުވާކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
90

ވަގުތީ މާއްދާތައް 96. (ހ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާއިރު، އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކިންގ
ލައިސަންސް އެއް ލިބިގެން ބޭންކިންގ ޙަރަކާތްތައް ހިންގާ ކޮންމެ
ބޭންކަކަށްވެސް އެފަރާތުގެ ޙަރަކާތްތައް ކުރިއަށް ގެންދެވިދާނެއެވެ. އަދި އެ
ބޭންކުތަކުން މި ޤާނޫނަށް ފުރިހަމައަށް ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ. މި ޤާނޫނަށް
ޢަމަލުކުރަން ފަށާއިރު، މިފަދަ ބޭންކަކުން މި ޤާނޫނުގައި ކުރުމަށް
އަންގާފައިވާ އެއްވެސް ކަމަކާ ޚިލާފުވާނަމަ، މި ޤާނޫނަށް
ޢަމަލުކުރަންފެށުމާ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުތައް ނުވަތަ
އިރުޝާދުތަކަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާ، މި ދެކަމުންކުރެ ފަހުން ފަށާކަމެއް
ފަށާތާ 1 (އެކެއް) އަހަރަށްވުރެ އިތުރު ނުވާގޮތަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން
ކަނޑައަޅާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި، އެކަމެއް ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ގޮތާއެއްގޮތް ކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާއިރު، ބޭންކިންގ ލައިސަންސް އެއް
ލިބިފައިވާ ކޮންމެ ބޭންކެއްވެސް، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަންފަށާތާ 1
(އެކެއް) އަހަރުގެ ތެރޭގައި، މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ)4(
ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރުންގެ ލިސްޓަކާއި،
5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ)5(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ
ބަޔާންތައް، އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފޮނުވަންވާނެއެވެ.
91

2 ވަނަ ބައި
ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރުން، ބޭންކު އިފްލާސްކުރުން އަދި ރިސީވަރަކު ޢައްޔަންކުރުން
14 ވަނަ ބާބު
ކޮންޒަވޭޓަރޝިޕް
ކޮންޒަވޭޓަރެއް 71. (ހ) އެއްވެސް ބޭންކަކަށް، ތިރީގައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކަމެއް
ޢައްޔަންކުރަންޖެހޭ ދިމާވެއްޖެކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެމް.އެމް.އޭ އިން އެ
ސަބަބުތައް
ބޭންކަކަށް ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ބޭންކުގެ މާލީ ޒިންމާތައް އަދާނުކުރެވުން. މީގެ ތެރޭގައި ބޭންކުގެ
ޑިޕޮސިޓް ފައިސާ، ޑިޕޮސިޓަރުންނަށް ދައްކަންޖެހޭ މުއްދަތުގައި
ނުދެއްކުން ހިމެނެއެވެ؛
(2) މި ޤާނޫނުގެ ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން
އެމް.އެމް.އޭ އިން ހަދާ ގަވާއިދުގެ ދަށުން، ބޭންކުތަކުން
މަދުވެގެން ބަހައްޓަންޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ރައުސްމާލުގެ
ޢަދަދުގެ 51% (ފަންސާސް އިންސައްތަ) އަށްވުރެ ބޭންކުގެ
ރައުސްމާލު ދަށްވުން؛
(3) މި ޤާނޫނުގެ 83 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން
ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމުގެ ޕެޓިޝަނެއް ހުށަހަޅާފައިވުން؛
(4) ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންނަށް އެ ބޭންކުގެ
މަސައްކަތްތަކާއި ޒިންމާތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ނުހިންގުން
92

ނުވަތަ އެފަރާތްތަކުން މިފަދަ މަސައްކަތްތަކާއި ޙަރަކާތްތައް
ހިންގުމަށް އިންކާރުކުރުން.
(ށ) ތިރީގައިވާ ސަބަބެއް މެދުވެރިވުމުން އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކަކަށް
ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރެވިދާނެއެވެ.
(1) އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކަކަށް ކުރެވިފައިވާ އަމުރަކަށް އެ ބޭންކުން
ނުކިޔަމަންތެރިވުން. މީގެ ތެރޭގައި ބޭންކުން ދެއްކުމަށް
އަމުރުކުރެވިފައިވާ ޖޫރިމަނާއެއް ނުދެއްކުންފަދަ ކަންތައްތައް
ހިމެނެއެވެ؛
(2) ބޭންކުގެ ޒިންމާތަކާއި، މަސައްކަތްތަކާއި، ޙަރަކާތްތައް ހަރުދަނާ
އަދި ރައްކާތެރިގޮތަކަށް ހިންގުމަށް އެކަށޭނަ ވަރަށްވުރެ ބޭންކުގެ
ރައުސްމާލު މަދުކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވުން؛
1 (3))އެކެއް(އަހަރަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ޖަލުގައި
ހައްޔަރުކުރެވޭފަދަ ޖިނާއީ ކުށެއް ބޭންކު ނުވަތަ ބޭންކުގެ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކު ކުރިކަމުގެ ހެކި ލިބިފައިވުން، ނުވަތަ ބޭންކު
ނުވަތަ ބޭންކުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކު ޖިނާއީ ކުށެއް
ކުރަމުންދާކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭފަދަ ސަބަބެއް އޮތުން، ނުވަތަ މިފަދަ
ހެކި ލިބިފައިވުން؛
(4) ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންނަށް އެ ބޭންކުގެ
މަސައްކަތްތަކާއި ޒިންމާތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި
ނުހިންގޭކަމަށް، ނުވަތަ އެފަރާތްތަކުން މިފަދަ މަސައްކަތްތަކާއި
ޙަރަކާތްތައް ހިންގުމަށް އިންކާރުކުރާކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނެފަދަ
ސަބަބެއް އޮތުން.
(ނ) މި ބާބުގެ މާއްދާތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގައި ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ދޭސީ ބްރާންޗް
އޮފީސްތަކާއި އެ ބޭންކެއް ތަމްސީލުކުރާ އޮފީސްތައް ބެލެވޭނީ އެއް ޤާނޫނީ
ޝަޚްޞެއްކަމުގައެވެ. މި ބާބުގެ މާއްދާތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގައި، ބިދޭސީ
93

ބޭންކެއްގެ މިފަދަ އެއްވެސް އޮފީހެއްގެ އެސެޓުތަކާއި ލައިބިލިޓީތައް
ވިޔަފާރި ހިންގުމާ ގުޅޭގޮތުން ކުރެވޭ ހުރިހާ ޢަމަލުތަކާއި ވިޔަފާރި
ހިންގުމުގައި ނުވަތަ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި ކުރެވޭ ހުރިހާ އިހުމާލުތައްވެސް
ނިސްބަތްވާކަމަށް ބެލެވޭނީ އެ އޮފީހެއް ނިސްބަތްވާ މަތީގައި ބުނެވިފައިވާ
ޤާނޫނީ ޝަޚްޞަށްކަމަށެވެ. މިފަދަ ބިދޭސީ ބޭންކަކާ ދޭތެރޭ ކޮންޒަވޭޓަރު
އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމުގައި، ދޭސީ ބޭންކެއްގެ ހުއްދަދެވިފައިވާ
މެނޭޖަރަށް ނުވަތަ ބޭންކުގެ ޙިއްޞާދާރުންގެ ޢާންމު ޖަލްސާއެއްގައި
ޙިއްޞާދާރުންނަށް ލިބިދޭ ހުރިހާ ބާރެއް ބިދޭސީ ބޭންކުގެ ކޮންޒަވޭޓަރަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
ކޮންޒަވޭޓަރެއް 71. (ހ) ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރެވޭނީ ހަމައެކަނި އެމް.އެމް.އޭ ގެ
ޢައްޔަންކުރުން ނިންމުމަކުންނެވެ. ކޮންޒަވޭޓަރެއްގެ ގޮތުގައި ޢައްޔަންކުރެވޭނީ ހަމައެކަނި
ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތްތަކެވެ.
(ށ) ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ކޮންޒަވޭޓަރަކު، ކޮންޒަވޭޓަރެއްގެ ގޮތުގައި
މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޝަރުޠު ހަމަނުވާފަދަ ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ،
އެހެން ކޮންޒަވޭޓަރަކު އެމް.އެމް.އޭ އިން ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރެވޭނީ، ޢައްޔަންކުރެވުނުކަމުގެ ނިންމުމުގައި
ބަޔާންވެފައިވާ ފަދައިން ގިނަވެގެން 12 (ބާރަ) މަސްދުވަހުގެ ދައުރަކަށެވެ.
މިގޮތުން ޢައްޔަންކުރެވޭ ކޮންމެ ކޮންޒަވޭޓަރެއްވެސް އިތުރު 2 (ދޭއް)
ދައުރަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ޢައްޔަންކުރެވިދާނެއެވެ. މިގޮތަށް އިތުރުކުރާ
އެއްވެސް ދައުރެއް 12 (ބާރަ) މަސްދުވަހަށްވުރެ ގިނަވެގެން ނުވާނެއެވެ.
ކޮންޒަވޭޓަރަށް ވަޒީފާދީ އެ ވަޒީފާގެ މުސާރަ ކަނޑައަޅައި އަދި މުސާރަދޭނީ
އެމް.އެމް.އޭ އިންނެވެ. ކޮންޒަވޭޓަރޝިޕާ ގުޅިގެން އެމް.އެމް.އޭ އިން
ހިނގާ ނުވަތަ ކުރަންޖެހޭ ޚަރަދުތަކަށް ޒިންމާވާނީ ކޮންޒަވޭޓަރު
ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ބޭންކަކުންނެވެ.
94

(ރ) ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރުމަށް ނުވަތަ ކޮންޒަވޭޓަރެއްގެ މުއްދަތު
އިތުރުކުރުމަށް ނިންމާ ނިންމުން އޮންނަންވާނީ ލިޔުމަކުންނެވެ. އަދި މި
ލިޔުމުގައި އެގޮތަށް ނިންމި ސަބަބުތަކާއި ކޮންޒަވޭޓަރު ކުރުމަށް
ކަނޑައެޅިފައިވާ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކާއި ވާޖިބުތައް ބަޔާންކޮށްފައި
އޮންނަންވާނެއެވެ. ކޮންޒަވޭޓަރު ޢައްޔަންކުރިކަމުގެ ލިޔުން، ލަސްނުކޮށް
އެމް.އެމް.އޭ އިން ކޮންޒަވޭޓަރު ޢައްޔަންކުރެވުނު ބޭންކަށް ހުށަހަޅައި، އަދި
ބޭންކުތަކުގެ ރަޖިސްޓަރީގައި ރިކޯޑުކޮށް އަދި ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓްގައި
ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.
ކޮންޒަވޭޓަރެއް 72. (ހ) އެމް.އެމް.އޭ އިން ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރިކަމުގެ ނިންމުމުގައި
ޢައްޔަންކުރުމާ ގުޅިގެން އެހެންގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާނަމަ، އެ ނިންމުމެއް ނިންމި ވަގުތުން
އަންނަ ބަދަލުތައް
ފެށިގެން އެ ނިންމުމަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށޭނެއެވެ.
(ށ) އެމް.އެމް.އޭ އިން ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރުމަށްފަހު ބޭންކުގެ
ޙިއްޞާދާރުންނަށް ބޭންކުގެ ޢާންމު ޖަލްސާތަކުގައި ބޭންކު ހިންގުމާގުޅޭ
އެއްވެސް ނިންމުމެއް ނިންމުމުގެ ބާރު ލިބިގެނެއްނުވެއެވެ. ކޮންޒަވޭޓަރު
ޢައްޔަންކުރުމަށްފަހު، ޢާންމުކޮށް ބޭންކު ހިންގުމުގައި ނިންމަންޖެހޭ
ނިންމުންތަކާއި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވަނީ
ކޮންޒަވޭޓަރަށެވެ. މީގެ ތެރޭގައި، ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް ވިއްކުން، ރައްކާތެރި
އަދި ދަރަނިވެރި ނުވާނޭގޮތަށް ބޭންކުގެ ޙާލަތު ބެހެއްޓުމަށް އަޅަންޖެހޭ
ފިޔަވަޅުތައް އެޅުންފަދަ، ބޭންކުގެ ޙިއްޞާދާރުންގެ ޢާންމު ޖަލްސާތަކުގައި
ނިންމާ ނިންމުންތައް ހިމެނެއެވެ. ނަމަވެސް، ރީކެޕިޓަލައިޒް ކުރުމަށް އާ
އިންވެސްޓަރަކާއެކު މުޢާމަލާތުކުރުން، އެހެން މާލީ އިދާރާއެއްގެ
ރައުސްމާލުގައި ޙިއްޞާވުން، ބޭންކު ވިއްކާލުން، އެހެން ބޭންކަކާއެކު ބޭންކު
އެއްކޮށްލުން، ބޭންކު ބަންދުކުރުން ނުވަތަ ބޭންކު އިފްލާސްކުރުން، މިފަދަ
ކަންތައްތައް ކުރަންވާނީ، އެމް.އެމް.އޭ ގެ ލަފާގެ މަތިން، ކޯޓުން
95

ހުއްދަކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކާއި، ޝަރުޠުތަކާއި ހަމަތަކުގެ މަތިންނެވެ.
(ނ) އެމް.އެމް.އޭ އިން ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރުމުން ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ
ބޯޑަށާއި ބޭންކުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުންނަށް ލިބިގެންވާ ބާރުތައް
ހިފެހެއްޓި، އެ ބާރުތައް ޢައްޔަންކުރެވުނު ކޮންޒަވޭޓަރަށް ލިބިދެވޭނެއެވެ. މި
ބާރުތައް އެހެން ފަރާތަކަށް ޙަވާލު ނުކުރެވޭނެކަމަށް ލިޔުމަކުން އެމް.އެމް.އޭ
އިން ނާންގާ ހިނދަކު، މި ބާރުތަކުގެ ތެރެއިން އެހެން ފަރާތަކާ
ޙަވާލުކުރަންޖެހޭކަމަށް ނުވަތަ ޙަވާލުކުރުން އެކަށީގެންވާކަމަށް ކޮންޒަވޭޓަރަށް
ފެންނަ ބާރުތައް، ބޭންކުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުން، މުވައްޒަފުން އަދި އެހެން
ފަރާތްތަކަށް ޙަވާލުކުރެވިދާނެއެވެ. ކޮންޒަވޭޓަރެއް ނެތް ޙާލަތެއް ނުވަތަ
ކޮންޒަވޭޓަރަށް ފިޔަވަޅެއް ނޭޅޭފަދަ ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ،
ކޮންޒަވޭޓަރަށް ލިބިފައިވާ ބާރުތަކުގެ ބޭނުން އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ކުރެވިދާނެއެވެ.
(ރ) ކޮންޒަވޭޓަރު ޢައްޔަންކުރުމަށްފަހު، ބޭންކުން ނުވަތަ ބޭންކުގެ ފަރާތުން
އެހެން ފަރާތެއް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކަކީ ނުވަތަ ކުރާ ކަންތައްތަކަކީ ބާޠިލު
ކަންތައްތަކެވެ. ނަމަވެސް އެމް.އެމް.އޭ ނުވަތަ ކޮންޒަވޭޓަރު އަޅާ
ފިޔަވަޅުތައް ނުވަތަ، އެމް.އެމް.އޭ ގެ ނުވަތަ ކޮންޒަވޭޓަރުގެ ހުއްދަ
ލިބިގެން އަޅާ ފިޔަވަޅުތައް، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާ ނުވަތަ ސެކިއުރިޓީ ޓްރާންސްފަރ އޯޑަރުތަކަށް
ޢަމަލުކުރުމުގެ ގޮތުން އަޅާ ފިޔަވަޅުތައް ބާޠިލެއްނުވާނެއެވެ.
(ބ) ކޮންޒަވޭޓަރަށް ލިބިގެންވާ ބާރުތަކުގެ ބޭނުންކުރުމުގައާއި، ކޮންޒަވޭޓަރުގެ
މަސައްކަތްތަކާއި، މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި ޖަވާބުދާރީވާނީ
ހަމައެކަނި އެމް.އެމް.އޭ އަށެވެ. ކޮންޒަވޭޓަރު ކުރަންވާނީ ހަމައެކަނި
އެމް.އެމް.އޭ އިން ކޮންޒަވޭޓަރު ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ މަސައްކަތްތަކެވެ. އަދި
ކޮންޒަވޭޓަރު ޢަމަލުކުރަންވާނީ ހަމައެކަނި އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ
96

ގަވާއިދުތަކާއި އިރުޝާދުތަކާއި ކޯޓުގެ އަމުރުތަކަށެވެ.
(ޅ) މި ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންވެފައިވާ ގޮތުގެ އިތުރުންވެސް،
14 ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން ކޮންޒަވޭޓަރެއް ނުވަތަ 17 ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން
ރިސީވަރެއް ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ބޭންކެއްގެ ނުވަތަ ބޭންކުތަކެއްގެ
އެސެޓުތައް އަދި ލައިބިލިޓީތަކާއި ޙަވާލުވުމަށްޓަކައި އެމް.އެމް.އޭ ގެ
ފުރިހަމަ ކޮންޓްރޯލް އޮންނަ އަދި އެމް.އެމް.އޭ ގެ މިލްކުވެރިކަމުގެ
ދަށުގައިވާ ބްރިޖް ބޭންކެއް އުފައްދައި، އެމް.އެމް.އޭ އިން ލައިސަންސް
ދޫކުރެވިދާނެއެވެ.
ބްރިޖް ބޭންކެއް ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށް ކޮންޒަވޭޓަރެއް ނުވަތަ ރިސީވަރަކާ
ޙަވާލުކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި ބްރިޖް ބޭންކަކަށް ލައިސަންސް ދޫކުރާތާ 1
(އެކެއް) އަހަރުވުމުން އެ ބޭންކެއްގެ ހިންގުން ހުއްޓާލަންވާނެއެވެ.
ނަމަވެސް އެމް.އެމް.އޭ އިން މި މުއްދަތު ދެ ފަހަރަށް، ކޮންމެ ފަހަރަކު 1
(އެކެއް) އަހަރުގެ މުއްދަތަށް އިތުރުކުރެވިދާނެއެވެ.
ބޭންކު ކޮންޓްރޯލްކުރުމާއި 73. (ހ) ކޮންޒަވޭޓަރަކު ޢައްޔަންކުރުމާއެކު އެ ކޮންޒަވޭޓަރު ވަގުތުން އެ ބޭންކާ
ޙަވާލުވުން ޙަވާލުވެ، އެ ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް، ފޮތްތައް، އަދި ރިކޯޑުތައް ހޯދައި
ރައްކާތެރިކޮށް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. އަދި ވައްކަންކުރުމާއި އެހެންވެސް
ނަހަމަގޮތްގޮތުން ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް އެކަށީގެންނުވާ ގޮތަކަށް
ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވުމަށް ފިޔަވަޅު އަޅައި، އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް އެ
ކޮންޒަވޭޓަރަކު ބޭންކު ހިންގަންވާނެއެވެ.
(ށ) އެ ބޭންކަކަށް ޢައްޔަންކުރެވޭ ކޮންޒަވޭޓަރަށް، އެއްވެސް ދަތިކަމަކާނުލައި،
ބޭންކުގެ އޮފީސްތަކަށް ވަދެވި، ބޭންކުގެ އެސެޓުތަކާއި، ފޮތްތަކާއި،
ރިކޯޑުތައް އަދި އެހެނިހެން ލިޔެކިޔުންތައް ބަލައި މިތަކެތި
ކޮންޓްރޯލްކުރެވޭނެއެވެ. މި ތަކެތި ހޯދުމަށާއި ކޮންޒަވޭޓަރުގެ ބާރުގެ ދަށަށް
97

ގެނައުމަށް އަދި ބޭންކު ހިންގާ ޢިމާރާތުގެ ތެރެއަށް ވަނުމަށް
އެހީތެރިވެދިނުމަށް އެދި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތްތަކަށް ހުށަހެޅުމުން،
ވަގުތުން، އެފަރާތްތަކުގެ ބާރުގެ ބޭނުން ކުރަން ޖެހިއްޖެ ހިނދެއްގައި
ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ނަމަވެސް، ކޮންޒަވޭޓަރު ބޭންކު ހިންގާ ޢިމާރާތުގެ
ތެރެއަށް ވަނުމަށް އަދި ކޮންޒަވޭޓަރުގެ ދަށަށް މިތަކެތީގެ ކޮންޓްރޯލް
ގެނައުމަށް އެފަރާތުން އެހީތެރިވާންވާނެއެވެ. އަދި އެމް.އެމް.އޭ އިން
ކޮންޒަވޭޓަރު ޢައްޔަންކުރުމަށް ނިންމާ ނިންމުމަކީ، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ
ފަރާތްތަކުން އިސްވެ ބުނެވުނުފަދަ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް އަންގައި
ނެރެފައިވާ ޝަރުޢީ ކޯޓުގެ އަމުރަކާއެއްފަދަ ބާރެއް ލިބިފައިވާ ކަމެކެވެ.
(ނ) ބޭންކަށް ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ ކޮންޒަވޭޓަރު، އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ
އުޞޫލުތަކެއްގެ މަތިން އަދި ކޮންޒަވޭޓަރު ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ބޭންކުން
ޚަރަދުތައް ބަލަހައްޓާގޮތަށް، އެ ބޭންކުގެ ތަފާތު މަސައްކަތްތައް ކުރުމަށް
ޤާނޫނީ ވަކީލުންނާއި، އެކައުންޓެންޓުންނާއި، މުޝީރުންނާއި އެހެނިހެން
ފަންނީ ފަރާތްތައް ޢައްޔަންކުރެވިދާނެއެވެ.
ޢައްޔަންކުރުމަށް ނިންމާ 74. (ހ) ބޭންކަކަށް ކޮންޒަވޭޓަރަކު ޢައްޔަންކުރަން އެމް.އެމް.އޭ އިން ނިންމިކަން
ނިންމުން އަލުން ބެލުން ބޭންކަށް އަންގާތާ 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، މި ޢައްޔަންކުރުމާދޭތެރޭ
އިޢުތިރާޟުކުރުމުގެ ގޮތުން، ބޭންކުގެ ފަރާތުން ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ
ބޯޑުން އެމް.އެމް.އޭ އަށް ލިޔުމަކުން ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. މިފަދައިން
އިޢުތިރާޟުނުކުރުމަށް ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން ނިންމައިފިނަމަ،
ނުވަތަ އިޢުތިރާޟުކުރާކަން 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޑިރެކްޓަރުންގެ
ބޯޑުން ނާންގައިފިނަމަ، ބެލެވޭނީ މި ޢައްޔަންކުރުމަށް ބޭންކުން އެއްބަސްވީ
ކަމުގައެވެ.
(ށ) މަތީގައި ބަޔާންވެފައިވާ ފަދައިން އިޢުތިރާޟެއް އޮތްކަމުގެ ލިޔުން
ފޮނުވައިފިނަމަ އެފަދަ ލިޔުމެއްގައި ކޮންޒަވޭޓަރު ޢައްޔަންކުރުމާ ދެކޮޅަށް
98

ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާތަކަށް ބެލުމަށްފަހު، ކޮންޒަވޭޓަރު ޢައްޔަންކުރުމަށް
ނިންމި ނިންމުން ދެމި އޮންނާނެކަން ނުވަތަ އެ ޢައްޔަންކުރުން
ބާޠިލުކުރިކަން، ސަބަބު ބަޔާންކޮށް، އެމް.އެމް.އޭ އިން ނިންމަންވާނެއެވެ.
އަދި އެމް.އެމް.އޭ ގެ ނިންމުން، ލަސްނުކޮށް ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ
ބޯޑުގެ ޗެއަރމަންއަށް އަންގަންވާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިޢުތިރާޟެއް ބެލުމަށްފަހު
އެމް.އެމް.އޭ އިން ކޮންޒަވޭޓަރު ވަކިކޮށްފިނަމަ، އެފަދަ ކޮންޒަވޭޓަރުގެ
ބާރުގެ ދަށުގައި ހުރި ބޭންކުގެ އެސެޓުތަކާއި، ބޭންކުގެ ފޮތްތަކާއި
އެހެނިހެން ލިޔުންތައްވެސް އަނބުރާ ބޭންކުގެ މެނޭޖަރުންނާ
ޙަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ރ) އެމް.އެމް.އޭ އިން ކޮންޒަވޭޓަރަކު ޢައްޔަންކުރުމަށް ނިންމާ ނިންމުމަކީ
ބޭންކުން އެކަމާ އިޢުތިރާޟުކުރާ ނިންމުމަކަށްވާނަމަ، އަދި މި މާއްދާގެ
(ށ) ގައިވާ ފަދައިން ކޮންޒަވޭޓަރަކު ޢައްޔަންކުރުމަށް ނިންމި ނިންމުން
ދެމި އޮންނާނެކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ނިންމައިފިނަމަ، އެ ބޭންކަށް،
ނުވަތަ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކަށް، ނުވަތަ ކްރެޑިޓަރަކަށް ނުވަތަ އެ ބޭންކުގެ
ޑިޕޮސިޓަރަކަށް ނުވަތަ އެ ބޭންކުގެ ޙިއްޞާދާރަކަށް، އެމް.އެމް.އޭ ގެ
ނިންމުން އަލުން ބަލައިދިނުމަށް އެދި، އެ ނިންމުން ބޭންކަށް އަންގާތާ 31
(ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. މިފަދަ ހުށަހެޅުމަކަށް
ކޯޓުން ވަކިގޮތެއް ނިންމަންދެން އެ ބޭންކަކަށް ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ
ކޮންޒަވޭޓަރަކު، ކޮންޒަވޭޓަރަށް ލިބިދޭ ހުރިހާ ބާރަކާއެކު ދެމިހުންނާނެއެވެ.
ކޮންޒަވޭޓަރުގެ ރިޕޯޓާއި 75. (ހ) ބޭންކަކަށް ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރެވޭތާ 31 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ
މަސައްކަތް ރޭވިފައިވާ ތެރޭގައި ނުވަތަ މި މުއްދަތު އެމް.އެމް.އޭ އިން އިތުރުކޮށްދީފިނަމަ،
ގޮތް
އިތުރުކުރެވުނު މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ބޭންކުގެ މާލީ ޙާލަތު އަދި ކުރިމަގުގެ
ވިޔަފާރީގެ ފުރުޞަތުތައް ބަޔާންކޮށް ކޮންޒަވޭޓަރު ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކޮށް
99

އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން މި ރިޕޯޓުގައި
ބޭންކު އުވާލަންޖެހިއްޖެ ޙާލަތެއްގައި ބޭންކުގެ އެސެޓުތަކުން ލިބޭނެކަމަށް
ލަފާކުރާ ފައިސާގެ ޢަދަދު ހިމަނަންވާނެއެވެ. މި ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރުމުގައި
ފަންނީ ފަރާތްތަކުގެ އެހީ، މި ޤާނޫނުގެ 73 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ހޯދިދާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓާއެކު ކުރުމަށް
ގަސްދުކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތައް ރާވާފައިވާގޮތް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި
މި ހުށަހެޅުމުގައި ތިރީގައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ހިނގާނެ ޚަރަދުތަކާއި
އެކަންތައްތަކުން ކުރާނެ ފައިދާ ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(1) ބޭންކުގެ ޙަރަކާތްތަކާއި ކަންތައްތައް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް
ޤާނޫނާއެއްގޮތްކުރުމަށް، އަދި ބޭންކުގެ މަސައްކަތްތަކާއި
ޙަރަކާތްތައް ހަރުދަނާ އަދި ރައްކާތެރިގޮތަކަށް ހިންގުމަށް، އަދި
ބޭންކުގެ ޙާލަތު އެދެވޭ ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ ޙާލަތަކަށް އަނބުރާ
ގެނައުމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް އެކަށައަޅައި އެއާއެއްގޮތަށް
ޢަމަލުކުރުން؛
(2) މި ޤާނޫނުގެ 78 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ
އުޞޫލުތަކާއެއްގޮތަށް ރީކެޕިޓަލައިޒް ކުރުން؛
(3) މި ޤާނޫނުގެ 76 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބޭންކު އުވާލުމަށް
ބޭންކުން ކަނޑައެޅުން، ނުވަތަ ބޭންކިންގ ލައިސަންސް ބާޠިލުކޮށް
މި ޤާނޫނުގެ 81 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް ބޭންކު
އުވާލުން؛ އަދި
(4) ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމާބެހޭ ކަންތައްތައް ފެށުން.
އެހެން ފަރާތްތަކަށް 79. ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ބޭންކެއްގެ މާލީ ޙާލަތަށް ކުރިމަތިވެދާނެ
ބޭންކުން ދޭން ޖެހިފައިވާ ހީނަރުކަމަކުން ރައްކާތެރިކުރަން ޖެހިއްޖެ ޙާލަތެއްގައި، އެ ބޭންކުގައި ޢާންމު
100

ފައިސާ ދިނުން ފަރާތްތަކުން ބަހައްޓާފައިވާ ޑިޕޮސިޓްތަކާއި، ކޮށްފައިވާ އިންވެސްޓްމަންޓްތައް
ފަސްކުރުން
އެއްކޮށް ނުވަތަ އެއިން ބައެއް، ގިނަވެގެން 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތަށް
އެފަރާތްތަކަށް ނުދީ ހިފެހެއްޓުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ނިންމިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް
މިގޮތަށް ނިންމަންވާނީ މިގޮތަށް ނިންމުމުން، މިފަދަ ޑިޕޮސިޓްތަކާއި،
އިންވެސްޓްމަންޓްތަކާއި އަދި މިގޮތަށް ހިފަހައްޓަން ގަސްދުކުރާ މުއްދަތުގައާއި އޭގެ
ކުރިން މިފަދަ ޑިޕޮސިޓްތަކާއި، އިންވެސްޓްމަންޓްތަކަށް ދައްކަންޖެހޭ އިންޓްރެސްޓް،
އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ރައްކާތެރިކުރެވޭނެކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭނަމައެވެ. ނަމަވެސް މިގޮތަށް ހިފެހެއްޓުމުގައި ފައިޑިއުޝަރީ
އެކައުންޓުތަކުގައިވާ ފައިސާ ނުހިފެހެއްޓޭނެއެވެ. ޢާންމުނޫން ޙާލަތްތަކުގައި
ކޮންޒަވޭޓަރު އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ ލިބިގެން، މިގޮތަށް ހިފެހެއްޓިފައިވާ
ފައިސާތަކުގެ ތެރެއިން ވަކި ފަރުދެއްގެ ނަމުގައި ބަހައްޓާފައިވާ ޑިޕޮސިޓް، އެކުގައި
ނުވަތަ އެއިން ބައެއް އެ ފަރުދަކަށް ދެވިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް މިގޮތުން ދެވޭނީ
ކޮންމެ ފަރުދަކަށްވެސް ގިނަވެގެން އެފަރުދަކު ބަހައްޓާފައިވާ ޑިޕޮސިޓްތަކާއި
ކޮށްފައިވާ އިންވެސްޓްމަންޓްތަކުގެ 51% (ފަންސާސް އިންސައްތަ) އަށްވުރެ
އިތުރުނުވާ ޢަދަދެކެވެ.
ކޮންޒަވޭޓަރޝިޕް 77. (ހ) ތިރީގައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކަމެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ،
ނިންމާލުން ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ކޮންޒަވޭޓަރުގެ ދައުރު ނިމޭނެއެވެ.
(1) ކޮންޒަވޭޓަރު ޢައްޔަންކުރުމަށް ނުވަތަ ކޮންޒަވޭޓަރު
ޢައްޔަންކުރެވުނު މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް، ނިންމި ނިންމުމުގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވުން.
(2) ކޮންޒަވޭޓަރު ޢައްޔަންކުރުމަށް ކުރިމަތިވި ޙާލަތު ރަނގަޅުވެ،
ބޭންކުގެ ޙާލަތު އެކަށޭނަ ރަނގަޅު ޙާލަތަކަށް އަތުވެއްޖެކަމަށް
އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައެޅުން.
101

(3) މި ޤާނޫނުގެ 86 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރިސީވަރެއް
ޢައްޔަންކުރުން.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ)1(ނުވަތަ)2(ގެ ދަށުން، ކޮންޒަވޭޓަރުގެ ދައުރު
ނިމުމުން، ކޮންޒަވޭޓަރުގެ ކޮންޓްރޯލުގެ ދަށުގައިވާ އެ ބޭންކާއި އެ ބޭންކުގެ
އެސެޓުތަކާއި، ފޮތްތަކާއި، ރިކޯޑުތައް ބޭންކުގެ ހުއްދަދެވިފައިވާ
މެނޭޖަރުންނާ ވަގުތުން ޙަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) ކޮންޒަވޭޓަރުގެ ދައުރު ހަމަވުމުން ކޮންޒަވޭޓަރު ޢައްޔަންކުރެވުނު މުއްދަތުގެ
ހިސާބުތައް އަދި އެންމެ ފަހުގެ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކޮށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
15 ވަނަ ބާބު
ރީކެޕިޓަލައިޒް ކުރުން
ރީކެޕިޓަލައިޒް ކުރެވޭނެ 78. (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގ ނިޒާމު ހަރުދަނާކޮށް ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައި ބޭންކެއް
އުޞޫލުތައް ރީކެޕިޓަލައިޒް ކުރަން ޖެހިއްޖެކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ދޭ އިރުޝާދުގެ
މަތިން މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ ނިންމައިފިނަމަ،
އެމް.އެމް.އޭ ގެ ބެލުމުގެ ދަށުން، ދައުލަތުގެ ފައިސާ ބޭނުންކޮށްގެން އެ
ބޭންކަށް ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ ކޮންޒަވޭޓަރަށް އެ ބޭންކުގެ ރައުސްމާލު
ބަދަލުކުރެވިދާނެއެވެ. މިގޮތަށް ބޭންކެއްގެ ރައުސްމާލު ބަދަލުކުރުމަށް
މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ ނިންމައިފި ހިނދެއްގައި، މި
މާއްދާގެ (ރ) އަދި (ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުޢާމަލާތުތަކާއި ޚަރަދުތައް
ކުރުމަށް މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ހުއްދަ
ދެވިދާނެއެވެ. ނުވަތަ މި ޚަރަދުތަކަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ލިބޭނެގޮތް
މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ހަމަޖައްސައިދެވިދާނެއެވެ.
102

(ށ) ދައުލަތުގެ ފައިސާ ބޭނުންކޮށްގެން ރީކެޕިޓަލައިޒް ކުރަން އެމް.އެމް.އޭ އިން
ހުށަހަޅާ އިރުޝާދާއެކު، ރީކެޕިޓަލައިޒް ކުރާނެގޮތުގެ ޕްލޭނެއް،
ކޮންޒަވޭޓަރުގެ މަޝްވަރާއާއެކު ތައްޔާރުކޮށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
މިޕްލޭންގައި، ބޭންކުގެ އިދާރީ އަދި ހިންގުމުގެ ދާއިރާގައި ހުރި
މައްސަލަތައް ފާހަގަކޮށް މިކަންތައް ރަނގަޅުކުރުމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް
ބަޔާންކޮށް އަދި ބޭންކުގެ ޙާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް ރާވާފައިވާ ކަންތައްތައް
ކުރާނެގޮތުގެ ތާވަލަކާއި އެކަންތައްތައް ކުރުމަށް ބޭނުންވާނެ ފައިސާ
ހޯދާނެގޮތް ހިމަނަންވާނެއެވެ. އަދި މި ޕްލޭންގައި، މި ޤާނޫނުގެ 65 ވަނަ
މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުޢާމަލާތެއް ނުވަތަ މުޢާމަލާތުތަކެއް
ހިންގައިގެން ބޭންކުގެ މައި ވިޔަފާރި އެހެން ބޭންކަކަށް ބަދަލުކުރެވިދާނެ
ގޮތްތަކާމެދު ދިރާސާކޮށް އޭގެ ތަފްސީލު ހިމަނަންވާނެއެވެ. އަދި މި
ޕްލޭނަކީ ވީވަރަކުން، ދައުލަތުގެ ޚަރަދުގައި ބޭންކުގެ ޙިއްޞާދާރުންނަށް މާލީ
ފައިދާއެއް ނުވާނެފަދަ ގޮތަކަށް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ ޕްލޭނަކަށް
ވާންވާނެއެވެ. މި ޕްލޭނާއެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރަމުން ދަނިކޮށް، އެމް.އެމް.އޭ
އާ މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު، މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް
ޓްރެޜަރީއަށް:
(1) ބޭންކުގެ ޙާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް ރާވާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ޕްލޭން
ހުއްޓުވިދާނެއެވެ؛ ނުވަތަ
(2) މި ޤާނޫނުގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބޭންކުގެ ލައިސަންސް
ބާޠިލުކުރެވިދާނެ ކަމެއް ނުވަތަ ސަބަބެއްވާނަމަ، ބޭންކުގެ
ލައިސަންސް ބާޠިލުކުރުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް އެންގިދާނެއެވެ؛
ނުވަތަ
(3) މި ޤާނޫނުގެ 83 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް
އެދި ކޯޓަށް ޕެޓިޝަނެއް ހުށަހެޅުމަށް އެމް.އެމް.އޭ ގައި
އެދެވިދާނެއެވެ.
103

(ނ) ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށާއި، ދެމިހުންނަނިވި ގޮތެއްގައި
ބޭންކު ހިނގާނެކަމަށް ބަލައިގެން ބޭންކުގެ ޙާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް ކުރެވޭ
މަސައްކަތުގެ ދަށުން، ބޭންކުގެ ހުރިހާ އެސެޓުތަކާއި ލައިބިލިޓީތައް ނުވަތަ
އެއިން ބައެއް، ދައުލަތުގެ ރައުސްމާލާއެކު އުފައްދާ އަދި އެމް.އެމް.އޭ އިން
ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ ބްރިޖް ބޭންކަކަށް ބަދަލުކުރުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން
ކޮންޒަވޭޓަރަށް އެންގިދާނެއެވެ. މިފަދައިން ބަދަލުކުރެވޭ ބަދަލުކުރެވުމަކަށް
ހަމަ އެވަގުތުން ފެށިގެން ޢަމަލުކުރަން ފަށަންވާނެއެވެ. މިފަދަ
ބަދަލުކުރުމެއްގައި ބޭންކުން، ބޭންކުގެ ބައެއް ކްރެޑިޓަރުންނަށް
އަދާކުރަންޖެހޭ ޙައްޤެއް ނުހިމެނޭނަމަ، އެފަދަ ކްރެޑިޓަރުންގެ މަޞްލަޙަތަށް
ކޮންޒަވޭޓަރު ބަލަންވާނެއެވެ. އަދި މިފަދަ ބަދަލުކުރުމެއްގައި ބޭންކު އަދި
ބޭންކުގެ ހިންގުމުގައި ޒިންމާވާންޖެހޭ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ހުއްދަ ހޯދާކަށް
ނުޖެހޭނެއެވެ. މިގޮތުން ބަދަލުކުރެވޭ ބޭންކުގެ ލައިބިލިޓީތައް ސަރުކާރުގެ
ގެޒެޓްގައި އަދި ޢާންމުކޮށް ބޭނުންކުރެވޭ ނޫސްތަކުގެ ތެރެއިން އެމް.އެމް.އޭ
އިން ކަނޑައަޅާ ނޫހެއްގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.
(ރ) ބޭންކުގެ ޙާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް ރާވާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ޕްލޭނާއެއްގޮތަށް
ކޮންޒަވޭޓަރު ހުށަހެޅުމުން، އަދި މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް
ޓްރެޜަރީގެ އެއްބަސްވުން ބޭނުންވާ ޙާލަތްތަކުގައި އެފަރާތުގެ
އެއްބަސްވުމާއެކު އެމް.އެމް.އޭ އިން ތިރީގައިވާ ކަންތައްތައް
ކުރެވިދާނެއެވެ.
(1) މި ޤާނޫނުގެ 65 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހުއްދަލިބިފައިވާ
މުޢާމަލާތެއް ނުވަތަ މުޢާމަލާތުތަކެއް ހިންގުމަށް ބޭންކަށް
ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ ކޮންޒަވޭޓަރަށް ހުއްދަދިނުން. މިފަދަ
މުޢާމަލާތުތަކުގެ ތެރޭގައި ދައުލަތުން ޑިޕޮސިޓް ބެހެއްޓުން، ލޯނު
ދިނުން، ގްރާންޓް ދިނުން، ގެރެންޓީ ދިނުން ނުވަތަ ރައުސްމާލު
އިތުރުކުރުން ހިމެނިދާނެއެވެ.
104

(2) އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ ހަމަތަކާއި ޝަރުޠުތަކާ
އެއްގޮތްވާގޮތަށް، ބޭންކުގެ ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ރައުސްމާލު
އިތުރުކުރުމަށް ނުވަތަ ބޭންކުގެ ޙިއްޞާ ވިއްކުމަށް އެންގުން؛
ނުވަތަ
(3) މި ޤާނޫނުގެ 111 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމަތަކާ
އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، މުދަލާއި ޚިދުމަތްދިނުމަށް ބޭންކުން
ކޮށްފައިވާ ހުރިހާ އެއްބަސްވުންތައް ނުވަތަ ބައެއް
އެއްބަސްވުންތައް ބާޠިލުކުރުމަށް ކޮންޒަވޭޓަރަށް ހުއްދަދިނުން.
މިގޮތަށް އެއްބަސްވުންތައް ބާޠިލުކުރުމުގެ ސަބަބުން ކުރަންޖެހޭ
ޚަރަދުތަކަކީ ބޭންކުގެ ޙާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް ރާވާފައިވާ
ކަންތައްތައް ކުރުމަށް ކުރެވޭ ޚަރަދުތަކެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައި،
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ބ) ބޭންކުގެ ޙާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް ކުރެވޭ ކަންތައްތައް ކުރުމުގައި ހިނގާ
ހުރިހާ ޚަރަދުތަކަށް ޒިންމާވާނީ ބޭންކުންނެވެ. އަދި މިފަދަ ޚަރަދުތައް
ދެއްކޭނެ ވަސީލަތް ބޭންކުގައި ނެތްނަމަ، ބޭންކުން ދެއްކެންނެތް ބައި
ދައްކާނީ ދައުލަތުންނެވެ.
19 ވަނަ ބާބު
ބޭންކު އުވާލުން
ބޭންކެއް އުވާލުމަށް އެ 79. (ހ) ބޭންކެއްގެ ހިންގުން އެ ބޭންކެއް އަމިއްލައަށް ހުއްޓާލުމަށް އެމް.އެމް.އޭ ގެ
ބޭންކަކުން ކަނޑައެޅުން ހުއްދަ ލިބި އަދި އެ ބޭންކަކަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ދޫކޮށްފައިވާ
ލައިސަންސް އެމް.އެމް.އޭ އިން ބާޠިލުކުރުމުން، އެ ބޭންކެއްގެ
ޙިއްޞާދާރުންނަށް އެ ބޭންކެއް އުވާލެވިދާނެއެވެ. މި ގޮތުން ބޭންކު
105

އުވާލަންވާނީ މި ޤާނޫނުގެ 81 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ރ) ގައި ބުނާ
ނުވަތަ ޙަވާލާދީފައިވާ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން އަދި އެމް.އެމް.އޭ
ގެ ބެލުމުގެ ދަށުންނެވެ.
(ށ) އެމް.އެމް.އޭ އިން އެދިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެމް.އެމް.އޭ އިން އެދޭ
މަޢުލޫމާތާއި ލިޔެކިޔުންތައް ބޭންކުން އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ. އަދި އެމް.އެމް.އޭ ގެ ސުޕަވައިޒްކުރުމުގެ
މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށްޓަކައި އެމް.އެމް.އޭ ގެ މުވައްޒަފުން ބޭންކުގެ
ޢިމާރާތަށް ވަނުމަށް ނުވަތަ އެ ބޭންކުގެ ފޮތްތަކާއި ރިކޯޑުތައް ދެއްކުމަށް
އެދިއްޖެ ހިނދެއްގައި، ބޭންކުން އެކަންތައްތައް ކުރަންވާނެއެވެ.
(ނ) ބޭންކުން އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ބޭންކު އުވާލުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް
ނުގެންދާކަމަށް، ނުވަތަ މި މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް،
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި އެމް.އެމް.އޭ ގެ ބެލުމުގެ ދަށުން،
ބޭންކު އުވާލުމުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް ނުވަތަ ބޭންކުން ފަށާފައިވާ ބޭންކު
އުވާލުމުގެ މަސައްކަތް ނިންމުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ރިސީވަރެއް
ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ.
ބޭންކު އުވާލުމަށް އެންގުން 81. (ހ) އިފްލާސްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފަށާފައިނުވާ ބޭންކެއްގެ ލައިސަންސް، މި
ޤާނޫނުގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބާޠިލުކުރުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން
ކަނޑައަޅައި އަންގާ އެންގުމާއެކުގައި، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
އުޞޫލުތަކާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ ބޭންކު އުވާލުމުގެ މަސައްކަތް
ކުރުމަށްޓަކައި ރިސީވަރެއް އެމް.އެމް.އޭ އިން ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި
އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކުގެ ލައިސަންސް ބާޠިލުކުރުމަށާއި ބޭންކު
އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމިކަން ލަސްނުކޮށް، އެމް.އެމް.އޭ އިން، ސަރުކާރުގެ
ގެޒެޓްގައާއި ޢާންމުކޮށް ބޭނުންކުރެވޭ ނޫހެއްގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.
106

(ށ) އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކެއްގެ ލައިސަންސް ބާޠިލުކޮށް އެ ބޭންކު އުވާލުމަށް
ނިންމުމަށްފަހު:
(1) އެ ބޭންކުން ނުވަތަ ބޭންކުގެ ފަރާތުން އެހެން ފަރާތަކުންވެސް
ކުރާ ކަންތައްތަކަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ޞައްޙަނޫން އަދި ބާޠިލު
ކަންކަމެވެ. ނަމަވެސް މިކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި، އެ ބޭންކަށް
ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ ރިސީވަރުކުރާ ކަންތައްތައް ނުވަތަ ރިސީވަރުގެ
ހުއްދަލިބިގެން ކުރާ ކަންތައްތަކާއި، ކޮށްފައިވާ ކަމަކީ ބޭންކަށް
ފައިދާވާނޭ ކަމެއްކަމަށް ރިސީވަރަށް ޤަބޫލުކުރެވިގެން ރިސީވަރު
އެކަމެއް ހުއްދަކަމަށް ބަލައިގަންނަ ކަންތައްތަކާއި، އަދި މި
ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ފައިސާއާއި ސެކިއުރިޓީ
ޓްރާންސްފަރ އޯޑަރުތައް ނުހިމެނޭނެއެވެ؛
(2) އެ ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް ވިއްކުމުގައި ނުވަތަ ބަދަލުކުރުމުގައި
ދިމާވެފައިވާ ހުރަސްތަކާއި، ބޭންކުގެ ކްރެޑިޓަރުންގެ ޙައްޤުގައި
ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް އެގްޒެކިއުޓްކުރުމަށްޓަކައި ކޮށްފައިވާ
ލިއެންތައް ނުވަތަ މިނޫންވެސް ބޭންކުގެ އެސެޓުތަކުގެ މައްޗަށް
އޮންނަ ހުރަސްތައް ޤާނޫނީ ގޮތުން ނެތިގެން ދާނެއެވެ؛
(3) ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް އެޓޭޗް އަދި އެގްޒެކިއުޓެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.
މީގެ ތެރޭގައި ބޭންކުގެ ދަރަންޏަކަށް ރަހުނުކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ
ލިއެން ކުރެވިފައިވާ އެސެޓެއް، އެ ދަރަނީގެ ޢަދަދަށް އެޓޭޗް
ކުރުމާއި އެގްޒެކިއުޓް ކުރުމެއް ނުހިމެނޭނެއެވެ؛ އަދި
(4) އެ ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމުގެ މަސައްކަތެއް ނުފެށޭނެއެވެ.
(ނ) ބޭންކު އުވާލުމުގެ މަސައްކަތް ރިސީވަރު ކުރަންވާނީ އެމް.އެމް.އޭ ގެ
ބެލުމުގެ ދަށުން އަދި މި ޤާނޫނުގެ 69 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 116
ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލުތަކާއި ކަންތައްތަކާ
އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.
107

(ރ) މި ޤާނޫނުގެ 65 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ މުޢާމަލާތެއް ނުވަތަ
މުޢާމަލާތުތަކެއް ހިންގުމަށް ރިސީވަރު އެދިއްޖެނަމަ، އެ މުޢާމަލާތެއް ނުވަތަ
މުޢާމަލާތުތަކެއް ހިންގުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ހުއްދަދެވިދާނެއެވެ.
(ބ) ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ދޭސީ ބްރާންޗް އޮފީސްތަކާއި، ބިދޭސީ ބޭންކެއް
ތަމްސީލުކުރާ އޮފީސްތަކުގެ މައްޗަށް މި މާއްދާ ހިނގާނީ، އެ ހުރިހާ
ބްރާންޗް އޮފީސްތަކާއި ތަމްސީލުކުރާ އޮފީސްތަކަކީ އެއް ތަނެއް ނުވަތަ
ޝަޚްޞެއްކަމަށް ބަލައިގެންނެވެ. މި މާއްދާއަށް ޢަމަލުކުރުމުގައި، ބިދޭސީ
ބޭންކެއްގެ ދޭސީ ބްރާންޗެއްގެ ނުވަތަ ތަމްސީލުކުރާ އޮފީހެއްގެ ހުރިހާ
އެސެޓުތަކާއި ލައިބިލިޓީތަކާއި، އެއިން ތަނަކުން ކުރާ ކަންތައްތަކާއި
ނުކޮށްދޫކޮށްލެވޭ ކަންތައްތައް ބެލެވޭނީ، އެ ބިދޭސީ ބޭންކުގެ ހުރިހާ
ބްރާންޗް އޮފީސްތަކާއި ތަމްސީލުކުރާ އޮފީސްތަކަކީ އެއްތަނެއް ނުވަތަ
ޝަޚްޞެއްކަމަށް ބަލައިގެން، އެ ޝަޚްޞެއްގެ އެސެޓުތަކާއި،
ލައިބިލިޓީތަކާއި އަދި އެ ޝަޚްޞެއްގެ ޢަމަލުތައް ކަމުގައެވެ. އަދި ދޭސީ
ބޭންކެއްގެ ޢާންމު ޖަލްސާއެއްގައި އެ ބޭންކުގެ ޙިއްޞާދާރުން ނުވަތަ ހުއްދަ
ދީފައިވާ މެނޭޖަރު ނިންމާ ނިންމުންތަކާއި އަޅާ ފިޔަވަޅުތައްފަދަ
ނިންމުންތަކާއި ފިޔަވަޅުތައް މި ޝަޚްޞަކާމެދު އެޅުމުގެ ބާރު ރިސީވަރަށް
ލިބިގެންވެއެވެ.
17 ވަނަ ބާބު
ބޭންކުގެ ރިސީވަރޝިޕް
އިފްލާސްކުރުމާބެހޭ ޢާންމު 81. ކުންފުނިތައް އިފްލާސްކުރުމާބެހޭ ޢާންމު ޤާނޫނުތައް ނުވަތަ އެ ޤާނޫނުތަކުގެ ބައެއް
ޤާނޫނުތައް ބޭންކުތަކުގެ ނަމަވެސް، ބޭންކުތަކުގެ މައްޗަކަށް ނުހިނގާނެއެވެ. އަދި މީގެ ބަދަލުގައި
މައްޗަށް ނުހިނގުން
އިފްލާސްކުރުމާބެހޭ ގޮތުން ބޭންކުތަކުގެ މައްޗަށް ހިނގާނީ މި ޤާނޫނެވެ.
108

ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމުގެ 82. މި ޤާނޫނުގެ 83 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެކަށީގެންވާ ޕެޓިޝަނެއް އެމް.އެމް.އޭ އަށް
މަސައްކަތް ފެށޭނެ ލިބި އަދި 84 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރުމަށްފަހު،
ޙާލަތްތައް، އަދި ބޭންކުގެ
ތިރީގައިވާ ޙާލަތެއް ނުވަތަ ޙާލަތްތަކެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ، އެމް.އެމް.އޭ އިން އެ
ދަރަނިތަކާއި އެހެނިހެން
ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފަށަންވާނެއެވެ.
ޒިންމާތައް އަދާ
ކުރެވިދާނެކަން
ކަނޑައެޅުމުގައި
އެމް.އެމް.އޭ ގެ ޒިންމާ
(ހ) ބޭންކުގެ މާލީ ޒިންމާތައް އަދާނުކުރުން. މީގެ ތެރޭގައި ބޭންކުގެ ޑިޕޮސިޓް
ފައިސާ، ޑިޕޮސިޓަރުންނަށް ދައްކަންޖެހޭ ދުވަހަށް ނުދެއްކުން ހިމެނެއެވެ.
އަދި ބޭންކުގެ ލިކުއިޑިޓީ އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭނެފަދަ ގޮތްތަކެއް ހަމަޖެހިފައި ނެތުން؛
(ށ) ބޭންކުގެ ޖުމްލަ އެސެޓުތަކުގެ 2% (ދޭއް އިންސައްތަ) އަށްވުރެ ބޭންކުގެ
ކޯ ކެޕިޓަލް މަދުވުން، އަދި ބޭންކުގެ ރައުސްމާލު ބަދަލުކުރުމަށްޓަކައި
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭފަދަ ރީކެޕިޓަލައިޒް ކުރުމުގެ ޕްލޭނެއް
ތައްޔާރުކޮށްފައި ނެތުން؛ ނުވަތަ
(ނ) ބޭންކުގެ މާލީ ޙާލަތަށް ބަލާއިރު، ބޭންކަށް ފައިދާނުވާނަމަ އަދި އެކަށީގެންވާ
މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ބޭންކަށް ފައިދާވާނެފަދަ އެކަށީގެންވާ ގޮތްތަކެއް
ނެތްކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވުން.
މި މާއްދާގައިވާ ފަދައިން ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރަން ކަނޑައެޅުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވަނީ
ހަމައެކަނި އެމް.އެމް.އޭ އަށެވެ. ނަމަވެސް 97 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ފަދައިން،
އެމް.އެމް.އޭ ގެ ނިންމުން އަލުން ބަލައިދިނުމަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް 83. (ހ) ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ހުށަހެޅޭ ޕެޓިޝަން ހުށަހަޅަންވާނީ އެކަމަށް
ހުށަހެޅޭ ޕެޓިޝަން ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ފޯމަކުން ކޯޓަށެވެ.
109

(ށ) ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ޕެޓިޝަން ކޯޓުން ޤަބޫލުކުރަންވާނީ
ތިރީގައިވާ ކަންތައްތައް ފުރިހަމަވާނަމައެވެ.
(1) ޕެޓިޝަން ހުށަހަޅާފައިވަނީ އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަމުގައިވުން. އަދި
ޕެޓިޝަނާއެކު އެމް.އެމް.އޭ އިން އަސްލުކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ބޭންކުގެ މާލީ ހިސާބުތަކާއި، ބޭންކު އިފްލާސްކުރަންޖެހޭފަދަ
ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނުވަތަ ސަބަބުތަކެއް ހުށަހަޅާފައިވުން؛ ނުވަތަ
(2) ޕެޓިޝަން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ ބޭންކުގެ ކްރެޑިޓަރުންގެ
ތެރެއިން 3 (ތިނެއް) ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ
ކްރެޑިޓަރުންކަމަށްވާނަމަ، އަދި މި ފަރާތްތަކަށް، ބޭންކުން
ދައްކަންޖެހޭ ދުވަހަށް ދައްކާފައިނުވާ ފައިސާގެ ޖުމްލަ ޢަދަދަކީ، -
11،111،111/ (ދިހަ މިލިއަން) ރުފިޔާ ނުވަތަ އެ ބޭންކުގެ
ޖުމްލަ ލައިބިލިޓީގެ 2% (ދޭއް އިންސައްތަ)، މި ދެ ޢަދަދުން
ކުރެ ބޮޑު ޢަދަދަކަށްވުރެ އިތުރުވާ ޢަދަދެއް ކަމުގައިވުން. އަދި މި
ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތަށް، ބޭންކުން
އަދާކުރަންޖެހޭ މާލީ ޒިންމާތައް އަދާކޮށްފައިނުވާކަމުގެ ހެކި
ލިޔެކިޔުމުން ޕެޓިޝަނާއެކު ހުށަހަޅައި، އަދި ޕެޓިޝަނާއި،
ހުށަހަޅަންޖެހޭ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ ކޮޕީއެއް އެމް.އެމް.އޭ އަށް
ހުށަހަޅާފައި އޮތުން.
ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް 84. ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް މި ޤާނޫނުގެ 83 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ)2(ވަނަ
ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން ނަންބަރުގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ އަށް ކްރެޑިޓަރުން ޕެޓިޝަނެއް ހުށަހެޅުމުން ނުވަތަ
ކޮންޒަވޭޓަރެއް
83 ވަނަ މާއްދާ ގެ (ށ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ އިން
ޢައްޔަންކުރުން
ކޯޓަށް ޕެޓިޝަނެއް ހުށަހެޅުމުން، 71 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ބޭންކުގެ މާލީ
ޒިންމާތައް އަދާނުކުރާކަމަށް ބަލައި، އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކަށް ކޮންޒަވޭޓަރެއް
ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ. ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރުމާއެކު 73 ވަނަ މާއްދާއާ
އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ ކޮންޒަވޭޓަރަކު ބޭންކާ ޙަވާލުވާންވާނެއެވެ. މި މާއްދާގެ
110

ދަށުން ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ނިންމާ ނިންމުމެއްގެ
މައްޗަށް 74 ވަނަ މާއްދާ ނުހިނގާނެއެވެ. އަދި އެމް.އެމް.އޭ ގެ މި ނިންމުން
ކޯޓުން ބަލައެއް ނުދެވޭނެއެވެ.
ކޯޓުން ޝަރީޢަތުގެ 85. (ހ) ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ޕެޓިޝަނެއް ހުށަހެޅުމުން ކޯޓުން އެމް.އެމް.އޭ
އަޑުއެހުން ބޭއްވުން އަށާއި، ޕެޓިޝަން ހުށަހެޅި އެހެން ފަރާތެއްވާނަމަ، އެފަރާތަށާއި އެ
ބޭންކަށް ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ކޮންޒަވޭޓަރަށް އަދި ބޭންކަށް، ޕެޓިޝަނުގެ
ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުވުމަށް އަންގަންވާނެއެވެ. މި ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން
ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލަންވާނެއެވެ. ނަމަވެސް، ޚާއްޞަ ޙާލަތްތަކުގައި
ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ޢާންމުކޮށް ނުހުޅުވުމަށް ކޯޓުން ނިންމިދާނެއެވެ.
ޕެޓިޝަން ހުށަހަޅާތާ، ސަރުކާރު ބަންދުނޫން 2 (ދޭއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި
ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ބާއްވަންވާނެއެވެ.
(ށ) ޕެޓިޝަން ހުށަހަޅާފައިވަނީ އެމް.އެމް.އޭ އިންނަމަ، ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން
1 (އެކެއް) ހަފުތާގެ ތެރޭގައި ނިންމަންވާނެއެވެ. ޕެޓިޝަން
ހުށަހަޅާފައިވަނީ ބޭންކުގެ ކްރެޑިޓަރުންނަމަ، 2 (ދޭއް) ހަފުތާގެ ތެރޭގައި
ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ނިންމަންވާނެއެވެ. ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން
ނިމޭއިރު، ކޯޓުން ޕެޓިޝަން ޤަބޫލުކުރުމަށް ނުވަތަ ޕެޓިޝަން
ޤަބޫލުނުކުރުމަށް ނިންމަންވާނެއެވެ.
ޕެޓިޝަން ޤަބޫލުނުކުރެވޭނެ 89. (ހ) ތިރީގައިވާ ކަމެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ، ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް
ސަބަބުތައް ހުށަހަޅާފައިވާ ޕެޓިޝަނެއް ކޯޓުން ޤަބޫލުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.
(1) ޕެޓިޝަން ހުށަހެޅުމުގައި ހުންނަންޖެހޭނެކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ބުނާ
ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަނުވުން؛ ނުވަތަ
(2) މި މާއްދާގެ)ށ(ގެ ދަށުން އެމް.އެމް.އޭ އިން ޕެޓިޝަނާމެދު
އިންކާރުކުރުން ނުވަތަ ޕެޓިޝަން ޤަބޫލުނުކުރުން.
111

(ށ) ޕެޓިޝަން ހުށަހަޅާފައިވަނީ ބޭންކުގެ ކްރެޑިޓަރުންނަމަ، އެމް.އެމް.އޭ އިން
ޕެޓިޝަނާމެދު އިންކާރުކުރެވޭނީ ތިރީގައިމިވާ ސަބަބުތަކަށްޓަކައި އެކަންޏެވެ.
(1) ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް ޕެޓިޝަން ހުށަހަޅާފައިވަނީ ބޭންކު
އިފްލާސްކުރަންޖެހޭފަދަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތިކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ
އިން ކަނޑައެޅުމުން؛ މިގޮތަށް ކަނޑައެޅުމާއެއްކޮޅަށް ހުރި ހެއްކާއި
ޤަރީނާ، އޭގެ ތެރޭގައި އެމް.އެމް.އޭ އިން އަސްލުކަމަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެ ބޭންކުގެ މާލީ ހިސާބުތައް ހިމެނޭގޮތަށް،
ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަށް، ކޯޓުން އެމް.އެމް.އޭ އަށް އެންގިދާނެއެވެ؛
(2) ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް ހުށަހެޅި ޕެޓިޝަންގެ ކޮޕީ އެމް.އެމް.އޭ
އަށް ލިބުމުގެ ކުރިން އެ ބޭންކުގެ ލައިސަންސް ބާޠިލުކޮށް، އެ
ބޭންކު އުވާލުމަށް ރިސީވަރެއް ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ ކަމުގައި
އެމް.އެމް.އޭ އިން ކޯޓަށް ހާމަކޮށްދިނުން؛ ނުވަތަ
(3) މި ޤާނޫނުގެ 78 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތަށް ރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގ
ނިޒާމް ހަރުދަނާކޮށް ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައި އެ ބޭންކު ރީކެޕިޓަލައިޒް
ކުރަން ޖެހިއްޖެކަމަށް މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް
ޓްރެޜަރީ ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް އެމް.އެމް.އޭ އިން ކޯޓަށް
ހުށަހެޅުން.
(ނ) އެމް.އެމް.އޭ އިން އެދިއްޖެނަމަ، މިފަދަ ހެއްކާއި ނިންމުންތައް
ހުށަހެޅުމަށްޓަކައި ޕެޓިޝަނާމެދު ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ކުރިން 2
(ދޭއް) ހަފްތާގެ މުއްދަތެއް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ދޭންވާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާ ކަމެއް މެދުވެރިވުމުގެ އިތުރުން، ބޭންކެއް
އިފްލާސްކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޕެޓިޝަނެއް ކޯޓުން ޤަބޫލުނުކުރެވޭނީ
ހަމައެކަނި ތިރީގައިވާ ކަމެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމައެވެ.
(1) ޕެޓިޝަނާއެކު ހުށަހަޅާފައިވާ އެއްވެސް ލިޔުމެއް ނުވަތަ ހެއްކަކީ
ތެދު ނޫން ލިޔުމެއްކަން ނުވަތަ ހެއްކެއްކަން އެނގެން އޮތުން،
112

އަދި އެ ލިޔުމެއް ނުވަތަ ހެއްކަކާނުލައި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ޕެޓިޝަންގެ ޝަރުޠު ފުރިހަމަނުވުން؛ ނުވަތަ
(2) މި ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބޭންކު
އިފްލާސްކުރަންޖެހޭ ޙާލަތްތައް ނެތިގެންދާނެ މިންވަރަކަށް ބޭންކުގެ
ރައުސްމާލު އިތުރުކުރުމަށް، ވަގުތުން ލިބެން ހުރި ފައިސާ
ބޭންކަށް ލިބިފައިވާކަން، ކޯޓަށާއި އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ
ވަރަށް ބޭންކުން ހާމަކޮށްދިނުން.
ހަރުދަނާ އަސާސެއް ނެތި 87. (ހ) ބޭންކެއްގެ ކްރެޑިޓަރުން އެ ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް އެދި ކޯޓަށް
ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ޕެޓިޝަނެއް ހުށަހެޅުމަށްފަހު، އެ ޕެޓިޝަނަކީ އެއްވެސް ހަރުދަނާ އަސާސެއް
ކްރެޑިޓަރުން ހުށަހަޅާ
ނެތި ހުށަހަޅާފައިވާ ޕެޓިޝަނެއްކަމަށް ކޯޓުން ނިންމައިފިނަމަ، ކޮންމެ
ޕެޓިޝަނަށް އިންކާރުކުރުން
ވަގުތަކުވެސް، އެ ޕެޓިޝަނާގުޅޭ ގޮތުން ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމެއް
ބޭއްވުމަށްފަހު ނުވަތަ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމެއް ނުބާއްވައި ވެސް، ކޯޓުން އެ
ޕެޓިޝަނަށް ލިޔުމުން އިންކާރު ކުރެވިދާނެއެވެ. މިފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި، އެ
ޕެޓިޝަން ހުށަހެޅުމުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދިނުމަށް ކޯޓުން
ޕެޓިޝަން ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކަށް އަމުރު ކުރެވިދާނެއެވެ. މިގޮތުން އަންގާ
ބަދަލު ދިނުމުގެ ތެރޭގައި ޕެޓިޝަން ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން ހިނގި ޚަރަދުތައް
ހިމެނޭނެއެވެ.
(ށ) ޢާންމު ނޫން ޙާލަތްތަކުގައި، ހަރުދަނާ އަސާސެއް ނެތި ބޭންކެއް
އިފްލާސްކުރުމަށް ޕެޓިޝަނެއް ހުށަހެޅުމަކީ، ކުށެއްކަމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި
ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، 9 (ހައެއް) މަހާއި 3 (ތިނެއް) އަހަރާ ދެމެދު
މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމަށް ނުވަތަ 75,000/- (ހަތްދިހަ ފަސްހާސް)
ރުފިޔާއާއި 150,000/- (އެއްލައްކަ ފަންސާސް ހާސް) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ
ޢަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމަށް ނުވަތަ ޖޫރިމަނާއާއެކު ޖަލަށްލުމަށް
ޙުކުމްކުރެވިދާނެއެވެ.
113

(ނ) އެއްވެސް ފަރާތަކުން ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޕެޓިޝަނަކީ
ހަރުދަނާ އަސާސެއް ނެތި ހުށަހަޅާފައިވާ ޕެޓިޝަނެއްކަމަށް ކޯޓުން
ނިންމައިފިނަމަ، ކޯޓުގެ އެދުމުގެމަތިން އެފަދަ ފަރާތެއްގެ މައްޗަށް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ދަޢުވާ އުފުލިދާނެއެވެ.
ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް 88. އެމް.އެމް.އޭ އިން ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޕެޓިޝަނެއް މި
ހުށަހެޅި ޕެޓިޝަން ޤާނޫނުގެ 89 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް ފިޔަވައި
ޤަބޫލުނުކޮށްފިނަމަ އެ
އެހެންކަމެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ކޯޓުން ޤަބޫލުނުކޮށްފިނަމަ، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގައި
ބޭންކު އުވާލުމަށް އެންގުން
ވަކި މުއްދަތެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންތައްތައް އެ މުއްދަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ކޯޓަށް
ނުވެއްޖެނަމަ، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 85 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގެ
ތެރޭގައި ކޯޓުން އެ ޕެޓިޝަނާމެދު ގޮތެއް ނުނިންމައިފިނަމަ، އެމް.އެމް.އޭ އިން އެ
ބޭންކަށް ދޫކޮށްފައިވާ ބޭންކިންގ ލައިސަންސް ބާޠިލުކޮށް، އަދި މި ޤާނޫނުގެ 81
ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލުތަކާއެއްގޮތަށް އެ ބޭންކެއް
އުވާލަންވާނެއެވެ.
އިފްލާސްކޮށްފިކަމުގެ 86. ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޕެޓިޝަނެއް ކޯޓުން ޤަބޫލުކޮށްފިކަމަށް
ނިންމުމާއި ރިސީވަރެއް ނިންމުމުން އެ ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރެވުނީއެވެ. އަދި މިބުނެވުނު ގޮތަށް އެ ބޭންކެއް
ޢައްޔަންކުރުން
އިފްލާސްކުރުމުން ދެން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްކުރުމަށްޓަކައި އެ ބޭންކަށް
ރިސީވަރެއް ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ.
އިފްލާސްކުރުމާބެހޭ 61. ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ޕެޓިޝަނެއް، ކޯޓުން ޤަބޫލުކުރުމަށް ނުވަތަ
ނިންމުން އެންގުމާއި އެ ޤަބޫލުނުކުރުމަށް ނިންމުމާއެކު، ވަގުތުން އެ ނިންމުން އެމް.އެމް.އޭ އަށާއި ބޭންކަށް
ނިންމުން ޝާއިޢުކުރުން
އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ނިންމުން ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓްގައާއި ޢާންމުކޮށް
ބޭނުންކުރެވޭ ނޫހެއްގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.
114

ރިސީވަރު 61. (ހ) ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމުގެ ދަށުން ކޯޓުން
ޢައްޔަންކުރާ ރިސީވަރު، ނުވަތަ ރިސީވަރެއްގެ ބަދަލުގައި ކޯޓުން
ޢައްޔަންކުރާ ރިސީވަރަކީ އެމް.އެމް.އޭ އިން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ލިސްޓުގައި
ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ފަރާތަކަށް ވާންޖެހޭނެއެވެ. ނަމަވެސް
ޑިޕޮސިޓް އިންޝުއަރެންސް ސްކީމެއްގައި ބައިވެރިވާންޖެހޭގޮތަށް ރާއްޖޭގައި
ހަމަޖެހިފައިވާނަމަ، ރިސީވަރަކަށް ޢައްޔަންކުރަންވާނީ އެ ޑިޕޮސިޓް
އިންޝުއަރަރ ނުވަތަ އެ ފަރާތުން ކަނޑައަޅާ ފަރާތެކެވެ. ރިސީވަރަކަށް
ނުވަތަ ރިސީވަރެއްގެ ބަދަލުގައި ޢައްޔަންކުރާ ރިސީވަރަކަށް ވެވޭނީ
ހަމައެކަނި ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތަކަށެވެ. ބޭންކުގެ ކޮންޒަވޭޓަރަކީ
ރިސީވަރަކަށްވުމުގެ ޤާބިލިއްޔަތު ހުރި ފަރާތެއްނަމަ، އެ ކޮންޒަވޭޓަރަށް
ރިސީވަރަކަށް ވެވިދާނެއެވެ. ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމާ ނިންމުމުގައި
ރިސީވަރުގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ހުރިހާ ޝަރުޠުތަކާއި އުޖޫރަ ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
އަދި ރިސީވަރުގެ އުޖޫރައާއި ރިސީވަރުގެ މައްޗަށް ހިނގާ އެހެނިހެން
ޚަރަދުތަކަށް ފައިސާ ދައްކާނީ ރިސީވަރު ޢައްޔަންކުރެވުނު ބޭންކުގެ
އެސެޓުތަކުންނެވެ.
(ށ) ރިސީވަރޝިޕްއާ ގުޅިގެން ހިނގާފައިވާ އެކަށީގެންވާ ޚަރަދުތައްކަމަށް ބެލެވޭ
ޚަރަދުތައް ބޭންކުގެ އެސެޓުތަކުން ދެއްކޭ ވަރަށްވުރެ ގިނަނަމަ، އެ
ޚަރަދުތަކަށްވާ ފައިސާ އެމް.އެމް.އޭ އިން ރިސީވަރަށް ދޭންވާނެއެވެ.
(ނ) ރިސީވަރު މަސައްކަތް ކުރަންވާނީ އެމް.އެމް.އޭ ގެ އިރުޝާދާއި ބެލުމުގެ
ދަށުންނެވެ. ރިސީވަރު ޢައްޔަންކުރާއިރު، އެމް.އެމް.އޭ ގެ އިރުޝާދާ ނުލައި
ކުރެވިދާނެ ކަންތައްތަކުގެ ލިސްޓެއް ހިމެނޭގޮތަށް، ރިސީވަރު
މަސައްކަތްކުރާނެ ގޮތުގެ އިރުޝާދު ރިސީވަރަށް ދޭންވާނެއެވެ. މިގޮތުން ދޭ
އިރުޝާދުތަކުގެ ތެރޭގައި، ކަނޑައަޅާ ޢަދަދަކަށްވުރެ މަތި ނޫން ޢަދަދުތަކުގެ
މުޢާމަލާތުތައް ރިސީވަރަށް ކުރެވިދާނެކަމަށް ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. މި
މުޢާމަލާތުތަކުގެ ތެރޭގައި އެސެޓުތައް ވަކި ވަކިން ނުވަތަ ގިނަ ޢަދަދެއްގެ
115

އެސެޓުތައް އެއްކޮށް ވިއްކުން ހިމެނެއެވެ. ކޮންމެ ކަމަކާބެހޭ ގޮތުން،
ކޮންމެ ވަގުތަކުވެސް ރިސީވަރަށް އެމް.އެމް.އޭ ގެ އިރުޝާދަށް އެދި
ހުށަހެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތްނަމަވެސް، ކޮންމެހެން އެމް.އެމް.އޭ ގެ
އިރުޝާދު ހޯދަންޖެހޭނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެކަމަކަށް އިރުޝާދު
ހޯދަންޖެހޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށެވެ.
(ރ) އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދައާއެކު، އެމް.އެމް.އޭ އިން އެއްބަސްވާ ޝަރުޠުތަކާއި
ހަމަތަކާއެއްގޮތަށް ފަންނީ މާހިރުން ރިސީވަރަށް ޢައްޔަންކުރެވިދާނެއެވެ.
އަދި ޢައްޔަންކުރެވޭ ފަންނީ މާހިރުންގެ ޚަރަދުތަކަށް ޒިންމާވާނީ
ބޭންކުންނެވެ.
(ބ) ތިރީގައިވާ ކަމެއް ނުވަތަ ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެގެން ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ
ރިސީވަރުގެ ބަދަލުގައި އެހެން ރިސީވަރެއް ޢައްޔަންކުރުމަށް އެމް.އެމް.އޭ
އިން އެދި ހުށަހަޅައިފިނަމަ، ލަސްނުކޮށް ކޯޓުން އެހެން ރިސީވަރެއް
ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ.
(1) ރިސީވަރު އިސްތިޢުފާ ދިނުން، ރިސީވަރު މަރުވުން، ނުވަތަ
ރިސީވަރުގެ މަސައްކަތް ކުރުމަށް ރިސީވަރު ނުކުޅެދުން؛ ނުވަތަ
(2) ރިސީވަރުގެ މަސައްކަތް ފަރުވާތެރިކަމާއެކު ނުކުރުން؛ ނުވަތަ
(3) ރިސީވަރަކީ ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތެއްގެ ގޮތުގައި ނުބެލެވޭފަދަ
ކަމެއް މެދުވެރިވުން؛ ނުވަތަ
(4) އެހެން ސަބަބަކާހުރެ ނަމަވެސް، ރިސީވަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން
އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާތައް އަދާނުކުރެވޭނެފަދަ ޙާލަތެއް
މެދުވެރިވުން.
(ޅ) ރިސީވަރެއްގެ ބަދަލުގައި އެހެން ރިސީވަރެއް ޢައްޔަންކުރުމުން، ކުރިން
ޢައްޔަންކުރެވުނު ރިސީވަރަށް ދެވިފައިވާ ބާރުތައް، ބަދަލުގައި
ޢައްޔަންކުރެވުނު ރިސީވަރަށް ލިބިދޭނެއެވެ. އަދި ރިސީވަރުގެ ބެލުމުގެ
ދަށުގައި ހުރި ބޭންކުގެ ފޮތްތަކާއި ރިކޯޑުތަކާއި، އެސެޓުތަކާއި އަދި
116

ރިސީވަރޝިޕްއާބެހޭ ފޮތްތަކާއި، ރިކޯޑުތައް ބަދަލުގައި ޢައްޔަންކުރެވުނު
ރިސީވަރުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ބަދަލުކުރަންވާނެއެވެ.
ރިސީވަރުގެ ބާރުތައް 62. (ހ) ރިސީވަރު ޢައްޔަންކުރުމުން، ބޭންކު ތަމްސީލުކުރުމަށް ޤާނޫނީގޮތުން ބާރު
ލިބިފައިވާ ހަމައެކަނި ފަރާތަކީ ރިސީވަރެވެ. އަދި ބޭންކުގެ
ޙިއްޞާދާރުންނާއި، ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑާއި، ހުއްދަ ދެވިފައިވާ މެނޭޖަރަށް
ލިބިފައިވާ ޙައްޤުތަކާއި ބާރުތައް ރިސީވަރަށް ބަދަލުވާނެއެވެ. މި ބާރުތަކާއި
ޙައްޤުތަކުގެ ތެރޭގައި ބޭންކު ހިންގުމާއި، އުވާލުމުގެ ބާރާއި ޙައްޤު
ހިމެނޭނެއެވެ. އަދި މި ޙައްޤުތަކާއި ބާރުތަކުގެ ތެރޭގައި، ބޭންކުގެ
ފޮތްތަކާއި، ރިކޯޑުތަކާއި، އެސެޓުތަކުގެ ވެރިފަރާތަށް ލިބޭ ހުރިހާ
ޙައްޤުތަކާއި، ބާރުތަކާއި، ބޭންކު ހިންގުމުގެ ބާރުތަކާއި، ފައިސާ ހޯދުމަށް
ބޭންކަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކާއި، ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް މާރޝަލްކުރުމުގެ
ބާރުތަކާއި، އެސެޓުތައް ބަދަލުކުރުމާއި، ވިއްކުމުގެ ބާރުތަކާއި މި ނޫންވެސް
ބޭންކު އުވާލުމަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ކުރުމުގެ ބާރު ހިމެނޭނެއެވެ.
ބޭންކަށް ކޮންޒަވޭޓަރެއް ޢައްޔަންކޮށްފައިވާނަމަ، ރިސީވަރު
ޢައްޔަންކުރުމުން، އެ ކޮންޒަވޭޓަރެއްގެ ދައުރު އުވިގެންދާނެއެވެ.
(ށ) ބޭންކުން ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅަންވާނީ
ރިސީވަރަށެވެ.
ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް 63. (ހ) ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފެށުމަށް ކޯޓުން ނިންމާ ވަގުތުން
ނިންމާ ނިންމުމުގެ ނަތީޖާ ފެށިގެން އެ ނިންމުމަށް ޢަމަލުކުރެވޭނެއެވެ.
(ށ) ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމުމާއެކު، ބޭންކުން ޢާންމުންގެ ކިބައިން
ޑިޕޮސިޓް ބަލައިގަތުން ހުއްޓާލަންވާނެއެވެ.
(ނ) ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމުމަށްފަހު، ބޭންކުން ނުވަތަ ބޭންކުގެ
ނަމުގައި އެހެން ފަރާތަކުން ކުރާ ކަންތައްތަކަކީ ޤާނޫނީގޮތުން ޞައްޙަނޫން
117

އަދި ބާޠިލު ކަންކަމެވެ. ނަމަވެސް މިކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި، އެ ބޭންކަށް
ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ ރިސީވަރު ނުވަތަ ރިސީވަރުގެ ހުއްދަލިބިގެން ކުރާ
ކަންތައްތަކާއި، އެކަމަކީ ބޭންކަށް ފައިދާވާނެ ކަމެއްކަމަށް ބަލައި،
އެކަމެއްކުރުމަށްފަހު ރިސީވަރު އެކަމަށް ހުއްދަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކެއް
ނުހިމެނޭނެއެވެ.
(ރ) ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމުމާ ގުޅިގެން، ބޭންކާ ދެކޮޅަށް ޝަރުޢީ
ކޯޓެއްގައި މައްސަލައެއް ހިނގަމުންދާނަމަ، އެ މައްސަލައެއް ބެލުން
މެދުކެނޑޭނެއެވެ. އަދި ކޯޓުގެ ހުއްދަ ލިބިގެން، ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ
ޝަރުޠުތަކާއި އުޞޫލުތަކާއެއްގޮތަށް މެނުވީ، ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް
ނިންމުމަށްފަހު އެއްވެސް ޝަރުޢީ ކޯޓެއްގައި ބޭންކާ ދެކޮޅަށް އުފުލޭ
މައްސަލައެއްގެ ޝަރީޢަތެއް ނުފެށޭނެއެވެ.
(ބ) ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމުމާ ގުޅިގެން، އެ ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް
ވިއްކުމުގައި ނުވަތަ ބަދަލުކުރުމުގައި ހުރި ހުރަސްތަކާއި، ބޭންކުގެ
ކްރެޑިޓަރުންނަށް ލިބެންވާ ޙައްޤުތައް ލިއްބައިދިނުމަށްޓަކައި ބޭންކުގެ
އެސެޓުތައް އެގްޒެކިއުޓް ކުރުމަށް ކުރެވިފައިވާ އެޓޭޗްމަންޓްތައް ޤާނޫނީ
ގޮތުން ނެތިގެން ދާނެއެވެ. ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމާފަހުން ކުރެވޭ
އެޓޭޗްމަންޓްތަކަކީ ބާޠިލު އެޓޭޗްމަންޓްތަކެކެވެ. ނަމަވެސް މީގެ ތެރޭގައި މި
ޤާނޫނުގެ 112 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް އެ ބޭންކުގެ ދަރަންޏަކަށް
ރަހުނުކުރެވިފައިވާ އެސެޓެއް، އެ ދަރަނީގެ ޢަދަދަށް އެޓޭޗް ކުރުމާއި
އެގްޒެކިއުޓް ކުރުމެއް ނުހިމެނޭނެއެވެ.
(ޅ) ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމާ ނިންމުމަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު، އެ
ބޭންކުގެ ލައިބިލިޓީތަކަށް އިންޓްރެސްޓް ނުވަތަ އެހެނިހެން ޗާޖެއް އެރުން
ހުއްޓޭނެއެވެ.
(ކ) ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމާ ނިންމުމަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމަށްފަހު،
އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ ލިބިގެން ކުރާ ޙިއްޞާ ބަދަލުކުރުން ފިޔަވައި
118

އެހެން ޙިއްޞާ ބަދަލުކުރުންތައް ބާޠިލުވާނެއެވެ.
(އ) ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމި ދުވަހުން ފެށިގެން 61 (ނުވަދިހަ) ދުވަސް
ކުރީގެ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ބޭންކުން އަޅާފައިވާ ޤާނޫނީގޮތުން ހުއްދަކުރާ
ފިޔަވަޅުތައް އަޅާފައިވަނީ އެ ފިޔަވަޅުތައް އެޅިއިރު ބޭންކަށާއި އެ ފިޔަވަޅުގެ
ބައިވެރިއަކަށް، އެ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން ބޭންކުގެ ކްރެޑިޓަރުންގެ
މަޞްލަޙަތަށް އުނިކަމެއް އަތުވެދާނެކަން އެނގިހުރެ ނުވަތަ އެނގެންޖެހޭނެ
ޙާލަތެއްގައި ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ފިޔަވަޅުތައް ބާޠިލުކޮށްދިނުމަށް އެދި
ރިސީވަރު ހުށަހެޅުމާއެކު، އެ ފިޔަވަޅުތަކަކީ ބާޠިލު ފިޔަވަޅުތަކެއްކަމުގައި
އެމް.އެމް.އޭ އިން ނިންމަންވާނެއެވެ. މިފަދަ ފިޔަވަޅެއް އެޅިއިރު ނުވަތަ
އެޅުމުގައި ތިރީގައިވާ ކަމަކުންކުރެކަމެއް ހިނގާފައިވާނަމަ، އެ ފިޔަވަޅެއް
އަޅާފައިވަނީ އެ ފިޔަވަޅުގެ ސަބަބުން ބޭންކުގެ ކްރެޑިޓަރުންގެ މަޞްލަޙަތަށް
އުނިކަމެއް އަތުވެދާނެކަން އެނގިހުރެގެންކަމަށް ނުވަތަ އެނގެންޖެހޭނެ
ޙާލަތެއްގައިކަމަށް ބެލެވޭނެއެވެ.
(1) އެއްވެސް ފަރާތަކަށް އަގެއް ނުވަތަ ބަދަލަކާ ނުލައި ހަދިޔާއެއް
ނުވަތަ އެހެންވެސް ޓްރާންސްފަރއެއް ކޮށްފައިވުން؛
(2) ބޭންކުގެ ވެރިފަރާތަކަށް ނުވަތަ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކަށް ނުވަތަ
މުވައްޒަފަކަށް ފައިސާ ދިނުން ނުވަތަ ޓްރާންސްފަރއެއް
ކޮށްފައިވުން. ނަމަވެސް މިފަދަ ފައިސާ ނުވަތަ ޓްރާންސްފަރ
ކޮށްފައިވަނީ އެ ފަރާތަކުން ބޭންކުގައި އަދާކުރާ ވަޒީފާއާ
ގުޅިގެންކަމަށް ނުވަތަ ބޭންކުގައި އޮންނަ އެ ފަރާތުގެ އެކައުންޓަކާ
ގުޅިގެންކަމަށް އަދި ދީފައިވާ ނުވަތަ ޓްރާންސްފަރ ކޮށްފައިވާ
ފައިސާގެ ޢަދަދަކީ އާދަޔާޚިލާފު ބޮޑު ޢަދަދެއް ނޫންކަން، ނުވަތަ
ދީފައިވާ ފައިސާ ދިނުމުގެ ނުވަތަ ޓްރާންސްފަރ ކުރުމުގެ
ސަބަބުން ބޭންކުގެ ކްރެޑިޓަރުންގެ މަޞްލަޙަތުތަކަށް އުނިކަމެއް
119

އަތުވެދާނެކަން ނޭނގޭކަން އެ ފަރާތަކުން ކޯޓަށް
ސާބިތުކޮށްދީފިނަމަ، އެ ފިޔަވަޅެއް އަޅާފައިވަނީ އެ ފިޔަވަޅުގެ
ސަބަބުން ބޭންކުގެ ކްރެޑިޓަރުންގެ މަޞްލަޙަތަށް އުނިކަމެއް
ލިބޭނެކަން އެނގިހުރެކަމަކަށް ނުވަތަ އެނގެންޖެހޭނެ ޙާލަތެއްގައި
ހުރެގެންކަމަކަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ؛
(3) ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ ނުވަތަ ޓްރާންސްފަރ ކުރަންޖެހޭ މުއްދަތުގެ
ކުރިން ފައިސާ ދެއްކުން ނުވަތަ ޓްރާސްފަރ ކުރުން ނުވަތަ
ދަރަނި ދައްކަންޖެހޭ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން ދަރަނީގެ ރަހުނު
އަނބުރާ ދިނުން؛
(4) އެއްބަސްވުމެއްގައި ހިމެނޭ އަނެއް ފަރާތުން ނުވަތަ ފަރާތްތަކުން
ފުރިހަމަ ކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކަށް ވުރެ އުނދަގޫ ނުވަތަ
ބުރަ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް ބޭންކުން އުފުލަންޖެހޭގޮތަށް
އެއްބަސްވުމެއް ހަދާފައިވުން؛
(5) މި ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެލިޖިބަލް
ފައިނޭންޝަލް ކޮންޓްރެކްޓެއް ފިޔަވައި، ބޭންކުގެ ޙައްޤުތަކާއި
ޒިންމާތައް އަޅާކެނޑުން ހުއްދަކޮށް ބޭންކާއި އެހެން ފަރާތަކާ
ނުވަތަ ފަރާތްތަކަކާމެދު އެއްބަސްވުމެއް ޤާއުމުކުރުން؛ އަދި މިފަދަ
އެއްބަސްވުމެއް ވާންވާނީ ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމުމުގެ
ކުރިން އެ އެއްބަސްވުމަކާ ނުލައި، ބޭންކުގެ ޙައްޤުތަކާއި
ޒިންމާތައް އަޅާކެނޑުން ހުއްދަ ނުކުރާފަދަ އެއްބަސްވުމަކަށެވެ.
(9) ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ދޭސީ ބްރާންޗަކާއި، އެ ބިދޭސީ ބޭންކާއި
ނުވަތަ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ހުންނަ އެ ބިދޭސީ ބޭންކުގެ
ބްރާންޗްތައް ނުވަތަ ސަބްސިޑިއަރީތަކާ ދެމެދު ޓްރާންސްފަރ
ކުރުން.
120

ފައިސާ ނުވަތަ ސެކިއުރިޓީ 64. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 72 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)، 81 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ)1(،
ސެޓްލްމަންޓް ހެދުމުގެ 63 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ) އާއި (އ) ގެ)2(އާއި)3(ވަނަ ނަންބަރުގެ
ނިޒާމެއްގެ ތެރެއިން ކުރެވޭ
ދަށުން ވަކި މުޢާމަލާތުތަކަކީ ބާޠިލު މުޢާމަލާތުތަކެއް ކަމުގައި
މުޢާމަލާތުތައް
ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، ފައިސާ ދެއްކުމާއި ސެކިއުރިޓީ ސެޓްލްމަންޓް
ހެދުމުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ކުރެވޭ މުޢާމަލާތުތަކުގެ ޞައްޙަކަން
ބަޔާންކުރާނީ ތިރީގައިވާ ގޮތަށެވެ.
(1) ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ކޯޓުން ނިންމިކަމުގައިވީ ނަމަވެސް،
އެމް.އެމް.އޭ އިން ޤަބޫލުކުރާ ފައިސާ ނުވަތަ ސެކިއުރިޓީ
ސެޓްލްމަންޓް ހެދުމުގެ ނިޒާމެއްގެ ތެރެއަށް ބާޠިލު
ނުކުރެވޭނެގޮތަށް ބޭންކަކުން ލާފައިވާ ފައިސާއާއި ސެކިއުރިޓީ
ޓްރާންސްފަރ އޯޑަރުތަކަކީ ޤާނޫނީގޮތުން ތަންފީޛުކުރެވޭނެ އަދި
ތިންވަނަ ފަރާތަކުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭނެ އޯޑަރުތަކެކެވެ. ނަމަވެސް،
މި އޯޑަރުތަކަކީ ޤާނޫނީގޮތުން ތަންފީޛުކުރެވޭނެ އަދި ތިންވަނަ
ފަރާތަކުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭނެ އޯޑަރުތަކެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނީ އެ
އޯޑަރުތަކަކީ ބާޠިލުނުކުރެވޭނެ އެއްޗެއްކަމުގައިވެފައިވަނީ އެ ބޭންކު
އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމި ނިންމުމަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ
ކުރިންކަމުގައި ވާނަމައެވެ.
(2) ފައިސާ ނުވަތަ ސެކިއުރިޓީ ސެޓްލްމަންޓް ހެދުމުގެ ނިޒާމެއްގެ
ތެރެއަށް ބޭންކަކުން، ބާޠިލު ނުކުރެވޭނެގޮތަށް ލާފައިވާ ފައިސާއާއި
ސެކިއުރިޓީ ޓްރާންސްފަރ އޯޑަރުތައް ލާފައިވަނީ ކޯޓުން އެ
ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމި ނިންމުމަށް ޢަމަލުކުރަން
ފެށުމުގެ ފަހުންކަމުގައިވާނަމަ، އެ އޯޑަރުތަކަކީ ޤާނޫނީގޮތުން
ތަންފީޛުކުރެވޭ އަދި ތިންވަނަ ފަރާތަކުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭނެ
އޯޑަރުތަކަކަށް ވާނީ، އެ އޯޑަރުތައް ހަދާފައިވަނީ ކޯޓުން އެ ބޭންކު
އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމި ދުވަހުކަމުގައި ވާނަމައެވެ. ނަމަވެސް އެ
121

އޯޑަރުތަކަކީ ބާޠިލުނުކުރެވޭނެ އެއްޗެއްކަމުގައިވުމުގެ ކުރިން، އެ
ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމައިފިކަން، ފައިސާ ނުވަތަ
ސެކިއުރިޓީ ސެޓްލްމަންޓް ހެދުމުގެ ނިޒާމު ހިންގާ ފަރާތަށް
އެނގޭކަން ރިސީވަރު ސާބިތުކޮށްދީފިނަމަ، އެއޯޑަރުތަކަކީ
ޤާނޫނީގޮތުން ތަންފީޛުކުރެވޭނެ އަދި ތިންވަނަ ފަރާތަކުން
ޢަމަލުކުރަންޖެހޭނެ އޯޑަރުތަކެއް ނޫނެވެ.
(ށ) ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ކޯޓުން ނިންމާ އެ ނިންމުން ތަންފީޛުކުރަން
ފެށުމުގެ ކުރިން އެ ބޭންކުން ކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުންތަކާއި މުޢާމަލާތުތައް
ބާޠިލުކުރާފަދަ ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ގަވާއިދެއް ނުވަތަ ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ
ގޮތްތަކެއްގެ ސަބަބުން، އެމް.އެމް.އޭ އިން ޤަބޫލުކުރާފަދަ ފައިސާ ނުވަތަ
ސެކިއުރިޓީގެ ސެޓްލްމަންޓް ނިޒާމެއްގެ ދަށުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކަށް
އަސަރެއް ނުކުރާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ފައިސާ ނުވަތަ ސެކިއުރިޓީ ސެޓްލްމަންޓް
ނިޒާމެއްގެ ގަވާއިދުގައި ޓްރާންސްފަރ އޯޑަރެއް ބާޠިލުނުކުރެވޭނެ އޯޑަރަކަށް
ވެގެންދާނެކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ވަގުތުން ފެށިގެން އެ ނިޒާމުގެ ތެރެއަށް
ލާފައިވާ އޯޑަރުތައް ބާޠިލުނުކުރެވޭ އޯޑަރުތަކެއްކަމުގައި ވެގެންދާނެއެވެ.
ބޭންކުގެ ޙިއްޞާ، އަދި 65. (ހ) ބޭންކިންގ ނިޒާމުގެ ހަރުދަނާކަން ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި އަދި ބޭންކެއްގެ
އެސެޓުތަކާއި ކްރެޑިޓަރުންގެ ޙައްޤުގައި އެ ބޭންކެއްގެ އަގު އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި، މި
ލައިބިލިޓީތައް ބަދަލުކުރުން
މާއްދާގެ (1) އަދި (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުޢާމަލާތެއް
ނުވަތަ މުޢާމަލާތުތައް ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭކަމަށް ރިސީވަރާއި އެމް.އެމް.އޭ
އިން ކަނޑައަޅައިފި ހިނދެއްގައި، ރިސީވަރު ކުރުމަށް ގަސްދުކުރާ
މުޢާމަލާތާބެހޭ މަޢުލޫމާތު، ހުއްދަ ހޯދުމަށްޓަކައި ކޯޓަށް އަންގަންވާނެއެވެ.
(1) ބޭންކުގެ ހުރިހާ ޙިއްޞާއެއް ނުވަތަ ޙިއްޞާގެ ބޮޑުބައެއް
ޓްރާންސްފަރ ކުރުން؛ ނުވަތަ
122

(2) ބޭންކުގެ ހުރިހާ އެސެޓުތައް ނުވަތަ އެސެޓުތަކުގެ ބޮޑު ބައެއް
ޓްރާންސްފަރ ކުރުން، ނުވަތަ ބޭންކުގެ ހުރިހާ ލައިބިލިޓީތައް
ނުވަތަ ލައިބިލިޓީތަކުގެ ބޮޑުބައެއް ޓްރާންސްފަރ ކުރުން، ނުވަތަ
ބޭންކުގެ ހުރިހާ އެސެޓުތަކާއި ހުރިހާ ލައިބިލިޓީތައް ޓްރާންސްފަރ
ކުރުން، ނުވަތަ އެސެޓުތަކުގެ އަދި ލައިބިލިޓީތަކުގެ ބޮޑު ބައެއް
ޓްރާންސްފަރ ކުރުން.
މި މާއްދާގެ (1) އަދި (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
މުޢާމަލާތުތައް ފިޔަވައި އެހެން މުޢާމަލާތެއް ކުރުމަށް ކޯޓުގެ ހުއްދަ ހޯދާކަށް
ނުޖެހޭނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާތާ 15
(ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ކޯޓުން ހުއްދަ ނުދޭކަން ނާންގާނަމަ، އިތުރަށް
މަޑުނުކޮށް ރިސީވަރަށް އެ މުޢާމަލާތު ކުރެވިދާނެއެވެ.
(ނ) ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް ޕެޓިޝަން ހުށަހެޅީއްސުރެ ބޭންކު އުވާލުމާ ދެމެދު
ކޮންމެ ވަގުތެއްގައިވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
މުޢާމަލާތެއް ކުރުމަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުޢާމަލާތެއް ކުރުމަށްޓަކައި
ބޭންކުގެ ނުވަތަ ބޭންކުގެ ހިންގުމުގައި ޒިންމާވާ ފަރާތެއްގެ ހުއްދަ ހޯދާކަށް
ނުޖެހޭނެއެވެ. ބޭންކުގެ ލައިބިލިޓީތަކުން ބައެއް ޓްރާންސްފަރ ކުރުމަށް
ރިސީވަރު ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމުގައި ބޭންކުގެ ބައެއް ކްރެޑިޓަރުންނަށް
ބޭންކުން އަދާކުރަންޖެހޭ ޙައްޤެއް ނުހިމެނޭނަމަ، އެ ހުށަހެޅުމަށް ހުއްދަ
ދިނުމުގައި ކޯޓުން އެފަދަ ކްރެޑިޓަރުންގެ މަޞްލަޙަތަށް ބަލަންވާނެއެވެ.
ލައިބިލިޓީތައް ބަދަލުކުރުމަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ، ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓްގައި
އެ ލައިބިލިޓީތައް ބަދަލުކުރުމަށް ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހާއި ޖެހިގެން އަންނަ
ދުވަސް ފެށޭ އިރުއެވެ.
123

ބޭންކުގެ މިލްކުގައިވާ 69. (ހ) ރިސީވަރު ޢައްޔަންކުރާތާ 31 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ނުވަތަ މި
މުދަލުގެ ރިޕޯޓު މުއްދަތު އެމް.އެމް.އޭ އިން އިތުރުކޮށްދީފިނަމަ އިތުރުކުރެވުނު މުއްދަތުގެ
ތެރޭގައި، ބޭންކުގެ މިލްކުގައިވާ މުދަލުގެ ރިޕޯޓެއް ރިސީވަރު ތައްޔާރުކޮށް
އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި މި ރިޕޯޓުގައި ތިރީގައިވާ ތަކެތި
ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(1) ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް. މީގެ ތެރޭގައި ބޭންކުގެ ޙިއްޞާ ގަނެފައިވާ
ފަރާތްތަކުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ ތެރެއިން ދައްކާފައިނުވާ
ފައިސާ، ލޯނު އަދި ގެރެންޓީގެ އެއްބަސްވުންތައް، އަދި
އެސެޓުތައް ގަތުމަށް ނުވަތަ ވިއްކުމަށް ކުރެވިފައިވާ
އެއްބަސްވުންތައް ހިމަނަންވާނެއެވެ. އަދި އެސެޓުތަކުގެ ބުކް
ވެލިއުއާއި ބޭންކު އުވާލަންޖެހިއްޖެ ޙާލަތެއްގައި ބޭންކުގެ
އެސެޓުތަކުން ލިބޭނެކަމަށް ލަފާކުރާ ފައިސާގެ ޢަދަދު
ހިމަނަންވާނެއެވެ؛
(2) އެހެން ފަރާތްތަކުގައިވާ ބޭންކުގެ މުދާތަކާގުޅޭ ގޮތުން ކޮށްފައިވާ
އެއްބަސްވުންތައް. މީގެ ތެރޭގައި ކުއްޔަށްދިނުމަށާއި ލީސްކުރުމަށް
އަދި ރަހުނުކުރުމަށް އެއްބަސްވެފައިވާ އެއްބަސްވުންތައް
ހިމަނަންވާނެއެވެ؛
(3) ބޭންކަށް ލިބޭ ޚިދުމަތްތަކާގުޅޭ ގޮތުން ކޮށްފައިވާ
އެއްބަސްވުންތައް؛ އަދި
(4) ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމި ދުވަހުން ފެށިގެން 31)ތިރީސް(
ދުވަސް ކުރީގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި، ބޭންކުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު
ނުވަތަ ބޮޑެތި ޢަދަދު ހިމެނޭ މުޢާމަލާތުތައް.
(ށ) ކޮންމެ ތިންމަހަކުން އެއްފަހަރު ރިޕޯޓު ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު، މި ޤާނޫނުގެ
68 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ
ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކްރެޑިޓަރުން އެ ރިޕޯޓު ބަލަން ބޭނުންވެއްޖެ ހިނދެއްގައި
124

ބެލެން ހުންނާނެހެން އެމް.އެމް.އޭ ގައި އެ ރިޕޯޓު ބާއްވަންވާނެއެވެ.
ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާ 67. (ހ) ކޯޓުން އެ ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމައި، އެ ނިންމުން ސަރުކާރުގެ
ހުށަހެޅުންތައް ގެޒެޓްގައި ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން 91 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ
ރަޖިސްޓަރީކުރުން
ތެރޭގައި، މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ފިޔަވައި، އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ
ބޭންކަކުން ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާނަމަ، އެ ބޭންކަށް ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ
ރިސީވަރަށް ލިޔުމަކުން ހުށަހަޅައި، އެ ހުށަހެޅުންތައް
ރަޖިސްޓަރީކުރަންވާނެއެވެ. ނަމަވެސް، މި މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ 11
(ދިހައެއް) ދުވަސް ކުރިން، މި މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އެދި ބޭންކުގެ 3
(ތިނެއް) ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ކްރެޑިޓަރުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ،
ބޭންކުގެ ހުރިހާ ކްރެޑިޓަރުންނާ ދޭތެރޭ ހަމަހަމަކޮށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ގޮތުން
ހުރިހާ ކްރެޑިޓަރުންނަށް މި މުއްދަތު 31 (ތިރީސް) ދުވަހަށް ކޯޓުން
އެއްފަހަރު އިތުރުކޮށް ދެވިދާނެއެވެ.
(ށ) ހުށަހެޅުންތައް ރަޖިސްޓަރީކުރާނީ ތިރީގައިވާ މަޢުލޫމާތާއި އެ
ހުށަހެޅުންތަކުގެ ކިތާބީ ހެކިތަކާއެކުގައެވެ.
(1) ކްރެޑިޓަރުގެ ނަމާއި އެޑްރެސް؛
(2) ހޯދަން ހުށަހަޅާ ފައިސާގައި ހިމަނާފައިވާ އިންޓްރެސްޓްއާއި
އެހެނިހެން ޗާޖުތައް، އަދި ޕެނަލްޓީއެއްގެ ގޮތުގައި
ދައްކަންޖެހިފައިވާ ފައިސާއާއި ޓެކްސްގެ ޢަދަދު؛ އަދި
(3) ހުށަހެޅުމާގުޅޭ ގޮތުން ކުރެވިފައިވާ ރަހުނާއި ލިޔެކިޔުންތައް ނުވަތަ
ގެރެންޓީތަކުގެ ތަފްސީލު. މީގެ ތެރޭގައި ގެރެންޓީ ދީފައިވާ
ފަރާތުގެ ނަމާއި އެޑްރެސް ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(ނ) ކޯޓުން ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމުމާއެކު، ޑިޕޮސިޓަރުން
ޑިޕޮސިޓްކޮށްފައިވާ ފައިސާކަމަށް ބޭންކުގެ ފޮތްތަކާއި، ރިކޯޑުތަކުން ދައްކާ
125

ޑިޕޮސިޓް ފައިސާ، ޑިޕޮސިޓަރުންނަށް ދޫނުކޮށް ހިފަހައްޓަންވާނެއެވެ.
ނަމަވެސް، މިގޮތަށް ހިފެހެއްޓުމުން ޑިޕޮސިޓަރުންނަށް ކުރިމަތިވެދާނެ
ދަތިތައް ކުޑަކުރުމުގެ ގޮތުން އަދި މި ޤާނޫނުގެ 118 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް، ޑިޕޮސިޓަރުން ދިރިއުޅުމަށް ބޭނުންވާ ޚަރަދުތައް
ހަމަޖެއްސުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ޑިޕޮސިޓަރުންނަށް ދޫކުރުމުގެ ބާރު
ރިސީވަރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ރ) ކްރެޑިޓަރުން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތައް ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށްފަހު،
ރަޖިސްޓަރީކުރި ކަމުގެ ލިޔުމެއް ރިސީވަރު އެ ފަރާތަށް ދޭންވާނެއެވެ. އަދި
މި ގޮތުން ދޭ ލިޔުމަކީ އެ ހުށަހެޅުމެއް ރަޖިސްޓަރީކުރިކަމުގެ ހެއްކެއްގެ
ގޮތުގައި ބެލެވޭނޭ އެއްޗެކެވެ.
ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހެޅޭ 68. (ހ) ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހެޅޭ ހުށަހެޅުންތައް ބޭންކުން ބަލައިގަންނާނީ މި
ހުށަހެޅުންތައް ބަލައިގަތުން ޤާނޫނުގެ 67 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން
ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާނަމައެވެ. ނަމަވެސް، ބޭންކުގެ ފޮތްތަކާއި ރިކޯޑުތަކުން
ދައްކާ ޑިޕޮސިޓް ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތައް ރިކޯޑުތަކުން ދައްކާ
ޢަދަދަށް ރަޖިސްޓަރީކުރުމަކާނުލައިވެސް ބަލައިގަންނަންވާނެއެވެ.
(ށ) ފައިސާ ހޯދުމަށް ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރެއިން،
ބޭންކުގެ ފޮތްތަކާއި ރިކޯޑުތަކުން އެފައިސާ ދޭންޖެހޭކަމަށް ދައްކާ
ހުށަހެޅުންތައް، އިތުރު ހެއްކަކާނުލައި ބޭންކުގެ ރިކޯޑުތަކުން ދައްކާ
ފައިސާގެ ޢަދަދަށް، ރިސީވަރު ބަލައިގަންނަންވާނެއެވެ. ނަމަވެސް، ބޭންކުގެ
ރިކޯޑުތަކުން ދައްކާ ފައިސާގެ ޢަދަދަށްވުރެ މަދު ޢަދަދެއްގެ ފައިސާ
ހޯދުމަށް ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ބަލައިގަންނާނީ
ހުށަހެޅުމުގައިވާ ޢަދަދަށެވެ.
(ނ) ބޭންކުގެ އެސެޓެއް ރަހުނެއްގެ ގޮތުގައި ނެގުމަށްފަހު ބޭންކަށް ދޫކޮށްފައިވާ
ދަރަނީގެ ފައިސާ ހޯދުމަށްޓަކައި ބޭންކުގެ ކްރެޑިޓަރެއް ހުށަހަޅާފައިވާ
126

ހުށަހެޅުމެއް ރަޖިސްޓަރީކުރެވޭނީ، ރަހުނުކުރެވިފައިވާ އެސެޓު ޢާންމު
ނީލަމެއްގައި ވިއްކާލުމުން ލިބޭނެކަމަށް ލަފާކުރެވޭ ފައިސާގެ ޢަދަދަކީ
ދަރަނީގެ ޢަދަދަށްވުރެ ކުޑަ ޢަދަދެއްނަމަ، މި ދެ ޢަދަދުގެ ފަރަގަށެވެ.
މިގޮތަށް ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުމެއް ބަލައިގަންނަންވާނީ، އެ
އެސެޓެއް ނީލަން ކިޔުމަށްފަހު، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 112 ވަނަ މާއްދާގެ
ދަށުން އެ އެސެޓުގެ ވެރިފަރާތް ބަދަލުކުރެވިފައިވާނަމައެވެ.
(ރ) ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޢަދަދާ ދޭތެރޭ ރިސީވަރަށް ޔަޤީންނުވާނަމަ،
އެ ހުށަހެޅުމެއްގެ އަގުކަމަށް ރިސީވަރަށް ލަފާކުރެވޭ ޢަދަދަކަށް ފައިސާ
ދިނުމަށް އެ ހުށަހެޅުމެއް ބަލައިގަނެވިދާނެއެވެ.
(ބ) ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ބެލުމަށްފަހު، ބަލައިގެންފައިވާ
ހުށަހެޅުން ލިސްޓްކުރާ ލިސްޓެއްގައި ރިސީވަރު ބަލައިގެންފައިވާ
ހުށަހެޅުންތައް، ރިކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ރިސީވަރު ބަލައިގަތުމަށް
އިންކާރުކުރާ ހުށަހެޅުންތައް، އެ ހުށަހެޅުމެއް އިންކާރުކުރާ ސަބަބު
ބަޔާންކޮށް، ބަލައިގަތުމަށް އިންކާރުކުރާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ލިސްޓެއްގައި
ރިކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ. ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުމެއްގެ ބަޔަކަށް
އިންކާރުކުރާނަމަ، އެ އިންކާރުކުރާ ބައި ބަލައިގަތުމަށް އިންކާރުކުރާ
ހުށަހެޅުންތަކުގެ ލިސްޓްގައި ރިކޯޑުކޮށް އަދި ބަލައިގެންފައިވާ ބައި،
ބަލައިގެންފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ލިސްޓްގައި ރިކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ. މި ދެ
ލިސްޓުގައިވެސް، ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ނަމާއި، އެޑްރެހާއި،
ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ފައިސާގެ ޢަދަދާއި، އަދި ހޯދުމަށް
ހުށަހަޅާފައިވާ ފައިސާއަކީ ރަހުނެއް ބެހެއްޓުމަށްފަހު ނަގާފައިވާ
ފައިސާއެއްކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ފައިސާ
ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތައް ލިސްޓްކުރާނީ، ހުށަހެޅުންތަކަށް ފައިސާ
ދިނުމުގައި އިސްކަންދޭ ތަރުތީބުންނެވެ.
127

(ޅ) ބޭންކުން ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތައް ރަޖިސްޓަރީކުރަންޖެހޭ
މުއްދަތު ހަމަވާ ދުވަހުން ފެށިގެން 31 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، މި
މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބުނާ 2 (ދޭއް) ލިސްޓު ތައްޔާރުކޮށް، ކޯޓުގެ ހުއްދަ
ހޯދުމަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން ލިސްޓްތައް ހުށަހެޅުމަށްފަހު، ކޮންމެ
3 (ތިނެއް) މަހުން އެއްފަހަރު މި ލިސްޓްތައް ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު ކޯޓުގެ
ހުއްދަ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. މި ލިސްޓަށް ހުއްދަ ދިނުމުގެ ކުރިން،
ކޯޓުން ރިސީވަރާ މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު، އެއް ލިސްޓްގައިވާ ހުށަހެޅުމެއް
އަނެއް ލިސްޓަށް ކޯޓުން ބަދަލު ކުރެވިދާނެއެވެ. ބަލައިގަތުމަށް
އިންކާރުކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް، ބަލައިގަތުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާނެ ހެކި
ކޯޓުން ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.
(ކ) ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ބަލައިގަތުމަށް އިންކާރުކުރާ
ހުށަހެޅުންތަކުގެ ލިސްޓް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާތާ 91 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ
ތެރޭގައި، އެ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ބާއްވާނެ ތާރީޚެއް
ކޯޓުން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ. އަދި މި ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅާފައިވާ
ކްރެޑިޓަރުން އެ ހުށަހެޅުންތަކަކީ ބަލައިގަންނަންޖެހޭނެ
ހުށަހެޅުންތަކެއްކަމަށް ސާބިތުކޮށްދޭނެ ހެކިތައް ކޯޓަށާއި ރިސީވަރަށް
ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. މިގޮތުން ބޭއްވޭ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން އޮންނާނެ ތާރީޚް
ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓްގައި ރިސީވަރު ޝާއިޢުކޮށް، އަދި ކްރެޑިޓަރުގެ އެޑްރެހަށް
ލިޔުމުން ފޮނުވައި، ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން އޮންނާނެ ތާރީޚް ކްރެޑިޓަރަށް
އަންގަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން އެއް ހުށަހެޅުމެއްގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން
އޮންނާނެ ތާރީޚް، އެއް ފަހަރަށްވުރެ ގިނަ ފަހަރު ކްރެޑިޓަރަށް ލިޔުމުން
ފޮނުވާ އަންގާކަށް ނުޖެހޭނެއެވެ. މިފަދަ އަޑުއެހުމެއް ނިމުމުން، އެ
ހުށަހެޅުމަކަށް ފައިސާ ދިނުމަށް ހުއްދަ ދިންކަން ނުވަތަ އިންކާރުކުރިކަން
ކޯޓުން ނިންމަންވާނެއެވެ. ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން އޮންނާނެ ތާރީޚެއް
ކްރެޑިޓަރަށް ލިޔުމުން އަންގާފައިވަނިކޮށް، އެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމަށް
128

ކްރެޑިޓަރު ހާޒިރުނުވެއްޖެނަމަ، ބެލެވޭނީ އެ ހުށަހެޅުމާމެދު ކޯޓުން އިންކާރު
ކުރިކަމަށެވެ. މި ގޮތުން ކޯޓުން އިންކާރުކުރާ ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅާފައިވާ
ކްރެޑިޓަރުންނަށް، އެ ހުށަހެޅުންތައް އިންކާރުކުރިކަން ރިސީވަރު ލިޔުމުން
އަންގަންވާނެއެވެ.
(އ) ހުށަހެޅުމަކަށް ފައިސާ ދިނުމަށް ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ އެންމެ ފަހުގެ
ނިންމުމެވެ. ފައިސާ ދިނުމަށް ކޯޓުން ނިންމާ ހުށަހެޅުންތައް، ރިސީވަރު
ބަލައިގެންފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ލިސްޓުން ނުވަތަ ރިސީވަރު ބަލައިގަތުމަށް
އިންކާރުކުރާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ލިސްޓުން އުނިކުރުމަށްފަހު ކޯޓުން ފައިސާ
ދިނުމަށް ހުއްދަދީފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ހިމަނައި ލިސްޓެއްގައި ރިކޯޑު
ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި މި ލިސްޓުގެ ކޮޕީއެއް ރިސީވަރު އަތުގައާއި ކޯޓުގައި
ބާއްވަންވާނެއެވެ. ކޯޓުން ފައިސާ ދިނުމަށް ނިންމި ހުށަހެޅުންތައް
ހުށަހަޅާފައިވާ ކްރެޑިޓަރުންނަށް، އެ ހުށަހެޅުންތަކަށް ފައިސާ ދިނުމަށް
ނިންމިކަން ރިސީވަރު ލިޔުމަކުން އަންގަންވާނެއެވެ.
(ވ) ކޯޓުން ފައިސާ ދިނުމަށް އިންކާރުކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ހުށަހެޅުމަކަށް
ރިސީވަރު ފައިސާ ދީގެންނުވާނެއެވެ. ހުށަހެޅުމަކަށް ފައިސާ ދިނުމަށް
އިންކާރުކޮށް ކޯޓުން ނިންމައިފިކަން އަންގާ ލިޔުން ކްރެޑިޓަރަށް ލިބޭތާ 2
(ދޭއް) ހަފުތާގެ ތެރޭގައި އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހައިކޯޓަށް
ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
އަޅާ ކެނޑުމާއި ނެޓިންގ 66. (ހ) މި މާއްދާގައި އެހެން ގޮތަށް ނުބުނާނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ އެއްވެސް މާއްދާއެއް
އަދި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނިންމާ ނިންމުމެއް، އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ
ބޭންކަކާއެކު ކުރެވިފައިވާ އެއްބަސްވުންތަކުގެ ބައިވެރިންނާމެދު އުފެދިފައިވާ
ޤާނޫނީ ޒިންމާތަކުގެ ދަށުން އަޅާ ކެނޑުމަކަށް ހުރަހެއް ނޭޅޭނެއެވެ. އަދި
މަނައެއްވެސް ނުކުރެވޭނެއެވެ. ނަމަވެސް، ތިރީގައިވާ ކަންތައްތައް
ރިސީވަރަށް މަނާކުރެވިދާނެއެވެ.
129

(1) ބޭންކަށް ލިބެން ޖެހިފައިވާ ލޯނުގެ ފައިސާއަކާއި ބޭންކުން
ދައްކަންޖެހިފައިވާ ޑިޕޮސިޓް ފައިސާއެއް އަޅާކަނޑައިފިނަމަ، އޭގެ
ސަބަބުން ބޭއިންސާފުވެރި ގޮތެއްގައި ބައެއް ޑިޕޮސިޓަރުންގެ
ޙައްޤުތައް އެހެން ޑިޕޮސިޓަރުންގެ ޙައްޤުތަކަށްވުރެ
އިސްކުރެވޭނެކަމަށް ރިސީވަރަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެފަދަ
އަޅާކެނޑުން؛ އަދި
(2) ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންނާއި، އޮފިސަރުންނާއި، މުވައްޒަފުންގެ
ޑިޕޮސިޓުން އަޅާކެނޑުން.
(ށ) އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ ބޭންކަކާއެކު ކުރެވިފައިވާ އެއްބަސްވުންތަކުގެ
ބައިވެރިންނާއި އެ ބޭންކާމެދު އުފެދިފައިވާ މާލީ ޒިންމާތަކާއި ޙައްޤުތައް
ކަނޑައެޅުމުގައި، އެ ފަރާތްތަކުގެ މެދުގައި ހެދިފައިވާ ޝަރުޠު ހަމަވާ މާލީ
އެއްބަސްވުންތަކުގައިވާ އުވާލުމާއި އަޅާ ކެނޑުމުގެ މާއްދާތަކަށް
ބަލަންވާނެއެވެ. ޝަރުޠު ހަމަވާ މާލީ އެއްބަސްވުމެއްގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް އެ އެއްބަސްވުމެއް އުވާލުމުން ދައްކަންޖެހޭ ޖުމްލަ
ފައިސާއަކީ، އެއްބަސްވުމުގައި ހިމެނޭ އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ ބޭންކު ފިޔަވައި
އަނެއް ފަރާތުން އެ ބޭންކަށް ދައްކަންޖެހިފައިވާ ފައިސާއެއް ނުވަތަ އަނެއް
ފަރާތުން އެފައިސާ ހޯދުމަށްޓަކައި ރަޖިސްޓަރީކޮށް ބޭންކުން ދައްކަންޖެހޭ
ފައިސާއެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެފައިވާ ފައިސާއެކެވެ. މި މާއްދާގައި
"ޝަރުޠު ހަމަވާ މާލީ އެއްބަސްވުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ތިރީގައިވާ
އެއްބަސްވުންތަކުގެ ތެރެއިން އެއްބަސްވުމަކަށެވެ.
(1) ކަރެންސީ ނުވަތަ އިންޓްރެސްޓް ރޭޓް ސްވޮޕް އެގްރީމެންޓެއް؛
(2) ބޭސިސް ސްވޮޕް އެގްރީމެންޓެއް؛
(3) ސްޕޮޓް، ފިއުޗަރ، ފޯވަރޑް ނުވަތަ އެހެން ބިދޭސީ އެކްސްޗޭންޖް
އެގްރީމެންޓެއް؛
(4) ކެޕް، ކޮލަރ ނުވަތަ ފްލޯރ ޓްރާންސެކްޝަނަކާބެހޭ
130

އެގްރީމެންޓެއް؛
(5) ކޮމޯޑިޓީ ސްވޮޕް އެގްރީމެންޓެއް؛
(9) ފޯވަރޑް ރޭޓް އެގްރީމެންޓެއް؛
(7) ރީޕަރޗޭސް ނުވަތަ ރިވަރސް ރީޕަރޗޭސް އެގްރީމެންޓެއް؛
(8) ސްޕޮޓް، ފިއުޗަރ، ފޯވަރޑް ނުވަތަ އެހެން ކޮމޯޑިޓީ
އެގްރީމެންޓެއް؛
(6) ސެކިއުރިޓީއެއް ގަތުމަށް ނުވަތަ ވިއްކުމަށް ނުވަތަ ސެކިއުރިޓީއެއް
ދަރަންޏަށް ނެގުމަށް ނުވަތަ ދަރަންޏަށް ދިނުމަށް، ނުވަތަ
ސެކިއުރިޓީއަކާގުޅޭ މުޢާމަލާތެއްގެ ކްލިއަރިންގ ނުވަތަ
ސެޓްލްމަންޓް ހެދުމަށް، ނުވަތަ ސެކިއުރިޓީއެއްގެ ޑިޕޮސިޓަރީއެއްގެ
ގޮތުގައި ޙަރަކާތްތެރި ވުމަށް ހެދިފައިވާ އެގްރީމެންޓެއް؛
(10) މި މާއްދާގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން (6) ވަނަ ނަންބަރަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެގްރީމެންޓްތަކާ އެއްވައްތަރުގެ އެގްރީމެންޓެއް،
ނުވަތަ މި މާއްދާގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން (6) ވަނަ ނަންބަރަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެގްރީމެންޓްތަކުގެ ތެރެއިން އެގްރީމެންޓަކާ
ގުޅިގެން ހަދާ އެއްވެސް ޑެރިވެޓިވްއެއް، ކޮމްބިނޭޝަންއެއް ނުވަތަ
އޮޕްޝަންއެއް؛
(11) މި މާއްދާގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން (11) ވަނަ ނަންބަރުގެ
ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެގްރީމެންޓަކާގުޅޭ މާސްޓަރ
އެގްރީމެންޓެއް؛
(12) މި މާއްދާގެ (11) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާސްޓަރ
އެގްރީމެންޓަކާގުޅޭ މާސްޓަރ އެގްރީމެންޓެއް؛
(13) މި މާއްދާގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން (12) ވަނަ ނަންބަރުގެ
ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ދައްކަންޖެހޭ
131

ފައިސާއަކަށް ދީފައިވާ ޔަޤީންކަން؛ އަދި
(14) އެމް.އެމް.އޭ އިން އެކުލަވާލާ ގަވާއިދެއްގައި ޝަރުޠު ހަމަވާ މާލީ
އެއްބަސްވުމެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮންމެ އެގްރީމެންޓެއް؛
އަދި މި މާއްދާގައި "އެއްބަސްވުމެއް އުވާލުމުން ދައްކަންޖެހޭ ޖުމްލަ
"
ފައިސާ ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޝަރުޠު ހަމަވާ މާލީ އެއްބަސްވުމެއްގައި
ހިމެނޭ ބައިވެރިން އެ އެއްބަސްވުމެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެމަތިން،
އެއްފަރާތުން އަނެއްފަރާތައް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ އަޅާ ކެނޑުމަށްފަހު
އަންނަ ޢަދަދަކަށެވެ.
(ނ) މި ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ފިޔަވައި،
ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަށް ޢަމަލުކުރަން
ފެށުމަށްފަހު، އެ ބޭންކުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއަކާއި ލިބެންޖެހޭ
ފައިސާއެއްގެ އަޅާ ކެނޑުމެއް ނުހެދޭނެއެވެ. އަދި ހަމަ މިގޮތުގެމަތިން
މެނުވީ، ކޯޓުގެ ނިންމުމަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން، ހެޔޮ
ނިޔަތެއްނެތި ކުރެވުނު މުޢާމަލާތެއްގެ ސަބަބުން ބޭންކުން ދައްކަންޖެހޭ
ފައިސާ ނުވަތަ ލިބެންޖެހޭ ފައިސާގެ އަޅާ ކެނޑުމެއްވެސް ނުހެދޭނެއެވެ.
އެއްބަސްވުން އުވާލުން 111. ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް އެދި ޕެޓިޝަން ހުށަހެޅި ތާރީޚުން ފެށިގެން 91
(ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރު ނުވާގޮތަށް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި،
މުދާ ވިއްކައި އަދި ޚިދުމަތްދިނުމާގުޅޭ ގޮތުން ބޭންކަކާއެކު ހަދާފައިވާ ހުރިހާ
އެއްބަސްވުންތަކެއް، ނުވަތަ އެއްބަސްވުންތަކުގެ ބައެއް ރިސީވަރަށް
އުވާލެވިދާނެއެވެ. މި ގޮތުން އުވާލެވިދާނެ އެއްބަސްވުންތަކުގެ ތެރޭގައި، ގަނެ
ވިއްކުމާބެހޭ އެއްބަސްވުން، ކުއްޔަށް ހިފުމާއި ކުއްޔަށް ދިނުމުގެ އެއްބަސްވުން،
ލީސްކުރުމާބެހޭ އެއްބަސްވުން، ހަޔަރ ޕަރޗޭސް އެއްބަސްވުން، އަދި ވަޒީފާގެ
އެއްބަސްވުންތައް ހިމެނޭނެއެވެ. ނަމަވެސް، ބޭންކުން އެ އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވުމުން
132

ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް އެ އެއްބަސްވުމުގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކުން ނުވަތަ
އެ އެއްބަސްވުމުން ފައިދާ ލިބޭނެ ފަރާތަކުން ހުށަހެޅުމެއް
ރަޖިސްޓަރީކުރެވިދާނެއެވެ. މި ގޮތުން ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ ހުށަހެޅުމަކަށް
ފައިސާގެ ބަދަލުދެވޭނީ ހަމައެކަނި، އެ އެއްބަސްވުން ރިސީވަރު އުވާލި ދުވާހާ
ހަމައަށް ދޭންޖެހޭ ބަދަލާއި، އެފަދަ ބަދަލުގެ ފައިސާ ދައްކާ ދުވަހާ ހަމައަށްޖެހޭ
އިންޓްރެސްޓްގެ ފައިސާއެވެ. މިގޮތުން ދެވޭ ބަދަލުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭނީ ހަމައެކަނި
ލިބުނު ސީދާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލެވެ. އަދި ލިބުނު ސީދާ ގެއްލުމުގެ ފައިސާގެ
ޢަދަދަށްވުރެ އިތުރު ޢަދަދެއް ނުހިމެނޭނެއެވެ. އަދި މިގޮތުން ބަދަލު ދިނުމުގައި، އެ
އެއްބަސްވުމެއް އުވާލުމުން ތަޙައްމަލު ކުރަންޖެހޭ ވޭނެއްގެ ސަބަބުން ދޭންޖެހޭ
ބަދަލާއި އަދި ލިބެންޖެހޭ ފައިދާއެއް ނުވަތަ ފުރުޞަތެއް ގެއްލުމުން ދޭންޖެހޭ
ބަދަލެއްވެސް ނުހިމެނެއެވެ.
ދެފަރާތުން އެއްބަސްވާ 111. އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހު، ބޭންކުން ކްރެޑިޓަރަކަށް ދައްކަންޖެހިފައިވާ
ގޮތެއް ނިންމުން ފައިސާ އަދި ބޭންކުގެ ޑެޓަރއެއް ބޭންކަށް ދައްކަންޖެހިފައިވާ ފައިސާއާބެހޭ ގޮތުން،
އެ ފަރާތްތަކާއެކު ވާހަކަ ދައްކައިގެން އެ ފައިސާއާމެދު ރިސީވަރަށް ގޮތެއް
ނިންމިދާނެއެވެ. މި ގޮތުން ނިންމާ ނިންމުމެއް އިސްތިއުނާފަށް ނުވަތަ އަލުން
ބެލުމަށް ހުށައެއްނޭޅޭނެއެވެ.
ސެކިއުރިޓީ 112. (ހ) ކްރެޑިޓަރަކު ބޭންކުން ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އަދި ހުއްދަ
ބެހެއްޓުމަށްފަހު ނުވަތަ ލިބިފައިވާ ހުށަހެޅުމަކީ، ސެކިއުރިޓީއެއްގެ ގޮތުގައި އެސެޓެއް ބަހައްޓައި
ރަހުނުކުރުމަށްފަހު
ނުވަތަ ރަހުނުކުރުމަށްފަހު ބޭންކުން ނަގާފައިވާ ފައިސާއެއް ހޯދުމަށް
ބޭންކުން ނަގާފައިވާ
ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމެއްނަމަ، ސެކިއުރިޓީއެއްގެ ގޮތުގައި ބެހެއްޓިފައިވާ
ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާ
ނުވަތަ ރަހުނުކުރެވިފައިވާ އެސެޓު އެކަށީގެންވާ ވިޔަފާރީގެ އުޞޫލުން
ހުށަހެޅުންތައް
ވިއްކާލަންވާނެއެވެ. އަދި ވިއްކާލައިގެން ލިބޭ ފައިސާއިން، އެ
ކްރެޑިޓަރަކަށް ދައްކަންޖެހިފައިވާ ހުރިހާ ފައިސާއެއް އެއްކޮށް ދެއްކޭނެނަމަ،
133

އެ ފައިސާ އެ ކްރެޑިޓަރަކަށް ދެއްކުމުން ބެލެވޭނީ އެފަރާތަށް ދައްކަންޖެހޭ
ފައިސާ އެއްކޮށް ދައްކާ ނިމުނީކަމުގައެވެ. އެފަދަ އެސެޓެއް ވިއްކާލައިގެން
ލިބުނު ފައިސާގެ ޢަދަދު، ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަށް
ފައިސާ ދިނުމަށް ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ޢަދަދަށްވުރެ އިތުރުވާނަމަ، އެ އިތުރުވާ
ފައިސާ މި ޤާނޫނުގެ 113 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާގޮތަށް ކްރެޑިޓަރުންނަށް
ފައިސާ ދިނުމަށްޓަކައި ބޭންކުގެ އެސެޓުތަކުގެ ތެރެއަށް ވައްދަންވާނެއެވެ.
އެސެޓެއް ވިއްކާލައިގެން ލިބުނު ފައިސާގެ ޢަދަދު، ފައިސާ ހޯދުމަށް
ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަށް ފައިސާ ދިނުމަށް ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ޢަދަދަށްވުރެ
މަދުނަމަ، އެ މަދުވި ފައިސާ ބެލެވޭނީ މި ޤާނޫނުގެ 113 ވަނަ މާއްދާގައި
ބުނާ ރަހުނެއް ނުވަތަ ސެކިއުރިޓީއެއް ނެތް ކްރެޑިޓަރުންނަށް ދޭންޖެހިފައިވާ
ފައިސާއެއްގެ ގޮތުގައެވެ. ރިސީވަރަށް ފެނިއްޖެ ޙާލަތެއްގައި ކްރެޑިޓަރު
ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާގެ ބަދަލުގައި، ސެކިއުރިޓީގެ
ގޮތުގައި ނުވަތަ ރަހުނުގެ ގޮތުގައި ނަގާފައިވާ އެސެޓު، ކްރެޑިޓަރަށް ބަދަލު
ކުރެވިދާނެއެވެ.
(ށ) އެހެން ފަރާތަކުން އެސެޓެއް ސެކިއުރިޓީއެއްގެ ގޮތުގައި ބަހައްޓައި ނުވަތަ
ރަހުނުކުރުމަށްފަހު ބޭންކުން ނަގާފައިވާ ފައިސާއަކީ ބޭންކަށް އެފައިސާ
ދައްކަންޖެހިފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވެފައިވާ ނުވަތަ އެ ބޭންކުން ފައިސާ
ދައްކަން އެންގުމާއެކު ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭފަދަ ފައިސާއެއްނަމަ، ނުވަތަ އެ
ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ މުއްދަތު ބޭންކުން އަވަސްކުރެވޭނެފަދަ
ފައިސާއެއްނަމަ، ސެކިއުރިޓީއެއްގެގޮތުގައި ބަހައްޓާފައިވާ ނުވަތަ
ރަހުނުކުރެވިފައިވާ އެސެޓު ރިސީވަރާ ޙަވާލުކުރުމަށް ރިސީވަރު އެދުމުން،
އެ އެސެޓު ރިސީވަރާ ޙަވާލުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެކަށީގެންވާ ވިޔަފާރީގެ
އުޞޫލުން އެ އެސެޓު ވިއްކާލަންވާނެއެވެ. ނުވަތަ ރިސީވަރޝިޕްގެ
ބޭނުމަށް ރިސީވަރުގެ އެ އެސެޓު ނަގަން ބޭނުންވެއްޖެނަމަ، ނެގިދާނެއެވެ.
އެ އެސެޓު ވިއްކާލައިގެން ލިބުނު ފައިސާއިން، ބޭންކަށް ލިބެންޖެހޭ ހުރިހާ
134

ފައިސާއެއް އެއްކޮށް ދެއްކޭނެނަމަ، އެފައިސާ އެ ބޭންކަށް ދެއްކުމުން
ބެލެވޭނީ ބޭންކަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ އެއްކޮށް ދައްކައި ނިމުނީކަމުގައެވެ.
އެސެޓު ވިއްކާލައިގެން ލިބުނު ފައިސާގެ ޢަދަދު، ބޭންކަށް ލިބެންޖެހޭ
ފައިސާގެ ޢަދަދަށްވުރެ އިތުރުވާނަމަ، އެ އިތުރުވާ ފައިސާ އެކުގައި އެ
އެސެޓުގެ ވެރިފަރާތާ ޙަވާލުކުރަންވާނެއެވެ. އެސެޓު ވިއްކާލައިގެން ލިބުނު
ފައިސާގެ ޢަދަދު، ބޭންކަށް ލިބެންޖެހިފައިވާ ފައިސާގެ ޢަދަދަށްވުރެ
މަދުނަމަ، އެ ފައިސާ ދައްކަންޖެހިފައިވާ ފަރާތުން ފައިސާ ހޯދުމަށް
ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. އެސެޓެއް ސެކިއުރިޓީއެއްގެ ގޮތުގައި ބަހައްޓައި ނުވަތަ
ރަހުނުކުރުމަށްފަހު ބޭންކުން ނަގާފައިވާ ފައިސާގެ ތެރެއިން، ދެފަރާތުން
ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ މުއްދަތު ބޭންކުން
އަވަސްކުރެވެން ނެތް ފައިސާއަށް ސެކިއުރިޓީއެއްގޮތުގައި ބަހައްޓާފައިވާ
ނުވަތަ ރަހުނުކުރެވިފައިވާ އެސެޓު، އެފަރާތުގެ ރުހުމާ ނުލައިވެސް
ރިސީވަރަށް ވިއްކާލެވިދާނެއެވެ.
(ނ) ތިރީގައިވާ ގޮތަށް އެސެޓެއް ވިއްކާލުމުން، އެ އެސެޓު ވިއްކާލެވިފައިވަނީ،
އެކަށީގެންވާ ވިޔަފާރީގެ އުޞޫލުންކަމަށް ބެލެވޭނެއެވެ.
(1) ފަސޭހައިން ބާޒާރުގައި ވިއްކާލެވިދާނެ ސެކިއުރިޓީސް، ބޭރު
ފައިސާ އަދި އެހެނިހެން އެސެޓުތައް، އެ އެސެޓެއް ގަނެވިއްކާ
ބާޒާރުގައި ވިއްކުން؛ އަދި
(2) ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލެވިފައިވާ ބީލަމެއްގައި އެސެޓު ވިއްކުން.
ނަމަވެސް އެފަދަ ބީލަމެއްގައި އެކަށީގެންވާ އަގެއްގައި އެސެޓު
ވިއްކާ ނުލެވޭނެކަމަށް ރިސީވަރަށް ފެންނަނަމަ، ބީލަމަށް ނުލައި
އެމް.އެމް.އޭ އިން ހުއްދަދޭ އަގެއްގައި ވިއްކާލުމަށް އެމް.އެމް.އޭ
އިން ރިސީވަރަށް ހުއްދަދެވިދާނެއެވެ.
(ރ) ސެކިއުރިޓީއެއްގެ ގޮތުގައި ބަހައްޓާފައިވާ ނުވަތަ ރަހުނުކުރެވިފައިވާ
އެސެޓުގެ އަގާދެމެދު ރިސީވަރާއި، ރަހުނެއް ނުވަތަ ސެކިއުރިޓީއެއް
135

ބަހައްޓާފައިވާ ކްރެޑިޓަރާ ދެމެދުގައި އެއްވެސް ޚިޔާލު ތަފާތުވުމެއް
އުފެދިއްޖެނަމަ، އެފަދަ ޚިޔާލު ތަފާތުވުމެއް ޙައްލުކުރާނީ ޢާންމުކޮށް
ހުޅުވާލެވިފައިވާ ބީލަމެއްގައި އެސެޓު ވިއްކާލައިގެންނެވެ. މިގޮތުން
ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލެވިފައިވާ ބީލަމެއްގައި ވިއްކާލެވޭ އަގު ބެލެވޭނީ އެއީ
އެސެޓުގެ އެންމެ ފަހުގެ އަގުކަމުގައެވެ.
(ބ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެސެޓުތައް
ފިޔަވައި، ސެކިއުރިޓީއެއް ނުވަތަ ރަހުނެއްގެ ގޮތުގައި އެސެޓެއް
ބެހެއްޓުމަށްފަހު ބޭންކުން ނަގާފައިވާ ފައިސާ ހޯދުމަށް ކްރެޑިޓަރަކު
ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަކަށް، ސެކިއުރިޓީގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ
ރަހުނުކުރެވިފައިވާ އެސެޓު ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލެވިފައިވާ ބީލަމެއްގައި
ވިއްކާނުލައި ކްރެޑިޓަރަށް ފައިސާ ދެވިދާނެއެވެ. މިފަދަ ޙާލަތެއްގައި
ދޭންޖެހޭ ފައިސާ ކަނޑައެޅުމުގައި، މުސްތަޤިއްލު ފަރާތަކުން ކަނޑައަޅާ
އަގު ބޭނުން ކުރެވިދާނެއެވެ.
ފައިސާ ދެއްކުމުގައި 113. އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ ބޭންކެއްގެ އެސެޓުތައް، އެ ބޭންކުގެ ކްރެޑިޓަރުންނަށް
އިސްކަން ދޭނެ ތަރުތީބު ދިނުމުގައި އިސްކަންދޭނީ ތިރީގައިވާ ތަރުތީބުންނެވެ.
(ހ) ބޭންކު އިފްލާސްކުރެވުނު ކަމަށް ކަނޑައެޅުނު ދުވަހާ ހަމައަށް،
ދޭންޖެހިފައިވާ ބޭންކުގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައާއި ޢިނާޔަތްތަކާއި، ބޭންކު
އިފްލާސްކުރެވުނު ކަމަށް ކަނޑައެޅުނު ދުވަހުން ފެށިގެން 1 (އެކެއް)
އަހަރުދުވަސް ކުރީގެ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ބޭންކުން ދައްކަންޖެހިފައިވާ
މުވައްޒަފުންގެ ޕްރޮވިޑެންޓް ފަންޑުގެ ފައިސާއާއި އެފަދަ އެހެންވެސް
ފައިސާ. މީގެ ތެރޭގައި އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުންނާއި ޑިރެކްޓަރުންނަށް
ދޭންޖެހިފައިވާ ފައިސާއެއް ނުހިމެނޭނެއެވެ؛
(ށ) ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް ހިންގާ ހުރިހާ ޚަރަދުތައް؛
136

(ނ) ކޮންސަރވޭޓަރޝިޕްއާއި ބޭންކުގެ ޙާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް ކުރެވޭ
މަސައްކަތްތަކަށް ހިނގާ ޚަރަދު؛
(ރ) ޑިޓް ސެކިއުރިޓީސްގެ ގޮތުގައި ނުހިމެނޭ ޑިޕޮސިޓް ފައިސާ ހޯދުމަށް
ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކަށް، ކޮންމެ ޑިޕޮސިޓަރަކަށް ގިނަވެގެން
100,000 (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާ؛
(ބ) ޑިޕޮސިޓަރުންގެ ތެރެއިން މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ފައިސާނުދެވޭ
ފަރާތްތަކުގެ ފައިސާއާއި، ފައިސާ ދެވުނު ފަރާތްތަކަށް ބާކީ ދޭންޖެހޭ
ފައިސާ އާއި ރަހުނެއް ނުވަތަ ސެކިއުރިޓީއެއް ނެތް ކްރެޑިޓަރުންނަށް
ދޭންޖެހޭ ފައިސާ؛
(ޅ) ނުދައްކާ ހުރި، ރާއްޖެއަށް ދައްކަންޖެހޭ ޓެކްސްތައް؛
(ކ) ސަބޯރޑިނޭޓެޑް ޑެޓްގެ ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން؛
ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް މި ފަރާތްތަކަށް ދިނުމަށްފަހު، ބާކީ ހުރި އެސެޓުތައް
ބޭންކުގެ ޙިއްޞާދާރުންގެ މެދުގައި، އެ ޙިއްޞާދާރެއްގެ މިލްކުގައިވާ
ޙިއްޞާގެ ނިސްބަތުން ދޭންވާނެއެވެ.
އުވާލުމުގެ ޕްލޭން 114. (ހ) ކޯޓުން ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމަށް ނިންމާތާ 61 (ނުވަދިހަ) ދުވަހުގެ
ތެރޭގައި، ބޭންކު އުވާލުމުގެ ޕްލޭނެއް ރިސީވަރު ތައްޔާރުކޮށް އެމް.އެމް.އޭ
ގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. މި ޕްލޭންގައި
ތިރީގައިވާ ލިޔުންތަކާއި ރިޕޯޓުތައް ހިމަނަންވާނެއެވެ.
(1) ބޭންކުގެ އެސެޓުތަކާއި ލައިބިލިޓީތައް ލިކުއިޑޭޓްކުރުމުން
ހުންނާނެކަމަށް ލަފާކުރެވޭ އަގު ހިމަނައި ތައްޔާރުކުރާ ބޭންކުގެ
ބެލެންސް ޝީޓް، އަދި 3 (ތިނެއް) މަސް ފަހުން ހުންނާނެ
ބޭންކު އެސެޓުތަކާއި ލައިބިލިޓީތަކުގެ ލަފާކުރެވޭ އަގު ހިމަނައި
ތައްޔާރުކުރާ ބޭންކުގެ ބެލެންސް ޝީޓް. މި ބެލެންސް ޝީޓްތައް
ތައްޔާރުކުރުމުގައި ކްރެޑިޓަރުން ފައިސާ ހޯދަން ހުށަހަޅާފައިވާ
137

ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރެއިން ރިސީވަރު ބަލައިގެންފައިވާ
ހުށަހެޅުންތަކާއި އިންކާރު ކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް އަދި ކޯޓުން
ހުއްދަދީފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް، ލައިބިލިޓީތަކުގެ ތެރޭގައި
ހިމަނަންވާނެއެވެ؛
(2) ބޭންކަށް އާމްދަނީ ލިބުނުގޮތުގެ އަދި ޚަރަދުކުރިގޮތުގެ ކުއާޓަރލީ
ސްޓޭޓްމަންޓްތައް، އަދި ލިބޭނެކަމަށް ލަފާކުރެވޭ އާމްދަނީއާއި
ލަފާކުރެވޭ ޚަރަދުތަކުގެ ކުއާޓަރލީ ސްޓޭޓްމަންޓްތައް؛
(3) ބޭންކުގެ ބޮޑެތި އެސެޓުތައް ވިކުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު އަދި އެ
އެސެޓުތައް ވިއްކުމަށް ރާވާފައިވާ ގޮތުގެ ރިޕޯޓު؛
(4) ބޭންކުން ޝަރީޢަތް މެދުވެރިކޮށް އަދި ޝަރީޢަތް މެދުވެރި ނުކޮށް
ފައިސާހޯދުމަށް ކުރެވިފައިވާ މަސައްކަތްތަކާބެހޭ ރިޕޯޓެއް. މީގެ
ތެރޭގައި މަކަރާއި ހީލަތުން ހަދާފައިވާ އެގްރީމެންޓް ބާޠިލުކުރުމަށް
ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތަކާއި، އެފަދަ އެގްރީމެންޓްތަކުގެ
ދަށުން ހަދާފައިވާ ޓްރާންސްފަރތަކާއި އުފެދިފައިވާ ޙައްޤުތައް
ހިމަނަންވާނެއެވެ؛
(5) ބޭންކުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުން ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ކޮށްފައިވާ
ކަންތައްތަކާއި ބޭންކަށް ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް
ކުރެވިދާނެ ކަންތައްތަކުގެ ރިޕޯޓެއް؛
(9) ބޭންކުން ކޮށްފައިވާ އެގްރީމެންޓްތަކަށް ޢަމަލުކުރުމާއި އެ
އެގްރީމެންޓްތައް ބާޠިލުކުރުމާބެހޭ ރިޕޯޓު. މިފަދަ
އެގްރީމެންޓްތަކުގެ ތެރޭގައި އިންޝުއަރެންސް، ވަޒީފާއާއި ބޭންކުން
ދޭ ޚިދުމަތްތަކާބެހޭ އެގްރީމެންޓްތައް ހިމެނޭނެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި
ބޭންކުގެ މުވައްޒަފުންނާގުޅޭ މާލީ ޒިންމާތައް ހިމަނަންވާނެއެވެ؛
(7) ބޭންކުގެ ލައިބިލިޓީތަކުގެ ރިޕޯޓެއް އަދި ކުރިއަށްއޮތް ކުއާރޓަރގެ
ތެރޭގައި ބޭންކުގެ ކްރެޑިޓަރުންނަށް ދައްކަންޖެހޭނެކަމަށް
138

ލަފާކުރެވޭ ފައިސާގެ ޝެޑިއުލް އެއް؛ އަދި
(8) ބޭންކު އުވާލުމަށް ގަސްދުކުރާ ގޮތުގެ ޕްލޭން ތައްޔާރުކުރާ ދުވަހާ
ހަމައަށް ބޭންކުގެ ރިސީވަރޝިޕްއާ ގުޅިގެން ހިނގާފައިވާ
ޚަރަދުތަކާއި އަދި މުސްތަޤުބަލުގައި ހިނގާނެކަމަށް ލަފާކުރެވޭ
ޚަރަދުތަކާބެހޭ ރިޕޯޓު.
(ށ) ބޭންކު އުވާލުމުގެ ޕްލޭން ކޮންމެ ކުއާޓަރއަކު އެއްފަހަރު ފުރިހަމަކުރަމުން
ދާންވާނެއެވެ. މިގޮތުން ތައްޔާރުކުރެވޭ ބޭންކު އުވާލުމުގެ ޕްލޭންއަށް
އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ ލިބުމުން، ބޭންކުން ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ
ކްރެޑިޓަރުންގެ ތެރެއިން މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފައިސާ
ދިނުމަށް ހުއްދަދީފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅާފައިވާ ކްރެޑިޓަރުންނަށް
ބެލޭނެގޮތަށް ބަހައްޓަންވާނެއެވެ.
އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ 115. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 78 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް މެނުވީ، ދައުލަތުގެ
ބޭންކެއް ރީކެޕިޓަލައިޒް ފައިސާ ބޭނުންކޮށްގެން އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ އެއްވެސް ބޭންކެއްގެ
ކުރުން
ރައުސްމާލު ނުވަތަ ރައުސްމާލުން ބައެއް ނަމަވެސް ރީކެޕިޓަލައިޒް
ކޮށްގެންނުވާނެއެވެ.
(ށ) އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ ބޭންކެއްގެ ރައުސްމާލު ޕްރައިވެޓް ފަންޑު
ބޭނުންކޮށްގެން ރީކެޕިޓަލައިޒް ކުރެވިދާނެއެވެ. މިގޮތުން ރީކެޕިޓަލައިޒް
ކުރެވޭނީ، އެ ބޭންކުގެ މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރުން، ޑިރެކްޓަރުން އަދި
އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުންނަކީ ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތްތަކެއް ކަމުގައިވާނަމަ،
ރީކެޕިޓަލައިޒް ކުރުމުން ހުންނާނެ ބޭންކަކީ އާ ބޭންކެއްގެ ގޮތުގައި ހުޅުވާ
ބޭންކަކުން ފުރިހަމަ ކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ މާލީ އަދި އެހެނިހެން ޝަރުޠުތައް
ފުރިހަމަވާނެ ބޭންކަކަށްވާނަމަ، އަދި ރީކެޕިޓަލައިޒް ކުރުމުގެ ޕްލޭނަށް
އެމް.އެމް.އޭ އިން ހުއްދަދީފިނަމައެވެ.
139

ކްރެޑިޓަރުންނާއެކު 119. މި ޤާނޫނުގެ 111 ވަނަ މާއްދާގައި ކްރެޑިޓަރުންނާ މަޝްވަރާ ކޮށްގެން ގޮތެއް
މަޝްވަރާކޮށް ގޮތެއް ނިންމިދާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވީނަމަވެސް، އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ ބޭންކެއްގެ
ނުނިންމުން
ކްރެޑިޓަރުންގެ ގްރޫޕަކާއެކު ކަމެއް ނިންމުމުގައި މަޝްވަރާކޮށް ގޮތެއް
ނިންމައިގެންނުވާނެއެވެ.
ޢާންމު ބައްދަލުވުންތަކާއި 117. (ހ) ރިސީވަރުގެ އެދުމާއެކު، އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ ބޭންކެއްގެ ކްރެޑިޓަރުންގެ
ކްރެޑިޓަރުންގެ ކޮމިޓީ ޢާންމު ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވުމުން އެ ބޭންކު އުވާލުމުގެ ކަންތައްތައް
ހަރުދަނާ ގޮތެއްގައި ކުރިއަށްދާނެކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ނިންމައިފި
ހިނދެއްގައި މެނުވީ، އެ ބޭންކު އުވާލުމާގުޅޭ ގޮތުން ބޭންކުގެ
ކްރެޑިޓަރުންގެ ޢާންމު ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވައިގެން ނުވާނެއެވެ.
(ށ) ރިސީވަރުގެ އެދުމާއެކު، އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ ބޭންކެއްގެ ކްރެޑިޓަރުންގެ
ކޮމިޓީއެއް އުފެއްދުމުގެ ސަބަބުން ބޭންކުގެ އެކެއް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ
ކްރެޑިޓަރުންގެ ގްރޫޕްތައް ތަމްސީލުކޮށް އަދި އެ ފަރާތްތަކުގެ މަޞްލަޙަތު
ރައްކާތެރިކުރެވޭނެކަމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ނިންމައިފި ހިނދެއްގައި
މެނުވީ، އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ ބޭންކެއްގެ ކްރެޑިޓަރުންގެ ކޮމިޓީއެއް
އެކުލަވާލައިގެން ނުވާނެއެވެ.
(ނ) އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ ބޭންކެއްގެ ކްރެޑިޓަރުންގެ ޢާންމު ބައްދަލުވުމެއް
ބޭއްވުމަށް ނުވަތަ ކްރެޑިޓަރުންގެ ކޮމިޓީއެއް އެކުލަވާލުމަށް އެމް.އެމް.އޭ
އިން ނިންމާ ނިންމުމުގައި، ކްރެޑިޓަރުންގެ ޢާންމު ބައްދަލުވުމުގެ ނުވަތަ
ކްރެޑިޓަރުންގެ ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި މަސައްކަތްތައް
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
ޑިޕޮސިޓަރުންނަށް ވަގުތުން 118. އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ ބޭންކެއްގެ ރަހުނެއް ނުވަތަ ސެކިއުރިޓީއެއް ނެތް
ފައިސާ ދިނުން ކްރެޑިޓަރުންނަށް ފައިސާ ދިނުމުގެ ކުރިން، ޑެޓް ސެކިއުރިޓީއެއް ނޫން ގޮތަކަށް އެ
ބޭންކުގައި ބެހެއްޓިފައިވާ ޑިމާންޑް ޑިޕޮސިޓް ނުވަތަ އެހެންވެސް ޑިޕޮސިޓް ފައިސާ
140

ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކަށް ފައިސާ ދެވިދާނެއެވެ. މިގޮތުން ޑިޕޮސިޓަރަކަށް
ގިނަވެގެން ދެވޭނީ އެފަރާތެއްގެ ޑިޕޮސިޓްގެ 51% (ފަންސާސް އިންސައްތަ) އެވެ.
ފައިސާ ދިނުން 116. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 113 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ފަދައިން، ފައިސާ ހޯދުމަށް
ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރެއިން ހުއްދަދީފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކަށް،
ފައިސާ ބެހުމުގެ އިސްކަންދޭ ތަރުތީބާއި އެއްގޮތަށް، އެ ހުށަހެޅުންތައް
އެއްކޮށްލައި އެކި ދަރަޖަތަކަށް ބަހައި، ފައިސާ ބެހެމުގެ ޖަދުވަލެއްގައި
ރިކޯޑު ކުރަންވާނެއެވެ. މި ޤާނޫނުގެ 118 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް ފައިސާ ދިނުން ފިޔަވައި، އެއް ދަރަޖައެއްގައި ހިމެނޭ
ހުށަހެޅުންތަކަށް ދޭނެ ފައިސާގެ ޢަދަދު ކަނޑައަޅާނީ ބޭންކުގައި ހުރި ޖުމްލަ
ފައިސާގެ ވަކި އިންސައްތައެއް ކަނޑައަޅައި، އެއްދަރަޖައެއްގެ ހުރިހާ
ހުށަހެޅުންތަކަށް އެއް ޢަދަދަކަށެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 113 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތްވާ ގޮތަށް އަދި ކޮންމެ
ވަގުތެއްގައިވެސް، ހުއްދަދީފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކަށް ފައިސާ ދޭނެގޮތުގެ
ޖަދުވަލެއް ރިސީވަރު ތައްޔާރުކޮށް، އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށް
ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. އަދި މި ގޮތުން ހުށަހަޅާ ޖަދުވަލަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން
ހުއްދަ ދެވިދާނެއެވެ. އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ހުށަހެޅުމަކަށް ދިނުމަށް
ހަމަޖެހިފައިވާ ފައިސާގެ ޢަދަދާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހޭނަމަ، 97 ވަނަ މާއްދާގެ
ދަށުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(ނ) އެމް.އެމް.އޭ ގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށް ރިސީވަރު ހުށަހެޅި ހުއްދަދީފައިވާ
ހުށަހެޅުންތަކަށް ފައިސާ ދޭނެގޮތުގެ ޖަދުވަލަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ހުއްދަ
ދިނުމުން، އެ ޖަދުވަލުގައި ލިސްޓްކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކަށް ރިސީވަރު
ފައިސާ ދޫކުރަންވާނެއެވެ. މި ޖަދުވަލުގައި ލިސްޓްކޮށްފައިވާ ކްރެޑިޓަރަކީ
ކާކުކަން އެނގެން ނެތުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ކްރެޑިޓަރަކާ ގުޅޭނެގޮތެއް
ނެތުމުގެ ސަބަބުން ފައިސާ ދޫކުރެވެން ނެތް ހުށަހެޅުންތަކުގެ ފައިސާ
141

އެމް.އެމް.އޭ ގައި އޮންނަ އެކައުންޓެއްގައި ޑިޕޮސިޓްކުރަންވާނެއެވެ. މިފަދަ
ކްރެޑިޓަރުން ފައިސާ ބަލައިގަތުމަށް އައުމަށް އެދި އެ ފަރާތްތަކުގެ ނަންތައް
ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓްގައާއި ޢާންމުކޮށް ބޭނުންކުރެވޭ ނޫހެއްގައި ރިސީވަރު
ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން އެމް.އެމް.އޭ ގައި ޑިޕޮސިޓްކުރެވޭ ފައިސާ،
ކްރެޑިޓަރުންނަށް ނުވަތަ ކްރެޑިޓަރުންގެ ވާރިޘުންނަށް ނުވަތަ އެ ފައިސާ
ޙައްޤުވާ ފަރާތަށް ދިނުމަށްޓަކައި 11 (ދިހައެއް) އަހަރުދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް
އެމް.އެމް.އޭ ގައި ބެހެއްޓޭނެއެވެ. 11 (ދިހައެއް) އަހަރު ވުމުން މި
ފައިސާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ބަދަލު
ކުރެވޭނެއެވެ. މިގޮތުން މި ފައިސާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް
ޓްރެޜަރީއާ ޙަވާލުކުރުމަށްފަހުގައިވެސް، އެ ފައިސާގެ ވެރިފަރާތެއް، އެއީ އެ
ފައިސާގެ ވެރިފަރާތް ކަމުގައި ޤަބޫލު ކުރެވޭނެފަދަ ހެކިތަކާއެކު
ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެ ފަރާތަކަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް
ޓްރެޜަރީއިން އެ ފައިސާ ހޯދުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.
ބޭންކެއްގެ ގޮތްޕެއް ނުވަތަ 111. (ހ) ތިރީގައިވާ ސަބަބުންކުރެ ސަބަބެއް މެދުވެރިވުމުން، ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ
ތަމްސީލުކުރާ އޮފީހެއް ދޭސީ ބްރާންޗެއް ނުވަތަ ތަމްސީލުކުރާ އޮފީހެއް އިފްލާސްކުރުމަށް
އިފްލާސްކުރުން
ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(1) އެ ބްރާންޗަކީ ނުވަތަ ތަމްސީލުކުރާ އޮފީހަކީ ވަކި ޤާނޫނީ
ޝަޚްޞެއްކަމަށް ބަލައި، މި ޤާނޫނުގެ 71 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބެއް އެ ބްރާންޗަކަށް ނުވަތަ ތަމްސީލުކުރާ
އޮފީހަކަށް މެދުވެރިވުން؛ ނުވަތަ
(2) ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ހެޑް އޮފީސް ހުންނަ ޤައުމުގައި ނުވަތަ ބިދޭސީ
ބޭންކުގެ ވިޔަފާރި މައިގަނޑުގޮތެއްގައި ހިންގާ ޤައުމުގައި އެ
ބިދޭސީ ބޭންކު އިފްލާސްކޮށް، އެ ބިދޭސީ ބޭންކު
އިފްލާސްކުރުމުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްކުރަން ފަށައިފިނަމަ، އެ
142

ބިދޭސީ ބޭންކުގެ ދޭސީ ބްރާންޗް ނުވަތަ ތަމްސީލުކުރާ އޮފީސް
އިފްލާސްކުރުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ޕެޓިޝަނެއް ހުށަހެޅުމުން.
(ށ) މި ބާބުގައިވާ މާއްދާތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގައި ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ދޭސީ
ބްރާންޗް އޮފީސްތަކާއި އެ ބޭންކެއް ތަމްސީލުކުރާ އޮފީސްތައް ބެލެވޭނީ އެއް
ޤާނޫނީ ޝަޚްޞެއްކަމުގައެވެ. މި ބާބުގެ މާއްދާތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގައި،
ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ މިފަދަ އެއްވެސް އޮފީހެއްގެ އެސެޓުތަކާއި
ލައިބިލިޓީތަކާއި، ވިޔަފާރި ހިންގުމާގުޅޭ ގޮތުން ކުރެވޭ ހުރިހާ ޢަމަލުތަކާއި
ވިޔަފާރި ހިންގުމުގައި ނުވަތަ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި ނުކުރެވި
ދޫކޮށްލެވިފައިވާ ކަންތައްތައް، ނިސްބަތްވާކަމަށް ބެލެވޭނީ އެ އޮފީހެއް
ނިސްބަތްވާ، މަތީގައި ބުނެވިފައިވާ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞަށް ކަމަށެވެ. މިފަދަ
ބިދޭސީ ބޭންކަކާ ދޭތެރޭ ކޮންޒަވޭޓަރު އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމުގައި،
ދޭސީ ބޭންކެއްގެ ހުއްދަ ދެވިފައިވާ މެނޭޖަރަށް ނުވަތަ ބޭންކުގެ
ޙިއްޞާދާރުންގެ ޢާންމު ޖަލްސާއެއްގައި ޙިއްޞާދާރުންނަށް ލިބިދޭ ހުރިހާ
ބާރެއް ބިދޭސީ ބޭންކުގެ ކޮންޒަވޭޓަރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
(ނ) ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ދޭސީ ބްރާންޗްގެ އޮފީހެއް ނުވަތަ ބިދޭސީ ބޭންކެއް
ތަމްސީލުކުރާ އޮފީހެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ކޯޓުން ނިންމާ، އެ ނިންމުން އެ
އޮފީހަކަށް އަންގާ ވަގުތުން ފެށިގެން، އެ އޮފީސް ނިސްބަތްވާ ބިދޭސީ
ބޭންކުން ރާއްޖޭގައި ހިންގާ ބޭންކިންގ ޙަރަކާތްތަކާއި ދެމުންގެންދާ
ބޭންކިންގ ޚިދުމަތްތައް ހުއްޓާލަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން ހުއްޓާލަންޖެހޭ
ޚިދުމަތްތައް ނުވަތަ ޙަރަކާތްތަކުގެ ތެރޭގައި، އެ އޮފީހަކަށް
ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ ރިސީވަރު ހިންގާ ބޭންކިންގ ޙަރަކާތްތަކާއި ދޭ
ޚިދުމަތްތަކާއި، ރިސީވަރުގެ ހުއްދަ ލިޔުމުން ހޯދުމަށްފަހު ހިންގާ ބޭންކިންގ
ޙަރަކާތްތަކާއި ދޭ ޚިދުމަތްތައް ނުހިމެނޭނެއެވެ.
(ރ) ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ބްރާންޗް އޮފީހެއް ނުވަތަ ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ
ތަމްސީލުކުރާ އޮފީހެއް އިފްލާސްކުރުމުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްކުރުމުގައި
143

މި ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާ ހިނގާނީ ބިދޭސީ ބޭންކަކުން ދިވެހި
ރާއްޖޭގައި ހިންގާ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ ވިޔަފާރި ހިންގުމުގައި
އުފެދޭ ޒިންމާތަކާއި ވާޖިބުތަކާގުޅޭ ގޮތުން އަޅާ ކެނޑުމާއި ނެޓިން
ކުރުމުގައެވެ.
(ބ) ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ބްރާންޗް އޮފީހެއް ނުވަތަ ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ
ތަމްސީލުކުރާ އޮފީހެއް އިފްލާސްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ރާއްޖޭގައި ކުރުމަކުން،
އެ ބިދޭސީ ބޭންކުގެ ކްރެޑިޓަރުންނަށް ލިބިފައިވާ، ބިދޭސީ ބޭންކުގެ
އެސެޓުތައް ހޯދުމުގެ ޙައްޤަކަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެއެވެ.
ކްރޮސް ބޯޑަރ ބޭންކު 111. (ހ) ކްރޮސް ބޯޑަރ ޙަރަކާތްތައް ހިންގާ ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމުން، ހުރިހާ
އިންސޮލްވެންސީ ޤައުމުތަކުގައިވާ އެ ބޭންކުގެ އެސެޓުތަކަށް ވާސިލުވުމަށް އެ ބޭންކުގެ ދޭސީ
އަދި ބިދޭސީ ކްރެޑިޓަރުންނަށް ހަމަހަމަ ފުރުޞަތެއް ދިނުމަށްޓަކައި:
(1) އިފްލާސްކުރެވިފައިވަނީ ދޭސީ ބޭންކަކަށްވާނަމަ، އެ ދޭސީ
ބޭންކެއްގެ ބްރާންޗް އޮފީސްތައް ނުވަތަ ތަމްސީލުކުރާ އޮފީސްތައް
އެހެން ޤައުމެއްގައިވާނަމަ، އެ ޤައުމެއްގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާއެކު
ވެވެންއޮތް އެންމެ ބޮޑު މިންވަރަކަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން
އެއްބާރުލުންދޭންވާނެއެވެ.
(2) އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ ދޭސީ ބޭންކެއްގެ ކްރެޑިޓަރަކަށް އެ ބޭންކުން
ލިބެންޖެހޭ ފައިސާގެ ބައެއް އެހެން ޤައުމަކުން ލިބިފައިވާނަމަ،
ބާކީ ލިބެންޖެހޭ ފައިސާއާއި އެ ފައިސާ ހޯދުމަށް ހިނގާނެ
ޚަރަދުތައް، ރާއްޖޭގައި ހިނގާ އިފްލާސްކުރުމުގެ މަސައްކަތުގެ
ދަށުން ހޯދުމަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
(3) ބިދޭސީ ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ރާއްޖެއިން ބޭރުން ނިންމާ
ނިންމުންތަކާއި، ބިދޭސީ ބޭންކެއް ކޮންޒަރވް ކުރުމަށް ރާއްޖެއިން
ބޭރުން އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކާއި، ބިދޭސީ ބޭންކެއް ރީކެޕިޓަލައިޒް
144

ކުރުމަށް ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި އަޅާ ފިޔަވަޅުތައް، އެ ބިދޭސީ
ބޭންކުގެ ދޭސީ ބްރާންޗް އޮފީސްތަކާއި ތަމްސީލުކުރާ އޮފީސްތަކުގެ
މައްޗަށް ހިންގާނީ ކިހާ މިންވަރަކަށްކަން ކޯޓުން
ނިންމަންވާނެއެވެ.
(4) ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ ހެޑް އޮފީސް ހުންނަ ޤައުމުގައި ނުވަތަ ބިދޭސީ
ބޭންކެއްގެ ވިޔަފާރި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ހިންގާ ޤައުމުގައި އެ
ބޭންކު އުވާލުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެވޭނަމަ، އެ ޤައުމެއްގައި ހުންނަ
އެ ބޭންކުގެ ލިކުއިޑޭޓަރަށް އެ ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް ޓްރާންސްފަރ
ކޮށްދިނުމަށް އެދި ކޯޓަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ހުށަހެޅުމުން، އެ
ބޭންކުގެ ކްރެޑިޓަރުންގެ މަޞްލަޙަތަށްޓަކައި އަދި އެމް.އެމް.އޭ
އިން ލަފާދޭގޮތަށް އެސެޓުތައް ލިކުއިޑޭޓަރަށް ޓްރާންސްފަރ
ކުރުމަށް ކޯޓުން ހުއްދަ ދެވިދާނެއެވެ.
(ށ) ބޭންކަކަށް ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ރިސީވަރު ނުވަތަ ކޮންޒަވޭޓަރަކީ އެ
ބޭންކު، އެ ބޭންކުގެ ބްރާންޗްތަކާއި އޮފީސްތަކާއި ސަބްސިޑިއަރީތައް؛ މި
ތަންތަން ކޮންމެ ތަނެއްގައި ޤާއިމުވެފައިވީނަމަވެސް، އެތަންތަން
ތަމްސީލުކުރުމަށް ޤާނޫނީގޮތުން ބާރު ލިބިފައިވާ ހަމައެކަނި ފަރާތެވެ. އަދި
މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރުމަށް އަޅަންޖެހޭ ނުވަތަ އެޅުން އެކަށީގެންވާ
ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމަށްޓަކައި ރާއްޖޭގެ ނުވަތަ ރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ޝަރުޢީ
ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ބާރު އެ ބޭންކަށް ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ރިސީވަރަށް
ނުވަތަ ކޮންޒަވޭޓަރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ކޯޓާއި އެމް.އެމް.އޭ އާ 112. ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމަށް ކޯޓުން ނިންމުމުގެ ކުރިން، ކޯޓުން އެ ބޭންކާމެދު
ދެމެދު ކުރެވޭ ނިންމަން ގަސްދުކުރާގޮތް އެމް.އެމް.އޭ އަށް އަންގައި، އެގޮތާމެދު އެމް.އެމް.އޭ ގެ
މަޝްވަރާތައް
ލަފާ ދިނުމަށް އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތު ކޯޓުން އެމް.އެމް.އޭ އަށް ދޭންވާނެއެވެ.
ކޯޓުން ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި، އެމް.އެމް.އޭ އިން
145

ދީފައިވާ ލަފާއަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ. އެމް.އެމް.އޭ އިން ދީފައިވާ
ލަފާއާއެކުގައި ނުވަތަ އެ ލަފާގެ ބަޔަކާމެދު ކޯޓުން ޤަބޫލުނުކުރާނަމަ، ބޭންކު
އިފްލާސްކުރުމާމެދު ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމުގައި، ޤަބޫލުނުކުރެވުނު ސަބަބާއެކު އެ
ޤަބޫލުނުކުރެވުނު ބައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
ބޭންކު އިފްލާސްކުރުމުގެ 113. (ހ) ރިސީވަރު ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ނިމުމުން، ކޯޓުގެ އަމުރަކުން
މަސައްކަތްތައް ނިމުން ރިސީވަރުގެ މަޤާމުގެ ދައުރު ނިމޭނެއެވެ. ނަމަވެސް މިފަދަ އަމުރެއް
ނެރެންވާނީ ރިސީވަރޝިޕާބެހޭ ގޮތުން ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކޮށް ރިސީވަރު
ކޯޓަށް އެ ރިޕޯޓު ހުށަހެޅުމުންނެވެ. މިގޮތުން ކޯޓުން ނެރޭ އަމުރުގައި
ބޭންކު އަދި ރިސީވަރޝިޕްގެ ފޮތްތަކާއި ރިކޯޑުތައް ބަހައްޓާނެ ތަނެއް
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.
(ށ) ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ނިމޭނީ، އެ ބޭންކުގެ ހުރިހާ
އެސެޓުތައް ފައިސާއަށް ބަދަލުކޮށްނިމި، އެ ފައިސާ ބޭންކުގެ
ކްރެޑިޓަރުންނަށް ދިނުމުން ނުވަތަ އެ ފައިސާ މި ޤާނޫނުގެ 116 ވަނަ
މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކްރެޑިޓަރުންނަށް ދިނުމަށްޓަކައި އެމް.އެމް.އޭ
ގައި ޑިޕޮސިޓްކުރުމުން، ކޯޓުން ނެރޭ އަމުރެއްގެ ދަށުންނެވެ.
(ނ) ބޭންކެއް އިފްލާސްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ނިމިއްޖެކަމަށް ކޯޓުން ނެރޭ އަމުރު
ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓްގައި އެމް.އެމް.އޭ އިން ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.
އުވާލެވޭ ޤާނޫނުތަކާއި 114. (ހ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަންފެށުމާއެކު؛
މާއްދާތައް
(1) ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/81)މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ޤާނޫނު
(1681 ގެ 26 ވަނަ މާއްދާއާއި 31 ވަނަ މާއްދާ އުވުނީއެވެ.
(2) ބޭންކުތަކާއި އެހެނިހެން މާލީ އިދާރާތައް ހިންގުމާބެހޭ ގަވާއިދު 1)
ޖުލައި 1688 ގައި ޢަމަލުކުރަން ފެށުނު(އުވާލެވުނީއެވެ.
146

(3) ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/81)މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ޤާނޫނު
)1681 ގެ ދަށުން ނެރެފައިވާ ތިރީގައިވާ ގަވާއިދުތަކަކީ މި
ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނެރެފައިވާ ގަވާއިދުތަކެއް ކަމަށް ބަލައި، އެ
ގަވާއިދުތަކަށް ޢަމަލު ކުރެވެމުންދާނެއެވެ.
(ހ) ރައުސްމާލު އެޑިކުއެސީއާބެހޭ ގަވާއިދު
(ށ) ސިންގަލް ބޮރޮވަރ ލިމިޓްސްއާބެހޭ ގަވާއިދު
(ނ) ލިމިޓްސް އޮން ލޯންސް ޓު ރިލޭޓަޑް ޕަރސަންސްއާބެހޭ
ގަވާއިދު
(ރ) ޓްރާންސެކްޝަންސް ވިތް ރިލޭޓަޑް ޕަރސަންސްއާބެހޭ
ގަވާއިދު
(ބ) އެސެޓު ކްލެސިފިކޭޝަން އެންޑް ޕްރޮވިޝަނިންގއާބެހޭ
ގަވާއިދު
(ޅ) އިންޓަރ ބޭންކު އެކްސްޕޯޝަރއާބެހޭ ގަވާއިދު
(ކ) އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓްއާބެހޭ ގަވާއިދު
(އ) ޕަބްލިކޭޝަން އެންޑް ޑިސްކްލޯޝަރއާބެހޭ ގަވާއިދު
(ވ) ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތްތަކާބެހޭ ގަވާއިދު
(މ) ކޯރޕަރޭޓް ގަވަރނަންސްއާބެހޭ ގަވާއިދު
(ފ) ފޮރިން ކަރަންސީ އެކްސްޕޯޝަރ ލިމިޓްސް
(ށ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/81 (މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ޤާނޫނު
(1681، ނުވަތަ ޤާނޫނު ނަންބަރު 11/69)ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުންޏާބެހޭ
ޤާނޫނު(ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެހެން ޤާނޫނެއްގެ މާއްދާއަކާ މި ޤާނޫނުގެ
މާއްދާއެއް ފުށުއަރާނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ މާއްދާ އެ މާއްދާއެއްގެ މައްޗަށް
ހިނގާނެއެވެ.
ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން 115. މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ޤާނޫނު ފާސްވެ، ތަޞްދީޤުކޮށް ދިވެހި
ފެށުން
147

ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓްގައި ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.
ލަފުޒުތަކާއި ޢިބާރާތްތަކުގެ 119. މި ޤާނޫނުގައި ޢިބާރާތެއް ހިމެނިފައިވާގޮތުން އެހެންގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިގެން
މާނަ ދޭހަނުވާހާ ހިނދަކު-:
"ޙަޤީޤީ ވެރިފަރާތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޙިއްޞާގެ "ޤާނޫނީ ވެރިފަރާތް"
ފިޔަވައި އެ ޙިއްޞާގެ ފައިދާ އެހެން ފަރާތަކަށް ލިބޭނެ ފަރާތެއްވާނަމަ،
އެފަރާތަކަށެވެ.
"ހެޖްކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ވިޔަފާރީގައި، މުސްތަޤުބަލުގައި އަގަށް
އަތުވެދާނެ ބަދަލަކުން ލިބިދާނެ ގެއްލުން ކުޑަކުރުމަށް ކުރެވޭ ކަންތައްތަކަށެވެ.
"ރިސްކް އެޖަސްޓެޑް އެސެޓު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެކި ބާވަތުގެ އެސެޓުތަކާ
ގުޅިފައިވާ، ނުވަތަ އެ އެސެޓުތަކަށް ކުރިމަތިވެދާނެ ރިސްކްއާގުޅޭ ގޮތަށް އެ
އެސެޓުތަކުގެ އަގަށް ބަދަލު ގެނެވިފައިވާ ބޭންކުގެ އެސެޓުތަކަށެވެ.
"ރީކެޕިޓަލައިޒް ކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ބޭންކެއްގެ ރައުސްމާލުގެ ޖުމްލަ
އިތުރު ކުރުމަށެވެ.
"ރިސީވަރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަރަންޏަށްވުރެ ދަރަނި ގިނަވެފައިވާ
ބޭންކެއްގެ އެސެޓުތައް ވިއްކުމަށާއި، ވިއްކައިގެން ލިބޭ ފައިސާއިން، މި ޤާނޫނުގައި
އިސްކަންދީފައިވާ ތަރުތީބުން ދަރަނިތައް ޚަލާޞްކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް
އެމް.އެމް.އޭ އިން ޢައްޔަންކުރާ ފަރާތަކަށެވެ.
148

"ބޭންކު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ބޭންކިންގ ވިޔަފާރިކުރުމަށް ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ
25 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހާ ކަންތައްތައް ނުވަތަ އޭގެ ތެރެއިން
ކަމެއް ނުވަތަ ކަންތައްތަކެއް ކުރުމަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލައިސަންސް ނުވަތަ
ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ކޮންމެ ފަރާތަކަށެވެ.
"ބޭންކު ބަލަދުވެރި ކުންފުނި" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެ ކުންފުންޏެއްގެ
މިލްކުގައި ނުވަތަ ކޮންޓްރޯލްގައި ބޭންކެއް ހިމެނޭ ކުންފުންޏަކަށެވެ.
"ބޭންކިންގ ޚިދުމަތްތައް" ނުވަތަ "ބޭންކިންގ ޙަރަކާތްތައް" ކަމަށް ބުނެފައި
އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށެވެ.
"ބޭންކިންގ ވިޔަފާރި" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޢާންމުންގެ ކިބައިން، ޑިޕޮސިޓް
ގޮތުގައި އަދި އެނޫންވެސް އެހެން ގޮތެއްގައި ފައިސާ ބަލައިގަނެ، އެ ފައިސާ
ބޭނުންކޮށްގެން ދަރަނި ދޫކުރުމަށާއި އިންވެސްޓްކުރުމަށެވެ.
"ބޯޑު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑަށެވެ.
"ބްރާންޗް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނީ ގޮތުން ބޭންކެއްގެ ޒިންމާގެ ދަށުން
ބޭންކިންގ ޚިދުމަތްތައް ހިންގާ އެ ބޭންކުގެ ގޮފިތަކަށެވެ.
"ބްރިޖް ބޭންކު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ ބާބުގައިވާ ގޮތަށް
އުފައްދާފައިވާ ބޭންކަކަށެވެ.
"ކެޕިޓަލް ބޭސް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ
ގަވާއިދުތަކުގައި ބުނާ ކެޕިޓަލް ބޭސް އަށެވެ.
149

" "
ކޯޓު ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ސިވިލް ކޯޓަށެވެ.
"ކުންފުނި" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖޮއިންޓް ސްޓޮކް ކުންފުންޏަކަށް ނުވަތަ
ކޯޕަރޭޝަނަކަށެވެ.
ކުންފުންޏެއްގެ މައްޗަށް "ކޮންޓްރޯލް" އޮންނަ ފަރާތެއްކަމަށް ބެލެވޭނީ:
(ހ) ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް، ނުވަތަ އެހެން ފަރާތެއް މެދުވެރިކޮށް
ކުންފުންޏެއްގެ ވޯޓު ދިނުމުގެ ބާރު ލިބިދޭ ޙިއްޞާގެ ތެރެއިން
މަދުވެގެން 25% (ފަންސަވީސް އިންސައްތަ) ބާރުލިބިދޭ ޙިއްޞާ އޮންނަ
ފަރާތަކަށެވެ. ނުވަތަ؛
(ށ) އެ ކުންފުންޏެއްގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ 51% (ފަންސާސް އިންސައްތަ)
އަށްވުރެ ގިނަ ޑިރެކްޓަރުން ޢައްޔަންކުރުމުގެ ބާރު އޮންނަ ފަރާތަކަށެވެ.
ނުވަތަ؛
(ނ) އެ ކުންފުންޏެއްގެ މައްޗަށް ބާރު ހިންގާ ފަރާތެއްކަމުގައި އެމް.އެމް.އޭ އިން
ކަނޑައަޅާ ފަރާތަކަށެވެ.
"ކްރެޑިޓް އެކްސްޕޯޝަރ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ:
(ހ) އެއްވެސް ފަރާތަކަށް، އަނބުރާ ދައްކާގޮތަށް ދޫކުރުމަށް އެއްބަސްވެފައިވާ
ފައިސާއާއި ދޫކޮށްފައިވާ ފައިސާގެ ތެރެއިން އަނބުރާ ލިބެންޖެހޭ
ފައިސާއާއި މިފަދަ ފައިސާއަށް ލިބެންޖެހޭ އިންޓްރެސްޓް ނުވަތަ ސަރވިސް
ޗާޖް؛
(ށ) ފައިސާ ދައްކަން ޖެހިދާނެގޮތަށް އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ދޫކޮށްފައިވާ
ގެރެންޓީ؛
(ނ) މޫނުމަތީ އަގުގައި ނުވަތަ ޑިސްކައުންޓަކާއެކު ގަނެފައިވާ ޑެޓް ސެކިއުރިޓީ؛
އަދި
150

(ރ) މިނޫންވެސް އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާއަށެވެ.
"ކޮންޒަވޭޓަރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެ ބޭންކެއްގެ ބޭންކިންގ ޙަރަކާތްތައް
ހިންގުމުގައި މައްސަލަތަކެއް ކުރިމަތިވެފައިވާ ބޭންކެއްގެ ކަންތައްތައް ޙައްލަކަށް
ގެނެވެންދެން ނުވަތަ ބޭންކު ބަންދުކުރަންދެން، ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ އިން އެ
ބޭންކުގެ މައްސަލަތައް ޙައްލުކުރެވެންދެން އެ ބޭންކުގެ އެސެޓުތައް ޙިމާޔަތްކޮށް
ހިންގުމުގެ ވަގުތީ ޒިންމާ އުފުލުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން ޢައްޔަންކުރާ ފަރާތަށެވެ.
"ކޮލިފައިންގ ހޯލްޑިންގ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް،
ނުވަތަ އެހެން ފަރާތެއް މެދުވެރިކޮށް، އެއްވެސް ކުންފުންޏެއްގެ ނުވަތަ
ވިޔަފާރިއެއްގެ ވޯޓުދިނުމުގެ ބާރުގެ މަދުވެގެން 11% (ދިހައެއް އިންސައްތަ)
އޮތުމަށް، ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ކުންފުންޏެއްގެ ނުވަތަ
ވިޔަފާރިއެއްގެ ހިންގުމުގެ މައްޗަށް އެކަށޭނަ ބާރު އޮތުމަށެވެ.
"ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ބްރާންޗް މެނޭޖަރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ
16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގާ ބިދޭސީ ބޭންކެއްގެ
ބްރާންޗެއް ހިންގުމާ ޙަވާލުވެގެންހުރި އެންމެ އިސް ފަރާތްކަމަށް، ޢައްޔަންކުރާ
ފަރާތަކަށެވެ.
"އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ރާއްޖޭގައި ބޭންކިންގ ވިޔަފާރި
ނުވަތަ ބޭންކިންގ ޙަރަކާތްތައް ހިންގުމުގެ ހުއްދަދީފައިވާ ބޭންކެއްގެ މުވައްޒަފުންގެ
ތެރެއިން ބޭންކުގެ ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމުގައި ބައިވެރިވާ މުވައްޒަފުންނާއި،
ބޭންކުގެ ޙަރަކާތްތަކުގެ ތެރެއިން ބޮޑުބައެއް ހިންގުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލާ
މުވައްޒަފުންނާއި، ބޭންކުގެ ފައިސާއިން ލޯނު ދޫކުރުމާއި އިންވެސްޓް ކުރުމަށް
ހުއްދަދީފައިވާ މުވައްޒަފުންނަށެވެ. މިފަދަ މުވައްޒަފަކީ ކޮންމެ މަޤާމެއްގައި ހުރި
މުވައްޒަފެއްނަމަވެސް، މި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުން "އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރ"
151

އެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. މިގޮތުން، ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ ޗެއަރމަން،
ބޭންކުގެ ރައީސް، މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރ، ރައީސްގެ ނައިބު، ލޯނުދޫކުރުމުގެ އެންމެ
އިސް މުވައްޒަފު، ޗްފީ ފައިނޭންޝަލް އޮފިސަރު، ޗްފީ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރ،
ޖެނެރަލް މެނޭޖަރު، އަދި ޚަޒާންދާރު ހިމެނޭނީ "އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރު" ކަމަށް
ބެލެވޭ ފަރާތްތަކުގެ ތެރޭގައެވެ.
އޮފީހެއް ނުވަތަ ބްރާންޗެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ ގޮތުން ވަކި ޝަޚްޞެއް ކަމަށް ބެލެވޭ
އިދާރާއަކަށް "ބިދޭސީ" އެވެ ކިޔޭނީ ދޭސީކަމަށް ނުބެލެވޭ އޮފީހަކަށް ނުވަތަ
ބްރާންޗަކަށް ނުވަތަ އިދާރާއަކަށެވެ.
"އިސްލާމިކް ބޭންކު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އިސްލާމްދީނުގެ އުޞޫލުތަކާއި
ހަމަތަކުގެ މަތިން އަދި އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ ހަމަތަކާއި އެއްގޮތަށް
ބޭންކިންގ ޚިދުމަތްތައް ހިންގާ، އަދި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބޭންކިންގ ވިޔަފާރި
ކުރުމަށް ލައިސަންސް ދޫކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞަކަށެވެ.
"އެމް.އެމް.އޭ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީއަށެވެ.
އެއްވެސް ފަރާތެއް ނުވަތަ ފަރާތްތަކެއްގެ "ސަބްސިޑިއަރީ" އެއް ކަމަށް ބެލެވޭނީ
އެފަރާތަކުން ނުވަތަ ފަރާތްތަކަކުން އެ ޝަޚްޞެއްގެ ވޯޓުދިނުމުގެ ބާރު ލިބިދޭ
ޙިއްޞާގެ މަދުވެގެން 51% (ފަންސާސް އިންސައްތަ) އޮންނަނަމަ، ނުވަތަ
އެފަރާތަކުން ނުވަތަ ފަރާތްތަކަކުން އެ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞުގައި ކޮލިފައިންގ
ހޯލްޑިންގއެއް އޮތުމުގެ ސަބަބުން އެ ޝަޚްޞެއްގެ ހިންގުން ނުވަތަ ސިޔާސަތު
ކަނޑައެޅުމަށް އެކަށޭނަ ބާރު އެފަރާތަށް ނުވަތަ ފަރާތްތަކަކަށް ލިބިދޭ ނަމައެވެ.
152

"އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ބޭންކެއްގެ ޑިރެކްޓަރެއް،
އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރެއް، ބޭންކުގެ އޮޑިޓް ކޮމިޓީގެ މެންބަރެއް، ނުވަތަ ބިދޭސީ
ބޭންކެއްނަމަ، ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ބްރާންޗް މެނޭޖަރަށެވެ.
"އެފިލިއޭޓް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ބޭންކެއް ކޮންޓްރޯލްކުރާ ކުންފުންޏަކަށް
ނުވަތަ ބޭންކެއް ކޮންޓްރޯލްކުރާ ކުންފުނިން ކޮންޓްރޯލްކުރާ އެހެން ކުންފުންޏަކަށް
ނުވަތަ އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައަޅާ ގަވާއިދެއްގެ ދަށުން ބުނާ ކުންފުންޏަކަށެވެ.
"މޭޖަރ ޙިއްޞާދާރެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނީގޮތުން ވަކި ޝަޚްޞެއްގެ
ރައުސްމާލުގެ ނުވަތަ ވޯޓު ދިނުމުގެ ބާރުގެ މަދުވެގެން 10%)ދިހައެއް
އިންސައްތަ(، ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް އޮންނަ ފަރާތެއް، ނުވަތަ މިނޫން
އެހެން ގޮތަކުންވެސް އެމް.އެމް.އޭ އަށް ޤަބޫލުކުރެވޭގޮތުގައި އެ ޝަޚްޞެއްގެ
މައްޗަށް ބާރު އޮންނަ ފަރާތަކަށެވެ.
"މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ބޭންކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން
ކަނޑައަޅާ ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޛުކުރުމާއި ދުވަހުން ދުވަހަށް ބޭންކު ހިންގުމުގެ
މަސްއޫލިއްޔަތާ ޙަވާލުވެ ހުންނަ ފަރާތަށެވެ.
"މަނީ ބްރޯކަރިންގ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެފަރާތަށް ފައިދާއެއް ނުވަތަ
ކޮމިޝަނެއް ލިބޭގޮތަށް، ތަފާތު ބާވަތުގެ މާލީ އިދާރާތަކަށް އެހެން ފަރާތްތަކުން
ކުރުމުއްދަތުގެ ލޯނު ހަމަޖައްސައިދިނުމަށެވެ.
"ކަމަށް އެކަށޭނަ" ފަރާތެއް ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެފަރާތަކީ ތެދުވެރި އަދި
އިތުބާރުކުރެވޭ އަދި މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީއަށް ފެންނަ ގޮތުގައާއި
މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީއިން ކަނޑައަޅާ ގަވާއިދާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން،
އެފަރާތުން ޙާޞިލުކޮށްފައިވާ ތަޢުލީމާއި، ތަޖުރިބާއާއި، އެފަރާތެއްގެ މާޒީ އަދި މާލީ
153

ފެންވަރު ނުވަތަ އެފަރާތެއްގެ ވިޔަފާރީގެ ގުޅުންތަކަށް ބަލާއިރު، އެފަރާތަކީ
ބޭންކެއްގެ ވެރިފަރާތެއްކަމުގައި ނުވަތަ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް ނުވަތަ ކޮންޒަވޭޓަރެއް
ނުވަތަ ރިސީވަރެއް ކަމުގައިވުމަށް އެކަށޭނަ ކޮންމެ ފަރާތަކަށެވެ. ތިރީގައި މިވާ
ފަރާތްތަކަކީ ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތްތަކެއް ކަމަކަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ.
(ހ) ޖިނާއީ ކުށެއްގައި ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވެ، ޖަލަށްލުމަށް
ޙުކުމްކޮށްފައިވާ، ނުވަތަ ޖަލަށްލުމަށް ޙުކުމް ކުރެވިދާނެފަދަ ޖިނާއީ
ކުށެއް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވެ، ޙުކުމެއް އިއްވާފައިވާ ފަރާތްތައް.
ނަމަވެސް އެފަރާތެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވެފައިވަނީ
އެފަރާތެއްގެ ސިޔާސީ ޙަރާކާތްތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްނަމަ
އެފަރާތެއް މި މާއްދާއިން އިސްތިސްނާވާނެއެވެ؛
(ށ) ފާއިތުވެދިޔަ 2 (ދޭއް) އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި
އިފްލާސްކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތައް؛
(ނ) ސުލޫކު ގޯސްވުމުގެ ސަބަބުން އެއްވެސް ފަންނެއްގައި
މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަ އަތުލެވިފައިވާ ނުވަތަ ވަގުތީގޮތުން
ހިފެހެއްޓިފައިވާ ފަރާތްތައް. ނަމަވެސް އެފަދަ ހުއްދައެއް
އަތުލެވިފައި ނުވަތަ ވަގުތީގޮތުން ހިފެހެއްޓިފައިވަނީ އެފަރާތެއްގެ
ސިޔާސީ ޙަރާކާތްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްނަމަ، އެފަރާތްތައް މި
މާއްދާއިން އިސްތިސްނާވާނެއެވެ؛ އަދި
(ރ) ޝަރީޢަތުން ނުވަތަ ކަމާބެހޭ އިދާރާއަކުން ކުންފުންޏެއް ހިންގުމަށް
ޤާބިލުނޫން ފަރާތެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަރާތްތައް؛
"ފައިސާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިސާގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރާ
(އޭގެ ތެރޭގައި ނޫޓާއި ފައިސާ ފޮތި ހިމެނޭ) ފައިސާ އަށެވެ.
154

"ފަރާތެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މީހުންނާއި ޤާނޫނީ ޝަޚްޞު ހިމެނޭގޮތަށެވެ.
"ފޮތު އަގު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ބުކް ވެލިއު އަށެވެ.
"ތަމްސީލުކުރާ އޮފީސް" ނުވަތަ "ތަމްސީލުކުރާ އޮފީހެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ،
ޤާނޫނީގޮތުން ބޭންކެއްގެ ޒިންމާގެ ދަށުގައިވާ، އެތަނެއްގެ މަސައްކަތްތަކަކީ އެކި
ފަރާތްތަކަށް މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، އެ ބޭންކާއި އެހެން ފަރާތްތަކާދެމެދު
މުޢާމަލާތުކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރުން ކަމުގައިވާ ތަންތަނަށެވެ. އަދި މިފަދަ
ތަންތަނަކީ އެއްވެސް ބޭންކިންގގެ ޙަރަކާތެއް ނުހިންގޭނެ އަދި ޑިޕޮސިޓް ގޮތުގައި
ނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކަށް އަނބުރާ ދޭގޮތަށް ޢާންމުންގެ ކިބައިން ފައިސާ
ނެގުމުގެ މަސައްކަތް ނުކުރެވޭނެ ތަންތަނެވެ.
"ލިސްޓު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީއިން
ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ ބޭންކުތަކުގެ ރަޖިސްޓަރީގައިވާ ބޭންކުތަކުގެ ލިސްޓަށެވެ.
ޤާނޫނީ ގޮތުން ވަކި ޝަޚްޞަކަށް "ދޭސީ" އެވެ ކިޔޭނީ، އެ ޝަޚްޞެއްގެ މައި
އޮފީސް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުންނަ ތަންތަނަށެވެ. އަދި އޮފީހަކަށް ނުވަތަ ބްރާންޗަކަށް
"ދޭސީ" އެވެ ކިޔޭނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުންނަ އޮފީހަކަށް ނުވަތަ ބްރާންޗަކަށެވެ.
"ސޭފް ޑިޕޮސިޓް ބޮކްސް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކަސްޓަމަރުންނަށް
އެފަރާތްތަކުގެ ތަކެތި ރައްކާތެރިކޮށް ބަހައްޓައިދިނުމަށް ބޭންކުގައި ހުންނަ ތަޅުލެވޭ
އެއްޗަކަށެވެ.
"ސޭފް ޑިޕޮސިޓް ބޮކްސްގެ ޚިދުމަތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކަސްޓަމަރުންނަށް
އެފަރާތްތަކުގެ ތަކެތި ރައްކާތެރިކޮށް ބޭންކުގައި، ތަޅުލެވޭ އެއްޗެއްގައި
ބަހައްޓައިދިނުމަށެވެ.
155

"ޑެޓް ސެކިއުރިޓީ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ؛
(ހ) ދަރަނި ނެގުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ ނެގޯޝިއަބަލް އިންސްޓްރޫމެންޓް،
އެ ލިޔުމަކުން ލިއްބައިދޭ ޙައްޤު އެކަކު ކިބައިން އަނެކަކު ކިބަޔަށް
ފަސޭހަކަމާއެކު ބަދަލުކުރެވިދާނެ ދަރަނި ނެގުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ
ލިޔުން؛
(ށ) ދަރަނި ނެގުމަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެ މިނޫންވެސް އެހެނިހެން ލިޔުން؛
އަދި
(ނ) އެކަކު ކިބައިން އަނެކަކު ކިބަޔަށް ބަދަލުކުރެވިދާނެ އެހެން ޑެޓް
ސެކިއުރިޓީއެއް، ސަބްސްކްރައިބްކޮށްގެން ނުވަތަ ބަދަލުކޮށްގެން،
ހޯދުމުގެ ބާރު ލިއްބައިދޭ، ނެގޯޝިއަބަލް އިންސްޓްރޫމެންޓަކަށެވެ.
މިފަދަ ނެގޯޝިއަބަލް ޑެޓް ސެކިއުރިޓީގެ ތެރޭގައި ސެޓްފިކެޓެއްގެ
ސިފައިގައި ހުންނަ ސެކިއުރިޓީއާއި ސެޓްފިކެޓަކާ ނުލައި ބުކް
އެންޓްރީ އެއްގޮތުގައި ނޯޓްކޮށްފައި ހުންނަ ސެކިއުރިޓީވެސް
ހިމެނިދާނެއެވެ.
"ޑިޕޮސިޓް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ކިބައިން، އިންޓްރެސްޓެއް
ނުވަތަ ޕްރީމިއަމްއަކާއެކު ނުވަތަ އިންޓްރެސްޓެއް ނުވަތަ ޕްރީމިއަމްއަކާ ނުލައި،
އެފަރާތެއްގެ އަމުރަކަށް ނުވަތަ ކަނޑައެޅިފައިވާ އިރެއްގައި ނުވަތަ އެފަރާތާއި
ފައިސާ ބަލައިގަންނަ ފަރާތާދެމެދު އެއްބަސްވެފައިވާ ޙާލަތެއްގައި، މިދެފަރާތް
އެއްބަސްވެފައިވާ އުޞޫލުތަކެއްގެ މަތިން ފައިސާ ބެހެއްޓި ފަރާތަށް އަނބުރާ
ދޭގޮތަށް ނުވަތަ އެހެން ފަރާތަކަށް ބަދަލުކުރާގޮތަށް ބަލައިގަންނަ ފައިސާއެކެވެ.
"ޑިރެކްޓަރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭންކިންގ ވިޔަފާރި ނުވަތަ
ބޭންކިންގ ޙަރަކާތްތައް ހިންގުމުގެ ހުއްދަދީފައިވާ ބޭންކެއްގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ
156